

Krausz István

Örökölt küzdelem

novellák és kisregények

Krausz István

ÖRÖKÖLT KÜZDELEM

novellák és kisregények

Budapest, 2011

*„Öröm és gyászkönnyek között
tengettük mindennapjainkat,
mert amit még meghagyott a
háború, azt könnyörtelenül
ragadta ki kezünkől az új,
szabad világ.”*

KRAUSZ ISTVÁN

Baracson született 1940-ben egy földműves család utolsó gyermekeként. Ötéves volt, mikor édesapját elvesztette. Anyjának négy félárvaról kellett gondoskodni a nehéz nélkülözések korszakában. A nyolc osztály elvégzése után továbbtanulásra már nem volt lehetősége. Később szívós kitartással a szakmája mellett még egy érettségire is futotta erejéből.

A lakatos szakmában negyvennégy évet dolgozott, nyugdíjazása óta a hétvégi kertjében szorgoskodik nagy szeretettel. Hozzá erőt a család, és a költészet imádata ad. Eddigi három verseskötete után ezúttal három kisregénnyel és néhány novellával lepett meg bennünket. Ezek forrása szintén saját életútjához kötődik.

Nyolc antológiában jelentek meg versei. Tagja a dunaiújvárosi Versbarátok Körének, az AKIOSZ-nak, a Váci Mihály Irodalmi Körnek és a Miskolci Irodalmi Rádióknak. Versei olvashatók a Nyírségi Gondolatban, a csongrádi Föveny című folyóiratban, a törökszentmiklósi Szárnyaló Képzletben és a pécsi Új Hangban is.

Krausz István

ÖRÖKÖLT KÜZDELEM

novellák és kisregények

A borítón
CSELÉNYI REGINA
grafikája látható

MEK-es megjelenésre szerkesztette:
FETYKÓ JUDIT

a kötet papír-kiadásának adatai:
ISBN 978-963-239-062-8

KÖNYV RENDELÉSRE

www.konyvcsinalo.hu

info@konyvcsinalo.hu

+36/1 999 63 40; +36/1 999 63 41

Budapest, 2011

ÖRÖKÖLT KÜZDELEM

ÖRÖKÖLT KÜZDELEM

December 4. – délután fél három. Az egy szobakonyhás ház földes szobájában csendesen pattogott a tűz egy henger alakú öntöttvas kályhában.

Anyám egy apai dédapámról ránk maradt, kézzel faragott, kukoricacsuhéval befont karosszékekben ült, amit találóan búsulónak neveztek, s meglehetősen nagy terhével, melyet két kézzel ölelgetett egyhangúan. Körülötte egy szöszi, gyűrűshajú kislány topogott bizonytalanul, mivel lépései igencsak kezdetiek voltak, ma töltötte be másfél évét.

Apám kint foglalatосkodott a jószágok körül, készítette elő az esti abrakolást. Nem számított ez sok munkának, merthogy az egész állomány egy lóból, egy tehénből és egy aprócska hízóból állott, no meg pár darab baromfiból. Munka végeztével leverte csizmájáról a havat és kérdéssel fordult anyám felé, amint belépett.

– Hol van a másik kettő? – ez alatt Misi bátyámat és idősebb nővérkémet értette.

– Nem tudom apjuk, talán átmentek a szomszédba, vagy föl a dombra szánkózni – felelte anyám nagy lélegzetvétel közepette. – Azt hiszem apjuk, szólni kellene a Bábi néninek, közeleg már!

– Ha úgy érzed Anyjuk, összekapom magam és elszaladok érte! Csak azok a csibész gyerekek lennének itthon, vagy legalább az egyik! Mondtam annak a betyár Misának, kotorjon utat mindenhová. Tizennégy éves léteére már tudhatná, hogy a mindenhová az mindenhová! Erre Bözsi lépett be irdatlanul havas cipővel. Arca piroslott, mint a nyári alma, gusztusosan, egészségesen.

– Ejnye, kislányom, hányszor kell még mondanom, hogy a cipőnket mindig az ajtó előtt kell letakarítani, mielőtt belépünk! Nézd, milyen sarat csinálsz magad körül!

– Jaj, anyu! Ne haragudjon, máskor odafigyelek! – mondta huncutan és egy puszival elintézte. Bözsi szókincséhez, rátermettségéhez nem fért kétség, az már jóval korábban megmutatkozott. Még nem járt iskolába, Misinek magával kellett vinni egy alkalommal mikor anyámék nem értek rá, már ott megcsillogtatta fényes szellemét.

Tisztelendő úr faggatta a gyerekeket, ki tudná megmondani, hogy ki árulta el Jézust midőn menekülnie kellett üldözői elől?

Az osztályban néma csend volt, senki nem jelentkezett, pedig nemrég beszéltek róla.

Bizony a mi Böbikénk gyorsan föltalálta magát és nagy bátran jelentette ki.

– A bíbic árulta el! – vékonyka hangja egészségesen csengett a néma osztályban.

Tisztelendő bácsi odament hozzá, megsimogatta okos fejét és megkérdezte:

– Hát te meg honnan tudod ezt kislányom?

– A nagypapámtól! – csillogott a szeme – Ő mondta, – Hallgasd csak kislányom, mit mond az a fránya bíbic! Hát azt, hogy „Híd alatt Jézus!”.

Ezt később a tiszteletes úr mesélte anyáméknak.

– Figyelj ide Bözsikém! – Apám hangja általában szigorú volt, de mindig kiérződött belőle családjára iránti szeretete – Most elmegyek a Babi néniért, te itt maradsz anyáddal, és nem mész sehova, amíg vissza nem jövök!

– Szánkóval megy apu? Úgy-e szánkóval? Kár, hogy nem mehetek magával!

– Most mondtam, hogy itt maradsz anyáddal! Ne félj, lesz még alkalmad szánkóra ülni, mert, ahogy elnézem, ez a hó nem fog egyhamar elolvadni!

Apám befogta a derest és a könnyű szán hátsó féderébe jobb híján két kopott pokrócot dobott. A szél kíméletlenül csapkodta a havat, ami sommásra hízott az utakon. Nem volt nagy távolság, de egy okleveles községi bábától mégsem lehet elvárni, hogy gyalog caplasson abban a cudar időben, meg a lónak is kell a téli mozgás.

– Jó napot Miska! – köszöntötte apámat Babi néni– Hát akkor előhívjuk?

Ez kedvelt szavajárása volt, de értelmében is megegyezett, mert igen jó bába hírében állt és valósággal úgy csalogatta elő az új jövevényeket, minden durva mozdulat, vagy beavatkozás nélkül. – Erőlködni az anyának kell, én csak vigyázok, hogy bajuk ne essen!

Így vallotta, a tisztaságáról meg legendák kerengtek.

Apám folyton a nyomában settenkedett, hogy amit kér, tüstént a kezébe adja, persze anyám irányításával, mert ő tudta, hogy a házban mit, hol lehet megtalálni.

– Na, Miska, maga most kimegy a gyerekekkel, és addig ide be nem teszi a lábát, míg meg nem hallja, hogy fölsír a kislegény!

Mitől olyan biztos, hogy legény és nem leány? – Apám is tudta, hogy ez az asszony nemigen szokott tévedni, de ilyenkor megengedhető egy kis piszkálódás, csupán jóindulatból.

Apám hajlott a szóra. Maga módján felöltöztette a kis Terikét és Bözsivel egyetemben kiballagtak az udvarra.

A havazás nem hagyott alább, esett, ahogy csak kitelt tőle és az iménti szánkónyomot hamar eltüntette.

– Hát Bözsikém –, mondta apám meggyőződéssel – ha estig így esik, aligha kell gondolnod a jövő heti iskolával!

Bözsinek szívéhez értek ezek e szavak, mert bizony az iskolát nem az ő ízlésére találták ki. Az utolsó évet járta, ami akkoriban hat osztály volt, de az ő véleménye szerint bőven elég lenne kettő, mert annyi idő alatt meg lehetne tanulni a betűvetés tudományát és elsajátítani az olvasást is. Több meg felesleges, úgyse lesz soha annyi pénze, hogy akár ezerig el kelljen neki számolni!

Anyám nem méltányolta kellően Bözsi nézeteit, mivel ő jeles tanuló volt annak idején, és sajnálta, hogy neki csak négy év adatott meg, mert, ha anyagi gondjaikat nem nyomasztotta volna az első világháború, biztos kikönyörögte volna a továbbtanulást szüleitől.

– Pedig nekem – mesélte nem egyszer – nagyon hosszú utat kellett megtennem naponta, hogy eljussak az iskolába Banksismándról Hercegfalváig! Nagy távolság ám az egy hét-tizenegy éves leánynak, ráadásul egyedül! Ha nagyon sötét volt, a fiútestvéreim jöttek hosszan elém és égő gyufaszálakat dobálva kiáltoztak: – Bözsi jössz-e már? Éppen ezért ne szólj semmit, hiszen neked itt van a fenekedben az iskola, alig egy kilométerre, és rajtad kívül még legalább hatan járnak ebből az utcából!

Ezek nagyon gyenge érvek voltak az én nővérkém meggyőzésére. Az ő iskolaszeretete már elsős korában belefulladt az olvasókönyvbe. Apám mondogatta is anyámnak:

– Hagyd már anyjuk! Egy leánynak az a dolga, hogy szép legyen, a tudomány a férfiakra tartozik! Alig egy hete beszéltek róla, miként szólította le az igazgató úr.

– Miska bácsi, ha jó néven venné, évzáró után szívesen magunkhoz kérnénk Bözsikét, amolyan kisegítőnek a ház körül, a fizetéséről majd megegyeznénk!

Apám örült is, meg nem is az ajánlatnak, mert télidőben még csak elmenne, de a nyári napszámok bizony hiányozni fognak, mert Bözsi már idén is felnőtt bérért dolgozott. Anyám szerényen megegyezte.

– Gyerek az még apjuk, nem szabad nehéz munkával tönkretenni! Jobb lenne neki az igazgatóéknál, mert az mégiscsak házimunka! Végül abba maradtak, hogy őstől, mikor a tanítás kezdődik, Bözsi szolgálatba lép. Egyszer csak éktelen visítás törte meg a havas szél monoton sóhajtozását. Apám a csöppséget Bözsi gondjaira bízta, és nagy nyugalommal bejött a szobába. Anyám beesett arccal – ahogy később mesélték – fáradtan apámra mosolygott, tekintete óriás erőről tanúskodott. Ha meg is viselte valami, igyekezett rejtve tartani.

– Ugye megmondtam Miska, hogy fiú lesz! Méghozzá nagyon ügyes fiú! Ha jól emlékszem, egyikkel se volt ilyen könnyű a szülés. Nemde Örzse?

Anyám csak bólogatott elégedetten, ahogy karjaiban tartott.

– Na, csak menjen maga nagy kötekedő, engem úgyse hoz ki a sodromból!

A falióránk pontosan fél négyet mutatott. Nem volt az egy világóra, a pontossága sem a legkülönb, de ebben az esetben ki figyel egy-két perc eltérésre? Négyzetes számlapja felett, kicsit megnyújtva félkörben, minden valószínűség szerint egy holland tájat ábrázolt szélmalommal. Az óra fél négyet mutatott megszületésem hitelül.

– Na, fiam, – mondta apám mosolyogva – te aztán elmondhatod, hogy december havában születtél és büszke lehetsz, mert a főntiek igen nagy feneket kerítettek a tiszteletedre!

A tarifán kívül még pár kedves szóval is ellátta apám Bábi nénit, amit soha nem mulasztott volna el senkivel szemben, majd újra befogott. Addigra Misa is előkerült, őt beparancsolta hozzánk, a két leányt meg jól bebugyolálva fölpackolta a szánkóra, majd Bábi nénit is fölsegítette és irány az előbbi út.

– Tudja Miska, irigylem magát a szép, egészséges családjáért, de ezt a gyereket egy kicsit elhamarkodta így a háború küszöbén!

– Meg kell említenem, neki soha nem volt saját gyereke, egy utánam született fiút fogadott magához a testvér hűgától.

– Áldja meg magát az isten Bábi néni! Gondolja, hogy hiányzott nekünk ez a gyerek? Békeidőben sem könnyű ennyivel, de ha már született, megpróbáljuk őt is tisztességben fölnevelni a másik hárommal. Tudja, hogy mondják mifelénk? Ahol őt eszik, ott jut a hatodiknak is.

– Persze, persze Miska. Hát csak vigyázzanak rájuk, aztán ha valami gond lenne, üzenjenek!

Mire hazaértek, anyám már az ágyról félrefordulva egy hokedlin levő lavórban mosogatta a szennyest, ami forgalomban volt a születésemnél.

– Alig pár percre hagylak magadra, máris felelőtlenséget csinálsz! – korholta apám – Majd szóltam volna Katinak, átjött volna az szívesen megcsinálni! Nagynéném, apám Örökölt küzdelem húga és biztos, szívesen megtette volna. Mindig olyan volt, mint akivel együtt születik a mosoly, s még álmában sem tud megválni tőle. Ritkán viselt fejkendőt, korán őszülő haja még szebbé varázsolta, mint amilyen volt valójában. Világoskék szemei és a tiszta, őszinte tekintete egy gyámoltalan embert is bátorsággal töltött meg, fel tudott oldódni. Mesélték, hogy lány korában a legmaflább férfiak is körbelegyeskedték.

– Ugyan apjuk! Tudhatod jól, amit képes vagyok megcsinálni, ahhoz még töletek se kérek szívességet! Katinak is megvan a maga baja, miért abajgatnám még az enyémmel is? A többit már Bözsi is meg tudja csinálni, csak a nagyját akartam kimosni!

– Hol van megint az a lóköető? Egy percig nem tud megülni a valagán!

– Ne morogj folyton! Én küldtem a boltba szappanért, most vettük észre, hogy elfogyott.

Neked meg hozatok egy üveg bort a komáéktól, most alkalom van egy-két pohárra!

Ez utóbbit a mi családunkban általában apámtól lehetett hallani. Ő nem volt nagy tisztelője ennek a nemes italnak, ahol módjában állt, pusztította.

– Meglátod apjuk, ez visz téged a sírba!

Sokszor elmondta neki anyám, mikor valahonnan hazatámogatta– Azt a pénzt a családotra költhetné!

Apám nagyon jó ember volt, imádta a családját, de ki van meg hiba nélkül? A vásárból soha nem jött haza üres kézzel, mindegyőnknek jutott valami kis ajándék. Anyámnak általában egy üveg bort hozott, noha életében nem ivott meg egy litert.

Aztán csak azért, hogy ne menjen veszendőbe a kiadott pénz, kénytelen volt ő elfogyasztani.

Ezekben a válságos időkben, míg én észrevétlenül növegettem, anyám gyakran magára maradt, mert apámat sűrűn behívták munkaszolgálatra. A frontra soha nem került ki, de így is nagy veszteség volt a családnak, mert legtöbbször a legnagyobb mukaidőben rángatták be. Ilyenkor egyetlen nagyszülőm, anyai nagyanyám sokszor jött el, hogy segítsen. Az elkészített teát, ami engem illetett, általában a bölcsőm sarkába tette, hogy kéznél legyen, ha szükség van rá. Ezt Terike észrevette, és annak rendje-módja szerint meg is iszogatta, mire nagyanyám rajta kapta a kis szarkát.

– Terike, azt neked nem szabad meginni, mert az öcsikéé! – szólt rá keményen.

A drága kis nővérkém két apró kezét hátul összekulcsolva, és meghajolva gorombította le nagyanyámat:

– Hadac e te hibe! – E kis jelenet után Terike lett nagyanyám első számú kedvence.

Mindig sajnáltam, hogy csak ő él már a nagyszüleim közül. Irigyeltem azokat a gyerekeket, akiknek bőven jutott belőlük, mert ki is szeretne bennünket olyan önzetlenül, mint éppen ők?

Ha nem is lehetek krónikása a háború nagy viharának, egy-két élmény elmondások, mesélések alapján megmaradtak emlékezetemben, hisz az én

időszámításaim éveiben történtek. A negyvenegyes tél kíméletlenebbül, még keményebben söpört végig a kis falunkon, mint a múlt évi. Az öregebbek emlékezete szerint se kerültek szembe ehhez fogható ítéletidővel. A velünk átellenben húzódó domb élen volt három ház, tőlünk szemből nézve elsőnek laktak Treml keresztapámék, – nekem csak bérma, Terit keresztelte is – középen Császárék, és harmadiknak Menhelyiék. Ők nagycsalád voltak, kilenc gyerekekkel.

Menhelyi bácsi volt a falu tejfuvarozója, csak úgy hívták, /a tejes/. Akkor még Hercegfalvára kellett a tejet áthordani, nálunk még nem volt tejcsarnok.

Kegyetlen hideg volt. Üvöltött, sivalkodott a szél, a hó szemeket vízszintesen sodorta a talaj felett, még öt méterre sem lehetett látni. Menhelyi bácsi munkája nem tűrt halasztást, a tejet vinni kellett. Szegény nem vette észre a vasúti átjárót és az érkező tehervonat kocsistól-lovastól elsodorta őket.

Keresztapámat, és Császár bácsit behívták, a frontra kerültek. Keresztapámnak sikerült 49-ben hazatérni az orosz fogságból, de Császár bácsi odaveszett.

Az utcában ezt a kis dombot verte legjobban a sors, de mindenkinek kijutott. Nehéz időket éltünk azután, hogy hozzánk is odaért a front.

Egy alkalommal csak asszonyok és gyerekek voltunk lent a pincében, jól befűtve a vaskályhával. Nem égett állandóan, amíg lent tartózkodtunk, a fa is nagy kincsnek számított.

Nagynénémék nem voltak velünk, kint mozgolódtak az udvaron, mikor sógorom észrevette, hogy egy orosz katona próbál ajtót nyitni ránk aknavetővel, valószínű, jó magyar bor reményében. Sógorom odarohant, s kézzel-

lábbal próbálta vele megértetni, hogy ott csak asszonyok és gyerekek vannak. Úgy tudta meggyőzni, hogy kézen fogva húzta le közénk. Ahogy mesélték, megilletődött a katona, veregetve, sógorom vállát.

– „Harasó!” –mondta, és széttárt karokkal kért bocsánatot.

Sógorom hős lett az utca szemében. Tizennégyen voltunk odalenn akkor. Nem túlzás a hirtelenében ráaggatott kitüntetés! De, ahogy mindennek vége kell, legyen egyszer, a háború is véget ért. A tavaszi szél a megkönnyebbült sóhajt repített mindenfelé, de akadtak köztük keserves sóhajok is.

Öröm és gyászkönnyek között tengettük mindennapjainkat, mert amit még meghagyott a háború, azt könnyörtelenül ragadta ki kezünkől az új, szabad világ.

1946. január hatodikán meghalt apám. Előtte héten vitt örletni egy kis gabonát a dunaföldvári malomba, ami már békeidőben termett. Mindenünket elvittek az oroszok! Pár gazdával összefogva kevesebből tudták kihozni a fuvart. Öltözéke nem volt az időnek megfelelő, és megszokott bagvány sapkája helyett kalapban ment el, sokat is kellett várakozniuk. Szívóssága, kitartása sem volt elég, tüdő, mell és agyhártyagyulladását kapott, meg kellett hajolnia nagyobb erő előtt negyvenöt évesen.

Akárhogy latolgatom, megtörtént.

Apám a konyha közepén volt felravatalozva, fejénél kétoldalt két-két gyertyával, körülvéve szeretett családjától. A részvétnyilvánítók között ott volt a „hős” sógorom és mit sem törődve a nagy benső fájdalommal, megszólalt modortalan stílusában.

– Nem kellene Miskával üzenni valamit az öreg Baksának?

Baksa bácsi idős szomszédunk, apám ulti csapatának örökös tagja, két éve halt meg.

E tapintatlan kijelentésével előttünk végérvényesen elvesztette a neki kijáró „hős” megkülönböztető jelzőt. De nem csak előttünk, többi jelenlevő szemében is, mert akármilyen jó tréfának szánta, senki nem tudott nevetni.

Érettebb koromban többször elmerengtem, de mindig arra a megállapításra jutottam, mennyire ráillik ez a modor, mind ennek ellenére állíthatom, jó apa és szerető férj volt imádott nagynénémnek.

Magunkra maradtunk. Két idősebb testvérem keresőképesek lettek volna, de a ritkán adódó napszámon kívül az égardta világon semmi más lehetőség nem volt. Bözsi szolgálatából eredő alamizsna arra is kevés volt, hogy tisztességgel fölvegye. Bátyám gondolt egy merészet, s továbbtanulás reményében bevonult a néphadseregbe, de igen hamar megcsömörlött. Így van, ha az ember csak a fényes oldalát nézi a dolgoknak, és nem látja a benne rejtőző buktatókat.

Emlékszem, egyszer rekvirálók jöttek hozzánk, amire anyám határozottan büszke volt, mivel nálunk is kutakodnak, pedig ember nem született a földre, aki valamire rábukkanhatott volna. Zsirt, húsféleséget, gabonát kerestek, természetesen eredménytelenül.

– Nem is értem, hova lett, – mondta anyám derűsen – pedig a minap még minden megvolt!

Háromjuk közül az egyiknek felderengett valami, és nyomban rákérdezett.

– Mondja jóasszony, pontosan mikor?

– Háát, – húzta meg anyám a szó – úgy tíz éve lehetett?

– Nagy marha vagy te Jóska! – volt az egyik véleménye– Hozzánk többé soha senki nem jött „gyűjtögetni.”

A tudomány– érdektelenség, nem tudom kinek a hagyatéka családukban, mert tanulni egyikőnk sem szeretett. E tekintetben Misi lóg ki a sorból, persze, lehet, hogy későn érők vagyunk, és felnőtt fejjel döbbenünk rá, hogy nem ártana tanulni, de mindig is azt vallottam, a legszebb gyerekkort nem volna szabad ily módon kordában tartani. Szerencsémre az ének is a tantárgyak között szerepelt, melyben tanárain véleménye szerint igencsak előkelő helyre voltam rangsorolva.

Egy alkalommal énektanárom bevitt az igazgatói irodába. Valami megbeszélés lehetett, mert az egész tantestület jelen volt, s ott hirtelenében őt – hat nótát elénekeltettek velem, amiket egytől-egyig anyámtól tanultam. Sikerem lehetett, mert az igazgató kivételével mindenki hozzájárult egy kis adományhoz aprópénz formájában. Volt, aki forintost adott, míg az igazgató olyan kibúvót talált, hogy nála most nincs egy peták sem, majd legközelebb.

Tudatlanságom, vagy merészségem mondatta velem, de az biztos, hogy határozottan kijelentettem.

Szegény anyám, és mi a fölszabadult nyomorunkkal egyetemben csak álmunkban tudtuk elérni, amire valóságban vágytunk, hogy legalább egyszer, úgy istenigazából jóllakni, vagy szépen felöltözni! Azt már nem is mertük kívánni, hogy mindezt terített asztalnál éadjuk meg. Csak jó időben fordult elő, hogy mindketten egy időben mentünk iskolába, kettőnknek volt egy pár

cipője! Mikor kitavaszkodott, anyám a padlásról, és a szomszédoktól összegyűjtött, kopott kalapból varrt nekünk tutyikat, ami egy-két hétig kiszolgált bennünket, de az avíttabb, silányabb anyagból jó volt, ha egy-két napot kibírt.

– Márpedig hitelbe nem énekelek!

Sokáig szállóige volt tanárain körében, hogy a „Krausz gyerek hitelbe nem énekel!” Valahányszor találkoztam velük a folyósón, vagy utcán, mindig megmosolyogtak. Az igazgató azóta is tartozik, és többé soha nem hívtak be énekelni. Anyám csodálkozott és nagyot nevetett, mikor elmeséltem neki a történetet.

Annak ellenére, hogy igazgatómtól nem kaptam meg a járandóságom, nem feledkezett meg rólam végképp. Az volt a kedvenc foglalatossága, – szerintem legalábbis – Öt-hat gyereket felsorakoztatott az osztály előtt, s hogy érvényre juttassa tekintélyét, alaposan elverte őket. Ritkán fordult elő, hogy nem szerepeltem a sorban. Azóta sem találkoztam, még csak nem is hallottam olyan pedagógusról, aki hozzáfogható gyönyört talált volna a gyerekek ütlegelésében. Azt viszont pozitívum, hogy mindig puszta kézzel tette, leginkább pofonok formájában.

Egy hasonló sorakozó alkalmával, teljes véletlenségből akkora pofont kaptam tőle, hogy felborítottam a baklábú, átfordítható táblát, mikor nekiestem. Az éktelen dörömböléssel nekidőlt a két termet elválasztó spanyolfalnak, amiért újabb pofonokkal rendszabályozott érthetetlen viselkedésemért. Napokig viseltem nyomát kétkezi munkájának. Később jutott tudomásomra, hogy előtte katonatisztként ténykedett a néphadseregben, csak valamiért nem váltotta be a

hozzáfűzött reményeket, és menesztették, de nálunk az iskolában derekasan helyt állt. Pár iskolában megfordultam azóta, mint szülő, de a miénkhez fogható csendes folyosót még szünidőben sem tapasztaltam!

Minek szépíteném, nem voltam mintagyerek, sem eminens diák, annak ellenére a magyar irodalom mindig közel állt a szívemhez, sok verset még akkor is megtanultam, ha nem volt kötelező. Iskolaéveim legkedvesebb egyénisége Tátrai Erzsébet tanítónő volt, aki történelmet tanított és magyarra nevelt bennünket. Hogy mit jelent évek múlva is találkozni egy ilyen emberrel, azt elmondani sem lehet. Ritkán ér valakit akkora öröm, mint engem ért tizennyolc éves koromban. Összetalálkoztunk otthon a faluban, s arra kért, hogy az ő kedves osztálya előtt mondjak el pár verset, szívem szerint válogatva. Nyakába ugorva vállaltam ezt a számomra kitüntető kérést, jól emlékszem, még könnyeztem is.

De vissza a jelenbe! Hiszen még az ötödik osztályt se fejeztem be, csak ezzel a kitérővel azért siettem, mert jó rá visszaemlékezni!

Tengődtünk, bizonytalanul, éhezve, de boldogan, mert körül vett bennünket a szeretet. Gyerekéveim emlékeit nem cserélném el mágnás csemetékkel sem, mert azokat az élményeket, amelyeket átéltem, nem mindenkinek adta meg a sors! Megesküszöm, ez az érzés abból fakad, hogy nekünk volt összehasonlítási alapunk a jó és rossz, a szép, meg a rút, de még a hideg és meleg között is! Ha elmentünk csúszkálni a tó jegére, vagy éppen szánkózni, ami nekünk ritkán adatott meg, vékonyka öltözkünk ellenére sem éreztük a hideget, mert fürge mozgásunkkal kirekesztettük a csípős szeleket is. Gyerekfejjel nem búslakodtam amiatt, hogy nincs

szánkóm. Helyette apám volt kopott klumpáját alakítottam át A belépő részét a talppal párhuzamosan megfaragtam, rá egy huszonöt centi hosszú deszkát szögelttem és kész is volt a szánkóm! „Villám-gyorsan” siklottam le a temetődomb oldalán, csak egy kis egyensúly kérdése volt. Az igazság, hogy csak akkor tudtam közlekedni a csodaszánkómmal, mikor a pálya már simára le volt taposva. S hogy tartósabb legyen a kis szerkezet, két szélére vaspántot szögelttem, bár először csökkentette a haladást, de ahogy fényesedett, egyre gyorsabban csúszott. Ha a fiúk kihívtak versenyre szánkóikkal, gyakran én értem le hamarabb, a végén már irigykedtek a járgányomra. Szívesen kipróbálták, de a rutin elengedhetetlen volt és nemigen úszták meg.

Tél vége felé, mikor a kocsmárosok töltették fel jégvermeiket, nagy jégtáblákat hagytak maguk után a tavon. Ráálltunk és hosszú karókkal lökdöstük magunkat a szabad vízben. Előfordult, hogy belecsúszott valamelyikkőnk, ilyenkor rohantunk haza, hogy mielőbb megszáradjunk. El ne kiabáljam, soha nem betegedtünk meg ezektől a kis balesetektől. Csínytevéseink mellett az egymás iránti felelősségünk is erősödött, hisz soha nem hagytuk cserben a másikat, ha baj volt, egyikőnk sem a játékkal foglalkozott.

A tavasz mindig nagy csavargások jegyében telt, százszor bejártuk a Sudár-erdőt ibolyát gyűjtve. A fél méteres botokat behasítottuk egy pár centire, belefűztük a kis virágokat és a végét elköttöttük, így lett belőle ibolyafa. A makkot úgy hasznosítottuk, hogy a kosarát két ujjunk közé szorítva belefűjtünk, így adtunk jelet egymásnak, ha szétszéledtünk.

Az erdő nem csak játékot jelentett számunkra, mert a téli tüzelőt is onnan tudtuk beszerezni. A száraz gallyak aranyat értek arra a célra, élőfát anyám soha nem engedett kivágni. Egyrészt, mert a törvényt is tisztelte, de az erdőt, a természetet meg százszorosán! Ha már keveset tudtunk összegyűjteni a földről, egy kampó formájú gallyal az alsó, száraz ágakat letördeltük, vagy amit nem értünk el, felmászva löktük le lábbal.

Nem tudnám megmondani, hány fát másztam meg abban az erdőben, de egy-egy alkalommal tíz, húsz lehetett minden erőlködés nélkül. Kévébe raktuk, átkötöttük valami madzagfélével és a hátunkon, vállunkon cipeltük haza több kilométeren.

Fáradtságos munka volt, de az egyetlen lehetőség számunkra, mert a pénzünkből élelemre is alig futotta. Előfordult, hogy rajta kaptak bennünket, s ha ilyenkor jó kedvében volt az erdész, megengedte, hogy elvigyük, de ha morcos hangulatban találkozott velünk, lerakatta és elzavart bennünket üres kézzel. Nem tudtam, mit vétettünk, de anyám megértette őt.

Ez a dolga kisfiam! – mondta – Csak a munkáját végzi. Azt sem értettem, mit véd a törvény azon a gallyon, ami úgyis elrothadna az avar között, és mennyivel hasznosabb, ha a szegény emberek eltüzelik!

Sok csínytevésben vettem részt a többi gyerekkel együtt, de anyám nem vert, s nem azért, mert az iskolában úgyis kaptam eleget, neki nem volt az természete, ő a szép, emberi szót helyezte előtérbe. Tudott csípős is lenni a nyelve, ha a helyzet úgy kívánta.

Egy alkalommal temetésről jöttünk sietve le a dombról, a Nap még magasan járt, anyám úgy vélte, egy pár sor kukoricát még be tudunk kapálni sötétedésig. A

helybéli tiszteletes nem állta meg szó nélkül, amint elsuhanunk mellette.

– Ritkán látom mostanában a templomban, Krausz néni!

Tudja tisztelendő úr, így van ez, ha az ember a saját munkáját végzi. Én meg a kukoricaföldön látom kegyedet ritkán!

Nyomorúságos életünk akkor kezdett fölfelé ívelni, mikor megindult az építkezés

Dunapentelén. Misa bátyám is ott hagyta a katonaságot csalódottan, s civilben hamarosan magára talált. Beilleszkedett az ácsiparba, akkor még rangjuk volt ezeknek a mesterségeknek. Bözsink is nagy fordulatot vett, egy italozóban örvendhetett a vendégek tiszteletének, mivel szemrevaló lány volt. Hódolók tucatjait kellett finoman elhárítani s ezt olyan tökélyre vitte, hogy soha nem volt neki haragosa. Fölcsillant a remény, hogy életünk végleg fordulóponthoz érkezett, s gyökeresen megváltozik, de egyelőre szó sem volt róla. A fiataloknak öltözködni kellett, bepótolni az elmaradt éveket, hisz abban a korban voltak, hogy házasságon is gondolkozzanak, ami hamarosan bekövetkezett. Mi aprók és anyám, megint ott voltunk, ahol a part szakad.

Még javában koptattam az iskolapadot, anyám meg a széthulló termelőszövetkezetet erősítette. Bár az egységek gyarapodtak, de kasszáinkban a pénz nem szaporodott.

Szétárt karokkal fizettek, mi azon osztottunk odahaza.

Érzékelhető változás következett be, mikor anyám kilépett a szövetkezetből és munkát vállalt az új vasműben. Pár részleg üzemelt, köztük az öntöde is, ott

takarította az irodákat, és más helyiségeket. Teri a telefonközpontban küldöncködött, amint kimaradt az iskolából. Rám hárult a feladat, hogy az iskolai kötelezettségen kívül tartsak rendet otthon, és főtt étellel várjam a munkából hazatérőket.

Nem dicsekvésképpen mondom, de a főzés tudománya olyan mértékben rám ragadt, szinte nem volt étel, ami nem szerepelt volna a terítéken. Tizenhárom évesen olyan kemény tésztát gyúrtam, amit még anyámnak is elég volt kisodorni!

– Ezt nevezem! – szokta mondani, és egyetlen vacsora nem múlt el, hogy meg ne dicsérje főztömet. – Fiam, belőled elsőrendű szakács lehetne!

Bennem nem merült fel ez a lehetőség, talán azért, mert fogalmam se volt, hogy ilyen mesterség is létezik. Az én szerelmem már apró gyerekkoromtól a fák csodálatos erezet volt, s ami vágóeszköz a kezem ügyébe került, annak végképp meg volt pecsételve a sorsa.

Emlékszem, egyszer bátyám féltve dugdosott borotvakése lett az áldozat, amit az ő szavaival élve, lombfűrészé alakítottam, a nemtetszését rövid időn belül értésemre hozta, aminek nyomait közel két hétig viseltem a hátsó fertályomon. Ez ülésben felettébb zavart, szóvá tettem, legközelebb szívesebben venném a pofonokat, mivel azokra eléggé rá vagyok hangolva! Anyám is neki volt keseredve, hogy a seregtől kiérdemelt szabadsága alatt engem rendszabályoz, bár nekem sem árt egy kis iránymutató! – mondta.

Tán ez volt az egyetlen testi fenyítésem, ami említést érdemel, ha nem veszem figyelembe a tényt, hogy a sarokba térdelés még egy párszor előfordult. Persze, amióta én lettem az otthoni dolgok kizárólagos

ügyintézője, ehhez hasonló esetek nemigen történtek meg.

Ki ne maradjon a felsorolásból! A második osztályt ismételnem kellett, mivel Terivel ketten jártunk egy pár cipőben, de erről már tettem említést.

Annak ellenére, hogy a padból kiöregedtem, a nyolcadikat szerettem volna kijárni, még úgy is, hogy a nézetemmel ellenkezett, de az idő múlásával csak beláttam, hogy arra szükségem lehet. Aztán az első félévben úgy hozta a sors, hogy csak abba kellett hagynom. Egy kis időt szentelek feltárására!

Az orosz tanárnőm – származásánál fogva is – fiának a szemöldökét egy szünetbeli focizás alkalmával megfelezttem bakancsom spiccvasas orrával, természetesen, nem szándékosan, hisz a játék hevében fordultak elő más balesetek is. Ez pont elég volt ahhoz, hogy mint túlkorost kitegyék a szűrőm az iskolából. Ma visszagondolva, egy cseppet sem aggódtam miatta.

Tizenkét éves koromtól tizenhatig nyári vakációm a gabonaföldeken, mint kettőző, és a cséplőgépek árnyékában töltöttem háromnegyed részért. Tehát kenyérkereső lettem a szó legszorosabb értelmében. Hárman az utcabeli fiúkkal és egy tőlünk messzebb lakó öregúr tettük ki a négyes csapatot. Ha távolabbra kerültünk otthonról, nem mentünk haza esténként, bőven akadt hely a szérűk tövében, a fészerek alatt. Nekem nem volt semmi takaróm a három fiatal közül én voltam a legkisebb, a két ifjú nagylelkűségéből enyém volt a középső hely, miáltal rajtam mindig volt takaró, míg ők egymásról húzogatták le!

Az első év problémamentes volt, amíg anyámék nem dolgoztak, de a rákövetkező évek nehézségeit

étkeztetésem szempontjából úgy lehetett megoldani, ha arra az időre, míg dolgozok, anyám fizetés nélküli szabadságot könyörög ki a vállalatától. Szerintem emberségesek voltak, mert a harmadik kérvényt elfogadták! Nekem mégis az volt az érzésem, hogy unták a folytonos nyakukra járást.

A feleslegessé vált szabadidőmet nem mindig akadt, ami lekösse, ha mód adódott, napszámot vállaltam, így keresetem, a nyárit is hozzászámítva, bizony meghaladta anyámék fizetését és elég szépen egyenesbe jöttünk. Azt a luxust is megengedhettük magunknak, hogy az egész házat tetszetősen körbekerítjük. Ami addig napraforgószárból, és bodzavesszőből éktelenkedett, fölváltotta a fonott drótkerítés. Utca felől négyzetesen kifaragott, tetején mintázott akácfa oszlopok utaltak hallatlan fejlődésünkre. Ugyanilyen oszlopok díszlegetek a két udvart elválasztó kerítésben is. Sógorom, a „hős” mint ahogy mást, ezt sem tudta megállni egy kis epés megjegyzés nélkül.

– Te Bözse! – mármint anyám –, Mi az istennyilának azokra a dúcokra az a cikornya?

Vasárnapjaink is hasznosan teltek. Anyámnak régi vágya volt egy kis nyári konyha, ami mentesíti a szűkös másikat. Nagy ambícióval fogtunk a vályogvetéshez, két egész vasárnapunk ráment, mire ketten kivetettük a szükséges mennyiséget. Utána nekem már csak az volt a dolgom, hogy időnként megforgassam a száradás miatt. Elfoglaltuk vele az egész hátsó udvart, igyekeztünk úgy pakolni, hogy minél több a diófa árnyékába kerüljön, nehogy az erős napsütéstől megrepedezzen.

Jó nagy gödör keletkezett, ahonnan a vályog anyagát kinyertük, s arra használtuk föl, hogy egy kis pincét

alkottunk belőle a zöldségfélék tárolására. Mire a szerény 2x3 méteres nyári konyha megépült, a pince is betöltötte funkcióját.

A kemencének először anyám kimérte a terjedelmét, az alját kellő magasságban felhúztuk vályogból, a köztes üreget megraktuk földdel, tetejét kaviccsal, és erre került a tűzálló téglá, a sütőfelület. Eszkábáltunk rá egy erős keretet és sűrűn körbe állígtattuk ujjnyi vastag bodzavesszővel, a tetejére is ilyen anyag került, majd törekes, agyagos sárral 4-5 centi vastagon betapasztottuk. A dupla vasajtaját, amit anyám előre legyártatott a kovácsokkal, utólag építettük be, szerintem szakszerűen. Nem győzzem csodálkozni, hogy mi ketten ilyen nagy dologra is képesek vagyunk. Természetesen a fő érdem nem engem illet, én csak anyám keze alá dolgoztam.

Száradására két hetet vártunk, aztán nagy kíváncsisággal kezdtük beüzemelni. Fokozatosan felfűtöttük, az első begyújtásnál kiégték a támaszbotok, de még kétszer hagytuk, hogy kihűljön, az utolsó fűtés már a rendeltetés jegyében történt.

Úgy két-három cipóra valót dagasztott be anyám, ha valami oknál fogva mégsem sikerülne, a sok tésztaanyag ne menjen veszendőbe! Mit ér az egész kenyérsütési ceremónia, ha nincs mellette lángos? Kemencében sütve, jól befokhagymázva, zsírral, sóval, mondjon valaki ennél fölségesebb csemegét! Akadhat kinek-kinek ízlése szerint, de azért ez sem utolsó!

Jócskán sötétedett, mire a kis cipók színeződtek. Lámpával kellett vizsgálgatni őket, de nem túlzás azt állítani, mire újból világosodott, a múzeumba illő piros cipóknak már a morzsáját sem lehetett megtalálni! Felesleges ecsetelnem, a kemencénk felülmúlt minden

elképzelést és jó pár évre meghatározta kenyerünk milyenségét!

Ebben az időben került közvetlen szomszédunkba egy fiatal házaspár, mint albérlők.

A férfi –, nekem Laci bácsi –, asztalos mesterlevele birtokában kiváltotta az ipart. Az istállóból átalakított műhelyében mindennapi báméskodó vendége voltam. Többször rám is kérdezett –, tetszik-e, amit csinál? Már hogyste tetszett volna, mikor szerintem ez volt a világ legszebb szakmája! Alig telt el két hét, kisinasként lábatlankodtam körülötte. Ha egyszer kitessékeltek az iskolából, valami hasznos dologgal töltsen az időmet!

Anyámmal hamar dűlőre jutott, velem meg egyenesen madarat lehetett volna fogatni. Boldogságom tetőfokán, mikor éreztem egy pár szerszám fogását, hirtelen beborult az ég. Fiatal mesteremtől bevonták az ipart, mert kiderült róla, hogy osztályellenség! A faluban valakinek útjában volt, akinek hosszú keze elért a megfelelő helyre. Mondanom se kell, mennyire le voltam sújtva. Anyám úgy tudott belém lelket önteni, megígérte, beszél Ács Jani bácsival az érdekemben. A dolgot hamar nyélbe ütöttük, s pár napon belül az ő oldalán róttam a falu utcáit. Ha másra nem is volt elég a három hónap, de gyalulni alaposan megtanultam, mert megállás nélkül azt csináltam.

Engem ver a sors a számomra tetszetős foglalkozásokkal, mert a másod sógorom otthagytott csapat-papot, meg a családját, s úgy eltűnt, hogy azóta sem láttam. De unokanővérem, a „hős” sógorom lánya sem ismerte az útirányát! Ott maradt két szép kisfiával.

Ne búsulj fiam –, vigasztalt anyám –, majd csak kitalálunk valami okosat, ami neked is tetszeni fog!

Így maradtak továbbra a napszámok, de szívesen csináltam.

Fejlődésünk lendületét kicsit visszavetette az 56-os esemény, s csak azért kicsit, mert anyám saját tapasztalatára, és bölcsességére hagyatkozva messzire elkerült minden konfliktust, hiszen bárminemű beavatkozása egyébként sem vetett volna sokat latba abban a zűrzavaros időben. Mindig azt tartotta szem előtt, amit még ma is feltétel nélkül elfogadok –, „Miért ártanék ott, ahol nem tudok segíteni?” Csodálatos szemlélet és örökérvű! Oly szépen folydogálhatna az élet, ha legalább csak azoknak válna mottójává, akiken sok múlik!

Tizenhat évesen nem gondolhattam komolyan, hogy a forradalom a sérelmeim megtorlására robbant volna ki, csak azért, mert megegyezett az ominózus esettel.

Bőven napkelte előtt kerékpáron ültünk –, én a szomszédból kértem kölcsön –, hogy a gazda földjére időben odaérjünk, tekintettel, ha nagyon kiszárad a kukorica, kellemetlen a szedése, mert a levele összekarmolássza az embert. Nem is volt nagy tábla, sokan voltunk és jó időre végeztünk. Otthon sajnálattal közölte velünk, hogy nem tud fél napot fizetni, mivel korán beértünk. Éppen akkor harangozták a delet, mikor elhaladtunk a templom előtt és ez figyelmeztető jel volt számára, így huszonöt helyett csak húsz forintot adott, amit kénytelenek voltunk elfogadni.

Aznap este, mikor falunkban elterjedt, hogy Pesten kitört a forradalom, valami mélységes elégtételt éreztem. Anyámnak rögtön kifejtettem gondolataim, hogy most megkapják a magukét az embernyúzó, de ő mérsékletre intett.

– Ne reménykedj túlságosan fiam, mert az ilyen emberek megtalálják a módját mindenkor! – Éleslátása nem hagyott bennem kétséget, inkább csalódott voltam belátva igazát!

– Ne felejtse el fiam –, mondta még – aki tegnap kiabált, az ma sem fog csendben maradni!

Akkor nem tulajdonítottam mondatának túl nagy jelentőséget, de később, ahogy haladtam a korba, egyre többször csengtek vissza mélységes nagy igazságai. Ráéreztem, hogy az igazságérzet velünk született tulajdonság és, ha nincs, nem is lesz!

Reményünk, miként a forradalom is, külső segítséggel dugába dőlt!

Az emberek többsége, akik kénytelenek voltak szüneteltetni a munkát, iparkodtak valami úton-módon visszaszerezni, már akik nézetüknél, magatartásuknál fogva megtehették.

Aztán akadtak szépszámmal, akik az elmúlt hetek, hónapok viharában kallódó okmányaikat próbálták visszaszerezni. Sok meggondolatlan törhette a fejét, miként adhat hitelességet irata eltűnésének. Egy kis utánjárással általában minden a helyére került, s az élet folyama hömpölyöghetett tovább, megszokott medrében.

De ez így van rendjén. Minek abajgatni az elmúlt eseményeket, mikor a jövő fontos tennivalói halomban állnak rendezetlenül. Nagy odaadással igyekeztem megtalálni helyem az új lendületet vett társadalomban, de nem akart beindulni a szekerem. Hónapokon keresztül próbálkoztam elhelyezkedni valahol a vasmű területén, ám a munkaközvetítőben csak nemleges válaszokat kaptam.

Túl fiatal, nem városi lakos, nincs betöltetlen munkahely és így tovább!

Tétlenségemben, a velem egykorú fiúkkal naphosszat tekeregtünk, bejárva Tolnát- Baranyát. Mindig kellemes időtöltésünk volt az erdőjárás, ami Halesztól Hercegfalváig húzódott. Nem az erdő terebélyesedett, a nevek változtak. E nagy kiterjedésű erdőben tekeregtünk a „vihár” utáni tavaszon, ahol előttünk pár hónapja a Szovjet hadsereg egy tűzérosztaga állomásozott, hogy szükség esetén védelmet biztosítson, az nem volt világos, kinek! Nem valószínű, hogy nekünk, baracsiaknak, mert éppen az üteg és a város közé voltunk beékelődve, lövéseket hallottunk innen is, onnan is.

Az erdő hozzánk közel eső szélén végig futóárkok, tüzelőállások és bunkerek éktelenkedtek. Öten voltunk mi kamaszok, hogy felderítsük a még bolygatlan terepet, és csodás módon ráleltünk egy kibiztosítatlan kézigránátra az árok oldalán. Ezt Kovács Feri mondta, s mivel ő volt a legszakértőbb e tekintetben, mindnyájan elfogadtuk az állítását, azért is, mert őbenne volt akkora bátorság, hogy nyelénél fogva óvatosan fölemelje, és cipelje több száz méter hosszan, hogy majd az erdő széléről eldobja. Követtük őt pár lépés távolságból, míg ráakadt a megfelelő helyre.

– Na, ez itt jó lesz! – jelentette ki nagy szakértelemmel, és igaza volt, mivel a fáktól nem zavartatva szabadon ki tudta hajítani azt a borzalmas pukkansot. A gödör úgy két méter mély lehetett, tehát biztonságban érezhettük magunkat. Feri fölmászott a peremére, még hátranézett, talán bátorítást várva, és hátrarántotta a jobb kezét. – Egy kattanást is véltünk

hallani– aztán teljes erővel elhajította, majd gyorsan lehúzódtok közénk.

Életemben először hallottam közlőrlő kézigránátot felrobbanni, de annak volt akkora hangja, hogy még a Kokasdi utcában is beleremegtek az ablakok. Baracson ez volt az erdőhöz legközelebbi utca, ahol én is laktam.

Az akciót sikeresnek könyveltük el, egy kis ijedtségen kívül nem történt semmi bajunk, hanem a keletkezett gödör! Azon még Feri is elcsodálkozott, de mindjárt tervbe is vette, hogy meg kell tisztítani az egész terepet, mielőtt valami tragédia történne.

Mindegyikőnk helyeselte, elfogadta az érvelést, megállapodtunk a következőben, majd nagy meglepéssel indultunk a falu irányába. Mire hazaértünk, mindegyikőnk fejében megfordult a gondolat, hogy amit tettünk, és tenni akarunk, nagyfokú felelőtlenség! Nem beszéltünk róla, hallgattunk egész úton, s az volt az érzésem, így is választ kaptunk egymástól az el nem hangzott kérdésekre.

Én értem haza elsőnek s csak egy lomha kézintéssel váltam le a csapattól. Mikor beléptem a konyhába, nem lettem volna képes mélyen anyám szemébe nézni. Nem átkozott, vagy szidott, nem abban rejlett az ő ereje, csak állt vöröstre dörzsölt szemekkel, és halkán megkérdezte:

– Egyiktöknek sem esett baja?

Ebben a rövid kérdésbe benne volt az egész világa. Vádja, féltése, szeretete, intelme, de benne volt hallatlan embersége is! Tudtuk mindketten, hogy ez még egyszer nem fog előfordulni, tehát nem volt szükség további szőfecsérlésre!

Szerencse érheti olykor az embert, ha nem számít rá. Így volt ez velem is, de később kiderült az igazság,

valóban forgandó! Egy sertésnevelő vállalatnál adódott kecsegtető munkalehetőség, amit nyomban meg is ragadtam. Tíz perc buszjárásra volt egy puszta szélén. A munka nagyjából napszámhoz hasonlított, mivel az idő nagy részét földeken kellett tölteni, de a bennfentesek kifoghattak raktári munkát is, ami jóval lazább volt a kintinél nyáridőben. Közel két hete tartott a munkaviszonyom, mikor egy learatott gabonaföldet kellett összegereblyézni vagy tizenötönknek. Nem voltam lábbelivel fölkészülve, mivel csak reggel osztottak be bennünket, és dorcócipővel lábamon a tarló alaposan összeszurkálta a bokám. Másnap reggel már egy piros csík iparkodott fölfelé a térdem irányába. Anyám azonnal orvoshoz zavart vele, ahol rögvést meg is kaptam a tetanusz injekciót. Nem vetett rám jó fényt, hogy mindjárt betegállománnyal kezdem a pályafutásom, de nem tehettem egyebet, bele kellett törődnöm a kényszerpihenőbe. A bokám földuzzadt, és egy nagy kelés képződött a közepében. Az orvos általi dunsztkötés pár nap alatt megérlelte és kiszívta a felesleget, csak egy lyuk maradt a helyén két bejárattal.

Ezzel véget ért az én agrárvilágom, az egyhónapos munkaviszonyom, ami oly formán van a friss munkakönyvembe bejegyezve: / Hozzájárulással kilépett/

Kezdődött minden előről. Volt olyan hét, hogy kétszer mentem be gyalog a városba szerencsét próbálni. Miért is panaszkodom, ezt az utat anyám naponta tette meg éveken keresztül.

Továbbra sem mondhattam le a napszámról, amit azért szerettem, mert ott kivétel nélkül azonnal fizettek, én meg csak rakosgattam félre az ötveneseket és jóleső érzéssel nyújtottam át anyámnak a heti, vagy kétheti

keresetem. A kocsmákat még elkerültem, egyetlen szenvedélyem a cigaretta volt, amit anyám se bánt, vagy legalábbis szemet hunyt felette, hiszen bőven megkerestem a rávalót.

A jég 67 novemberében tört meg végleg, mikor unokabátyám – a „hős” fia – fölajánlotta saját munkahelyét, mert ő talált egy megfelelőbbet a vasműben. Ez a vállalat is a vasmű területén működött, de központja Pesten volt, lerövidítve VÁV. Jó nevű, nagy cégnek számított, a béremmel is meg voltam elégedve, segédmunkás létemre felértem a fiatalabb szakemberek keresetéhez. A béremet felvételem napján állapították meg olyan kikötéssel, ha nem végezném jól a munkám, ebből a pénzből el is lehet venni, fordított esetben tenni is lehet hozzá! Törekvésem az utóbbi volt, nem mindegy, mennyit visz haza az ember!

Anyám arcát öröm és büszkeség hatotta át, mikor letettem az asztalra az első havi keresetem, ami nem volt kerek hónap, de igencsak ott mozgott ezer forint körül. Ha számban vesszük, hogy sok családfő nem keresett többet, valóban nem panaszkodhattam!

Anyám ragaszkodott ahhoz, hogy azt a pénzt utolsó fillérig saját téli ruházkodásomra fordítsuk, az esetleges hiányt meg a közös, családi kasszából pótoljuk, ami őszintén szerény volt. Nem próbáltam tiltakozni, természetemnél fogva sem, mindig fejet hajtottam kívánsága, vagy akarata előtt, mert bölcsebb döntést egyikőnk sem hozhatott volna.

No meg azért sem, mivel már ketten voltunk otthon, Terike Pestre kíváncszott, hogy ott próbálja ki szerencséjét. Ez oly módon sikerült, hogy a soroksári

fonodában ette éveken keresztül a szövönők izzadságszagú kenyerét.

Anyámnak már megadatott, hogy nem kellett naponta ingázni Baracs és Sztálinváros között. Ez a szocialista város méltán érdemelte ki a „nagy múltú” vezér becses nevét, ahol a sztahanovista brigádok versenyben húzták a falakat önmagukat is megelőzve.

A távolság nem volt több tíz kilométernél, de a busz útvonala meghaladta a huszonötöt is.

A rövidebb út megépítéséhez közel fél évszázadot kellett várni!

Stabil munkaerőnek számítottam, mikor első ízben nyereséget osztottak a vállalatnál. Ez nagyjából a keresetem egyharmadát jelentette, komoly pénznek számított akkoriban. Nem szöttem terveket, anyám sem említette, mi történjen az ölembe hullt pénzzel, végtére is, már tizenkilenc éves voltam! Nos, annak rendje és módja szerint megtaláltam a helyét, mégpedig útban hazafelé a zizegő bankókkal. Négy százötven forint!

Ennyivel léptem be a Kecájféle kocsmába, ahol tíz ember lézenghetett. Hogy a kedvem szökött-e fel, vagy a látásom duplázódott meg, de mikor kijelentettem, hogy mindenki a vendégem, mintha megsokasodtak volna. Jött a pénz, ment a pénz, és ami megmaradt, tizenhat forint tartozásom a kocsmárosnak.

Bár fiatalon, de örökérvű tanulság volt számomra ez a görbére sikeredett este, s csak az hagyott bennem nyomot, hogy anyám soha nem tett róla említést. Nem mondhatom, hogy a hetek, vagy a hónapok ólomlábakon jártak, mert olyan gyorsan elröppent a tél, szinte észre sem vettük, máris benne voltunk a tavasz kellős közepében. A régi játszópajtások elmaradoztak, járták

saját útjukat, de ezen nem szabad fönnakadni. Új barátok tűntek föl, s morzsolódtak le mellőlem, keresve a tartósabb kapcsolatokat. A szépszámú munkatársak között is nagy volt a mozgás rövidebb, hosszabb távra.

Leendő sógorkám, és Terike nővérem is rajtam keresztül találták meg az egymáshoz vezető utat. Vagy éppen S. Sanyi barátom, akinek több ízben törtem össze a csontjait.

Tavaly történt az első eset, mikor egy frissen ásott kábelárok szélén összeakaszkodtunk csupán játékból, és a begáncsolt lábaival olyan szerencsétlenül esett, hogy a jobb alsó lábszárán nyílt törést szenvedett.

Számomra a családtól való elszakadást a hatvanas év hozta, mikor egy tízfős csoporttal Székesfehérvárra irányítottak bennünket trafóház szerelésre, köztük S. Sanyi barátom, és Bartalos Jani, aki a csoportot irányította. Az itt töltött hónapok örök élményt és számtalan vidám napokat tartogattak mindnyájunk részére. Hétvégeken hazautaztunk, de előfordult, hogy egyőnk, másónk ottmaradt. Ezeket a szabadnapokat általában strandon töltöttük.

Hétközben, munka után az Ösfehérvár ódon utcáit róttuk, vagy a szőlőhegyi Bányató vendéglőben sörözgettünk. A tóban tilos volt fürödni mélysége miatt. Valamikor kőbányaként működött –, neve után is logikus –, mikor feltört a víz, a szerszámok és egyéb tárgyak lenn maradtak, azóta őrzik a tó mélységes titkát.

Tilalom ellenére sokan fürödtek benne, köztük mi is, de ha valaki összeakadt egy rendőrrel, az utána meggondolta magát.

Sok délutánunkat az emeletes ház udvarán futballozással mulattattuk. A ház négy lakásból állt,

ebből hármat vállalatunk bérelt munkásszálló céljából. A két felső lakásban mi voltunk elszállásolva, az alsó egyike vezetőink részére volt fönntartva, a másikon a gondnokék laktak. Szegény Sanyi barátom itt szenvedte el a második balesetét. Bár ez nem volt olyan veszélyes, mert csak a jobb lábfejen lett egy csontrepedés, mikor összerúgtunk.

Váltig esküdözött, hogy ezentúl velem csak italozni lesz hajlandó, de azt is kizárólag ülve!

Nem voltam zsonglóra ennek a játékszernek, ám masszív kiállításom, keménységem egy pillanatig nem volt kétséges barátaim, s kollégáim szűkebb körében.

Első botladozó lépéseim a hölgyek felé is itt indultak el igazából. Egy hétvégén, mikor egyedül maradtam, a fiúk is összegyűjtöttek egy pár darab inget, ha már mosok, csapjam az enyéimhez. A patyolatok léte nem forgott veszélyben, de tőlem telhetően megtettem mindent, hogy ne legyen rám panasz. Egy szál fecske nadrágra vetkőztem, ami nagyon népszerű volt ez időtájban, s úgy fogtam nyolc darab ing, és jó pár más egyéb mosásához a fürdőszobában. Tálcás zuhanyozóban áztattam őket melegvízben és a mosdókagylóban gyúrtam, jobb híján flóraszappannal. Nem vettem észre, mikor jött be a gondnok néni. Máskor is előfordult, hogy leellenőrizte a lakásokat hétvégeken, hiszen ő is takarította. Férjét csak ritkán lehetett látni, mert Pesten volt egy vállalatnál valami (hallja-kend), egy-szem lányuk meg Debrecenben tanult, talán főiskolán?

– Maga meg mit csinál fiatalember? – kérdezte csodálkozva, mikor meglátott a vizes ruhák között a kis lenge magyarban.

Megilletődötten állhattam előtte lucskosan, mintha akkor léptem volna ki a tusoló alól.

– Bevállaltam a fiúktól ezt a pár darab mosnivalót, ráérek, hát megcsinálom.

– Gondolja, hogy attól a szappantól ki fognak tisztulni? Mert, ahogy látom, csak azt használ!

Talán megvontam a vállam, mert nekem sem volt semmi bizodalmam, hogy makulátlan tiszták lesznek, de az ígéret, mégis csak ígéret!

– Na, várjon –, mondta barátságosan –, hozok magának valamit, meglátja, könnyebben tisztulnak– nevetett halkán és ellibbent.

Nekem úgy tűnt, mintha egy percre se lett volna távol és már jött is egy felbontatlan csomag trisóval a kezében.

– Dugja be a mosdótálat, engedje legalább félig jó meleg vízzel, öntsön bele ebből a szódából és keverje, amíg elolvad! Csak utána tegye bele a ruhát és abba dörzsölje!

– Ó, nagyon köszönöm! – hálálkodtam, s hozzáláttam a művelethez elmondása szerint. Azt hittem, már rég elment, mikor újra hallottam a hangját.

– Vasalójuk van legalább? – kérdezte nagy odafigyeléssel, de a szemét nem vette le rólam.

– Sajnos nincs, majd vállfán szárítom az ingeket, úgy kihúzódnak egy kicsit, a többinek meg nem számít! Mindig így szoktuk csinálni.

– Nyugodtan hozza le, én szívesen kivasalom magának!

Nem tudom, siettettem, vagy késleltettem volna a száradást, de egy biztos, nekem mindenféle bajom volt. Gyakran nézegettem, hol tartanak. Az egyik már száraz volt, a másik olyan vizes, hogy fel lehetett volna mosni

vele. Majd holnap leviszem! – határoztam el megkönnyebbülve. – Addigra megszárad az összes. Nem volt szándékom sehova eltekeregni, egy kicsit meg is viselt a mosás és ráérősen készülődtem a vacsorámhoz, mikor kopogtak az ajtón.

– Nem hozza azokat a ruhákat, fiatalember? – mert ki is állhatott volna az ajtóban, mint ő, hangja borotvaként hasított a szívembe.

Elmotyogtam neki, hogy csak részben száradtak meg, majd holnap le fogom vinni.

– Na, nézzük, melyik van beszáradva! – és ahogy utat törve ellibbent mellettem, engem olyan illat csapott meg, amitől beremegtek a lábaim, alig tudtam állva maradni.

Két vastag ing kivételével mindent összeszedett a nyalábjába és bájos mosolyával az ajtóból visszafordulva közölte, hogy fél óra múlva mehetek értük, vigyem a másik két inget is. Bármennyire csábított a vacsorám, a finom lógyulai kolbász, amit mindegyikünk nagyon szeretett, de egy falatot sem lettem volna képes lenyelni, mert éreztem, hogy ez a szemrevaló, negyven év körüli asszony valamit forral irányomba. Tapasztalatlanságom tetézte az egyszerű tény, hogy féltem ettől a látogatástól. Csak most lenne legalább fél literre való abban a tíz literes demizsonban, amit a sógorjelölt hozott Szabadszállásról, a szülői háztól, hogy egy kis bátorságot merítsek belőle. De az olyan száraz volt, mint azok az ingek, amelyeket levitt a hölgy.

Órák kismutatóját is pörögni láttam, mikor ránéztem, úgy elszaladt az idő. Magamra kaptam a rövidnadrágom és az atlétatrikót, s egy mély sóhaj közepette leemeltem a két száradó inget. Óvatosan tettem be az ajtót azzal a szándékkal, hogy lent még hallgatózok az ajtónál, de nem

lett belőle semmi, mert valószínű, idegességemben azonnal bekopogtam. Az ajtóban állhatott, mert abban a pillanatban kinyílt előttem.

– Jöjjön, már készen vannak!

Vagy nagyot hallottam, vagy valóban halkán rebegte. Ki lett volna képes a helyzetemben megállapítani, csak ösztönszerűen követtem a hűvös szobába. Az ablakredők talán azért voltak leeresztve, mert utcára néztek. Az egyik széken már ott tornyosultak a vasalt, gondosan összehajtogatott ruhák. Elvette tőlem a két inget, külön-külön ráterítette a két szék karfájára.

– Még egy kicsit száradni kell nekik – jelentette ki, és helyet mutatott a rekamién.

Már fürdőköpenyben volt, s az öv szorosan a derekára kötve látni engedte karcsúságát. Kiment a konyhába, két megtöltött üveg pohárral tért vissza, az egyiket mindjárt a kezembe nyomta.

– Szereti a vermutot? – a hangja fátyolként úszott körülöttem, és úgy belenézett a szemembe, hogy a kisagyamon keresztül éreztem eltávozni tekintetét. Még a pohár is beleremegett. Félttem, hogy kiborítom a szőnyegre. Észrevette tehetetlenségem, hogy házon kívül vagyok, ivott a poharából, letette a kisasztalra, és leült mellém. Kivette kezemből a poharat, a számhoz tartotta.

– Igyon egy kortyot, meglátja, mindjárt jobb lesz!

Hát én sebtében mindjárt négyet is lenyeltem, remélve, hogy sokkal jobb lesz, de a következő percek egészen más dolgok jegyében teltek.

Mikor elváltunk, szigorúan megígértette velem, hogy soha senkinek nem fogok beszélni az együtt töltött szép perceinkről, mert erre kizárólag kettőnknek van joga emlékezni!

Még a két inget nagyjából kivasalta, búcsúzásnál is csak az arcom simogatta meg lágyan, és szívemet melengető mosolyával tette be mögöttem az ajtót.

Másnap láttam a férjét, amint az udvaron elhelyezett szeméttárolóba dobott valamit. Mindent gyönyörűnek, tisztának akartam érezni találkozásunkban, de felmerült bennem a gondolat, azért kellett sietni azokkal a ruhákkal is. Ezek után a lányát is jobban szemügyre vettem, de még képzeletben sem cseréltem volna közöttük. Az italoizgatástól szabályosan rettegtem, nehogy kikotyogjak valamit mámoros állapotomban.

Utána még többször összefutottunk, néha a férje oldalán, az arcán mindig ott bujkált a kedves mosolya, hálája, vagy emléke jeléül. Azt nem tudom, neki mit jelentett kettőnk találkozása, nekem boldogságot, és kis fájdalmas vágyakozást íránta.

Munka után, egy őszi eleji napon olyan meleg volt, mintha ott felejtkezett volna a júliusi nyár. Négyen róttuk a város utcáit, mígnem kikeveredtünk a piactérre. Ott beültünk egy kerthelyiségbe, s mindnyájan rendeltünk négy-négy korsó sört. Annak rendje szerint a nagy melegre való tekintettel, egymás után mind a négyet fölthajtottuk. Hallásból tudom, hogy taxival kerültünk haza, de hogy milyen kitérővel, arról egyikkönnknek sem volt fogalma. Sokáig rettegtem, hogy adott szavam megszegve, beszélhettem nekik kettőnk kapcsolatáról, de jelét sem mutatták, hogy bármiről tudnának, így megnyugodtam.

Annyira megszerettem ezt a várost, mikor a haza érdekében búcsút kellett inteni, a szívem is belesajdult. Megjött a bevonulási parancs, s az ellen nincs, de nem is lehet apelláta. Sanyi barátommal taxit rendeltünk a ház

elé, hogy összerakott petyerkánkat ne kelljen áthúzni az egész városon. Falubéliek voltunk, egykorúak, így aztán a seregbe is elkísértük egymást. Mikor a batyum beraktam a taxiba, diszkréten, rövid időre ottfelajtettem tekintetem a meghitt ablakon, és láttam, hogy a függöny egy párszor határozottan meglibben. Őt nem láttam, de éreztem, hogy ily módon köszön el tőlem, tán végérvényesen. Akkor a világ minden kincsét odaadtam volna egy pillanatnyi öleléséért.

Mikor elindultunk, döbbsentem csak rá, hogy valami megint elveszett az életemből, ami megismételhetetlen, de talán elkísérnek emlékei, bármerre visznek útjaim.

Ködös, szemerkélő idő volt 1960 novembere. A sztálinvárosi Bartók művelődési házban volt a gyülekezőnk, ott pakoltak föl bennünket nyitott teherautóra és meg sem álltunk Ercsiig. Lezárultak a legszebb éveim, amit felváltott egy nehéz, gyötrelmekkel teli korszak, de az ember állhatatossága velünk lesz, meg a remény, ami olyan szabad, mint a gondolat. Az első századhoz kerültem, ahonnan megfelelő helyre irányítanak bennünket, kinek-kinek adottsága szerint. Gyorsaságot, ügyességet, még a zenehallást is értékelték, miáltal a híradó századnál kötöttem ki. Azon belül is voltak vezetékesek és rádiósok, igazán nagy gondot fordítottak a rátermettségre, a jó hallásra, mert egyértelmű volt, hogy egy botfűlű legény minden igyekezete ellenére sem tudná elsajátítani tökéletesen a távírászat fontos tudományát. Ezen szelektálások alapján egyértelmű volt, hogy engem a rádiósokhoz fognak beosztani, azon belül is a távírász szakaszba.

Gyötörtek bennünket minden szabad percünkben, hogy a Morse ABC-jét minél gyorsabban belénk

gyömöszöljék, mert a jó távírászból mindig kevés van. Parancsnokaink hosszú tapasztalata alapján jó, ha egy garnitúrából három-négy első osztályú távírász kikerül. Itt nem az intelligencia, vagy a műveltségi fok a mérvadó, mert azokból is akadtak köztünk szép számmal, akiktől oly messze voltam, mint Moszkva Mekkától, de ezt a képességet nem lehetett tőlem elvitatni!

Fél éves szolgálat után már a rádióközpontban távíráskodtam önállóan, mint az öregek.

Politikai foglalkozások kivételével semmiféle kötelezettségeink nem voltak. Volt ennek jó, de rossz oldala is, mert mindenből kimaradtam, ami rangot ad az igazi Örökölt küzdelem katonaéletnek. Mindig egyedül abban a kis helyiségben, vagy hat rádióval körbevéve, sokszor olyan ciripelés volt, hogy csak kapkodtam a fejem. Ezek közül kellett a hívójelem kiválogatni.

Jó időben a nyitott ablaknál egy katonai távcsővel a kezemben ütöttem el az időt, tágas kilátással a harmadik emeletről. Szemem láttára zajlott a belső laktanyaélet, de a legszórakoztatóbb a betonkerítés melletti külső gyalogút volt, ahol sok csinos hölgy, főleg katonatiszt – feleségek vonultak végig naponta. Itt haladt el a kis vicinális vonat, ami az állomás, és faluközpont között bonyolította le a forgalmat. Népszerűsége főként a katonák körében volt nagy, az utasok többsége is onnan került ki.

A laktanya nyugati szárnyán drótkerítés húzódott végig a gyalogút, és a vasút mentén, a tiszti lakásokat ezen az úton lehetett leggyorsabban megközelíteni. Sok tiszt-feleség dolgozott a laktanyában, civil minőségben és közülük legtöbben ezt az utat vették igénybe.

Még a századnál hallottam az öregektől, hogy e kerítés melletti alakuló téren a sportiszt tartott összevont reggeli tornát a zászlóalj részvételével. Mint ahogy mindig is van, a hölgyekre kiéhezett katonák nem tudták megállni, hogy egy-egy fütytel, vagy zaftos megjegyzéssel ne illessék a szebbik nem legszebbjeit.

Így történt ez akkor reggel is, mire a százados elvtárs akképpen reagált szavakba öntve:

„Elvtársak, ne fütyögjenek mindenféle rossz kurva után, soha nem tudhatják, melyik tiszt elvtárs felesége!” Jól ismertem a századost, nem tudom, tőle származik-e az értékelés, mindenesetre egy rendkívül intelligens és rátermett katona volt.

Kora tavasszal ő mérte fel nálunk, híradósoknál a katonák sportképességeit és száz méteres távon elért eredményem alapján többször rám kérdezett, nem lenne-e kedvem a sportággal foglalkozni, mert meg vannak hozzá a képességeim. Soha nem kedveltem a gyötrelmes dolgokat, és sajnálkozva mondtam nemet minden alkalommal.

Katona, – mondta felindulta– maga nincs tisztába saját értékeivel! Ezt a kijelentést arra alapozta, hogy az ő kézi mérése szerint első nekifutásra tizenkét másodpercen belülre kerültem száz méteren, de az is elképzelhető, hogy pontatlan volt a mérése.

A századnál, még a gyakorlás időszakában egy politikai foglalkozáson történt.

A sorállományból előléptetett szakaszparancsnok helyettes tartotta az előadást, és egy pesti sráctól kérdezte éppen odaillő okból:

– „Gondolom, Balázs honvéd sem ülne le civilben egy asztalhoz Krausz honvéddel ebédelni?”

Nem vettem fel a kesztyűt, kaptam én az élettől különb pofonokat is, de Balázs Dénes annál sokkal emberibb volt, hogy megállja egy finom pesti élc nélkül.

– „Jóllehet, szakaszvezető elvtárs nemesebb családból származik, de én már csak megmaradok Krausz honvéd mellett!”

Ezzel a szóváltással a politikai foglalkozást befejezettnek lehetett tekinteni.

A helyzet mit sem változott, az volt a fontos, hogy a napok ugyanúgy múltak, mint eddig, csak én tettem magamnak egy csöndes fogadalmat, s ha csak a felét érem el, ennek a politikai foglalkozásnak már volt értelme!

Nem tudom, mi okból Került Balázs örvezető a rádióhoz, csak gyanakodtam, a szakaszparancsnok helyettes vetett latba minden befolyását, hogy megszabaduljon tőle: Azt a bizonyos békát nem volt képes megemésztetni. Nagyon örültem, mert olyan társat kaptam személyében, aki segített elindulni a kezdetleges fogadalmi úton. Mikor az öregek leszereltek, ketten maradtunk a rádiónál, mint teljhatalmú urak, csupán a századparancsnokunk adhatott utasításokat, parancsokat, amivel soha nem élt vissza.

Balage – becenéven – idejét, energiáját nem sajnálta, ha mód volt rá, velem foglalkozott.

Főleg a matematikát és a fizikát magyarázta aprólékosan és érthetően. Az alapoknál kezdtük, és egy pár hét múlva elégedetten nyugtázta, hogy jól haladunk!

Időm volt rengeteg, a hosszú, unalmas éjszakákat fölváltotta a tetterre kész akarat. Többször előfordult, hogy QDC hívójelre eszméltem csak fel, ami azt jelentette, hogy hívjam telefonon a főparancsnokságot, akikkel

összeköttetésben voltunk. Ilyenkor kaptam alapos fejmosást, de rázósabb ügy nem lett belőle.

Jó viszonyban voltunk a telefonosokkal is. Ők szintén ketten adtak szolgálatot 24-24 órán át. Kemény volt, de hozzá lehetett szokni.

Knopp Jani, egyik telefonos a közel két méteres magasságával óriásnak mutatott az én százhetven centimhez képest. Ha végigmentünk a laktanya udvarán, igencsak jól nézhettünk ki egymás mellett. Jani imádta a költészetet, azok között is nagy Radnóti rajongó volt. Ma is megvan az összes költeménye, amit Jani hatására vettem meg közvetlen leszerelés után.

A másik telefonos, Láng Pisti, talán a színész testvér öccse, nem tudom, mert soha nem kérkedett vele. Ezek a kapcsolatok nagyban meghatározták a benntöltött időm folyását, nem éreztem, hogy a napok ólomlábakon járnak. Amíg Balage a reáltárgyakkal ostromolt, Jani a kötéssel kápráztatott el mélyen duruzsoló hangján.

Anyám minden útszéli bokrot megrázott, hogy családfenntartóként kedvezményt kapjak, ami be is következett, mikor a zászlóaljnál elrendelték a létszámcsökkentést. Meglepett, de csodálatos érzés volt, csak Balagétól és a két telefonos barátomtól búcsúztam keserű szájjal.

Olyan gyorsan történt mindez, szinte észre sem vettem s máris civil voltam. De nem úsztam meg ennyivel, mert utána még hat alkalommal hívtak be, nehogy lemaradjak a technika fejlődéséről!

Ha már a behívásoknál tartunk, az 1986-os volt a legemlékezetesebb számomra, egyben az utolsó. Hogy a (gyülelész) banda még az udvaron se mutakozzon, folyton szabadtéri foglalkozásra üztek bennünket. Majd

csak elütjük valahogy azt a három hetet! – mondta a tartalékos hadnagy, akire bízva volt a társaság. Nem pályaminőségű volt az a füves terület, ahol focizgattunk, de nekünk megfelelt. Itt sem maradtam hűtlen önmagamhoz és mivel mindig segítőkész voltam, hozzásegítettem egy öreg cimborát a gyors leszereléshez.

Hiába, ebben a korban már nem mindenki bírja a kemény kiképzést, neki is pechje volt, hogy éppen velem rúgott össze. Mivel én voltam a legkorosabb a negyvenhat évemmel, csak öregnek szólítottak a többiek s, ha csupán balhéból is, de jöttek a nyakamra egy gyors leszerelő papírért, ami rend szerint derűtséget váltott ki közöttünk.

Nem soká élvezhettem a gondtalan szabadság mámorát, három nap múlva a váci D.C.M. területén koptattam az út flaszterét régi vállalatomnál. Erőlködtem, hogy legalább az iskola beindulásáig visszakerüljek Dunaújvárosba, mivel tavaly megfosztották a hősi nevétől, de a munka sürgősségére hivatkozva nem járult hozzá a szerelésvezetőm.

Tulajdonképpen szép nyarat töltöttem el Vácon, közel a Dunakanyarhoz, amit gyakran látogattunk a munkatársaimmal, Nógrád-Verőce lett a kedvenc fürdőhelyünk.

A vállalkozás NDK érdekeltségű volt, és egy német családdal jó baráti kapcsolatba kerültem.

Többször megfordultam náluk, vagy én hívtam meg őket egy sörözésre. Volt egy tündéri kislányuk és vele együtt számtalan sétát tettünk a Duna partján. A fiatalasszonyt kislánya foglalta le, míg férje akaratosan vetette bele magát nyelvünk elsajátításába. A víz szélébe levert oszlopok nevééről és kiejtéséről faggatott, amit én

egyszerűen cölöpnek neveztem, de nem igen áll nyelvére, mert minden alkalommal colop lett belőle. Ráhagytam, hisz úgylis mindegy annak a fránya fadarabnak, miként titulálják. A számolás is akadozott egy kicsit és jól jött, hogy sűrűn egymás mellett sok volt belőle.

– Egy colop, – kezdte és mindegyik darabnál rám nézett, hogy meggyőződjön annak helyességéről. Fogytak a cölöpök, ment hibátlanul a számolás, csak a tizediknél bizonytalanodott el, mire rábökte: vasárnap colop! Nem tudtam megállni nevetés nélkül, olyan jó pofa volt. Láttam, rosszul esik neki, iparkodtam elmagyarázni a tévedését, erre ők is jót derültek.

Mindenesetre nem mondtam le az áthelyezésemről, mert makacsságom, no meg a vezetőm akarata azt eredményezte, hogy október derekán Balatonfűzfőre irányítottak a Nitrokémiába.

Teljesen magam alatt voltam, a leszámolás gondolatával is foglalkoztam, de sikerült annyira lehiggadnom, hogy ezt a kihívást is vállaltam.

Csak áradozni tudok, mert a hatvanhárom éves, dús, ősz hajú Gergáczy Tóni bácsi, akit bevonulásom előtti évekből barátomnak mondhattam, tudott az érkezésemről és egy alattomos tervet ötlött ki számomra, amit a helyi művezetővel előre letisztáztam.

A szívélyes fogadtatás után rögtön letámadott, hogy, de azonnal szedjem össze magam, mert megyünk a szakmunkásképző igazgatóhoz!

– Nyakunkon a vízsga, – mondta nagy hévvel – , s ha az isten is megsegít bennünket, két hét múlva szakemberek lehetünk!

Bennem a vér is meghűlt, mert más tükörből láttam a világot.

– Ne viccelj Tóni bácsi!

– Nekem még a nyolc osztályom sincs meg, mit keresnék egy szakmunkás vizsgán?

– Na de Pistikém! – próbált fölém kerekedni. – Ha én hatvanhárom éves fejjel bele merek vágni, nehogy ez problémát jelentsen neked!

– Szóba sem állnak velem, a hét osztályommal! – erősködtem tovább, hisz teljesen kilátástalan volt az ügy, de a kedves kis öreg nem engedett a negyvennyolcból, és estére kelve az igazgató ajtaján kopogtattunk. Bemutatott neki és szívélyes társalgás közepette úgy elkápráztatta azt az embert, hogy talán a harmadik világháború kirobbantásába is belement volna. Voltak aggályai, amire őszintén számítani lehetett.

– Drága Tóni bácsi, hogy fogja ez a kedves fiatalember két hét alatt megtanulni azt az anyagot, amit magukba három hónapja próbálunk belesulykolni? Mondja barátom –, fordult felém –, legalább osztani, szorozni tud?

– Ennél sokkal előbbre tartok –, mondtam fölszabadultabban, mert valami remény már derengett és elsoroltam tudásszintem történetét. Hála, Balage barátom! Kicsit csodálkozva bár, de megadta magát, mondván, ne terjesszem hírét a hét osztályomnak.

Mai napig tisztelettel tartozom a művezetőmnek, akit előtte nem is ismertem. Nem, hogy nem kellett dolgoznom, de még két frissen érettségizett ifjút is mellém állított, akik úgy meggyötörtek két hét alatt, mint a tenger az öreg halászt! Útban a szállóra is csak szédelegtem öreg barátom oldalán, aki elszántan hajtogatta, hogy sikerülni fog, de tán ő sem hitt a csodákban.

Kis lökést az igazgató által valahonnan kaphattam. A vizsgamunkát kitűnőre sikerült elkészítenem, és a fodrászattól átmenekült Tóni bácsival együtt eredményesen levizsgáztunk.

Hűtlen lettem Fűzfőhöz, azokhoz az emberekhez, akik nélkül semmire sem lettem volna képes, de fenntartás nélkül elfogadták a törekvő szándékaim, s jó szívvel kísérték ki az állomásra is. Ma is hallom művezetőm szavait, amit búcsúzóul mondott.

– Tudod fiam, annak örülnék, ha sok hozzád hasonló fiatallal hozna össze a sors!

Nem kellett sok, hogy elbőgjem magam, mert ennél szebb bizonyítványt nem is kívánhattam volna! Mégis megtörtént, mikor fölszálltam a Pestre közlekedő vonatra, búcsút intve barátaimnak, s az első, számomra oly fontos vállalatnak öt év után.

Az élet kerekét azért találták ki, hogy tovább guruljon, s ez így van rendjén!

Déli pályaudvaron szálltam föl a Dunaújváros felé induló vonatra munkakönyvvel és friss szakmunkás bizonyítvánnyal a zsebemben. Ha már olyan jó az isten, hogy szorgalmat, akaratért adott, miért ne adhatna hozzá egy kis szerencsét is? Nem hiszek a véletlenekben, de, hogy éppen a baracsi igazgatóval utazzak egy fulkében hazafelé, semmivel nem tudom magyarázni. Nem a régi igazgatómról van szó, aki ingyen, és szívesen osztogatta kemény pofonjait, ők jó pár éve lecserélődtek, de az újat is ismertem, ő is engem.

Nem kellett sokáig győzködnöm, hogy beleegyezzen a felvételembe, mert, ahogy mondta, éppen van egy nyolcadik osztály és reméli, hogy utol érem őket. Nem tétlenkedtem, másnap délelőtt a Dunai-vasmű villamos

javító üzemében sikerült elhelyezkednem elektro-lakatos minőségben, este hat órakor már a baracsi általános iskola padjában ültem. Folytatódott az ingázás Baracs, és Dunaújváros között, de kiderült, ez nagy megerőltetés számomra. Reggel fél négykor keltem, hogy hatra beérjek a munkahelyre, este meg hattól tízig tartott az iskolai foglalkozás, hetente négy alkalommal, mivel rövidített tantervünk volt. Általában tizenegy órára kerültem ágyba. Nem véletlen, hogy iskolatársaim pipabagót sem adtak volna a sikeres vizsgámhoz!

Mindössze négy hónap állt rendelkezésemre, támogatás nélkül, csak magamra voltam hagyatkozva, és arra a kevés szabadidőmre, amivel rendelkeztem. Általában a busz utakat átaludtam, ha volt ülőhely, szerencsémre volt egy útitárs az unokahúgom személyében, aki őrködött fölöttem és fölkeltem, ahol le kellett szállnom. Hazafele már nem volt gond, mert a végállomásig utaztam, s ha más nem, a kalauz, vagy a sofőr biztos fölkeltem.

Így tengettem napjaim novembertől március végéig, mert április hatodikán a vizsgáztatók előtt kellett megfelelnünk a fölött kérdésekre. Szerencsecsillagom most se hagyott cserben, olyannyira megfelelttem, hogy az elnök személyesen javasolta a továbbtanulást. Nem lettem kitűnő, de ismerte a felkészülésem hátterét –, valószínű a tanáraimtól –, mondta, hogy normális körülmények között szerintem jól helyt fogok állni egy középiskolában, aztán ki tudja, talán még annál is tovább juthatok!

A nyár nagy részét a családi házban töltöttem, de mire az iskolaév kezdődött, az idősebb nővérkémhez, Bőbéhez szállásoltam be magam a városba, hogy onnan

vágjak bele az esti gimnáziumba. Egyhangúan teltek a napok, közel sem volt olyan megterhelő, mint a baracsi, mert a nyolc órás műszak mellett bőven volt időm tanulni. Az órák száma itt se volt több naponta, de csak három alkalommal, így még egy kis szórakozásra is jutott időm. Természetesen, nem a nevemtől visszhangzott a szórakoztató, és vendéglátó ipar, de kéthetente szerét ejtettem egy-egy látogatásnak a Vigadó étteremben, ahol öttagú cigánybanda húzta a talp alá valót. Ha gyakori vendég belépett, kedvelt nótájával üdvözölték. Figyelmességüket kivétel nélkül egy százassal honoráltam, diszkréten a prímás zsebébe csúsztatva. Itt nyújtta a vonót Böbe nővérkém férje is, aki soha nem titkolta hovatartozását Rácz Lajos néven. Jóképű, behízelt modora a hölgyek körében népszerű volt. Nem hagyott ki egyetlen alkalmat sem megjegyzés nélkül, miszerint, én ott ne fizessek, ahol ő muzsikál! Ezzel el volt a dolog boronálva, legfeljebb otthon még egy pár szót ejtett róla.

Ez a mániám novemberben hanyatlott le, mikor nővérkém barátnőjéhez odaköltözött az unokahúga. Hogy mi fogott meg benne, nem tudnám megmondani, nem volt egy kimondott szépség, mindenesetre bájos, vonzóan fiatal, Következő nyáron eljegyeztük egymást. Mégse lett belőle házasság, bűnömül róható föl, mert, míg a szülei sürgették, én egyre halogattam egybekelésünk időpontját, hivatkozva arra, hogy még a tizenhetedik évét sem töltötte be.

Közben az igényeim megnőttek szakmámat illetően és fejlődésem érdekében meg kellett válnom a villamosjavítótól. Ott annyiban állt a munkánk, hogy szétszereltük a villanymotorokat, majd alaposan kimostuk benzinnel és

összeszereltük, néha előfordult egy-egy csapágycsere. Szakmai előrelépésről nem lehetett beszélni. Két év munkaviszony után a papírgyárban próbáltam ki szerencsémemet.

Még aznap elköltöztem nővéremtől, s a papírgyári szállóban kvártélyoztam be magam.

Egy szerelőcsoporthoz, a TESZÜ-hőz kerültem, ahol a bemutatkozásom csúfondárosan kezdődött. Egy elszívó ventillátorhoz kellett szögvasból kört fabrikálni egykilós kalapáccsal a kezemben, s én akkora lármát csaptam az üllőn, hogy pillanatok alatt kiürült a műhely, csak műszak végére kezdtek visszaszállingózni az emberek. Nem a szimpátiát lehetett kiolvasni tekintetükből, mintha vakcorba haraptak volna. Hazamenet láttam, hogy a buszról két velem egykorú ifjú száll le, – akiket szintén száműztem – ,egyenesen a szállóra tartottak, ráadásul a folyosónk is megegyezett. Valami kiengesztelésen törtem a fejem. Úgy éreztem, nekem kell megtenni a közeledő lépést. Vettem egy liter vegyes pálinkát, s ettől egy életre megpecsételődött a barátságunk.

Nem úgy a menyasszonyommal, mert karácsony után hazaparancsolták a szülei, mondván, nem akarom feleségül venni! Nem viselt meg túlzottan, amikor borítékban megkaptam a két gyűrűt egy búcsúlevél kíséretében. Nem késlekedtem túladni az emlékeimen, meg a két gyűrűn, mert a két frissen szerzett barátom társaságában a legközelebbi presszóban elherdáltuk az árát.

Másnap levertnek éreztem magam, nem hinném, hogy a szakítástól, miért búslakodott volna két barátom is e-miatt, akik legalább olyan siralmasan néztek ki, mint jómagam!

Csoportunk nem volt helyhez kötött, ahol papírgyár létezett, ott mi is megfordultunk s ezek között legemlékezetesebb Balatonfűzfő, amely ismerősként köszönt vissza. Szerettem volna a régi emberekkel találkozni, de addigra levonultak a területről. A csodás Almádiban helyeztek el hatónkat egy ibusz-lakásban, mi képviseltük az ifjúságot. A legidősebb is harminc év alatti volt és joggal érdemeltük ki a „Szép kis társaság!” – jelzőt. Pénzünkre nem volt panasz, a sok túlórával, s kiküldetéssel közel dupláját kerestük egy átlagfizetésnek, de mivel a szórakozóhelyeket igen sűrűre építették a Balaton partján, nehezen fedezte a kiadásainkat. Akadt köztünk olyan is, aki egy fillért sem tudott összekuporgatni fél év alatt, – addig tartott a kiruccanás – nekem, hál’ Istennek, sikerült venni egy szemrevaló strandpapucsot!

Ez a nyár tartogatott még valamit számomra, mert Almádi strandján találkoztam először leendő feleségemmel. Valóban, csodálatos volt ez a fél év, de tanulásom előmenetelét visszavetette. Kénytelen voltam estiről levelezőre átiratkozni, és csak pótvizsga árán sikerült tovább lépnem a harmadik osztályba. Aztán újabb kiküldetések következtek, újabb rossz jegyek a bizonyítványomba, nem győztem bepótolni a hiányosságokat. Tán már nem is akartam olyan nagyon azt az iskolát, de nem volt lelkem abbahagyni, ha idáig eljutottam, legalább egy érettségit tudjak fölmutatni! Közben én, érzékeny lélek, olyan dologra vetemedtem, amire eddig még soha. Azért bátorkodok említést tenni róla, mert azok a barátok, hajsztak bele, akiket nagy becsben, tiszteletben tartok számon, és sokat adok a véleményükre! Halljon a világ nagy csodát! Verseket

kezdték fabrikálni és odáig fajult a dolog, hogy egy év alatt közel száz darabot (remekeltem!) kisebb, nagyobb terjedelemben. Talán tizet legépeltettem, és beküldtem egyik szerkesztőségbe, amire a válasz egyértelműen határozott volt. „Versei öncélúak, kiadásra alkalmatlanok!”

Ennél rövidebb, közérthetőbb válaszra nem is számíthattam, gyorsan befejeztem költői pályafutásom. Később már csak nagyobb érzelmi változások, vagy indulatok hatása alatt követtem el egy-egy „ostobaságot”. Mindenesetre ígéretet nem teszek, hogy többé nem fordul elő, de arra sem, hogy tucatjával untatni fogom az esetleges érdeklődőt!

Pestről ingáztunk hetente, csak Dunaújvárosban éreztem jól magam barátaim között. Baracsra egyre ritkábban kerültem haza, mert közben Teri férjhez ment Bartalos Janihoz, a hely szűke miatt csak nehezen fértünk volna.

Túlbukdácsoltam a harmadik osztályon, föllélegezve meglátogattam a régi, kedvelt szórakozóhelyeket. Sorsom újból összehozott a lánnyal, akivel Almádiban találkoztam. A Béke étteremben voltak nővérével, meg a sógorával, ahol lakott. Adott volt a hely, az idő, a kedvem is egy táncra, hát fölkértem, s még az este folyamán megbeszéltünk egy randevút következő hét végére. A Napsugár presszóban lett volna a találka, de ott csak én jelentem meg. A megbeszélt időpont után vártam tíz percet, s hazamentem. Na, bumm! Legfeljebb jól kialszom magam. Fáradtságom még két fél konyak, meg egy korsó sör tetézte, hamar elaludtam. Nem tudom, meddig tartott az alvás, mert jött a portás nagy hanggal, hogy telefonon keresnek.

– Engem telefonon? – dörzsöltem szemeim, életemben nem volt még telefonhívásom.

– Szerintem csinos lehet a hölgy, mert igen kellemes hangja van! – mondta csibészesen az öregúr, de ha keresztre feszítettek volna, sem jöttem volna rá, ki lehet, csak közölte, hogy a presszóból hív és, ha nem haragszom a késésért, szeretné, ha visszamennék!

Így indult és maradt meg kapcsolatunk három hónappal az esküvőnk előtt. Egybekelésünk akkor vált fontossá, mikor művezetőnk fölhívta minden érdekelt fiatal figyelmét, ha van olyan kislány a láthatáron, aki érdemes rá, rövid időn belül próbáljon meg összeházasodni:

– Most van egy vissza nem térő alkalom, hogy beadják a lakásigényt. Még nem volt példa a gyár fennállása óta, hogy ennyi lakást kiutaljanak a dolgozók között.

Gyuszi barátommal ketten tartottunk rá igényt a csoportból, ami végül csak nekem sikerült. Őt a nagy szája miatt a helyi párttagság elutasította, hogy folyton feszültséget kelt! Nem tartom valószínűnek, hogy egymaga képes lett volna megdönteni a hatalmukat, de nem árt az óvatosság!

Még aznap délelőtt motorra ültünk, hogy szívünk választottjával közöljük a nagy hírt, és minél előbb cselekedjünk. Délután megvettük a jegygyűrűket, másnap tizenegy órakor örök hűséget esküdtünk. Jobb híján a tanúi is mi voltunk egymásnak. Annyi időnk sem volt, hogy a családdal megbeszéljük a szándékot.

Volt annyi pénzem, hogy a piacon vettem egy tyúkot, s ha szolidan is, de megtartottuk az esküvői vacsorát.

Köszönet Ilonkának, – Saci nővérenek –, és azért is, hogy utána egy éven keresztül nála lakhattunk!

Sacit, az ismerősök, és családtagok mind így szólították. Én soha nem neveztem Sacinak. Ahogy összeházasodtunk, csak anyuci, és odáig, amíg megszületett első unoka. Attól kezdve mama! Nos, Saci, az én anyucim a fésűsfonodában dolgozott egy csodálatos konyhakertész szakmával a zsebében, de még a környéken sem volt lehetőség, hogy a szakmáját művelje. A jövő folytatása is biztosítottnak látszott, hiszen babát vártunk, és hogy adná ki magát, üres kézzel új lakásba?

Sógornőméknél ért a gimnázium befejezése, az érettségim nem jelentem meg. Szándékom volt jogira menni, ám a vállalatom elutasított az indokkal, hogy nincs szükségük jogászokra, ne is számítsak támogatásra! Makacsságom, meg ostobaságom rossz sugallatára nem érettségiztem. Voltak számomra fontosabb ügyek és minden figyelmem arra irányult. 1967. Október 26.-án megszületett Sarolta lányunk, de előtte két héttel egy szomorú kötelességnek is eleget kellett tenni. Ilonka férjét temettük. Mély gyászát segítette feledtetni a mi csöpp lányunk. Bár volt neki két fia, de a nehéz hetekben úgy tűnt, mintha Sarolta jobban lefoglalná!

Boldog apai szerepben tetszelegve ballagtam feleségem oldalán, kezemben kislányunk kocsijának fogantyújával, kit érdekelt egy hasznavehetetlen érettségi bizonyítvány, mikor olyan kincs van a birtokomban, ami fölülmúl minden iskolát!

Az a tény emelte vagyunk rangját, hogy a karácsonyt saját lakásunkban ünnepelhettük. Jóllehet, bútorzataink hiányosak voltak, de örömünk mindenért kárpótolt bennünket. Egy négyemeletes, függőfolyosós

épület legfelső emeletén csak miénk volt a lakás másfél szobával, másik három műteremnek minősült, bár a művészek is benne laktak.

Fiatalok közt a barátságok gyorsan kötődnek, és szomszédaink rövid idő alatt barátokká váltak. Természetesen csak annyit erőltettünk rájuk, amennyire szükség volt ahhoz, hogy ne tartsanak tolakodónak bennünket.

Fölösleges szépíteni a dolgot, a társadalmi rangkórság ott van a mindennapjainkban, és botor az ember, aki másként gondolja! Persze, fordul elő nem egy kapcsolat, ahol a pénz és a rang alkot köteléket, legtöbbször valamilyen érdekből. Ha a rang közelít a pénz irányába, az ok nyilvánvaló és megbocsátható, de ha fordítva történik, akkor vajon miféle célzattal?

A nagyra becsült fűzfői művezetőmtől hallottam, hogy a gazdag embertől csak kérni szoktak, de egy bölcs, vagy okos adni is tud! Mindenesetre, ő adott anélkül, hogy kértem volna, s a köszönetet is elhárította!

A papírgyári vezetőség munkabejáráson volt, részt vettek, főntről lefelé: igazgató, párttitkár, főkönyvelő, szakszervezet, művezetőkig bezárólag. Az igazgató lemaradva a csoporttól, az út szélén lehajolva, szemlélt valamit. Mikor a többiek észrevették, körbe állták, s hol az igazgatóra, hol az útra tekintgetve kapkodták a fejüket. Arcukról lesírt a nyugtalanság, mit kellene most nekik látni? Legalább két percig tartott, mire a diri megunt a dolgot és továbblépkedett. A többiek néztek egymásra értetlenül, aztán hirtelen utána gomolyogtak. Kellemetlen lehet annak, aki nem találja fel magát adott esetben.

1968-ban megszűnt a TESZÜ, így közvetlenül a papírgyárhoz kerültünk. Az előkészítő üzemben kötöttem

ki, ahol olyan elviselhetetlen volt a zaj az órlógépektől, hogy a középkorban nyugodtan lehetett volna alkalmazni kínzóeszköznek!

Ez évben kellett Koncz Pisti barátunktól, a másik pálinkástól elköszönni, mert egy fordulattal elfordult az országtól és illegális úton, Ausztrián keresztül Svédországba menekítette magát.

Elégedetlensége 56-ban megmutatkozott, tizenöt évesen falujában egy publikum előtt a „Talpra Magyar!”-t szavalta mély átérzéssel.

Nekünk Gyuszi barátommal Pufi marad a maga százhusz kilójával.

Pufival együtt két veszteséget kellett egyszerre elviselnem: Anyámék eladták a házat, ahol születtem, nyomorogtam, fölcseperedtem, mégis annyira imádtam, ahogy semmi más élettelen dolgot a világon. De mégsem élettelen, mert velem együtt öregedett, nőtt a szememben óriássá! Évekig nem mertem az utca tájára se menni, ott estem volna össze.

Teriék a Balaton északi partján vettek egy telket, ott kezdtek építkezni. Hozzánk költöztek ötödmagukkal, mert két stramm fiúval szaporodtak. Anyám is úgy döntött, hogy velük tart a nagy honfoglalásban, mert a nagyobb szükség ott van rá!

Janó, az idősebb fiú egy este, mikor a hold a legnagyobb fényével lesett be az ablakon, megkérdezte tőlem.

– Pityu bátyja, laknak azon a holdon?

– Nem kisőreg –, feleltem – Nincs élet azon a fényes korongon!

– Akkor mi a csudának van az ott?

Erre nem tudtam válaszolni.

Hamar rájöttünk, hogy a másfél szobás lakás igen szűk nyolc ember számára, négy hónap után idősebb nővéremhez költöztek. Ő is gyászolt szegény, fiatalon, februárban temette el férjét, a zenészt, s egy szem fiával próbálta leküzdeni az élet nehézségeit. Odaköltöztek volna Tecáék mindjárt, ahogy bejöttek a városba, de az albérlőt nem dobhatták ki az utcára, meg kellett várni, míg új helyet találtak maguknak. Magunkra maradtunk. A szomszédjaink gyakrabban ránk nyitották az ajtót, meglehetősen sok időt töltöttünk együtt. Jancsi, a grafikus Erzsike férje mikor megtudta, hogy elkönnyelműsködtem az érettségít, pillanat nyugtot nem hagyott nekem.

– Mi az, hogy nem akarsz leérettségizni? Ha már elvégezted a négy osztályt, igenis vágj bele! Az nem lehet kifogás, hogy négy éve nem találkoztál a tankönyvekkel majd én segítek visszaemlékezni a tanultakra!

Megtehettem villamosmérnöki diplomával. Úgy történt. Ahhoz képest, hogy valóban sokat felejtettem, csak sikerült az érettségi 1971-ben jó közepes eredménnyel. De ha benne vagyok a tanulásban, akkor folytatom. Divatba kezdett jönni a külföldi munkavállalás, a kecsegtető lehetőségek rám is hatottak. Főleg Gyuszi komám –, lányom keresztapja –, alaposan fölcsigázta az érdeklődésem. Beiratkoztunk vele egy német nyelvű audió vizuális tanfolyamra, két évig meg sem álltunk, de nem úgy fejlődünk, ahogy azt mi reméltük. Azért konyhanyelven szót tudtunk érteni, ez is több mint semmi, legfeljebb műfordítást nem vállalunk!

Közben ádáz harcot vívtam a tanáccsal lakásunk ügyében. Az első tél végére úgy lepenészedtünk, hogy az

arra illetékesek nem győztek csodájára járni. Hamar rájöttek, hogy mi lakunk szabálytalanul, s még sok mindent kiderítettek, ami szintén a mi hibánkból eredt. Így ment négy éven keresztül, télen lepenészedtünk, tavasszal festettünk.

A ház felrobbantásával fenyegetőztem, mire a tanács egy embere kézen ragadott, és bevitt a 26-os számú építő vállalathoz, mert ők alkották e remekművet.

Az egyik rangos vezető meghallgatta panaszunkat, a végén útmutatásul kifejtette véleményét.

– Mit foglalkozol vele, kérlek szépen? Nem te laksz ott, annak legyen úgy jó, ahogy van! Örüljön, hogy egyáltalán lakáshoz jutott!

Csak ámultam-bámultam, a tanácsi bácsi meg porig lehengetve levegő után kapkodott.

– Gyula, hogy beszélhetsz így? Ez a fiatalember a lakás tulajdonosa!

Gyula megszeppent a százötven kilójával együtt, mert valószínű, engem is tanácsi dolgozónak vélt.

– Na, persze, hogy nem gondoltam komolyan! – mentegetőzött– Majd megpróbálunk valamit lépni az ügy érdekében – vágta ki magát gyorsan, de meg is lépte a tőle telhetőt. Odahatott, hogy abban az évben új lakásba költöztünk.

Közben pereskedésem alatt 1970-ben, megunva az őrlőgépek iszonyatos visítását, munkahelyet váltottam. Átvándoroltam a dunaújvárosi optikai művekhez, és mondhatom, hogy a két munkahely közötti különbséget klarinétozni lehetett volna!

Különböző gépek, automaták és műszerek világában végre ráérezhettem a szakma szépségére. Örültem, hogy olyan munkákkal bíztak meg a főnökeim, amire valóban

nagy odafigyelésre volt szükség. Egy alkalommal a pesti MOM-központból voltak lent ellenőrzésen tekintélyes vezetők, közülük egyik komolyan kezdett érdeklődni munkadarabom iránt, mindenféle megjegyzésekkel, észrevételekkel. Művezetőmnél szakadt el hamarabb a cérna, és ráripakodott a nagynevű osztályvezetőre.

– Katona elvtárs, félkész munkát hülye ember kritizál!

Én az ostoba mellett döntöttem volna, de Ferinek ez szimpatikusabb volt, s ezzel is maximálisan egyetértettem. Félve vártam, mikor fogják leváltani Ferit, de valószínű, az elvtárs megértette a mondat lényegét.

Hogyan lehetne megállapodni az idő kavargó viharában? Hagytam, sodorjon, amerre kénye tartja. 1972-ben úgy lettem Gyár és Gépszerelő munkatárs, hogy még nekem sem tűnt fel a váltás, de ha már itt vagyunk, csapjunk a közepébe!

Gyula komámmal gyors egymásutánban elvégeztünk két betanító tanfolyamot, hogy utána megszerezzük a láng és ívhegesztő szakmát. Míg az első kettő egy-egy hónapot vett igénybe, a szakmásító ennél jóval keményebbnek, hosszadalmasabbnak bizonyult.

Ha már nem adnak semmit ingyen, miért várnánk ölbe tett kézzel a sült galambra? Úgy megjött az étvágyunk, a minősítést is elvégeztük egy év leforgása alatt.

Várni kellett, de az se tartott soká. Gyulát előttem pár héttel kivitték, rám május elején került sor, egyenesen az NDK. keleti partjára röptettek.

Hamar rájöttem, hogy a frissen szerzett szakma nem is olyan fontos, legalábbis az én esetemben. Ott még

elektróda-fogóval se találkoztam, nem hogy dolgozni is vele!

Őszintén, nem hiányzott, mert többre tartottam a lakatos mesterséget, mint a drótégetés összes tudományát, jóllehet, keresettebb, és jobban fizető volt a hegesztés.

Soha nem viseltem a megaláztatást, az igazságtalanságot, de amik ott megtörténtek, az mindennek a teteje volt! A magyar vezetők magasröptű szempontja: volt, csak az a dolgozó viheti ki a családját, aki százhusz társadalmi munkaórát letesz az asztalra, de az sem árt, ha akad a zsebben egy tagsági könyv is! S ha már valakinek volt egy parányi beosztása, az már a hatalmasok közé tartozott. Engem például egy lakásgondnok utasított rendre, ha nem vagyok hajlandó betartani az ő előírásait –, amiért a mi érdekünkben fáradozik – elintézheti gyorsított eljárásban a visszafelé szülő repülőjegyet!

Tombolt bennem a düh, mert ezek a megbízottak nem csak a munkakedvet, az emberi méltóságot is romba döntik! Nagy levegővétellel tovább dolgoztam, mert szerencsémre olyan csoportba kerültem, ahol csak én voltam magyar. Megelégedéssel vettem tudomásul, hogy szót értek velük, mert az első nap megkérdezték, hány éve dolgozom kint? Tudtam, csak abban az esetben maradhatok meg a csoportnál, ha panaszmentesen végzem a munkám. Második hónapban már négyszáz márkával honorálták a hozzáállásom. Örültem, hisz ez a pénz fele annak, amit havonta kézhez kapunk. Hanem, amikor az irodán szóvá tettem, hogy hibázik valami, mert tudtam a prémiumról, kis híján hazautaztattak. Fel voltam

háborodva, hogy folyton poggyásznak néznek, és a végén tényleg föladnak.

A német csoportvezető már messziről érdeklődött, megkaptam-e a pénzem, mire közöltem vele a valóságot. Dühösen elrohant, kis idő múlva sokkal higgadtabban ecsetelte, hogy nem tehet semmit. Pénzem a közös kasszába vándorolt, csak az nem volt világos, kivel közös?

Nem csak a kudarcoktól, megaláztatásoktól szenvedtem, a családom hiányától is. Már veszni látszott minden, mikor összefutottam egy magyar KISZ-es fiatalemberrel, aki a tehenészetben dolgozott, s egy hosszú egyszintes ház háromszobás lakásában élt családjával.

Felajánlotta az egyik szobát havi ötven márkáért, amin kapva kaptam, mert a vállalat jóindulata nélkül hozhatom ki családomat, aránylag kevés pénzből.

A farm alig ötszáz méterre lehetett a várostól, csendes, nyugodt helynek látszott, a kaufhallé (bevásárló központ) sem volt több ezer méternél. Itt még hat család élt rajtunk kívül, mi képviseltük a külföldet, hamar tapasztalhattuk a közeledésüket.

Meg volt rá minden okuk, mert, ha történetesen paprikás csirke rotyogott a lábasban, a nyitott ablak alatt elsuhant egy-két árnyék, de mikor feleségem fasírtot sütött, tömegesen ácsorogtak az illatok mámorában. Talán fölösleges megemlíteni, mindenki meg akarta kóstolni, és két nap múlva meg kellett ismételni a műveletet.

Mikor Saci három kiló húst kért a hentesektől, illetve kézzel, lábbal magyarázta, hogy hármat kér, le voltak merevedve, náluk fél kiló is soknak számított. Ennek

többszöröse meg egyenesen elképzelhetetlen volt. Ebből a mennyiségből hét család is bőségesen megvacsorázhatott, bár mondogatták, hogy ez tékozlás, de azért ették, nehogy kárba vesszen a sok finom falat. Hálájuk jeléül másnap rúdszámra hozták az ugyancsak magyar különlegességet, a téliszalámit, mert csemegéért csemegével illik kedveskedni! Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy náluk fél áron lehetett beszerezni kis ismeretséggel, ami szintén megvolt, mert szállásadónk német felesége ebben az üzletben dolgozott.

Jól éreztük magunkat, úgy terveztük, egy-két évet kint töltünk, legalább egy kicsit enyhítünk anyagi gondjainkon. A hónap végére megtapasztalhattuk egyes emberek gyarlóságát. Közölte velünk a gazda, nem maradhatunk tovább, mert figyelmeztetést kapott –, nem derült ki, honnan –, hogy szabálytalan az otl létünk, s ő nem akarja megütni a bokáját! Megértettük, elfogadtuk az aggodalmát, ígértem, hogy iparkodok megoldást találni, de mikor kiderült az igazi ok, még kötéllel sem tudtak volna visszatartani. Az ásta alattunk a talajt, akivel legjobb volt a viszonyunk.

Ő is családotól volt kint, de nem tetszett nekik a szállás, és fondorlatosan ötven márkát ráígértek a mi ötvenünkre, ha odamehetnek helyettünk.

A gondolattól is igyekeztem megszabadulni, hogy még egyszer munkát vállaljak külföldön. Hazaérkezésünk után a kis kertemmel foglalkoztam, amit 71-ben vettünk Kulcs és Rácalmás közötti Duna-parton. A magas dómbélről csodálatos kilátás nyílik a Dunára, és az Alföldre. Még a Csepel-sziget is túlnyúlik rajtunk impozáns erdőséggel a csücskében. Velünk szemben a

szigeten van két halastó, de az csak télen látható, mert tavasztól a fák zöldje eltakarja előlünk.

Kulcshoz tartozunk, a két település egy időben össze volt csatolva, legújabban szétváltak. Ilonka sógornőmmel vettük közösen a négyszáz ölet, ez épp elég művelés szempontjából. Minősége jobb lehetne a talajnak, mert az egész dombél löszből áll, de az ember nem azért foglalkozik egy kis darab földdel, hogy arra alapozza családjá jövőjét! Gyümölcsfákkal, szőlővel telepítettük be, a sorok között meg van annyi terület, ahol megtermeljük a szükséges zöldségfélét. Szerettünk volna rá építeni egy kis hétvégi házat, de csak szerszámos bódét engedélyeztek.

Külföldről hazatérve még két évet dolgoztam a GY.G.V-nél és visszamentem az óragyárba. Művezetőm azzal fogadott, hogy eleget tekeregtem, itt az ideje, hogy megállapodjak. Három év alatt nagyot változott az üzem, bővült, megnégyszereződött a létszám. Jó volt visszatérni, látni a régi arcokat, akik megmaradtak a kis-üzemből. Új korszaka kezdődött életemnek, amit egyik volt vállalatomnál sem tudtam volna megközelíteni. Szenvedélyemmé vált a munkám, hobbimmá a kert, meg a jó könyvek.

1975. október negyedikén megszületett második lányunk, Éva. Akkorra főiskolába jártam gépész szakra. Nem az ő megszületése miatt hagytam ott fél év után, inkább a sok kiesett idő végett érettségi óta, nehezen ment visszaállni. Utána még pár szakmai továbbképzést végeztem, s ezzel mindennemű továbbtanulási törekvéseim lezárultak.

Többször eszembe jutott, jó volna találkozni a volt szakaszvezető helyettesemmel, elbeszélgetni vele egyes

dolgokról, de végül is, nem az ő érdekében tettem, csak talán a ráhatásával. (A végén még hálás leszek érte!)

Közben a kulcsi Duna-partot üdülővezeték nyilvánították, egymás után adták ki az építési engedélyeket. Mindenki úgy takarózzon, hogy ne fázzon, vagy amíg a pénztárcája megengedi! Hogy végképp ne kelljen lemondani szándékomról, kértem, és kaptam egy tizenkét négyzetméteres szerszámos kamrára engedélyt. A gyárból összevásároltam egy halom bontott ládát, amikben gépeket szállítottak, s kétheti szabadságom alatt összetákoltam.

Sajnálattal vettem tudomásul, az anyag csak nyolc négyzetméterre elegendő, de egy merész gondolattal megerősítettem a padlásteret, ott képeztem ki a hálót. Megadtam annak a módját, mert minden deszkadarabot két oldalra legyalultam, kifalcoltam szakszerűen egy helybéli asztalosnál.

Kicsi lett, de elég pofásra sikerült, nem tört le bennünket, végtére is, a miénk volt.

Jani sógor egy kútfúró tornyot szerkesztett, s Bakony sziklái között egyre-másra fakasztotta a vizet a hálás gazdáknak, akik kisebb-nagyobb hordóval gördültek be hozzá, tele a hegy zamatos levével. Tőle kértem kölcsön az elmés szerkezetet, én is megcsapoltam kertem derekát. Nem mondhatom, hogy feneketlen kútra sikerült, mert egy kisteljesítményű szivattyúval két óra alatt kiürítettem, de egy-két nap múlva újra összejött annyi.

Lassan igazi pihenőkert lett belőle, az idő volt kevés, amit kint tölthettünk.

A MOM-ban is nagy lendülettel végeztem munkámat, egyik újítást a másik után vittem az üzemvezetőm elé, kisebb-nagyobb sikerrel. Imádtam a kis asztali

célgépeket, elejétől végéig nekem kellett összeszerelnem, s a sok ötletes dolog további variációra készített. Két találmányom után, amit a hivatalban is elfogadtak, több évig fizettem a fenntartási illetéket, de miután láttam, hogy csak felesleges pénzkidobás, ami elég megterhelő volt számomra, föladtam, a másik hármát már be sem küldtem.

Az első egy lépcsőjáró rokkant kocsí volt, melyet a pécsi Sorstársak mősora be is mutatott a TV-ben, de itt le is feneklett. Még az Alkotó Ifjúság Egyesülete figyelt föl rá, hogy jó ugródeszka lehet a fiatal szervezet életében. Mikor fölvittem hozzájuk (egy az öt) arányban legyártott szerkezetet, működő állapotban, hozzávaló lépcsővel, megkérdezték, tartok-e igényt anyagi, vagy erkölcsi elismerésre?

Voltak már mélységesen lesújtó érzéseim egyes emberek iránt, de amit akkor éreztem, nem tudám szavakba foglalni. Nem fürkésztem, kiféle-miféle ember, hiszen ott előttem győzködte munkatársait, saját nevét skandálva.

– Érzitek? Halljátok? Ennek a névnek márkája, bukéja van!

Előttem se volt kétséges. Mind ennek ellenére próbáltak sikert kovácsolni a szerkezetből, de sikertelenül, mert kétévi ott porosodás után lesöpörték az ügyet is az asztalról.

Tucat számra kaptam a köszönő, és segítségkérő leveleket, Gyógyászati segédeszközök gyára is megkeresett, ha produkálom az első, működő prototípust, hajlandók lesznek a sorozatgyártásra! Hol találtam volna 1981-ben olyan támogatót, aki hajlandó esetleg több

milliót áldozni a kísérletekre, mert ez csak egy kicsiben működő szerkezet volt.

Még NSZK-ból is érdeklődött egy magát meg nem nevező személy, vagy cég, hogy szívesen bekapcsolódna, ha tárgyalnék velük. Az igent jelentő válasz után személyesen fölkeresnének, és megbeszelnénk az ügyet. Egy magyar címet közölt velem, én viszont nem akartam, de nem is mertem volna illegálisan erre a lépésre szálni magam. Így ez a lehetőség is válasz nélkül maradt! Itthon két helyen próbálkoztak elkészíteni tervek alapján, de talán rátermettségük, vagy anyagiak hiányában kútba fulladt az igyekezetük.

A másik találmány, amivel még kísérletet tettem, egyszerűségénél fogva is többet reméltem. De ahogy Pomezsánszky úr fogalmazott, maga alatt volt a gazdaság, és három év után visszaadta a központosított menetmetsző-hajtóvasat. Ennek tömör lényege, hogy egy csuklómozdulattal biztosítom a köracélra történő menetvágás egyenes vezetését, és legalább olyan menetet produkál, mint egy esztergagép! Még ma is szívesen használok egyszerűsége, megbízhatósága miatt, ami sok bosszúságtól óv meg. Miért törtem volna magam a másik három találmányommal? Nyilván, azok is hasonló sorsra jutottak volna.

– Isten veled becsvágy! Isten veled alkotó kedv, isten veled MOM!

1982-ben harmadmagammal hátat fordítottunk a gyárak, üzemek világának, hogy magunk lábán, magunk diktálta tempóban próbáljuk megkeresni kenyerünket. Olyan nagyszerűen sikerült, hogy az első hónapban dupláját vittük haza az eddigi keresetünknek. Gyorsan dolgoztunk, rövid időn belül sokan jöttek hozzánk

különböző megbízásokkal. Elvállaltunk minden munkát, még a kárpitosiparba is belenyúltunk kis mértékben. Gépparkunk fél év alatt gyarapodott, tisztában voltunk a ténnyel, hogy úgy tudunk hatékonyan dolgozni, ha nem sajnáljuk a ráfordított anyagiakat.

Három éven keresztül sikerült megőrizni pozíciónkat a maszek világban, de mikor hat főre szaporodtunk, semmi nem úgy ment, mint előtte. Következtek a viták, ellentétek a régi, és új emberek között. Az időbeosztással sem tudtunk megegyezni, már a pénz is kevés volt, még többet akartunk. Az viszont csak munkaidő növeléssel lehetséges, pedig tizenkettő-tizennégyszeres órákat dolgoztunk vasárnap kivételével, mert akkor délben fejeztük be a munkát.

Az emberi telhetetlenség nem ismer határt. Nálunk a szemlélet oda vezetett, hogy a kis csapat három részre szakadt. Fordult már elő hasonló a magyar történelemben, csak az jobban megviselte az országot, de „Több is veszett Mohácsnál!” Új ambícióval egy jó nevű pesti vállalatnál folytattam rögzös útjaim, a KIPSZER-nél.

Ebben az évben vettem egy tizenkét éves Zsigulit jó állapotban. Nem autóra gyűjtöttem, de sógornőm elállt a telek eladásától, hogy pénzünk ne herdálódjon el, ezt a megoldást választottuk. Akaratom ellenére lettem kocsi-tulajdonos, de gyerekeim kívánsága legalább teljesült. Soha nem voltam elbűvölve a vezetés mámorától, de beláttam előnyeit az autónak. Megszűntek a kerti cipekedések, buszozgatások, nem voltunk időhöz kötve.

Akadnak szomorú dolgok is az ember életében. 1986-ban meghalt feleségem édesanyja, ami nagyon megviselte őt. Én is szomorú voltam, egy csodálatos anyát veszítettünk el. Kis fehérre meszelt tanyában élte

egyedül szorgalmas napjait. Emiatt soha nem panaszkodott, minden hét végére jutott látogatója, mert mindnyájan szeretünk hazamenni! S hogy én is elvesztettem a szülői házat, kárpótlást kaptam ebben a tanyában. Szőlő mindenütt a ház körül. Távolság, a vasúton túl gyümölcsösök. Az esti csöndben, ha esőre áll az idő, mintha a kis ház sarkánál húzna el a vonat, s minden kattánása az udvarba pottyanna. Nappal hatalmas eperfák óvják a kis unokákat, körülölelve a kánikulától.

Mennyi szépségről marad le, aki nem ismeri a tanyák mesés világát! Kíméletlen, de gyönyörű világ! Télen beleolvad észrevétlenül a nagy fehérségbe, csak a hó makulátlan tisztasága őrzi fagyos nyugalmát. Távolodóban mintha friss lábnyomok csalogatnák vissza az embert. S ha tavasszal megindulnak a hajtások a lemetszett szőlővesszők tövén, úgy érzi az ember, vele együtt fejlődik napról-napra szemlátomást.

Számomra az ősz jelenti a természet beteljesülését, független az igazságosságtól!

A sok gyötrődés, verejték, bizonytalanság, a dolgos napok után kiterjeszti adományát szűken, vagy bőségesen, törvénye szerint, hogy aztán elinduljon hamis utakra, kétes állomásokon át.

Júniusban Sarolta lányunk leérettségizett a székesfehérvári egészségügyi szakközépben, jó eredménnyel. Esze ágában nem volt továbbtanulni. Osztályfőnöke fölcsalogatta Pestre a felvételizőkkel, mondván, neki sem árt egy kis kikapcsolódás. Ott derült ki a turpisság, hogy sutyiban az ő kérelmét is beküldték a védőnőképzőre.

– Ha már itt vagy, legalább próbáld meg, nem veszítesz vele! – győzködte az osztályfőnöke.

Jól sikerült, még szállást is biztosítottak neki. Sokan ugráltak volna örömkben, de két hét után otthagytá, mert barátja nem tudott bejutni a tiszti főiskolára.

Letört bennünket, de nem tehattünk semmit, felnőtt, magának kell döntenie saját sorsa felől! Ősz folyamán összeházasodtak: Úgy éltük meg ezt a családfogyatkozást, hogy megsaporodtunk, 1987. április 19-én megszületett Szabolcs, az első unokánk.

Nem panaszkodhatom az új munkahelyemre, mert itt a csöszterelést sajátítottam el olyan szinten, hogy önálló feladatokat is kaptam. A saválló agyag komolyabb kategóriát képvisel a vasnál, és nagyobb odafigyelést igényel. Tisztább a munkája, mégis sokan elkerülték, talán az értéke miatt, mert egy hibás terméket legyártani belőle nem dicsőség!

Szerencsés sorsom megint úgy hozta, hogy Gyuszi komámmal és még két emberrel Mezőtúrra küldtek bennünket egy huszonöt méteres tanuszoda szerelésre, ami hat hónapig tartott. Bevetettük magunkat egy sarokház egyik felébe, megpróbáltuk saját ízlésünk szerint lakályossá tenni, ha már fél évet itt kell töltenünk. A munkaidőnket mi osztottuk be, s már csütörtök délutánonként hazautaztunk. Fölváltva jártunk kocsival oda-vissza, hetente négyszáz kilométert, így az utazásunkra fordított kiadás is elviselhetőbb volt.

A házban mindenkinek meg volt a feladata, s itt igazán jól jött a szakácstudományom.

Egyik kolléga hat kilót szedett magára fél év alatt. Szóvá is tette, nem lenne jó két évet maradni, havi egy kiló gyarapodással, mert akkor kezdené fogyókúrázni!

Az estéket gyakran ultizással üttük el nagy nyereséggel, vagy veszteség nélkül, mert csak tíz-húsz

filléres alapon játszottunk, így a kiszállás is hamar elrepült.

88 őszén megint nagy veszteség érte a családot, hosszú betegség után, negyvenöt évesen meghalt Jóska sógor, feleségem bátyja.

Jóska ízig-vérig tanyára született ember volt. Hibát követett el, mikor beköltözött Kecskemétre, otthagyva a szabad élet imádott világát. Az volt az ő otthona. Halála előtt két évvel otthagyta a várost, családjával együtt.

Visszament abba a házba, ahol gyerekeveit töltötte. Szerette családját, de nem bírta a bezártságot, menekült, s csak néha látogatott haza, betegen. Ő volt a tanyasi ember mintapéldája. Szilajsága, keménysége, hatalmas szíve, ami rámaradt. Háza előtt nem tudott úgy elmenni emberfia, hogy meg ne kiabálja, ne invitálja be egy italra.

Akkor történt, mikor a családhoz kerültem, egy téglából épített kutat bontottunk szét. Ő a kútból adogatta föl a téglákat, én szedegettem el tőle, vagy én adogattam le a demizsont, amit ő szedegetett el tőlem. A végén nem tudtuk követni, mi kerül le és föl, mert mindketten alaposan becsíptünk. Az volt a szerencse, hogy a kút addigra nem volt mélyebb két-három méternél, így nagyobb veszély nem leselkedett ránk.

Mostanában gyorsan pörögnek az események. 89. május elején megszegve szigorú fogadalmam, egyhónapos kiküldetést vállaltam Moszkvába negyedmagammal. Természetes, Gyula komám társaságában. Egy hanglemez gyár C.D.-re átépítéséhez kellett emberek, s az csak utolsó nap derült ki utunk fontossága: ugyanis százötven kiló elektródát kellett négyőnknek kimenekíteni.

De ki figyel oda ilyen csekélységekre, mikor kilencszáz rubel a fizetség egy hónapra, ami egy orosz munkás nyolc havi fizetésének felel meg. Ha visszajövünk, még háromszáz nyugatnémet márkát kapunk, szerződés szerint.

Meseszép hónap volt. Nem a város kápráztatott el bennünket, inkább az emberek nyugalma, kedvessége, egymás iránti türelme volt lenyűgöző. Műszak utáni időnk abban telt ki, hogy rohamlépkekben jártam a várost Kálinyin sugárúton a Vörös térig Gyula komám oldalán, mert amíg ő csak lépkedett, én futólépésben közlekedtem mellette. A pénzt, amit előre kaptunk, mindenáron el akartuk költeni, de a választék gyöngé volt. Sok utánjárással sikerült beszerezni a kívánt dolgokat. Szamovárokhöz úgy jutottunk, hogy volt egy ismerősünk, és ennek az úriembernek olyan igazolvány volt a birtokában, amit, ha fölmutatott, a lehetetlen is valóra vált. Nem firtattuk, örültünk, hogy sikerült.

Nyugatnémet fővállalkozás volt, ők fizettek bennünket, és megelégedésük jutalmául az összes magyar dolgozót százhusz rubellel ösztönözték fejenként.

De, hogy itt se legyen minden kerek, a magyar szerelésvezető rögtön fölhívta figyelmünket –, megtehetette, mert a német egy mukkot nem értett belőle –, hogy ezt a pénzt neki személyesen kell visszaszolgáltatni a szállodában. Ha bárki elmulasztaná, az másnap utazhat haza.

Húszan voltunk magyarok. Volt olyan érzésem, hogy ennek az embernek a bátorságán kívül csak a szemtelensége lehet hatalmasabb. Még ma is azon csodálkozom, hogy senki nem merte szóvá tenni.

Mikor hazakerültünk Pestre, megértettem, hogy ez a dolgok menete még hivatalból is, mert, ahogy rátértünk a háromszáz márka járandóságunkra, fölháborodva közölték, örülünk, hogy a vállalatnál maradhatunk, mivel a kinti vezetés nem volt velünk megelégedve!

– Mi jöhet még ezután? – tettem föl a kérdést magamnak. A válaszra nem kellett sokat várni. Két év leforgása alatt úgy széthordták a patinás vállalatot, hogy (öröm) volt nézni!

Majd az új világban megváltoznak a dolgok, de mikor láttam, hogy megint csak azok az emberek ragadnak diplomatatáskát, friss propaganda papírral mély meggyőződésből, akik előtte is, elszállt minden bizodalمام. Csak abban lehet reménykedni, hogy maradtak még az országban olyan emberek, akik előbbutóbb rájönnek, hogy osztani abból lehet, amit megtermelünk!

A KIPSZER-nél utolsó említésre méltó esemény a dunaújvárosi papírgyárban történt velem. Munkavégzés közben két vascső közé szorult a lábam, mikor egy targonca fölborította az alattuk lévő tartóbakot. Belső bokatörést szenvedtem a jobb lábamon, és háromhavi betegállományba kényszerültem. Fölépülésem után megváltam a cégtől, mivel szétesett. Bizalmam a biztosítónál megrendült, több évtizedekig tartó tagság után. 1992-ben hatszáz forintot utaltak ki háromhavi táppénzre! Mindegy, gondoltam, ha ilyen időket élünk, meg kell vele elégedni, mert ha kiszámolom, ezért az összegért pontosan négy órát kellett volna dolgoznom!

Nem vagyok babonás, mégsem tartom szerencsének, hogy a KFT-nél, ahova szegődtem, tizenharmadikként álltam munkába. Mindennek ellenére öt évet leingáztam,

sok vidéki munkával tarkítva. Pécsen egy keményítő üzem felújításánál négy hónapon keresztül tizenöt emberre főztem, legnagyobb meglegedésükre! Amellett dolgoztam is, csak akkor hagytam abba a munkát, mikor a vacsorafőzéshez fogtam. Első napon a szálló éttermében étkeztünk, de az adaggal meg az árakkal is elégedetlenek voltunk. Lehetőség volt a vállalat üzemen kívüli konyháján, elvállaltam a főzést, amit megtisztelőnek éreztem.

A hiúságom legyezgette, mikor jöttek a fiúk elismerő szavakkal. Egyetlen éttermi vacsora árán kijöttünk a hetivel, illetve négynapival, mert pénteken már hazautaztunk.

A 95-ös év sem telt fordulatok nélkül. Tavasszal, ötvennyolc éves korában meghalt Jani sógor, Teca nővérkém férje, és magával vitte a hatvanas évek emlékeit, mivel S. Sanyi barátom már tíz éve befejezte földi küldetését.

Nyáron Éva lányunk érettségizett a közgazdasági szakközépiskolában. Továbbtanulni nem volt szándéka, inkább a bíróságnál helyezkedett el.

Ősszel Sarolta lányunk örvendeztetett meg bennünket második családjával, Reginával.

Ezekben a hetekben, hónapokban csak körötte forgott a világ, ő lett a család központja.

Kerti gazdaságunk gyarapodását egy tizenkét négyzetméteres, téglából rakott boltíves pince fémjelzi legnagyobb meglegedésünkre. Régen szerettem volna, de mindig akadtak fontosabb dologok, amik háttérbe szorították. Megépülése után beléptem a boros gazdák „büszke” táborába, és vallom is, amit a többi gazda, hogy az enyém az igazi!

Alapanyagom nagy részét az izsáki rokonoktól szerzem be, de a saját terméséből is összejön száz-százötven liter. Nincs annál kellemesebb dolog, mint pár fröccs mellett elbeszélgetni barátokkal, szomszédokkal, földidézni a kert fejlődési szakaszait.

Nagyon kezdem unni, hogy valami kellemetlenség okán kell folyton munkahelyet váltanom! Soha nem tudtam elviselni, ha igazságtalanul vádoltak! A szobi szörpüzemben két darab hatalmas saválló cukortartályt kellett telepíteni és beszerelni csőrendszerrel együtt harmadmagammal. Mintegy háromszáz méter hosszú 40. és 50. milliméter átmérőjű saválló csőkégyót építettünk ki bontott anyagból. Szombat éjjélre végeztünk, de nem tudtuk lenyomáspróbázni, mert a technológiából senki nem volt bent, vasárnapra sem volt várható a jelenlétük. Hazautaztunk, remélve, hogy nem lesz probléma, de hétfőn délelőtt azzal fogadott a főnökünk, hogy pocsék munkát végeztünk, mert az egész rendszer gejzirként folyik orrán-száján! Mivel egyösszegű munka volt, a teljes összeget megvonta tőlünk, a hiba kijavítására sem minket küldött vissza. Kiderült, hogy egyetlen csöpögés volt a csőrendszer végső szakaszán, amit késő este hegesztettünk.

A méltánytalan pénzfelvonás mellett a becsületünket is sértette az elhamarkodott ítélkezés, két napon belül mindhárman otthagytuk a KFT-t

97. májusától egy dunaújvárosi BT-nél szívtam a vasmű egészségtelen levegőjét a kohó környékén. A pénzem több lett, de a munkáról ne beszéljünk!

Őszbe hajlott, mire befejeztük és levonultunk. Kárpótlásul a kínos napokért egy látványos, tetszetős, mondhatni, igényes munkával lettünk megbízva.

A dunaújvárosi jégpálya fedett csarnokának belső szerkezetét kellett előgyártani, és beszerezni.

Jóleső érzés vizionálni két kezünk munkáját, akár a televízióban is.

1999-ben megtörtént a csoda, amire régóta vártunk. Megvásárolhattuk sógornómtól a kert másik felét, most már nem volt semmi akadálya, hogy egy komolyabb hétvégi házikóval örvendeztessük meg magunkat. Még a nyár folyamán leraktuk az alapot, és megindult a hajsza az építőanyag beszerzéséért. Megragadtam minden lehetőséget a BT-nél, ami hál istennek, adva volt. Túlórát túlórára halmoztam megállás nélkül, mert kasszánk üresebb volt, mint egy fenékig ürített pohár, hisz az utolsó összerakott pénzt is elvitte a kertvásárlás. Milyen építkezés elé néztünk, magunk se voltunk tisztában. Sok hónap következett, mikor a túlóráim száma meghaladta az alapórakét, nyugdíjazásomig egyszer sem volt kevesebb háromszáz óránál.

Kihasználtunk minden akciós lehetőséget, amint megkaptuk a fizetést, úgy vásároltuk a szükséges anyagot. Az tudja értékelni, mit jelentenek ezek a lehetőségek, aki építkezett kevés pénzből, ahol csepp a rávaló! Ma nem mernék belefogni a sok nehézségek tudatában.

2000. május elején, együtt volt minden –, illetve azt hittük. Később derült ki, hogy még mi kell. A mester egy segítőjével, valamint keresztfiam, unokám, és jómagam közreműködésével –, „No, akkor fogjunk hozzá!” – fűléshajtással beindult az alkotás.

Reggel héttől este hétig füstölt, porzott, fröcsögött minden körülöttünk. Verejtékünkkel locsolni lehetett

volna a kertet, de szorított az idő, mert a szabadságom is véges, a mester is el volt máshova kötelezve.

Tizennyolcadik nap estére a húsz négyzetméteres házikó tető alatt volt, kívül-belül bevakolva, alsó-felső szint lebetonozva, nyílászárók, mind a helyén voltak.

Szomszédaink lélegzetüket visszafojtva figyelték az örület minden rezzenését. A végén egyik megjegyezte:

– „Ha valaki három héttel ezelőtt nekem azt mondja, hogy mára kész lesz a ház, annak fogadásból a főtéren nyaltam volna ki a fenekét!”.

Mester uramék levonultak, én újra bevettem magam a túlórák rengetegébe. Mire elérkezett a nyugdíjazásom napja, a búcsúztatót már a bemeszelt, zárható kisházban ünnepeltük.

2004. december 4. – ettől a naptól kezdődött új időszámításom, második születésnapom, mert akárhogy csűröm, csavarom, tizenkét éves koromtól, tán még korábbról hatvan éves koromig annyit dolgoztam, amennyit ádáz ellenségnek sem tisztességes kívánni!

Nyugodt lelkiismerettel mondhatom, az utolsó három évben többet túlóráztam, mint azt megelőző egész életem folyamán.

Állítom, ha valaki nyugdíjazása után munkát vállal, az nagyon rá van szorulva a pénzre, vagy olyan könnyű sora volt az életben, ami nem zsigerelte ki utolsó csepp erejéig!

Találkoztam olyan emberekkel, akiknek soha nem volt egy önálló gondolatuk, de nyugdíjazásuktól szaktanácsadóként alkalmazták hosszú éveken át. Utána se akadt egy épkezsláb ötletük, még a munkahely környékén sem lehetett látni a fizetési napok kivételével, ha volt még annyi ereje, hogy befáradjon az igen komoly

tiszteletdíjért. Ezek a pénzek milyen megosztásban, hova kerültek, ki tudja?

Előfordult, hogy egy-egy apró munkát én is elvállaltam, nem is annyira a pénzért, egyszerűen nem tudtam nemet mondani azoknak az embereknek.

Ma nem ugrok bele ilyen dolgokba, a kert kitölti minden időmet, szeretek vele bíbelődni. Van rajta kis füves terület, de zömét a vetemények, a fák és a szőlő foglalják el. Minap összeszámoltam 62 darab termőfát, legtöbb a mandula, ami pirítva kapós a családban. Van olyan fa, ami csak mutatóban terem, de kínálja ízét, színét, formáját.

Úgy berendezkedtünk a mamával, hogy március derekától december elejéig kint tartózkodunk, éljük a békés, nyugdíjas napjainkat. A kemény, téli hónapokat városban kényszerülünk tölteni, de ha beköszönt a jobb idő, pányvával sem lehet bennünket visszatartani!

A kint töltött hétvégek mindig ünnepet jelentenek számunkra, ez a családvárás ideje.

Ritkán fordul elő, hogy valamelyik hiányzik a listáról, mert ők is imádják a szabadot, s szűkösen elférünk éjszakára is, ha kint óhajtának aludni.

Vokkozunk, bográcsozunk, grillezünk, mikor mit kíván a társaság, de leggyakoribb a szalonasütés. Mire a nap leszállóban van, izzik a parázs a kis saslikosban, mellette sorakoznak az elkészített nyársak, mindenki étvágyának, ízlésének megfelelően, tetszés szerint, hagymával, vagy a-nélkül.

Ezekén az estén senkinek nem jut eszébe tv-t nézni, vagy bármi egyebet csinálni, mert a pár napja történtek, mind fontosabbak bármínél!

Egy-egy sikeres hét megkoronázása itt zajlik elismerések, dicséretetek formájában.

A huszonöt négyzetméteres teraszt már sikerült lejárólaponozni, az lett az éjszakába nyúló beszélgetéseink színhelye. A tűz mellől akkor kezdünk odaszivárogni, mikor a pirosra sült krumplit is kiszedtük a hamvadó parázsból. Részévé vált a szalonnasütésnek, mert a zsírosabb falatok után szinte kívánjuk a gyomornyugtató csemegét.

Ezek a mi igazi ünnepeink, a család zsongása körülöttünk, néha a szomszédok társaságában. Gyógyír sebeinkre, lassuló lépteink fokozására, még a szívünk is könnyebben dobog, s a hetek kezdetén újra várjuk a következő találkozást.

Amíg fiatalon vártuk a hétvégét, hogy majd feltöltődünk egy kis hazai boldogsággal, nekünk volt szükségünk szüleink gyámolítására, de most, hogy szerepcsere történt, újra azt érezzük. Megint nekünk van szükségünk, de már a gyermekeinkre, mert öregjeinktől megszűnt a féltő támogatás. Örök igazság, egymásra van szükségünk, hogy élni tudjunk!

2002. májusában 97 évesen meghalt édesanyám ép elmével és tartással az utolsó hónapokig. Százszor elmondta, hogy megcsalta az élet, mert amíg dolgozni tudott, nem volt ideje élni, s most, hogy élhetne, már nincs ereje elvégezni a munkáját! Ha dalt kerestem emlékeim között, amit tőle tanultam gyerekkoromban, és nem jöttem rá a szövegére, dallamára, hozzá kellett fordulnom. Kilencvenöt évesen is pontra emlékezett, csak azt felejtette el, hova rakta le a szemüvegét, ami az imént még az orra hegyén volt?

– Látod kisfiam! – panaszolta nevetve –, milyen egy öreg? Csak él bele a semmibe hasztalan!

Mennyire nem így van, hiszen bennük találjuk meg a múltat, a saját életünket, hogy majd tovább tudjuk adni gyermekeinknek.

Éva lányunk esküvőjén már nem tudott ott lenni. Alig két hétre bevégezte földi dolgait csöndben, méltóságteljesen, ahogy élt!

Nagyon fontos, hogyan élünk, amit megteszünk, amit nyílt tekintettel tudunk, merünk vállalni mások, magunk előtt: Eljön, az ideje számot vetni mindenért, s azt tiszta szívvel, és lelki nyugalommal tehessük! S ha gyermekeinket ebben a szellemben tudjuk újtukra bocsátani, életünk folyásában, hitele lehet az övéiknek is!

A sors kíméletlen volt hozzám az utóbbi két évben. Soha nem bocsátanám meg neki, ha nem általánosságban tenné mindenkivel. Bár az egyikkönknek csöndesebben, másónknak kegyetlenebb formában adagolja a fájó érzéseket.

Két év alatt minden ősi kötelék megszűnt létezni számomra. Olyan család távozott az élők sorából, aki nem írta be magát a történelembe, nem alkotott nagyot, nincs, ami kiemelné a többiek közül, akik azt tették egy életen át, amire születtek. Éltek, dolgoztak, nemzettek, és eltávoztak, de ezeket a cselekedeteket példásan vitték véghez!

Édesanyámat követően 2003-ban Terike távozott el a téllal. Emberfeletti módon küzdött egy kegyetlen kór, a rák ellen. Az orvosok többször lemondtak róla, de mindig visszaküzdötte magát. Két alkalommal, teljes ételmegvonással, a szigorúan előírt folyadék tartotta életben. Erről azok sem tudnának hitelesen számot adni,

akik kemény fogyókúrára szánják magukat. Az egy hónapig tartó önkínzás alatt súlyának felére fogyott, de harcolt, mert úgy érezte, még dolga van, amit szeretett volna befejezni. Semmiben nem volt megalkuvó, de fejet kellett hajtania hatvannégy évesen.

Aztán a 2004-es esztendő megfosztott másik két testvéremtől is.

Júliusban Böbe nővéremet helyeztük végső nyugalomra édesanyám mellé a dunaújvárosi temetőbe. Hiába volt akkora szíve, amit csak mesevilágban szoktak emlegetni, fölösleges kilóival az is kevésnek bizonyult. Egyedül élt egy két szobás lakásban. Egy szem fia húsz éve Svédországban próbálja bizonyítani rátermettségét a nyomdaiparban. Böbének egyedüli társa imakönyve volt, és néha a tv. Beletörődve sorsába, magányába, soha nem panaszkodott, könnyű szívvel aludt el örökre 76 évével.

Októberben Misi bátyám foglalta el helyét három éve elhunyt felesége mellett.

– Úgy látszik öcskös, két kaszással nem tudok megbirkózni! – mondta – Hetvennyolcadik évének útját már nem tudta végigjárni.

Ha nem ismertem volna olyan jól édesanyámat, föltételezném róla, hogy odaát sem tud meglenni imádott családja nélkül, önérdekből igyekszik maga köré gyűjteni szeretteit, szülőiteit. Erzsit meg is érinthetné, Misi sem pihen tőle húsz méternél távolabb. Bár Terike Zánkán nyugszik férje oldalán, de a lelküknek ez sem lehet távolság, mert, akik kényszerből több százszor megtettek húsz kilométert gyalog naponta, azoknál a szeretetből megtett út fényévekben mérve sem távolság a túlvilágon.

Nem tudom, mi a terve édesanyám, vagy létezik-e kérvény, esetleg fölszólítás odaát, de szeretném, ha

velem szemben lenne még kis türelme a társaságomat illetően! Mert, ahogy Ön, én is ragaszkodom az enyéim körében tölteni minden hátra maradt időmet!

Emlékeztetni akarom, bár tudom, hogy szükségtelen, a családban én töltöttem be az apróság szerepét, ezáltal kiváltságaim voltak. Magának még nagyapa koromban is Pityuka voltam, és ezt a szeretet fokának éreztem. Akitől még sokszor hallottam, Erzsí volt, már de ő sincs, aki így szólítson! Misinek Pistink, öcskös voltam az utolsó napjaiban is, mikor a kórházban meglátogatva vért igyekeztem dörzsölni zsibbadó, kiszáradt kezeibe.

Vele is ön rendelkezik, hiába szólítom, nem felel sem ő, sem a két nővérkém, de ha meglátogatom sírjaikat pár szál virággal, nem szólok hangosan, mégis mintha hallanám válaszaikat, ami tiszta és érthető, mert csak a látásom homályosul el.

Amíg, itt lehetek, mindnyájan itt lesznek körülöttem, megőrizve emlékeiket, szeretetüket. Tisztességüket, emberségüket, ami nekem a legnagyobb érték, és a régi, oly sokat szenvedett, gyönyörű napok emlékeit.

2005. május

EGY FEDÉL ALATT

EGY FEDÉL ALATT

A vonat megállt. Egy öblös hangú kalauz rázta fel Annát gondolataiból.

„Kunhetvenes!” – Kapkodva emelte le bőröndjeit a csomagtartóról és nehezen lerángatta őket a vonatról. Talán három-négy utas szállhatott le, de mire a vonat kihúzott a kis állomásról, már nem látott senkit.

– Úristen, micsoda vidék! – nyöszörögte fájdalmasan.
– Legszívesebben visszafordulna.

Legalább kijöttek volna érte! Most merre induljon? – Leült egyik bőröndre, s mint aki az égből vár csodát, fölnézett. A tiszta kékségben nagy, fehér felhők úsztak északkelet felé.

Visszaemlékezett, hogy gyerekkorában minden vakációját nagyszüleinél töltötte egy somogyi kisfaluban, de ott nagyon szeretett lenni. A falubeli gyerekekkel bejárták az egész határt, naphosszat elcsavarogtak. Azóta eltelt pár év és nem is Somogyban van, hanem ezen az istenverte homokvidéken, aminek eddig a nevét sem hallotta.

Kedvetlenül állt fel, és bőröndjei súlyát méregette, mikor a vasút túlsó oldalán egy Wartburg állt meg, s egy középtermetű fiatalember szállt ki belőle.

– Maga az új doktornő? – kiáltott oda Annához.

– Igen! Értem jött?

A férfi nagy futóléptekkel közeledett Annához a síneken keresztül.

– Gergely András vagyok. – mutatkozott be kissé lihegve. – Röviden Geri. Engem küldtek magáért.

– Dr. Kertész Anna. –nyújtotta a kezét.

– Ne haragudjon doktornő, nem tudtam előbb jönni!

- Nem sokat késett. Így is hálás vagyok.
- Hogy tetszik a vidék? – kérdezte András, miközben megragadta a bőröndöket.
- Anna csak nézte a férfit, aki úgy kapta föl a nagy pakkokat, mintha üresek lettek volna.
- Izmos testén megfeszült a világoskék pólóing, vállig érő, hullámos haja megcsillant a vakító napsütésben.
- Egész csinos! – állapította meg magában és botladozva követte a sínek között.
- Messze van még? – kérdezte Anna a kocsiban és határozatlanul kotorászott a táskájában.
- Úgy négy kilométer. De még nem válaszolt a kérdésekre!
- Bocsásson meg, nem tudom, mit kérdezett.
- Hogy tetszik-e a vidék?
- Egyáltalán nem vagyok elragadtatva.
- Megérttem – mondta a férfi kurtán.
- Maga itt lakik?
- Igen. Bent a faluban. Valamikor mi is tanyán éltünk, nem messze innen.
- Mekkora a falu? – érdeklődött a nő.
- Területre nagy, egyébként vagyunk vagy kétezren.
- Most már kétezren egyen – gondolta Anna, de nem volt kedve kimondani. Nézte az úttól távol eső tanyákat, s azon merengett, vajon hányat fog belülről megismerni?
- Nézze azt a romot ott a tó mellett! Ott laktunk mi.
- Párszáz méterre három dűledező falrész meredt az égnek, inkább a fákról és bokrokról lehetett következtetni, hogy ott valaha éltek.
- Szeretett ott lakni?
- Ki nem szereti azt a helyet, ahol gyerek volt?

– Mióta laknak a faluban? – Nemigen érdekelték Annát ezek a dolgok, de legalább nem kellett hallgatnia. Annyira nem a férfi szavára figyelt, hogy csak az utolsó mondatfoslányból értette ki, hogy meghalt az apja.

– Ó, igazán sajnálom!

– Látja azt a sárgára meszelt tanyát? – mutatott András a túlsó oldalra – ott egy lány a múlt héten halt meg, megmérgezte magát. Őket lehet sajnálni, az én sebeim már begyógyultak.

– Hány éves volt a szerencsétlen?

– Nagyon fiatal, nem töltötte be a tizenkilencet.

– Valóban lehet őket sajnálni. De miért tette?

– Egy srác terhesen faképnél hagyta. Mire kiértünk a dokival, nem lehetett rajta segíteni.

– Őt is maga fuvarozza?

– Csak akkor, ha nincs kedve a sajátját vezetni.

– Jó lesz magával finoman bántani, hogy máskor is számíthassak a segítségére.

– Nem rajtam múlik doktornő, viszem, vagy sem. Vannak nekem főnökeim, akik megadják az útirányt.

Anna hallgatott. Elővett a táskájából egy cigarettát és rágyújtott. A füst az orra előtt bodrozott, amit széthajtott a jobb kezével.

– De, ha egy kicsit leleményes, akkor nem lesz soká rám szorulva.

– Miért mondja ezt nekem? – kérdezte Anna gyanakodva.

András megvonta a vállát.

– Nem árt, ha tudja, itt jók a lehetőségek.

– Nem gondolja, hogy egy kicsit sértő a megfogalmazás?

– Nincs szándékomban sértegetni, de be kell látnia, hogy egyesek mindenütt előnyt élveznek! Ha történetesen maga egy gyalogmunkás lenne a T. Szóben, most gyalog cipelhetné a bőröndjeit!

– Szóval az a baja velem, hogy ki kellett értem jönni?
– hangja ingerült volt.

– Nekem az fáj, hogy csak magukért kell kijönni! A múltkor egy szerencsétlen asszonyt kellett volna bevinni Kecskemétre, arra nem volt kocsi, mert az agronómus elvtárs bejárásán volt. Ma viszont megtette a teherautó is.

– Maga aztán nem fukarkodik az epéjével! Most rajtam akarja elverni a port vélt, vagy valós sérelmeiért? Jól esett, hogy kijött értem, de ezt senkitől nem kértem. Anna azon a ponton volt, hogy elbőgje magát, de uralkodott elfojtani önérzetében megbántott ember kitörését. Gyűlölte ezt az embert, aki pillanatok alatt pokollá tette az egyébként is nehéz helyzetét.

András észrevette a nő felindultságát és megpróbálta korrigálni ostoba magatartását, mert bármennyire igaza volt, a hely és idő nem volt a legalkalmasabb, hogy észrevételeit kiteregesse. Ez a szerencsétlen nő az égvilágon semmit nem tehet arról, hogy a dolgok így mennek.

– Ne haragudjon doktornő, nem magát akarom bántani! Nem vagyok olyan gonosz, amilyenek mutatkozom – mondta, és egy mosolyt próbált erőltetni a nő megbántott arcára.

– Azon kívül, hogy vérig sérteget, valóban nem feltételezem! – nem sokat jelentett, mindenesetre jól esett neki pár engesztelő szó. Egy mélyet szívott a cigarettából és a nyitott ablakon kidobta.

András pillanatok alatt megállt és visszatolatott. Kilépett a kocsiból, megkereste a cigarettavéget és eltaposta.

– Mi történt? – kérdezte Anna, amint a fiú visszaült.

– Ezt máskor ne tegye doktornő! A fű és a gabona is elég száraz, hogy begyulladjon.

Szegény nő úgy megrémült, hogy megszólalni sem tudott hirtelen. Már hallott gabonatüzekről s el tudta képzelni, mekkora kárt okozhatott volna ebben a hatalmas táblában. Úgy látszik, neki ma semmi nem jön össze, meg van átkozva a napja.

– Jobb lenne most rögtön visszafordulni, Talán még nem késő! – mondta lehangolva.

– Meglátja doktornő, jól fogja itt érezni magát! Ha megszokja, el se lehet innen üldözni.

– Ha valóban olyan jók a lehetőségek, nincs kétségem – maga sem értette, miért kellett ezzel az alakkal vitába bocsátkozni. Ki ez egyáltalán? Egy sofőr, nem egyéb. Egy egyszerű kis szürke sofőröcske, egy pökhendi alak. Ez akarja meghatározni, kinek hol a helye egy társadalomban? Mit tudhat azon kívül, hogy elvezeti ezt a tragacsot?

A kocsit hirtelen megállt.

– Megérkeztünk? – kérdezte felocsúdva siralmaiból Anna.

– Nem, csak a tanácselnök szeretne letisztelegni. Ha gondolja, kiszállhat!

Anna is kilépett és megállt a kocsit mellett. A tanácsház párhuzamosan feküdt az úttal, egy kicsit beljebb a lakóházaktól. Elöl nem volt bekerítve a gondosan ápol park, egyenletesen levágott dísznövény szegélyezte. A hosszú épület bejárati üvegajtájához

sárga, apróköves út vezetett kétoldalt két-két paddal. A parkot frissen nyírt pázsitfű borította, középen nagy kör alakú virágággal. Az épület mellett is virágágy húzódott másfél méteres szélességben, sok színben pompázó virágokkal. Tűző napsütésben sem lankadtak meg a növények, valószínű, a jó talaj, és a gondos ápolás eredményeként.

Az ajtóban ötven év körüli ősz, kopaszodó, magas férfi jelent meg Andrással, és előre nyújtotta a kezét.

– Üdvözlöm a falunkban doktornő! Ne haragudjon az egyszerű fogadtatásért, de a legnagyobb munkaidőben érkezett és ilyenkor mindenki tele van elfoglaltsággal! Kútházi Illés vagyok, a helyi tanács elnöke.

– Dr. Kertész Anna.

– Remélem, hamar megszeret bennünket, a vidékünket...

– Én is remélem, és azt is, hogy ez kölcsönös lesz!

– Részemről már meg is történt – mondta mosolyogva. – De jöjjön be pár percre, ha nem siet!

– Köszönöm, talán majd máskor.

– Rendben. Megértem, hogy most fáradt, és más gondjai is vannak, de indulásnak fogadjon el egy jó tanácsot! Itt az emberek hamar megmondják, ami a szívüket nyomja, de holnap újból magára köszönnek!

– Köszönöm, igyekszem megszívlelni!

– S ha valami problémája akadna, forduljon hozzánk, vagy a T. Sz.-hez bizalommal!

Váltottak még pár szót és elköszöntek egymástól. Az elnök megvárta, míg beülnek, majd odaszólt a fiúnak.

– Geri, aztán óvatosan vezess, mert még egyszer nem lesz szerencsénk ilyen csinos doktornőhöz!

Anna huncutkás mosollyal fejezte ki köszönetét az elnök bókjáért, s alig észrevehetően felemelte jobb kezét.

Talán száz méter után jobbra kanyarodtak egy rövid utcába és a harmadik háznál megálltak. A házat nem mostanában építették, de jó állapotban volt. Kisméretű ablakain a zöldre festett zsalugáterek ki voltak nyitva, szorosan a falhoz lapultak. A ház palatetejét kisebb nagyobb foltokban moha borította. Előtte a kiskertben tarka virágok közül vékony, fehér botok ágaskodtak, színes üveggömbökkel a tetején. A középén elválasztott udvar hátsó felében egy hatalmas diófa trónolt rendíthetetlenül, szerteágazó lombjai nyomtak el minden növényzetet.

– Megérkeztünk! – szólalt meg András.

– Kedves ház – állapította meg Anna hangosan.

– A gazdája is. Nyomja meg a csengőgombot, ott van az oszlopon!

– Zárva van az ajtó? – kérdezte a nő.

– Általában zárva tartja Mari néni, mert egyedül él. Vigyázzon, kutya is van!

– Nem a rendelőbe kellett volna előbb menni?

– Sajnálom doktornő, nekem nincs időm ott várakozni. Ha siet, átvihetem, nincs messze!

– Köszönöm, akkor egyedül is boldogulok.

– De a csomagokat még besegítem.

– Ne fáradjon, elbírom magam is!

– Ahogy gondolja – mondta a férfi félvállról. – Viszlát – beszállt, becsapta az ajtót és kiszólt a lehajtott ablakon.

– Doktornő! – Anna hátrafordult – Feltétlen fogadja meg az elnök tanácsát! – és elhajtott, mielőtt a nő válaszolt volna.

Mari néni hetvenöt éves, örökmozgó, kedves kis öregasszony. Arca mélyen barázdált, és beesett, mint akit megviselt az élet. De ő is a földeken edződött, nem hagyta el magát. Sötét fejkendője alól elővillogtak hófehér hajszálai. Fürge mozgásával topogott Anna körül, segített kipakolni a bőröndöket. A sok ruha ámulatba ejtette.

– Mennyi szép ruhája van magának kedvesem!

– Én meg a bútorjait csodálom Mari néni! Ugye szólíthatom így?

– Persze, szólítson csak!

– Hány évesek a bútorok? – valóban érdekelte Annát, mert hasonlított az otthonihoz.

– Tetszik magának? – kérdezte az asszony szelíden. – Megboldogult férjemmel vettük háború előtt. Ő elesett a fronton.

– Anna részvétellel nézte az asszonyt.

– Egyedül tetszik élni ebben a házban?

– Tavaly óta. Akkor mentek el az albérlőim. Rendes emberek voltak, de kaptak lakást Kecskeméten, mert a férfi ott dolgozott.

– Mari néninek nincs családja?

– Volt két fiam, mindegyiket elvitte a forradalom.

– Meghaltak? – kérdezte Anna döbbenten.

– Az egyiket agyonlőtték Pesten, a másik kint él Ausztráliában. Jó gyerekek voltak és dolgozók. Úgy megnőttek, alig fértek be az ajtón. Jani fiamnak, aki kint él, van két családja, két kislány. Olyan tündérek, hogy még festeni sem lehetne szebbet! Sokszor órákig elnézegetem a fényképeiket.

A megtört asszony úgy beszélt családjáról, mint régi, kedves emlékeiről. A múltó évek átformálták, nem

jajveszékelt, megbékélt az étellel, a körülményekkel, és csendben várta az elmúlást.

– Örülnék, ha tegezne Mari néni! Egy ideig én leszek a lánya, és ha valamit rosszul csinálók, tessék nyugodtan rám szólni!

Az asszony egy ideig nézte Annát meghatottan, végre megszólalt.

– Maga nagyon kedves, bárcsak sokáig maradna! Hány éves Angyalom?

– Huszonhét! – majd gyorsan hozzátette – Múltam!

Mielőtt átment a rendelőbe, az asszony megkérdezte, mit enne szívesen ebédre.

– Drága Mari néni, a kedvemért ne tessék fáradozni, majd veszek valamit a boltban!

– Azt nem szabad! Főtt étel nélkül nem maradhat, amíg nálam lakik és utána sem tanácsolom, mert tönkre teszi a gyomrát!

– Nagyon kedves Mari néni. Egyébként mindent szeretek.

– Akkor jó, majd kitalálok valamit.

* * *

Dél felé járt, mire a rendelőbe ért, már csak az orvost találta ott.

– Jó napot! Doktor Kertész Anna vagyok.

– Ááá, üdvözlöm! Dr. Kárász Simon! – mutatkozott be fennhangon. – Foglaljon helyet kolléganő, bizonyára elfáradt! Azonnal végzek.

– Köszönöm! Egy kicsit rázós volt az út!

– Na, igen, ezek nem pesti utak.

– Nem panasznak szántam! – mentegetőzött Anna.

– Tudom, de valóban így van! Reggel szóltam a T. Sz.-nek, remélem kiküldtek magáért?

– Igen, egy fiatalember hozott be személyautóval.

– Az a pökhendi? Személyesen akartam kimenni, de csak az imént végeztem.

– Doktor úr nem kedveli azt az embert?

– Egyáltalán nem! Egy folyton akadékoskodó alak.

– Velem korrektül viselkedett – füllentett Anna.

– Na persze a hölgyekkel. Kivált, ha olyan csinosak, mint ön.

– Köszönöm szépen doktor úr!

– Ön valóban csinos, de ezért nem nekem jár köszönet. Nos, meséljen valamit, a munka holnap is ráér!

– Nem tudom, mit szeretne hallani doktor úr?

– Mindent, ami magával kapcsolatos! Hogy él, mik a tervei, a szüleiről? Mert én csak azt tudom, hogy még lány s hogy Pestről érkezett. De ne fogjon itt hozzá! Átmegyünk a dolgozószobába, s egy kávé mellett elbeszélgetünk.

A nagy előszoba szürkésfehér és fekete mozaiklapokkal volt lerakva, ahonnan sok ajtó nyílt a különböző helyiségekbe. Anna megállt a közepén, s csak nézte.

– Szent ég! Mennyi ajtót?

– Jöjjön kedvesem, hadd mutassam meg a leendő birodalmát! Az a kétajtós az udvarra nyílik, itt jobbra a konyha. Kukkantson be!

– Hiszen ez hatalmas! Még szobának is beillik.

– Majd rá fog jönni kislány, hogy nem is olyan nagy.

Rendre átnéztek mindent, végül, ahova bementek, két egybenyíló, tágas szoba volt, mindkettő ízlésesen

berendezve. A modern bútorok közé jól illeszkedtek a régi darabok. A doktor felesége is itt tartózkodott.

– Engedd meg mama, hogy bemutassam az új kolleginát! Ő a feleségem.

– Kezét csókolom, Kertész Anna.

Az asszony letette a könyvet, és fölállt. Feltűnően magasabb volt a férjénél, de sokkal fiatalosabb.

– Üdvözlöm kedvesem. Maga olyan fiatal, el sem hiszem, hogy kész orvos – és jobbról-balról megcsókolta az arcát. – Nagyon örülök, hogy megérkezett, ez biztató jel a távozásunkhoz. Na, ne ijedjen meg, nem volt nekünk itt olyan rossz, de mi már belefáradtunk! Beszélgetsek papa, főzők nektek egy jó erős kávé!

– Mi átmegyünk a dolgozóba, kérek, oda hozd! Helyezze magát kényelembe –, mutatott Kárász az egyik fotelre – és most meséljen! Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy szép kislány. Innen folytassa! – mosolygott barátságosan.

– Ez a kislány csendesesen éldegélt szüleivel a nyolcadik kerületben. Testvérei nem voltak, így szülei szeretetét egyedül élvezhette. Édesapja a csepei Vas és Fémműveknél töltött be valamilyen vezetőállást – itt megállt egy pillanatra – Most szégyenkezhetem, mert ez minden, amit párról el tudok mondani.

– A miatt ne szégyenkezzen kollegina! Nekem három gyereke van, ők is csak annyit tudnak rólam, hogy orvos vagyok itt Hetvenesen.

– Doktor úr nem neheztel érte?

– Miért neheztelnék? Ma tudnak rólunk, és ez is valami. A történelem is csak a nagy ösökkkel foglalkozik. Ritka eset, ha egy gyerek saját apját állítja magának példaképül. Meggyőződésük, hogy mindent rosszul

csinálunk, így nem is figyelnek ránk. Mi is saját fejünk után mentünk –majd egy elegáns mozdulattal – Nos, folytassa! Mit csinál a mama?

– Mióta eszem tudom, a háztartást vezeti és bennünket. Apát és engem, de meg kell hagyni, kifogástalanul. Neki köszönhetem, hogy orvos vagyok.

– Maga nem akart orvos lenni? – kérdezte a doktor hunyorogva.

– Engem a képzőművészet vonzott, de erről anya hallani sem akart.

– Azért szereti a hivatását?

– Igen. Már nem bánom, hogy orvos lettem.

Közben az asszony bevitte a kávé és ő is leült, nem szólt bele a beszélgetésbe.

– Tudja Anna, ebbe a szakmába is bele lehet fáradni, mint minden másba. Itt vannak ezek az emberek, akik a földeken dolgoznak. Ők is szeretik a munkájukat, de belefáradnak. Nem is a munka fáraszt: az élet, az idő, a kor – mondta Kárász és megigazította a szemüvegét. – Például itt van maga, ma elfárad, holnapra kipihen magát, de hatvan év után a pihenés is fárasztó.

Anna érezte, hogy ez a kopasz úr saját életén keresztül méri fel az emberek sorsát őszintén, hitelesen. Fáradtan, lehangolva ment haza új otthonába. Az ebédből vacsora lett, elnézést kért Mari nénitől, hogy csak keveset evett, korán lefeküdt. A sűrű zsalugáterén keresztül beszűrődött az utcai lámpa gyér világítása, még hallotta, hogy a konyhában megcsörren egy-egy edény, és hamarosan mély álomba merült.

* * *

Másnap korán, kipihenten ébredt. Óvatosan osont ki a konyhába, hogy egy pohár vízzel csillapítja éhét.

– Nahát –, lepődött meg – Mari néni már fölkelt?

– Igen kedvesem, én mindig korán kelek a kis állataim miatt. De miért iszik vizet éhgyomorral? Harapjon előtte pár falatot!

– Szót fogadok, csak előtte fölöltözöm.

Az asszony megállt a konyha közepén és végigmérete Annát.

– Maga nagyon szép asszony! – mondta elragadtatva.

– Még lány Mari néni! – igazította ki mosolyogva és belibbent a szobájába. Hosszú, gesztenyebarna haja uszályként követte, amit kontyban hordott. Úgy gondolta, hogy komolyságot, tekintélyt kölcsönöz, és jobban is áll egyéniségéhez. Mire fölöltözött, a reggeli már az asztalon volt. Nem kérte magát, azonnal hozzálátott, jóízűen, sokat evett.

Az asszonyt jóleső érzés töltötte el, régen volt, hogy az ő asztalánál mások ettek. Leült Annával szemben, s csak nézte.

– Valamikor én is ilyen szép voltam. – mondta elgondolkodva.

– Mari néni még most is szép! – mosolygott rá Anna két falat között.

– Ugyan kedvesem! Én már egy csúnya öregasszony vagyok, szépségem csak a megfakult fényképek őrzik. Amíg reggelizik, kihozom! – és ment is a szobába tipegő lépteivel, s egy kicsi fakazettával tért vissza. Leült, válogatta a levelező nagyságú képeket.

– Itt voltam húsz éves –nyújtotta át az elsőt.

A megsárgult képről kedves, szőke lány mosolygott Annára.

– Valóban nagyon szép volt Mari néni! A vonások most is a régiek! Valahol hallottam, hogy a barnák szebbek, de ha egy szőke nő szép, az felülmúlhatatlan, és Mari néni a szép szőkék közé tartozott!

Az asszony félrehajtotta a fejét, és kedvesen mosolygott.

– Nézze csak, ez Jani fiam a családjával!

– Nagyon bájosak. Látom a fiának is szőkék a zsanere!

– Itt meg mi vagyunk a papával, esküvői kép.

– Mari néni hány évesen ment férjhez?

– Ugye van különbség a két kép között? Harminc voltam, mikor egybekeltünk – s egy másik kép után kutatott – Ezt kerestem! Ő Feri fiam, őt lőtték agyon! Két évvel volt idősebb Janinál.

– Nagyon hasonlítanak egymásra! – mondta Anna részvéttel és megsimogatta az asszony ráncos kezét.

– A többi kép a rokonságtól van, azokat nem is mutatom – és mint aki menekül az emlékeitől, gyorsan visszapakolta a képeket.

– Így élek én velük. Olykor előveszem őket és nézegetem – becsukta a kazettát és beballagott vele a szobába.

Anna gyorsan befejezte a reggelit és indult is, hogy időben beérjen a rendelőbe.

– Ebédre hazajön? – szólt utána az asszony.

– Ha Mari néni lesz olyan kedves, és főzni fog, szívesen!

– Mindig fogok főzni, amikor kívánja!

* * *

Mire odaért, pár beteg már várokozott. Hallotta amint suttogták kérdezve, vagy kijelentve – Ez az új doktornő?!

A rendelőben csak a takarítónő tartózkodott.

– Még nem lehet bejönni! – ripakodott Annára – Anna egy pillanatra zavarba jött, de az orvos is akkor lépett be.

– Na de Márta! Ő az új doktornő!

Az asszony szégyenlősen mentegetőzött és sérelmezte, hogy őt semmiről nem tájékoztatják.

– Legközelebb írásban fogom közölni a fejleményekről! – förmedt rá az orvos – De most fejezze be a takarítást!

Anna döbbsen hallgatta az orvos kitörését, a nyelvén volt, hogy védelme alá vegye az asszonyt, mégse szólt. Nem akart az első nap szembe kerülni vele? Lehet, hogy ők így szokták meg egymást.

– Éva még nem jött be? – kérdezte Kárász szórakozottan.

– Nem tudom, kiről van szó doktor úr!

– Látja, milyen feledékeny vagyok? Hiszen, a héten szabadságon van! Nem említettem volna tegnap, hogy Éva az asszisztensnőnk?

– Nem tetszett mondani!

– Hát ez az én formám! Mindenről megfeledkezem.

Az első három nap jól telt el. Kárász bátorítására hamar belejött a rutindolgokba. Kedvesen fogadta a betegeket és gyorsan ismerkedett.

– Magából rövid időn belül remek körzetis lesz! – ismerte el az orvos.

– Köszönöm a bátorítást doktor úr, de nem tudom, meddig fogok kitartani? Az első napok jó benyomással

voltak rám, és ezeket az embereket is kezdem megszokni!

– Ezt örömmel hallom! Mondja Anna, mi a holnapi programja?

– Nincs különösebb, talán benézek Kecskemétre – nézett Anna a doktorra szemüvege fölött.

– Ha az út elhalasztható, szívesen látnánk ebédre! Holnap itthon lesz az egész család, szeretném nekik bemutatni!

– Köszönöm doktor úr, elfogadom a meghívást! – vágta rá Anna habozás nélkül.

Hazafelé elhatározta, az egész délutánt, s a vasárnap délelőttöt olvasással fogja tölteni, mivel itt más szórakozási lehetőség nemigen akad. De miért ne mehetne el a moziba Mari nénivel? – ötlött fel benne– Eddigi sétája úgyis abban merült ki, hogy bement a rendelőbe, és vissza. Már említette is mami, hogy szép mozija van a falunak, s hogy ő is gyakran látogatja. Talán örülne neki. Szegény asszony milyen boldog lehetett valamikor a családjával, de mára csak az emlékei maradtak. Most gondolkozott el először, mit jelent, ha az ember felett elrepülnek az évek. Mi váltotta ki belőle ezt a gondolatsort? Talán az első otthontól való elszakadás? Mégis ilyen erős a családi kötelék?

– Drága anya! Valószínű, ő is nehezen viseli a hiányomat, de mellette ott van apa, ők megvigasztalhatják egymást! De én? – most nagyon vágyódott haza.

A szemközti oldalon egy kis kölyök elesett, mamája rögtön ott termett, felkapta az apróságot, leporolta, és magához ölelte. A sírásra görbült száj nevetésre fakadt, s mihelyt lerakták, folytatta a futkározást.

Anna elmosolyodott.

– Valószínű mi is ilyenek vagyunk –, gondolta– csak nagyban. Megállt a kiskapun, és beleszimatolt a levegőbe.

– Miféle ünnepi ebéd lesz megint Mari néni? A héten másodszor csirke!

– Anna, maga nem szereti a csirkét! – kiáltotta kétségbeesetten.

– Imádom, drága Mari néni! De ha ez így megy tovább, rövid idő alatt kipusztul az egész baromfiudvar! A kedvemért ne tessék folyton lakomát csapni, szeretem az egyszerű ételeket is! Mondtam már, hogy mindenevő vagyok?

– Látszik, hogy városon nőtt fel kedvesem. Mifelénk a csirke nem ünnepi étel, de, ha óhajtja, holnap rántott levest is főzhetnek!

– Még el nem felejttem, holnap a doktor úrékhoz vagyok hivatalos ebédre!

– Sajnálom, hogy magamra hagy, de ha meghívták!

Ebéd után segített Anna a konyhát rendbe tenni, utána kiült a díófa alá olvasni. Az asszony mellette varrogatott.

– Eddig fel se tűnt, hogy szemüveget visel! – mondta Annának.

– Csak akkor, ha olvasok, vagy írok. –s fölnézett a könyvből.

– Mari néni! Lenne kedve este moziba menni?

– Már hogyne lenne! – és félénken hozzátette – ha valóban velem akar elmenni?

– Ki mással mennék drága Mari néni? Nem ismerek a faluban senkit!

– Akkor gyorsan összekapom magam és elmegyek jegyekért!

– Nem érünk rá megvenni közvetlen előadás előtt?

– Nem-nem Annácska! – tartotta maga elé két kezét tiltakozásul. – Kicsi a mozi, hamar elkapkodják a jegyeket! Mire odaérek nyitva lesz a pénztár! Nyolcasra veszek, mert előtte el kell látnom az állatokat! Ugye nem baj?

– Teljesen mindegy! – felelte Anna mosolyogva, és az orra hegyére tolta szemüvegét. Ennivalónak találta az asszony buzgalmát.

Mire odaértek, már többen váraoztak. Körülnézett, lát-e ismerős arcot, de nem.

Valóban nagyon csinos kis mozi. Párnázott székek, szélesvásznú és rejtett világítás.

Előadás alatt nem oltottak el minden lámpát, de nem volt zavaró.

A híradó és a film közötti szünetben meg is jegyezte az asszonynak, el van ragadtatva.

A film vége felé, egy szerelmi jelenetnél valaki szellemesen megjegyezte.

„Sajnálhatja a hölgy, hogy engem nem ismer!” Mögöttük két lány pukkadózva fojtotta vissza a nevetést, Annából is kitört, mert közvetlen utána valaki megszólalt.

„Képzeld, ha még jóképű is lennél!” Erre az egész nézőtér felhördült. Anna jól érezte magát.

* * *

Másnap kicsit lustálkodott az ágyban. A tegnapi lehangoló pillanatok eltűntek nyomtalanul, nem érzett szomorúságot. Örökké nem emésztheti magát az ember!

Minden helyzetet a naposabb oldaláról kell nézni, a jót észrevenni, a rosszat elvetni.

– Tehát, hogy is áll a dolog? Itt az emberek kedvesek, még humorérzékük is van. A doktor úr sem emberevő, bár kicsit nyers természetű. Mari néni bájos kis öregasszony, a főztje egyszerűen ellenállhatatlan. Még elhízom! A szállásom is kifogástalan, tehát elfogadható a helyzetem, és ennél még jobb is lehet! Jókedvvel köszöntötte az asszonyt, amint kiért a konyhába.

– Siessen a reggelizéssel Anna, mindjárt itt az ebédidő!

– Úristen! Azt sem tudom, hány órára kell mennem!

– Doktoréknál a vasárnapi ebéd mindig egy órákor van.

– Biztos ebben Mari néni? – nézett rá Anna meglepődve.

– Sok vasárnapi ebédet feltálaltam nekik.

– Ezt még nem is tetszett mondani. És most miért nem?

Az asszony maga elé meredt.

– Öreg vagyok már ahhoz, elég a sajátom is.

Anna úgy érezte, hogy az asszony most nem őszinte, de nem kereste az okát, egész délelőtt olvasott, s csak akkor tette le a könyvet, mikor a deket harangozták.

* * *

– Jöjjön Anna, már vártuk magát! – ment elébe Kárász.

– Csak nem késtem el doktor úr? – kérdezte ijedten.

– Persze, hogy nem, pont jókor érkezett. A családom.
– mutatta be őket, amint a szobába léptek– Ő Simon, a

legidősebb, mellette felesége, Ila. Ez Zsuzsa, sorrendben második szülött. Férje jelenleg külföldi úton van. Végül Tibor, a legkisebb Kárász, neki nincs sorsüldözöttje!

Anna mindenkivel kezet fogott és asztalhoz ültek. Az asztal körüli csendet Tibor oldotta fel.

– Most először irigylem az őrhelyed Apa!

– E felől nincs kétségem, fiam, de az én helyzetem soha ne irigyeld!

– Tudja Anna, apám egy kicsit neheztel rám, mert egy ízben vétettem ellene!

– Szabad tudnom, mit? – kérdezte a lány mosolyogva, a többiek már nevettek.

– Hogyne! Apám házasítani akart, de én nem akartam!

– Szerintem ez nem olyan nagy baj, valószínű, még helyrehozható.

– Nana! – tette fel Tibor jobb mutatóujját –, Apának erről más a véleménye.

Az ebéd jó hangulatban zajlott, közben Anna egy-egy futópillantást vetett a család tagjaira. Simon még termetre is kiköpött apja, talán valamivel csendesebb. Felesége szúrós tekintetű, fölényes típus, valószínű ő hordja a kalapot. Ebéd alatt is, ha Simon megszólalt, nyomban asszonykájára pillantott, mint aki bátorítást, vagy leintést vár. Tibor merő ellentéte, sokat fecsegő, bőbeszédű. Nem csúnya, talán a feje aránytalanul kicsi a testéhez. Inkább anyja típus, de a duzzadt ajkakat apjától örökölte. Félrefésült hajával gyerekesnek tűnt. Zsuzsa határozottan csinos, kiszőkített rövid haja rendezett, mint aki sok időt fordít rá. Szívesen nevet, ilyenkor kivillan szép fogsora. Ha elméláz, bájos, kerek arcával mintha Mari néni Házi Áldásáról tekintene le az angyalok közül.

Ebéd után a hölgyek beültek a hűvös szobába, a férfiak az asztalnál maradtak. Később Tibor lépett be.

– Apa említette, hogy be akart menni Kecskemétre. Ha most is fenntartja, szívesen beviszem.

– Köszönöm a figyelmességét, de itt is jól érzem magam – utasította vissza kedvesen.

– Egyet értek öcsémmel –, szólta bele Zsuzsa –, menjetek csak nyugodtan!

Anna még egy ideig tiltakozott, aztán ráállt.

– Kár lett volna ezt a ragyogó délutánt lakásban tölteni! – jegyezte meg Tibor, Anna nem válaszolt. A kocsiból jobbra, balra tekintgetve gyönyörködött a napfényben fürdő Alföldben.

– Lenyűgöz vidék! Akaratlanul Petőfi veresei jutottak eszembe! Mintha ma írta volna őket.

A férfi mosolygott, de elhallgatta gondolatait.

– Miért mosolyog? Valami butaságot mondtam?

– Dehogy! Szó sincs róla. Ez a gondolat már bennem is felmerült.

Kecskemét felől egy Wartburg tűnt fel, Tibor rádudált, az viszonzta. Anna felismerte Andrást.

– Ismeri? – kérdezte.

– Igen, falubeli. Gyerekkori barát – és anélkül, hogy Anna faggatta volna, róla kezdett beszélni. – Érdekes ember, mindig kiszámíthatatlan. Még akkor elmaradtunk egymástól, mikor befejeztük az általános iskolát. Akkor még tanyán laktak.

– Tudom, a tó mellett.

– Honnan tudja? – kérdezte Tibor meglepődve.

– Ő hozott be az állomásról, akkor mutatta.

– Á, értem! – bólintott és tovább mesélt– Szegényesen éltek. Édesanyja mégis beíratta a

kecskeméti gimnáziumba. Ott is egy osztályba jártunk, de már nem haverkodtunk.

– Maga nem akarta ezt a barátságot?

– Apa szerint rossz hatással volt rám, azt hiszem igaza volt.

– Miből gondolja?

– Geri mindenkivel bizalmatlan volt, nemigen barátkoztak vele. Talán a tanyasi élet formálta tartózkodóvá.

– Magához sem volt bizalma?

– Úgy gondolom, én kivétel voltam. Ahogy mondani szokás, sülve-főve együtt voltunk, amikor bejöttek. Sokat fürödtünk abban a tóban.

– Így értem az apja aggodalmát, hisz nagyon szennyezett lehet az a víz!

– Akkoriban még halásztak is benne, pár éve apadt le ilyen nagyon. Csodálatos évek voltak. Annyi mesebeli kaland kevés embernek adatik meg.

Anna nagy kedvvel hallgatta Tibort, egyre kíváncsibb lett arra a különcre.

– Emlékszem, birtokjogról volt szó történelemórán, a tanár rá volt kíváncsi, mi jut eszébe a fogalomról. Geri unottan válaszolta, hogy a lyukas cipőjére gondolt. A tanár végigmérte, amint ott állt kopott ruhában és azt mondta:

– Ül le fiacskám, mafla vagy!

– Valóban lyukas volt a cipője?

– Nem tudom, előfordulhatott – vont a meg vállát Tibor.

– Na és, leérettségizett?

– A legjobb eredménnyel! Osztályelső lett, utána jogra ment, talán két évet végzett és bevonult a hadseregbe.

– Nem kapott felmentést? Mintha azt mondta volna, hogy rosszul álltak anyagilag!

– Talán kaphatott volna, de akkor már jobban ment nekik. A honvédségnél sofőrvizsgát tett, és amikor leszerelt, elvégezte az autószerelő iskolát.

– Látom, nem közömbös a maga számára sem, él a régi barátság!

– Kicsi falu ez Anna! Itt mindenről hamar tudomást szerez az ember.

– Csodálkozom rajta –mondta a lány– Tanult, szakmája van, mégis sofőrködik.

– Ez is jellegzetes Geri féle felfogás. Nem véletlen mondják róla, hogy különc!

– Miért hagyta ott az egyetememet?

– Fogalmam sincs. Hallgattak.

Anna a kilométerórára nézett. Nyolcvanat mutatott

* * *

Egy hónap telt el, mikor Kárász doktor bejelentette Annának, hogy egy napra magára hagyja, mert sürgős elintéznivalója van Kecskeméten. Anna sejtette, mi az a sürgős dolog, menekül Kunhetvenesről! Megértette az öreget, aki húsz évet húzott le ebben a porfészekben. Ha ezt neki végig kellene csinálni, beleőrülne. Más az, ha valaki bele születik, ott nő fel és minden érzelem odaköti, de egy városi ember, előbb-utóbb, de feladja! Most nehezedett rá először a felelősségérzet. Úgy érezte magát, mint egy kisgyerek, aki járni tanul, és sírva fakad, ha az

anyja elereszti a kezét. Fáradtan ébredt, korán átment a rendelőbe. Még nem várakozott senki, de Márta végzett a takarítással. Aztán megérkezett Éva mosolyogva.

– Ivott már kávét, doktornő? – kérdezte.

– Még nem, de ha csinál, az nagyon jó lesz! Kicsit fáradtnak érzem magam.

– Csak nem ideges doktornő?

– Egy kis bátorítás nem ártana – vallotta be Anna.

– Semmi szüksége bátorításra! Maga tökéletesen végzi a dolgát! Ezt nem én mondom, hanem azok a betegek, akik a maga keze alatt épültek fel.

Ha ezt Éva két nappal korábban mondja, hízélgésnek veszi, de ma jól esett neki.

Éva fel-alá cikázott, amint a kávét készítette. Tetszett neki ez a filigrán, szőke, harminc éves nő. Kedves, talpraesett, hamar megszeretteti magát. Hallotta róla, hogy a férfiak szívesen környékezik, s most András jutott eszébe.

– Éva, ismeri maga a T. Sz. sofőrjét? – kérdezte, s közben tett-vett az asztalon, mintha csak úgy érdeklődne.

– Gerit? Ki ne ismerné a faluban? Nagyon intelligens, csinos fiú. Egy kedves kölyök!

– Én ezt nem mondanám ilyen egyértelműen!

– Miért? – csodálkozott Éva – csak nemhogy a doktornővel is ki akart kezdeni?

– Nem! Egyáltalán! – ő hozott be az állomásról, mikor idejöttem. Velem nem volt valami tapintatos. Talán nem tetszettem neki! – tette hozzá fanyalogva.

– Az kizárt dolog! Doktornő túl csinos, hogy Geri ne vegye észre!

– Nem azért érdeklődöm! – mentegetőzött.

– Azzal tisztában vagyok. Gondolom, maga más típusokra pályázik!

– De hiszen az előbb mondta, hogy csinos és intelligens!

– Most is azt mondom, de Geri abszolút nem férjtípus! Ahogy őt ismerem, nem marad meg az egy asszony mellett sem.

– Nana, Évike, – fenyegette meg kedvesen – nagyon ismeri!

– Ugyan doktornő! Nem volt nekem vele semmi dolgom! De a vak is látja, mit művel! Egyik lány öngyilkos is lett miatta.

– Ó, a gazember! Ezt milyen nyugodtan mondta el nekem. Még a tanyát is megmutatta, csak éppen azt hallgatta el, ki miatt történt!

– Az egy másik eset Doktornő! Az ő öngyilkosjelöltje még ma is él.

– Nahát! – csodálkozott – Errefelé ilyen sok az öngyilkos?

Közben Éva kitöltötte a kávé, Anna érezte, hogy egész testét átjárja a kellemes, forró ital. Vett egy mély lélegzetet és mondta.

– Na, Évike, akkor kezdjük el!

Csak két férfi várakozott injekcióra, őket Éva is el tudta látni.

– Úgy néz ki doktornő, ma könnyű napunk lesz!

– Nem is bánám! – sóhajtott Anna.

Valóban könnyű volt a nap, tizennégy beteg volt az injekciókkal együtt.

– Évike, ezt az első független napot megünnepeljük! Beülünk a cukrászdába egy fagyira!

– Rendben van, de csak egy percre, mert a kisfiam egyedül van otthon, és nem eszik a kis csibész, ha nem rakom elé az ételt!

Anna még a köpenyét se vette le, mikor kopogtak az ajtón. Éva nyitotta ki és az asszony szinte úgy esett be.

– Hol a doktor úr? – kérdezte lihegve.

– Doktor úr ma nincs bent, de a doktornőnek elmondhatja a panaszát!

– Drága doktornő! – fordult Annához – Jöjjön ki hozzánk azonnal, a kisfiam nagyon rosszul van! – és sírva fakadt.

– Nyugodjon meg asszonyom! – fogta meg az asszony két vállát – Máris jövök!

Míg bepakolta a táskáját, pár kérdést tett fel a gyerekkel kapcsolatban.

– Fogalmam sincs doktornő –, zokogta – Mikor kimentem a földre, még aludt. Tíz óra tájban jött a kislányom, hogy Sanyika rosszul van. Rohantunk hazáig, a gyerek égett a láztól, és félrebeszél. Próbáltam vizesruházni, de nem használt!

– Hol laknak? – kérdezte Anna.

– Tanyán, elég messze. Én biciklivel jöttem, de így is kellett fél óra!

– Most ki van otthon a gyerekkel?

– Rozika, a kislányom, ő tizenegy éves.

Anna nem tudta hirtelen, mitévő legyen.

– Felhívom a T. Sz. irodát! – Éva máris tárcsázott– Az iroda. –nyújtotta Annának a kagylót. A vonal túlsó végén egy férfi jelentkezett.

– Itt doktor Kertész Anna! Ha módjukban áll, küldjenek egy járművet a rendelő elé! Nagyon sürgős! – Hallotta, hogy a férfi beszél valakivel, de nem értett

belőle semmit. Türelmetlenül várt, s hogy az asszony ne vegye észre nyugtalanságát, megkérdezte, hány éves a gyerek, a kagylót a fülén tartotta.

– Hat múlt. –mondta szipogva.

A férfi káromkodott, majd újra jelentkezett. Anna megkönnyebbülve tette le a telefont.

– Azonnal jön egy teherautó! – mondta.

– Nagyon szépen köszönöm a jóságát doktornő! – hálálkodott az asszony.

– Ugyan asszonyom –, hárította el– a munkámat végzem!

Mire kiértek a rendelő elé, ott volt a teherautó. Anna nagyot nézett, hogy a kormánynál András ül.

– Mi történt Rozika? – kérdezte az asszonyt, majd kiugrott a vezetőfülkéből, feldobta a kerékpárt a platóra, a két nőt előre ültette. Egész úton szótlánul hajtott, tíz perc alatt kiért. A két nő besietett a házba, András leemelte a kerékpárt és betolta az udvarba.

Anna a kisfiú fölé hajolva érezte a forró leheletét, arca kipirult a láztól. Adott neki egy injekciót és várt az ágya mellett. A kislány ott állt vele szemben, riadt, fekete szemei könnyesek voltak.

– Ne sírj kicsikém! – simogatta meg – Nem lesz semmi baja az öcsinek!

A kislány síró tekintete felragyogott és hálásan Annához simult. Anna meghatódva szorította magához. Neki nincs testvére, mégis átérezte a féltő ragaszkodást. Közben András is bejött, leült egy székre és Annát nézte. Anna a gyerek homlokára tette kezét, néha Andrásra pillantott. Idegesítette, hogy az nem veszi le róla tekintetét. Negyed óra múlva a gyerek felült és vizet kért.

– Egy kis langyos teát lehet neki adni –, mondta az asszonyoknak– Később majd ihat többet is.

Gyógyszert írt fel és meghagyta, minél előbb váltsák ki.

– Magával beszéltem telefonon? – kérdezte hazafelé.

– Igen –volt a kurta válasz.

– Hogy kerül maga erre az autóra?

– Az agronómus szerencsétlenkedett, hogy Kecskemétre kell mennie. Ott hagytam neki a Wartburgot, és eljöttem ezzel.

– Nem lesz ebből baj?

– Ugyan doktornő, csináltam már ennél cifrább dolgot is!

– Mondja fiatalember, maga mindig ilyen harapós?

– Általában akkor, ha felbosszantanak.

– Most én bosszantottam fel a telefonommal?

– Dehogy doktornő! Errefelé is akadnak ügyeletes bajkeverők!

Anna eltűnődött, vajon mit lehet szeretni ezen az alakon? Valóban jóképű, de az magában nagyon kevés. Fura ízlésük van itt a lányoknak, ilyen András félék nem sok vizet zavarnának városban, de ez falu, ahol ők a legények a csárdában!

* * *

Vége lett a nyárnak. Anna három hónap alatt rájött, hogy az egész körzet munkáját egyedül végzi. Kárász doktor kecskeméti útjai egyre gyakoribbá váltak s így teljesen magára volt utalva, de már nem hiányzott neki a segítő kéz. Közben Évával szoros baráti kapcsolat alakult ki, gyakran összejártak. Éva férje egy kecskeméti

ruházati bolt vezetője volt, közvetlen, barátkozó, (mint általában az üzletemberek) – az agronómus lelki barátja. Anna így került ismeretségbe Virág Ricsivel, az agronómussal. Ricsi nőtlen, harmincöt év körüli, jó megjelenésű férfi. Sima, félrefésült haját nem rikították az évek, de nem sok volt belőle. Elöl kopaszodott, ami a hosszúkás fejét még jobban megnyújtotta, de jól állt neki.

Leleményességét elárulja, hogy egy pazarul berendezett villája volt a falu központjában. Azon kevesek közé tartozott, akik saját autóval rendelkeztek. Helyzete lehetővé tette, hogy sűrűn látta vendégül városi barátnőit. Mióta Anna idekerült, egyre ritkábbá váltak ezek a szeánszok. Anna igyekezett kitérni Ricsi ostromai elől, de túlságosan nem haragudott érte, sőt, kicsit imponált, mert ő volt az egyetlen férfi, aki körülrajongta. A hetvenes évek fiatalok még álmukban sem merték megkörményezni, semhogy udvaroljanak neki.

* * *

Az őszi meleg volt, hosszúnak ígérkezett. Kárász doktor sem fáradozott hiába, beköltözött Kecskemétre, Anna végképp magára maradt. Sajnálta otthagyni Mari nénit, de a megüresedett orvosi lakás tágasabb, kényelmesebb volt, és nem is állhatott lakatlanul. Úgy döntött, addig marad Mari néninél, amíg nem tudja bebútorozni. Szülei megoldanák a problémát, de elhatározta, hogy mindent saját erejéből fog elérni! Sokat töprengett, képzeletben százszor berendezte, de a bekalkulált összeg riasztó volt. Évekig gürcölhet, amíg egyenesbe jön. Talán majd OTP. hitelre fog vásárolni. Éva azt tanácsolta, vegyen fel személyi kölcsönt, hogy ne

kelljen addig várni, míg összejön a különbözet, de akkor meg két helyre kellene fizetni, így marad továbbra Mari néninél.

Október vége felé úgy alakult, hogy megint a TSzóra szorult. Most is András jött érte személyautóval.

– Jó napot doktornő! – Üdvözölte Annát, kiszállt és kinyitotta az ajtót. Parancsoljon!

Anna csak bámult. Hova lett a nagy büszkeség, ami ezt az embert pár hónapja még áthatotta?

– Eljöhetne egyszer hozzánk megvizsgálni édesanyámat!

– A hangsúly nem változott – mondta Anna hangosan.

– Ne játsszon a szavakkal doktornő! Úgy érzem, komoly a dolog!

– Gondolja, hogy nekem nem volt komoly, mikor idejöttem? Maga úgy támadt rám, mint egy ellenségre. Elkerültem otthonról életemben először, magamra utalva. Maga volt az első ember, akivel itt találkoztam és olyan lelki vigaszba részesített, hogy legszívesebben visszafordultam volna! Igyekeztem erős lenni, megkapaszkodni valamiben, de úgy hozta a sors, hogy maga volt az első mentőkötelem! – Anna hangja nyugodt, megfontolt volt.

– Sajnálom doktornő, valóban nem viselkedtem valami fényesen!

– Jó, hagyjuk! Elmúlt –zárta le a vitát Anna – Miért nem jön be hozzám az édesanyja?

– Mert makacs, nem akarja beismerni, hogy beteg, de előttem nem tudja eltitkolni!

– Rendben, mikor menjek?

– Ezt magára bízom! Szeretném, ha mielőbb megvizsgálná, és akkor jönne, mikor én is otthon vagyok!

– A héten valamelyik nap átnézek! (volt is, de semmi komolyabb bajt nem talált)

– Maga nem akar átköltözni az orvosi lakásba? – kérdezte Zoltán témát váltva.

– De ige, ha lesz annyi pénzem, hogy bútort vásárolok, csak a karrier még várat magára!

– Ne kezdje előlről doktornő! Úgy látszik, mi már nem tudunk egymással szót érteni.

– Dehogynem! – mondta a nő békélően – De valóban nincs rá pénzem!

– A szülei sem tudnak segíteni?

– Valószínű tudnának, de nem kérek! Majd megoldom egyedül.

– Ezek csak szavak doktornő! – Értelmetlen szavak.

– Ki hogy fogja fel –felelte.

– Túl késő, nem gondolja? Még meg sem született, már akkor a szüleire volt utalva s, azóta egyfolytában! Most akarja elutasítani a segítségüket, amikor már talpra állt?

– Ők Már így is sokat segítettek! – szólt közbe Anna.

– Minden szülőnek kötelessége felnevelni a gyerekeit, de más érzés tudni, még akkor is szükség van rájuk, amikor kész emberek!

– A szeretetet lehet úgy is értelmezni, hogy nem vesszük ki őket! – keményített Anna.

– Doktornő, anyám azért sírt, mert nem tudott segíteni!

– Azért hagyta ott az egyetemem?

– Erről nem szívesen beszélek – tért ki a válasz elől András.

– Maga aztán fura alak! Beleártja magát más dolgába, de sajátjáról nem hajlandó beszélni!

– Hát jó! Kíváncsi rá? Nőügy!

– Rövid történet. – mosolygott a nő.

– Több nőügy!

– Ó, egy egész regény! – nevettek.

Mire odaértek, az eső már esett. András tartott tőle, valahol bennragadnak, és kérte Annát, hogy siessen, ő addig a kocsiban várakozik. Anna tényleg nem sokat időzött, belátta, hogy nem rózsás a helyzetük.

– Komoly a baj? – kérdezte a férfi.

– Tüdőgyulladás. Kapott a bácsi egy szurit, de most bajban leszek, mert párszor még ki kell jönnöm! Mit gondol, segítenek a főnökei?

– Attól függ, hova kell a kocsi.

– Azt hiszem, megfogadom a tanácsát! Vetetek egyet apáékkaal.

– Akkor kérjen annyit, hogy bútorra is jusson!

– Igaza van, azt is megvetetem velük, legalább érezhetik, mennyire szeretem őket.

– Ma a doktornő van csípős hangulatban!

A sok kátyú alaposan próbára tette az autót, nehezen evickéltek ki a műútra. Az eső megszakítás nélkül kalapálta a tetőt, alig lehetett látni, András óvatosan vezetett.

– Messze vagyunk még a falutól? – kérdezte Anna.

– Négy-öt kilométerre.

– Nem mondta végig, miért hagyta ott az egyetemet!

– De hisz mondtam, hogy nőügyeim voltak!

– Másoknak is vannak nőügyeik, ez nem mentség.

– Csak az enyém nem volt szokványos!
– Minden ügy eltér egymástól! De ha nem akar róla beszélni – Anna elővette a cigarettát.
– Rágyújt? – kérdezte.
András kivett egyet.
– A csikket nem kidobni az ablakon! – mondta Anna nevetve – a férfi is megmosolyogta.
– Valóban tudni akarja az okát?
– Nem! Már nem érdekel.
– Szóval elmondjam? – és hozzáfogott.
– Üstökösként indultam, teleragyogtam az egyetemet, tanárainm büszkébbek voltak eredményeimre, mint én. Eleinte a düh és a nyomorúság hajtott, nézzetek meg engem, az ágról szakadtat, így tanul egy proletár! Lassan kezdtem magamhoz térni, a dühöm elpárolgott, de az anyagi gondjaim megmaradtak. Szegény anyám nem tudta összekaparni a rávalót, már ott tartottam, hogy föladom és akkor jött Kata! Évfolyamtársak voltunk, páran csináltunk egy görbe napot, én jól bekapaszkodtam, az ital kiteregezte belőlem a valóságot, és Kata közbelépett, elvitt az apjához. Az öregnek kocsi-javítója volt, alkalmazott jó pénzért. Kata hatására az egész műhelyt nekem adta volna. Jól megvoltunk, melóztam becsülettel. Kata egyre gyakrabban járt le a műhelybe, ezt az öreg is észrevette, de nem bánta. Nem volt csúnya lány, de nem az esetem, ezt ő is tudta. Ennek ellenére sokat várt a kapcsolatunktól, türelmes, magabiztos volt. Elindult a lavina, szombaton ebéd, vacsora Katiéknál, vasárnap reggeli, ebéd, vacsora Katiéknál. Másodévesek voltunk, mikor észrevettem, Kata anyja kezd megszépülni, egyre csinosabb, kedvesebb lett. Rájött, hogy lánya hidegen hagy,

feltámadt benne a nő, és megszűnt anya lenni Kata, és köztem. Egymásba estünk, mindig találtunk megoldást. Nem volt nehéz, az öreg szenvedélyes horgász volt, minden szabadidejét vízparton töltötte. Kata szentül meg volt győződve, hogy kettőnk ügye a legjobb úton halad. Az anya viszont sietett élni, nem pazarolta idejét. Az etikett határát soha nem lépte túl, óvatos volt és szenvedélyes, fél évig miénk volt a világ. Egy szombati napra Katával meghívónk volt egy évfolyamtársunk esküvőjére, közben levelet kaptam anyától, hogy malacokat vett, s az ólat kellene kicsit helyrepopozni. Úgy volt, hogy hazajövök, már kint voltam az állomáson, mikor észrevettem, hogy a szállón maradt minden iratom pénzzel együtt. Rohantam vissza, de nem találtam. Csakis Katáéknál maradhatott! Bosszankodtam, mert a következő vonat csak éjfél körül indult. Az öreg éjszakai horgászatra készült. Jót derült, mikor beállítottam hozzájuk.

– Lent van a műhelyben a polcon! – hahotázott.

Lementünk a tálcáért, ő bezárta az ajtót és megkért, hogy vigyem vissza a kulcsot. Beült a kocsijába és elhajtott. Mi kettesben maradtunk az asszonnyal és nem tudtunk, de nem is akartunk elválni! Annyira elvakított bennünket a vágy, hogy az ajtót is elfelejtettük bezárni.

Kati tizenegy óra körül hazajött, nem érezte jól magát. Nem szokott az anyja szobájába bemenni, akkor bejött és ott talált bennünket hiányos öltözkében. A többit már elképzelheti.

Megfosztottam álmaitól, anyjától, olyan gonosz nem lehettem, hogy teljesen tönkre tegyem, mert nyilvánvaló volt, ha én nem jövök el, ő hagyja ott az egyetememet.

– Szerette az asszonyt? – kérdezte Anna.

– Az nem kifejezés! Azt hittem, nem élem túl. A honvédségnél kezdtem magamhoz térni. Leszerelés után jöttem ide, azóta vagyok itt.

– Ha a szóbeszédnek hinni lehet, már igencsak vigasztalódott!

– Ragyogó hírem van a faluban, nem vitás, de mit számít az doktornő, ha az ember lefekszik ma valakivel és holnap mást boldogít? Ezeknek az embereknek csak a pillanat fontos! A szenvedélyt, az tüzet meg lehet érezni, azt nem lehet eljátszani!

– És aki öngyilkos akart lenni?

– Már arról is tud? – mosolygott András – Ő beszedett egy marék szófabikarbónát, egy hónap múlva férjhez ment.

– Lehet, hogy bosszúból tette? – kérdezte Anna.

– Vagy asszony akart lenni.

– Arra nem gondolt, hogy a szegedi asszonnyal korban nem illenek egymáshoz?

– Nem gondoltam akkor semmire. Én húsz éves voltam, ő harmincnyolc, csak ezt a két adatot ismertem, és nem számoltam tovább. Nem érdekelt a jövő, a mának éltünk, ő is, én is.

– Ő volt az első?

– Ő már a sokadik volt. Illetve, sok után az első!

– Már elmúlt? Anna már röstellte, hogy annyira érdeklődik, de a kíváncsisága hajtotta.

– Mint kapcsolat, de mint valóság, nem múlik el!

– Hogy nézett ki, szép volt?

– Nem is tudom. Az arcára alig emlékszem, de a hangja, lángja! Mintha tegnap lett volna.

Hallgattak. Anna már nem merte tovább faggatni.

– Hát ennyi volt –mondta András később. – Ítélje meg ön, hogy szokványos volt-e!

– Valóban nem tartozott rám. Ha sejtettem volna!

– Ez ne aggassa doktornő! Jó volt elmondani – majd halkán hozzátette – Végre valakinek.

Mikor megálltak Mari néni háza előtt, Anna megkérdezte, hívja fel ő az elnököt?

– Majd megpróbálom elintézni. – mondta András – Holnap reggel mindenképpen átszóllok!

Annát bosszantotta, hogy nagyon elragadtatta a kíváncsiság. Erőszakkal csikarta ki Andrásból a fájó emlékeket. Mi köze van ehhez a fiúhoz? Ég-világon semmi! Mégis, mióta Kárász Tibor beszélt róla, egyre kíváncsibb erre a különös emberre. Legalábbis eddig úgy gondolta, de most, hogy hallott az egyetemen viselt dolgairól, nem talált benne semmi különösét. Beleesett egy asszonyba, aki annyira akarta ezt a kapcsolatot, mint ő és talán úgy is viselkedett, ahogy talán mások tették volna az ő helyzetében.

* * *

Másnap nem tudott érte jönni András, Évától kérte el a kerékpárt, hogy mégse gyalog kelljen megtenni a hosszú utat a tanyáig. Mikor befejezte a rendelést, még visszament Mari nénihez ebédelni. Jól felöltözött, hogy az eső ne érje felkészületlenül. Andrásek háza lőtt kellett elhaladnia, a fiú éppen vizet húzott a kútról.

– Doktornő! – kiáltott Annára, a nő kis híján az árokba borult.

– Maga az? – kérdezte dühösen – Rám hozza a szívbajt!

- Kerékpárral akar kimenni ebben a csúf időben?
- Tud jobbat? Nem elég, hogy rám ijeszt, még bosszant is?
- Várjon egy pillanatot, kiviszem motorral! – a vödröt letette a tornácra, és elindult Anna felé.
- Hol hagyta a kocsiját?
- Az elnök ment be vele Kecskemétre. Vannak napjai, mikor egyedül akar furikázni.
- De hogy-hogy itthon van?
- Ha tehetem, ebédidőbe hazaugrok.
- Akkor ebédeljen nyugodtan, ki tudok menni kerékpárral is!
- Ahogy maga biciklizik, nem tanácsolom! – kivette a nő kezéből és betolta az udvarba. Kis idő múlva jött vissza felöltözve, kezében egy bundával és két bukósisakkal.
- Ezeket vegye fel! – nyomta kezébe az egyik bukósisakot.
- A bunda nem kell –, tiltakozott a nő – jól fel vagyok öltözve!
- Azért csak vegye fel! – unszolta András.
- Nevetségesen nézhetek ki ebben az öltözékben.
- Maga még így is csinos!
- Útközben Anna lábáról érezte az őszi hideget, s örült, hogy hallgatott Andrásra. Hamar megfordultak.
- Tud még ebédelni? – kérdezte.
- Annyi időm maradt, hogy bekapjak pár falatot – és elrobogott, Anna megköszönni sem tudta a szívességét. Másnap András kocsival jött érte.
- Tegnap hamar lerázott! – jegyezte meg útközben.
- Siettem, remélem, nem haragszik?
- Megfosztottam az ebédjétől?

– Ma helyre hozhatja! A tanyától nem messze van egy vendéglő, ragyogó a kiszolgálás!

– Meghívom –, mondta Anna – de csak akkor, ha én fizethetek.

– Sokba fog az magának kerülni, mert nagyétkű vagyok!

– Majd azt eszik, amit fizetek! – nevettek.

András lekanyarodott a tanyához vezető dűlőre, s mérsékelten vezetett, mert a két kerék közötti bakhátat sűrűn benőtte a gyom, és erősen súrolta a kocsí alját.

– Ma egyébként se kell sietnem, mert a főnökeim csendes pihenőt tartanak.

– Az meg milyen? – kérdezte a nő.

– Vezetői gyűlés. Az egyik beszél közülük, a többi csendesen szunyókál – Anna mosolygott. Mire végzett a kezeléssel, András visszaért a közeli szőlőskertből piros jonatánalmákkal. Kiválasztott kettőt és letette maga mellé az ülésre. Anna felszisszent, mikor meglátta őket.

– Jaj de szépek! Az enyéme?

– Friss szedés – mondta András, és beleharapott egybe.

– Az istenért! Ne egye azt a mosatlan gyümölcsöt!

– Tiszta ez, egy hete mosás alatt van!

Anna sem tudott ellenállni a csábításnak, elővett egy zsebkendőt és letörölte őket.

– Így sterilebb – mondta.

A vendéglőben kevesen voltak, mindössze két asztal volt foglalt. Egyiknél fiatal pár ült összebújva, a másiknál idősebb család két tizenhat év körüli lánnyal. Andrásék a sarokban foglaltak helyet, s várták a kiszolgálást. A presszógép mögött kifestett szemű fiatal nő haját turkálva támaszkodott a pultnak. Anna felemelte az étlapot.

- Tessék választani valamit! – nyújtotta Andrásnak.
 - Köszönöm, már választottam.
 - Hiszen még meg sem nézte!
 - Itt minden alkalommal birkagulyást eszek, azt nagyon jól csinálják!
 - Nem szeretem a birkát, tele van faggyúval!
 - Akkor rendeljen valami mást!
 - Mást se kérek, már megebédeltem otthon.
 - Ne feszélyezze magát, doktornő, előttem nyugodtan ehet bármit!
 - Maga csak ne gavallérkodjon az én zsebemre, hallja-e!
 - Á! Szóval innen fúj a szél! És, ha én fizetem?
 - Akkor se kérek, legfeljebb egy kávé!
 - Ahogy gondolja. Tehát két kávé és egy gulyás!
- A konyha bejáratánál csinos, húszon-év körüli pincérnő jelent meg, teli tálcával. Először a fiatal párnál állt meg, s két adag gőzölgő gulyást tett az asztalra, majd a négyes asztalhoz vitt kettőt.
- A rántott szeletekre még várni kell! – mondta kedvesen és Andrásék felé mosolygott. – Máris jövök Gerikém, parancsoljatok!
 - Egy gulyás, két kávé – mondta a fiú.
 - Két kávé! – szólt oda a presszósőnőnek és Andrástól jobbra rátámaszkodott az asztalra. Mélyen kivágott blúzából kacéran villantak elő formás mellei.
 - Új műsor, Gerikém? – kérdezte és Annára pillantott.
- Anna vette a lapot s mielőtt András megszólalhatott volna, belerúgott a bokájába.
- A legújabb! – jelentette ki bárgyú ábrázattal.
 - Jó ízlésed van! Az úton szedted fel?

– Igen, az úton! – előzte meg ismét András – Képzeld, már majdnem megfagytam, mikor jött ez a derék fickó, és felvett! Mire ideértünk, a kezem is megkérte! Én igent mondtam neki!

– Valóban? – kérdezte a pincérnő cinikusan – Megyek, mert a végén még kiderül – , tovább nem tudta folytatni, mert Anna szavába vágott.

– Már azon is túl vagyunk! Igaz drágám? – fordult kacéran Andrásához.

Ha lúd, legyen kövér! – gondolta a fiú.

– Tulajdonképpen azért jöttünk erre Cuncukám, hogy egy apróságot kérjek tőled! Ha oda tudnád adni a lakáskulcsodat egy órára!

Anna zavarba jött, nem tudta, hogy András komolyan beszél, vagy ő is játszik? Már megbánta, de nem volt visszaút. Ha most hisztériázna, azzal nevetségessé válna. Bölcsőbbnek vélte, és hagyja, hogy a férfi szórakozzon kénye-kedvére.

A pincérnő hol Annára, hol Andrásra pillantott, mint aki kételkedik, majd hirtelen sarkon fordult, és elviharzott a konyha irányába. Ők meg visszafojtott nevetéssel néztek egymásra.

– Ne haragudjon doktornő! – kérte a férfi.

– Ugyan miért haragudnék? Egész jól csináltuk – kuncogta – Különben is, én kezdtem!

– Nem értem, mire volt ez jó? Ezzel csak magának árthat!

Anna elkomorodott. Előkotort egy cigarettát és meggyújtotta.

– Maga szerint mit kellett volna tennem? Mondani, hogy én vagyok a doktornő, velem tessék udvariasan

viselkedni? Ha tudta, mi vár rám, miért hozott de? – Anna pillanatok alatt felhúzta magát.

– Jogtalanul vádol doktornő! Még soha e fordult elő. Valószínű, Cuncu felöntött a garatra és nem bír magával.

– Ne haragudjon –, szipogta – persze, hogy nem tehet róla. De mégis csak példátlan viselkedés! – majd hirtelen felnevetett.

– Mi olyan mulatságos? – kérdezte András csodálkozva, hogy Anna egyik pillanatról a másikra váltogatja a hangulatát.

– Képzeld, ha még a kulcsot is hozná!

András egyáltalán nem tartotta mulatságosnak, el tudta képzelni, hogy az is bekövetkezik. Cuncu kijött a konyháról, a gulyás mellé tette a két feketét és Andrásékhoz vitte.

– Parancsoljatok! Ezt én állom, az én nászajándékom! – mondta kihívóan és lerakta.

– Ha már így összejöttetek Cuncukám, mutatkozzatok be egymásnak!

Annát váratlanul érte András javaslata, de értette a szándékot.

– Török Ica vagyok, szerbusz, drágám! – és meg akarta puszipolni Annát.

Anna félrehúzta fejét, és mélyen a szeme közé nézett.

– Doktor Kertész Anna!

– Hogyan? – hebegte meglepődve a pincérnő.

– Igen Cuncu, az új kunhetvenes orvos! – mondta András szemrehányón.

– Bocsásson meg doktornő! Geri, ne haragudjatok! Úristen, hogy én milyen hülye vagyok!

Fölkapta a tálcát és eltűnt vele a konyhába. Kis idő elteltével egy férfi vitte a rántott szeleteket a négyes asztalhoz.

Kifelé menet András a presszósőnének adott egy ötvenest a gulyásra és a két kávéra.

* * *

Anna rengeteget töprengett, azon az elhatározáson volt, hogy szüleihez fordul segítségért, de makacs természete megbénította. Múltak a hetek, a tél rohamosan közelgett, a pénze meg nagyon kevés volt álmai megvalósításához. A gondok, a túlfeszített munka azt eredményezte, hogy súlyából leadott pár kilót.

Egy, november eleji vasárnap meglátogatták szülei, apja Skodáján érkeztek. Kertésznő rögtön észrevette lánya súlyvesztését és kikelt magából.

– Ez nem mehet így tovább kislányom! Nem fogom túrni, hogy agyonhatszold magad! Majd én intézkedni fogok, hogy visszakerülj Pestre erről az istenverte helyről!

– Drága anyukám, nincs okod az aggodalomra! Ez a túlhajtottság abból adódik, még rutintalan vagyok, idő kell, míg belerázódok az összes munkába!

– De mennyi idő, kislányom? – majd a férjének mondta– Szólj már te is valamit!

– Ugyan mama, mit mondhatok én? Anca felnőtt ember, neki kell döntenie sorsa felől!

– Ilyenek vagytok ti! Két gyáva nyúl egy bokorban! Te sem vitted volna semmire, ha én nem állok a sarkamra –legyintett.

Anna kihasználva a pillanatnyi csendet, s hogy elejét vegye a további vitáknak, javasolta, menjenek át a megüresedett lakásba.

– Itt bizony van munka bőven! – állapította meg Kertészné. – Át kell festeni az egészet, az ajtókat és ablakokat is. Nem értem, hogy tudták ezek így elhanyagolni?

– Anyukám, ez egy falu. Itt nem úgy van, mint városon. Ha az ember ragyogó tisztaságot akar tartani, takaríthat reggeltől estig! Mindennek ellenére Kárász doktoréknál mindig rend volt!

– Elhiszem kislányom, de mégis fel kell frissíteni mindent. Az asszony hirtelen témát váltott.

– Múlt héten Miki járt nálunk, szeretne veled találkozni!

Kertész nem volt hajlandó ezt a vitát is végighallgatni, fejére tette barna kalapját, a sálát szorosan nyaka köré csavarta, kiment a ház körüli kertbe. Az eső alig észrevehetően szemerkélt, a fiatal gyümölcsfákról megkövéredett cseppek lógtak, s minden alkalommal összehúzta nyakát, ha egy csepp a kalapjára pottyant. Mindig irigyelte a kerttulajdonosokat, akik aprólékosan el tudták magyarázni, mit, mikor, hogyan kell csinálni. A termésről meg előadást tartottak. Minden szem baracknak, vagy körtének személyisége volt. Azt látnod kellene! – mondták – Sajnos, az ő felesége nem szereti a kertet, így neki is le kellett mondani róla. Most végre itt az alkalom, ebben a kertben ő lesz az egyedüli uralkodó, ha tetszik az asszonynak, ha nem!

Anna minden idegszálával igyekezett kibújni a szóba hozott téma alól, tudta, hogy ez mindig egy megújuló harc kettőjük között, soha nincs vége.

– Anyukám! Mikor zárjuk le végleg az ügyet egyszer, s mindenkorra? Számtalanszor kértelek benneteket, adjátok ki ti Miki útját, rátok talán jobban hallgat!

– Nem tudom, mit mondjak rád kislányom! Hogy tudatlan vagy, vagy ostoba? Felfogod egyáltalán, mit engedsz ki a kezedből?

– Nem érdekel sem ő, sem a milliói! Nem vagyok hajlandó olyan emberrel leélni az életem, akit nem szeretek! Boldog akarok lenni, nem gazdag! – kiabálta felindultan.

– Tudod is te kislányom, mi kell a boldogsághoz? Van fogalmad, mit kell gürcölni egy fiatalnak, mire egyenesbe jön? Hiába van diploma a kezekben, attól még megszakadhat a munkában! Úgy kíméld magad, ahogy lehetőséged engedi! Tönkre mehetsz te ebben a nyavalyás faluban, a kutya nem veszi észre! Szeret, nem szeret, ezek részletkérdések. Legalább olyan hamar meg lehet szeretni azt, aki adni tud, mint kiábrándulni abból, aki a meglévőt is elherdálja! – az asszony teljesen kikelt magából. – Fiatal vagy, csinos, művelt, nem hiszem, hogy gondot jelenthet a más irányú vágyaid is kielégíteni!

– Úristen! Anya! Ezt te mondod nekem? Te, aki hűségesen kitartottál apa mellett? Soha nem hittem volna, hogy létezik anya, aki ilyen tanácsokkal látja el saját gyerekeit! Hogy tehetted ezt? Egyáltalán! Hogyan gondold? – tovább nem tudta folytatni, sírva fakadt és kirohant a szobából.

Kertészné csak most döbbsen, hogy milyen borzalmas dolgokat mondott a lányának, és kétségbeesetten futott utána.

– Ancsikám! Kislányom! Bocsáss meg nekem, ha erre egyáltalán létezik bocsánat? Teljesen elment az eszem, nem tudom, miket beszélek! – és mindketten zokogtak.

Anna nyakán érezte leperegni anyja könnyeit, akit még soha nem látott sírni. Érezte, hogy ezek a könnyek olyan őszinték, amilyen melegek, és bensőségesek, hogy tisztára tudnak mosni olyan szavakat, amelyek meg sem fogalmazódtak, csak kipattantak valahonnan. Erőt vett magán, gyengéden megsimogatta anyja őszülő fejét.

– Jól van mamikám, nem történt semmi! Nem történt semmi – ismételte.

Az asszony lassan visszanyerte nyugalmát, megtörölte könnyektől ázott szemeit és megpróbált egy mosolyt kierőszakolni.

– Jól van, már el is felejtettük mindketten – mondta Anna – gyorsan szedjük össze magunkat, mielőtt bejön apa!

– Ne haragudj rám kislányom, nagyon szégyellem magam, többet nem fordul elő!

– Tudom anya.

– De egyet neked is meg kell ígérned kislányom!

– Éspedig? – pillantott a tükörből mosolygva anyjára.

– Ha úgy érzed, hogy bírod még ebben a környezetben, rendben van, de, ha tele a pohár, azonnal értesítsz bennünket!

– Ezt megígérhetem anyukám.

– Persze. Persze – motyogta az asszony – Várjál! Ez még csak egyik fele a kérésnek! Drága kislányom! – fogta könnyörgőre – Apáddal egész életünkben arra törekedtünk, hogy neked gondtalan jövőt biztosítsunk!

– Ne is folytasd anyukám! Erre éppen kérni akartalak benneteket. Szeretném berendezni ezt a lakást, de saját erőmből teljesen kilátástalan a helyzetem!

– Ez nem lehet igaz! – kiáltotta az asszony és megcsókolta Annát. Tudtam! Éreztem, hogy le kell jönnünk! Drága kislányom, nagyon boldog vagyok! Megyek, elmondom a hírt apádnak!

– Ne fáradj! Apa már éppen jön be.

– Látod, Ancsikám, ő is megérezte, hogy most itt kell lennie. De, ha rám hallgat a kutya, már akkor elintézhettük volna, amikor magadra maradtál.

Anna még álmában sem merte volna gondolni, hogy ekkora örömet tud szerezni ezzel a kéréssel. András szavai jutottak eszébe – „Jó érzés azt tudni, hogy szükség van ránk” – Jöttek a nagy tervezgetések, melyik szobába, hova mi kerüljön, milyen színű legyen a bútor, milyen huzattal. Anyjáról tudta, hogy nagy kombinátor, de apját soha nem látta ilyen lelkesen hadakozni.

– Mama ott a legnagyobb hiba, hogy benned fel sem merül az a gondolat, esetleg másnak is lehetnek jó ötletei!

– Ami azt illeti –, vágott vissza az asszony – nem hinném, hogy ebben az esetben a te ötleteiddel sokra mennénk!

Annának kellett közbe lépni, hogy a vita ne fajuljon el. Végül abban állapodtak meg, hogy két hét múlva Kecskeméten vásárolnak be mindent, ahol mindhárman ott lesznek.

* * *

Éva ajánlatára egy helyi maszekkal festtette ki a lakást. Ő vállalta az ajtók ablakok mázolását, és parkettacsiszolást is. Gyorsan, megbízhatóan dolgozott, az összeszokott segítőjével nagyon rövid idő alatt mindent rendbetettek. Annának fogalma sem volt, hogy mit lehet elkérni egy ilyen gyors, kifogástalan munkáért, de ő sokkal többre számított.

– Uraim, nagyon meg vagyok elégedve a munkájukkal, és kevésnek találom, amit kérnek! Hogy ne legyen lelkiismeret furdalásom, fogadjanak el tőlem egy kis többletet!

– Erről szó sem lehet Doktornő! – utasította vissza a mester – Annyit kértünk, amennyi megillet bennünket! Egy fillérrel se több!

Anna nem akart hinni a fülének. Sehol nem tapasztalta, hogy borravalót visszautasítsanak. Jó érzéssel töltötte el a tudat, hogy a mai világban ilyen is megtörténik.

Kertészek sem tétlenkedtek Pesten. Megvásároltak minden szükséges dolgot, illetve ami egyáltalán belefért a Skodába. Konyharuhákat, törölközőket, ágyneműket; Kertésznének kiterjedt a figyelme minden apróságra, amit egy gyakorlott háziasszony fontosnak tart.

Kertész nem volt szabad szombatos, kivett két nap szabadságot. Gondosan bepakolták a kocsiba a felvásárolt holmit, és elindultak életük egyik legboldogabb útjára. Anna még javában rendelt, mikor megérkeztek.

– Nézzetek körül! Kifesttettem mindent, ahogy megbeszéltük.

Kertészné nem győzte hangsúlyozni az ügyes kezű emberek munkáját, meg volt elégedve mindennel.

- Mondd Ancsikám, elintézted a fuvart is?
- Mit kell azon elintézni anya? Ott a tehertaxi, az veszi igénybe, aki akarja!
- Egyáltalán nem biztos kislányom! –szólt közbe Kertész – Ilyen esős időben nem lehet a véletlenre bízni semmit! Mi lesz, ha órákat kell várni, ha egyáltalán kapunk taxit!
- Te is úgy gondolod, apa?
- Persze lányom! Jobb lesz, ha megpróbálsz intézkedni!
- Anna egy pillanatig töprengett.
- Ha csak a T. SZ. – nem? – és kisietett a rendelőbe.
- Évike, hívd be a következő beteget, én elintézek egy telefont!
- Történt valami? – kérdezte Éva, mert látta, hogy Anna nyugtalan.
- Apáék szerint teherautót kellett volna szereznem. Tárcsázott. Rövid beszélgetés után kedvetlenül tette le a kagylót.
- Sajnos, foglalt a teherautó.
- Neköm volna egy javaslatom Doktornő! –szólalt meg a páciens, aki félmeztelenen várt a vizsgálatra.
- Mondja gyorsan Feri bácsi! –villant fel a remény Annában
- A Rikács-Fenyődi innen helyből hordja a téglát egy bontásból, neki mögtenné egy lovas kocsi, kegyed mög elvihetné az autót!
- Nem, köszönöm Feri bácsi, de nem akarok senkinek bonyodalmat okozni!
- Mán ne haragudjon Doktornő, hogy belekotyogtam, de azt hittem, hogy ez mögoldás.

– Dehogy haragszom kedves Feri bácsi! Örülök a figyelmességének, és nagyon köszönöm.

– Ezek meg miféle csomagok? – kérdezte amint megpillantotta őket egyik sarokban.

– Ne kíváncsiskodj kislányom! –mondta Kertészné. Majd ha itthon lesznek a bútorok, mindent a helyére fogunk pakolni! Megpróbáltál intézkedni?

– Igen anya, de nem sok eredménnyel.

– Hát akkor –, sóhajtott Kertész – csak egy lehetőség maradt. Megpróbáljuk? –kérdezte az asszonytól.

– Mi az, hogy, megpróbáljuk! –csattant fel a mama – Hogy kérdezhetsz ilyet!

Kertész behúzta a nyakát és az ablakhoz ballagott. Az eső csendesesen potyorászott, már teljesen feláztatta a kertet. Pedig remélte, hogy a pár napban még ázni is fog keveset.

A rendelőben megcsörrent a telefon, Anna lehorgasztott fejjel ballagott ki, hogy felvegye. Az elnök hívta.

– Jó hírt közlök doktornő! Elviheti a teherautót!

Anna alig hallhatóan sikoltott.

– Köszönöm elnök elvtárs! Nagy kő esett le a szívemről!

– Köszönet az öreg Súlytó Feri bácsinak jár! Elintézett ügyel állított elé, ő beszélt Rikács-Fenyődivel, nekem csak bólintani kellett.

Anna meghatódva tette le a kagylót.

– Ezt nevezitek ti istenverte vidéknek? – újságolta, amint visszatért– Ezekért az emberekért érdemes áldozatot hozni! – és elmesélte a történeteket.

A vásár nem úgy zajlott le, ahogy tervezték, mert színben is, fazonban is volt eltérés, de megvettek

mindent. Az eső továbbra sem szünetelt, a bútorokat gondosan letakarták, két fordulóval minden haza került. Vasárnap délután Éva meglátogatta Annát, nem bírt a kíváncsiságával.

– Itt minden olyan gyönyörű, hogy semmihez nem merek hozzáérni!

Anna is meg volt elégedve, mégsem tudott szívből örülni. Nem tudta kiűzni magából a gondolatot, hogy végképp megpecsételődött a sorsa, megfeneklett Kunhetvenesen!

* * *

Anna beköltözött az új lakásába, s hogy ne kelljen egyedül lenni, magához fogadott egy tizennégy éves kislányt, Zsókát. Öten voltak testvérek, Zsóka másodiknak látta meg a napvilágot. Apja pásztorkodásból tartotta fenn népes családját. A két szülő igyekezett becsülettel nevelni a gyerekeket, de amit a pásztorság hozott, abból nem nagyon mozoghattak. Szabó Imrének eltökélt szándéka volt, legalább a fiúgyerekeknek szakmát adjon a kezükbe. Imi tavaly tette le a mezőgazdasági géplakatos vizsgát, de a büdös kölyök szemet vetett egy falubéli lányra, úgy okoskodnak, hogy jövőre egybekelnek.

– Hát nem vehetem el a keresetét, ami nem sok! Zsóka még fiatal, nem szeretném beadni a szövetkezetbe, erősödni kell neki! Szívem szerint küldeném őt is, hadd tanuljon, mert tudja doktornő, ideállított két tanító azzal, ne hagyjuk elkallódni a gyereket, mert tehetséges, de nem tehetem, itt vannak még a kisebbek is! Gabi jövőre végez a nyolcadikkal, neki is szakma köll. Marika

tizenegy éves, még nem sokat tud segíteni az anyjának. Erről a kései virágszálról nem is beszélnek! Az asszonynak is kijut a munkából, szüksége van a legsegítőbbre! Az ember fölállt az asztaltól, görnyedt háttal, jobb kézfejét a bal tenyerébe ütügetve járt fel, s alá a szobában.

Anna még reménykedett, mert nem kis dolog, amit felajánlott, de nagyon megszerette Zsókát, mikor a karjával járt hozzá kezelésre. Bármit megadott volna, csak sikerüljön! Zsóka egy széken ült távolabb az asztaltól. Feszültségekkel tele pillantása hol Annára, a „gyönyörű doktornőre”, hol édesanyjára, vagy édesapjára ugrált. A szíve mindegyikhez húzott. Érezte, ez az egyetlen, s talán az utolsó lehetőség, hogy ne úgy kelljen leélni életét, mint imádott édesanyjának, akinek a tanya jelentette az egész világot. Képzeletben ott tornyosultak előtte a becsomagolt tankönyvek, füzetek, mindegyikre címke volt ragasztva saját nevével; Szabó Erzsébet Gimnáziumi tanuló! – De a könyvek mögött ott van édesanyja megtört, szomorú tekintete. Sóhajtott. Milyen jó azoknak a gyerekeknek, akiket reggel a meleg szobában édesanya lágy szavai ébresztenek! Az ő ébresztője más. Jóságokat ellátni, fát bekészíteni, minden másnap a faluban bevásárolni, ha esik, ha fúj! Sok esetben a kis Bélukát is neki kell ellátni, de vele mindig szívesen bajlódik. Könnyű lett volna olyan gyerekeknek a választás, aki a kényelemért, a jólétért még az ördöghöz is elszegődne, de Zsóka más volt. Soha nem magyarázta neki senki, miért kell tenni, az benne van, mióta eszmél. Még nem tapasztalt magában belső ellentmondást, nem kereste a miérteket, az okokat, tette,

mert ez az élet. Minden természetes, amit csinál. A fát a termés, az embert a munka! Ő így értelmezte az életet.

Szabó bácsi, nagy léptekkel rója a szoba méreteit, nehezen tudja megemésztetni Anna kérését, majd megáll, vesz mély lélegzetet, de nem néz Annára

– Drága doktornő! Áldja meg magát az Isten! Tudom én, hogy kegyed jót akar velünk tenni, amit elfogadni is szégyen, de bármennyire is törekszem, többre nem futja tőlem, mert csak hét száját kell ellátnom élelemmel, és még Imi is köztünk van! Az asszony se hoz pénzt a házhoz, kivéve a pár napi napszámot. Hát ki lenne az ő segítője, ha Zsókát elengednénk? Még jobban a tanyához lenne kötve! Annyian vannak a környéken, akik örömmel adnák a lányt!

Nem tudom, no! Nem tudom, hogy lenne jó, hogy kellene? Szólj már te is valamit!

Az asszony csak hallgatott, megszokta, hogy mindenben az ember dönt, s kérdően nézett férjére. Kezei mozgásából ki lehetett olvasni, hogy – Mit mondhatok?

Az ember jól ismerte ezeket a félreismerhetetlen jeleket és dühösen ráförmedt.

– Ez a te gondod is! Főként a te gondod! Te maradsz egyedül a gyerekekkel, nem az én nyakamba szakad a munka, ha Zsóka elmegy! Nekem kinn nem köll a segítség, arra te vagy rászorulva! Ha akarod, mén, ha akarod, marad!

Az asszony nagyot nyelt és szokása szerint, ha szólni kellett, megigazította fejkendőjét, s röstelkedve a lányra pillantott.

– Csak meglennénk valahogy, ha kedve van menni.

Zsókát meglepte, hogy neki kell eldönteni a dolog kimenetelét, ijedten nézett édesanyjára.

– Ahogy édesanyámék jónak látják, úgy cselekszem – rebegte félve.

– Lári-fári! – mordult rá az apja. – Most az a kérdés, te mit akarsz! Mész, vagy maradsz?

– Mennék én szívesen –, válaszolta szinte sírva – de akkor édesanyám hogyan boldogul?

– Menjél csak kislányom! – törődött bele az asszony – Nem akarom elzárni a te utadat, hiszen azon vagyunk apáddal, hogy mindötöknek jó legyen. Afelől meg ne gondolj, hogy minden munka rám szakad, mert Gábor is, Marika is sokat tudnak segíteni, és még Imre is itt van!

* * *

Anna nagy kedvvel rendezte át a szobát Zsóka részére. A két egybenyíló szobából a kisebb lett Zsókéé, a különálló maradt a dolgozószoba. Hogy még jobban felcsigázza a kislány érdeklődését a tanuláshoz, az íróasztalt is beállította neki. Úgyis kicsinek találta, majd vesz nagyobbbat saját részére.

Vasárnap, ebéd után állított be hozzá Zsóka édesanyjával, kezében kopott, füles szatyorral, amiben kevéske ruházatát hozta. Az asszony rövid ideig maradt, közel álltak a síráshoz mindketten, mikor búcsút vettek egymástól. Anna kikísérte az asszonyt.

Ne aggódjon Szabó néni, Zsóka jó helyen lesz nálam, és minden héten hazamehet, nincs köztünk nagy távolság!

– Kiröpülnek a gyerekek –mondta elcsukló hangon, és visszaindult a tanyába.

Az első napokban Zsóka szótlan volt és szomorú, alig lehetett hallani a hangját, Anna megértette, hisz az ő

helyzete ikertestvére Zsókáénak. Most kiszakítva környezetéből, számára új világba csöppent. Hiányzott neki testvérei vidám zsongása, a csendes tanyavilág, a meghitt beszélgetések édesanyjával. De hamar rájött, hogy a kényelem, a gondtalan élet sem utolsó szempont. Nagyon hálás volt Annának mindenért, alkalmazkodása már idegesítette a nőt, párszor meg is dorgálta érte. Azzal védekezett, hogy a doktornő mindent olyan jól csinál, hogyan szólhatna ő ellene?

– Nagyon kérek, ne szólíts engem doktornőnek!

– Hogyan szólíthatnám másként? – vágott komoly képet Zsóka.

Anna ránézett, és a meglepődött ábrázatától harsány nevetésbe tört ki.

– Ó, te kedves teremtés! – simogatta meg fejét – Szólíts Annának, vagy Ancsának, csak doktornőnek ne! Együtt élünk, együtt lélegzünk! Ez majdnem olyan, mintha egy pedagógus szülőnek otthon mondaná a gyerek, tanító néni, vagy bácsi. – és újra nevetett.

– Én azt is szívesem mondanám, hogy anyuka! – mondta a kislány.

– Azt azért ne! Kicsit túlzás lenne. Maradjunk Annánál, az közelebb áll hozzám!

– Ahogy óhajtja do... Anna! – és elmosolyodott.

* * *

A karácsony szentestéjét Zsókáéknál töltötték. Délután négy óra körül értek ki a tanyára. Szabóéknál nagy volt a sürgölődés, látszott, hogy gondot fordítanak az ünnepre. A frissen meszelt szobában finom illatok terjengtek, csak a hó hiányzott, ami teljesebbé tehetné az

ünnepet. De ennek a fehérségnek hiányában is boldogság lopózott be Szabóékhoz. A konyhában egyre jobban bontakozott ki a karácsonyfa szépsége.

Szabó bácsi kis időre tért haza, hogy kicsit együtt ünnepeljen családjával. A szobában játszott a kicsivel, aki apró kezecskéjére támaszkodva vonszolta maga után fenekét. Anna fölemelte és a magasba tartotta. A kisgyerek ijedten nézett Annára, és gyűszűnyi száját szélesre húzva elsírta magát. Anna gyorsan átadta apjának, ahol elcsitult.

Mikor végeztek a díszítéssel az asszony előszedte az ajándékokat és a fa alá pakolta gondosan, hogy hamar ráleljen ki-ki a sajátjára. Mindenkinek egyet-egyet, de egy téglalakú kis dobozka a kezében maradt.

– Hát ezt hova tegyem? – kérdezte Annától bizalmasan.

Anna elvette tőle és felnyitotta a fedelét, egy karóra volt benne.

– Ez kinek az ajándéka?

– A papáé! Már régóta vágyott egy órára és szüksége is van rá odakinn!

– Talán akasszuk fel a csúcsára! – javasolta Anna.

– Ott valóban jó helye lesz!

Csak a csillagszórókat kellett meggyújtani és a fa teljes pompában ragyogott.

A gyerekek azonnal megtámadták a fa alját és örömkialtózásokkal adták egymásnak tudtára, mikor sajátjukéra leltek. Az asszony belekarolt férjébe, s kipirult arccal a fához vonta. Az ember alulról felfelé kezdte pásztázni az ágait, végül az órán akadt meg a szeme, s már nem is az órát, a felesége tekintetét kereste, azzal kívánt találkozni. Magához ölelte és remegő

ajakkal csókolta meg kipirult arcát. Megköszönni sem tudta, a könnyek, melyek kiperdültek a szeme sarkából, felülmúltak minden köszönetet.

* * *

Az újévet Anna már Pesten töltötte szülei körében. Szilveszter estéjén Miklós állított be két üveg pezsgővel a hóna alatt.

– Legyen üdvözölve a száműzött! Javaslom, rögtön igyunk annak reményében, hogy hamarosan visszakerül közénk!

– Elsőször azért nem iszom Miklós, mert az ital a boldogtalanok menedéke, másodszor, mert eszem ágában nincs hazajönni! – utasította vissza Anna.

Miklós nem vette komolyan szavait, felbontott egy üveget és kitöltötte.

– Azért mégis reménykedem, hogy ezt még fontolóra veszi!

– Nincs mit megfontolnom, ez végleges döntésem! – hangja fölényes és kicsit sértő volt.

– Nem akarom elhinni! Ugye csak rossz szilveszteri tréfa?

– Nem Miklós, ez a valóság! De iszom egy kortyot búcsúzóul.

– Máris megy vissza? – kérdezte a férfi, mintha nem lenne tisztában a célzással.

– Nem – mondta Anna szűken –, én még maradok!

– Értem. Szóval én fogok menni?

– Értse meg Miklós, feleslegesen fáradozik, elhatározásomon nem változtatok!

– Megértem magát Anna és nem neheztelek érte. Engedje meg, hogy úgy búcsúzzam, engem bármikor megtalál!

– Nézze Miklós! – szólt közbe Kertészné – Annyi csinos, jóra való lány akadhat, aki szívesen magához menne feleségül. Ne értsen félre, nem ellenzem, de ez kizárólag Ancsára tartozik!

– Kedves Kertész mama, elmondok valamit, tudom, nem változtat a helyzetemen. Annának köszönhetem ezt a kései fellángolást, hogy tudnék másoknál próbálkozni? Nem vagyok Casanova-típus, érzelmem csak egy személyre korlátozódik, azt az egyet szeretem minden idegszállammal! Nekem Anna jelenti a határállomást, utána csak a nagy úr következik. Egyáltalán, boldog vagyok, hogy vele találkozhattam!

– Ne haragudjon Miklós, de azt mondom, amit gondolok! Ha mindnyájan elzárkóznánk a világtól, valamennyien a maga hibájába esnénk! Ha nem keres kapcsolatot, nem is talál! Mibe telik ki a maga öröme? Gyarapít, de kinek? Megismerte a lányomat és beleszeretett. Ez a legjobb példája, hogy keresni kell!

– Nem asszonyom! Erről nekem más a véleményem. A szerelmet nem lehet keresni, mint a pénzt, vagy a futó kalandot. Felbukkan, és máris létezik! Szomorú részemről, de igazat kell adnom magának Annácska. Az időm lejárt, sok volt a húszévi várakozás! Talán másképp történhetett volna, ha előbb találkozunk. – Felállt és körbe nézett.

– Nagyon szerettem maguknál. Utólag kérek elnézést, ha valamit túlzásba vittem! Minden jót kívánok és nagyon boldog újesztendőt! Sajnálom, hogy Kertész úrtól

nem tudtam elköszönni! Az ajtóban megállt, visszafordult.

– Annácska, ha mégis...– a mondatot nem fejezte be, egy fejbiccentéssel csendben távozott.

– Nagyon sajnálom ezt az embert. –sóhajtott Kertészné.

– Én is sajnálom anya, de nem szeretem! Keressen korban magához illő nőt! Olyan, mint egy kamasz. Illúziót, romantikát kerget, filozofál a szerelemről!

– Nem kell őt megvetni Anca! A ragaszkodása tiszteletre méltó! Ő így szeret, más másként.

– Rendben anya, de fejezzük be, mert ellágyulok, és még visszahívom!

Az asszony szemrehányón nézett lányára, gyorsan megfordult és kiment a szobából.

Ez volt az első szilveszteri éjszaka, hogy Anna nem tudott együtt lelkesedni a vidám emberáradattal. Új otthona járt az eszében, vajon ők hogyan ünnepelnek? Nem tudta elképzelni Andrást papírcsákóval a fején.

* * *

Január vége felé keményre fordult az idő.

Úgy látszott, hogy a tél az elmúlt évhez hasonlóan, észrevétlenül fog elrepülni, de észak felőli hideghullám árasztotta el a Kárpát-medencét. Szombat reggelre hó lepte be a tegnapi sötét Alföldet. Anna tizenegy órára végzett a rendeléssel. Délelőtt folyamán megbeszélte a T. Sz.-szel, hogy a kilenc kilométerre eső Bakos tanyára kiviszik. András két órákor jött érte Wartburggal. A föld kopogásra volt fagyva mikor megérkezett, nem kellett attól tartani, esetleg fönnakadnak a tíz centis hóban.

- Megússzuk? – kérdezte Anna fenntartással.
- Nagyon remélem, de nem árt, ha jól felöltözik, mert az ördög még ilyen hidegben sem alszik!
- Maga csak ne fesse az ördögöt a falra, vagy a hóba! Nem szeretnék vele ujjat húzni!
- Amint kiértek a faluból, szomorúan tapasztalták, hogy az út nem is olyan kedvező, mint azt elképzelték. A szél mérsékelten fúj, de elég volt ahhoz, hogy a porszem nagyságú havat buckákba sodorja össze az aszfalton. András manőverezés árán is nehezen tudott haladni. Hol az út egyik, hol a másik oldalára kellett térni, így is fennakadtak egy hófúvácson. Még szerencse, hogy a férfi számított az eshetőségre és betett egy hólapátot a csomagtartóba.
- Nem kellene visszafordulni? – kérdezte a nő, mikor András visszaült.
- Már mindegy. A fele úton túl vagyunk, majd csak kivergődünk valahogy.
- Négy órára értek a tanyára.
- Két óra alatt kilenc kilométer –jegyezte meg András. – Mi tagadás, mentem már ennél jobb időt is. Attól tartok, fogok még rosszabbat is menni!
- Az istenért András! Ne ijesztgessen, így is reszketek a félelemtől!
- Nem kell aggódni doktornő, csak siessen, én itt maradok és járatom a motort!
- A házból harminc év körüli nő jött ki és Anna elé sietett.
- Azt hittük, már nem is jön doktornő! – közben Andrásnak intett, hogy ő is jöjjön be, de az nem mozdult.
- Nem fog ott megfázni? – kérdezte Annát.

– Talán nem, meleg van a kocsiban. Hogy van a mama?

– Nehezen lélegzik, de jobban van, mint éjszaka. Hiába doktornő, csak elmúlt nyolcvan éves, és a hidegre nagyon fogékony, de a meleget sem tűri! Könnyörögtem, hogy feküdjön le, neki aztán beszélhet az ember. Rosszabb, mint egy gyerek, ha azt megsuhintom, hajlik, de őt nem üthetem!

A mama közel a kályhához gubbasztott egy kézzel faragott széken, reszkető kezeit az ölében tartva motyogott az orra alá s olykor nagyokat biccentett a fejével.

– Miért nem fekszik le mama? – szólt rá Anna élesen
– Hogyan akar meggyógyulni, ha nem fogad szót? Nagyon kérem, feküdjön le és maradjon az ágyban, amíg felépül!

A néni Annára emelte fátyolos tekintetét és kivehetetlen szavakat dünnyögött, de nem mozdult.

– Tetszik látni? Csökönyös, mint a szamár! – panaszkolta a fiatalasszony – az éjjel azt hittük, hogy nem éri meg a reggelt, most meg úgy ül azon a széken, hogy le se lehetne vakarni!

Félórába telt, mire Anna meg tudta vizsgálni az akaratos öregasszonyt. András türelmetlen volt, mert a hó jobban rákezdett és a szél felerősödött, de nem tett szemrehányást, azonnal elindult.

– Borzalmas néni volt! – panaszkolta Anna – Ilyennel még nem találkoztam!

András megpróbálta a kocsit a befelé hagyott nyomon tartani, míg nehezen kiértek a műútra, a helyzet itt még kilátástalanabb volt. A szél torlaszokat rakott egy-egy szakaszra, ahol előre utat kellett lapátolni.

– Így nem fog menni! – morogta – Nem messze van egy földút, azon próbálkozunk!

Anna aggódott, ha ott bennrekednek, még segítségre sem számíthatnak. De úgy látszott, hogy a férfinak van igaza, jobban haladtak. Teljesen besötétedett, csak a hó világított és a kocsí fénycsóvjája billegett előttük. Balról, távolabb egy hosszú juhódály tűnt fel, mellette rozoga kis kunyhóval, ablakából gyenge világítás szűrődött ki. Az útnak nyoma veszett, András elég jól ismerte a terepet, hogy ne kószáljon el.

– Kegyetlen lehet télen ez a tanyavilág – vélekedett a nő és megborzongott.

– Nyáron se Kánaán, de ezeknek az embereknek föl se tűnik a nehézség. Berendezkednek télire és nyugodtan várják a jó időt. Ilyenkor mennek a szomszédolások, hosszú, éjszakába nyúló beszélgetések, kártyázások, borozgatások. Az asszonyok tollat fosztanak, babot válogatnak, vagy kötőznivalót sodornak kukoricalevélből.

– Akkor sem irigylem a sorsukat – Anna nem folytatta tovább, mert a motor hirtelen leállt.

András hiába kísérletezett újra indítással.

– Most mit tehetünk? – kérdezte Anna ijedten.

– Egy dolgot doktornő! Megismerkedhet a téli tanyavilággal! Szerencsére nem hagytuk el nagyon a birkatanyát! Bemegyünk, és ott várjuk meg a reggelt.

– Ez ragyogó ötlet, de nekem nincs kedvem odamenni! Szívesebben tölténém otthon az éjszakát!

– Sajnos, nem tehetünk egyebet, látja, hogy nem indul az autó!

– Legalább ismeri őket? Talán be se fogadnak!

– Látásból ismerem a juhászt, egy ízben bent dolgozott az istállónál.

– Az még nem biztosíték, ha látásból ismeri! Attól elúzhat bennünket!

– Nem kell félni doktornő, ha máshol nem, a juhoknál biztos akad kis hely a számunkra! – mondta András és halkán kuncogott.

– Nagyon kérem, legalább ne nevéssen! Egyáltalán nem alkalmas a pillanat derűre!

Ahogy odaértek, András bekopogott, de nem volt válasz. Benyitottak. Egy helyiségből álló kis házból állott szag csapta meg őket, de meleg volt. Bent nem volt senki, Anna kérdően nézett a férfira.

– Maradjon itt doktornő, megnézem a juhoknál!

A nő odalépett a hengeres kályhához, átfázott kezeit fölé tartotta. Pár perc múlva András visszatért egy ősz, bajuszos emberrel. Köszönt Annának és megpakolta a kályhát szőlőtönkkel.

– Ez jó meleget tart, szerencsére tegnap hoztak egy teherautóval – mondta és fölegyenesedett nagyot nyögve.

– Ha gondoljátok, itt megmaradhattok reggelig!

– Köszönjük bátyám, kénytelenek vagyunk elfogadni! – felelte András.

– Akkor jó! Tanyázzatok le!

Anna a homályos sarokba húzódva a kisablakon keresztül nézte a sűrű hópelyhek lebegését.

András egy hokedlira telepedett az asztal mellé, az öreg elővett a stelázsiból egy demizsont, három poharat tett a kecskelábú asztalra és megtöltötte őket.

– Gyertek fiaim, kóstoljátok meg! Nem valami jó bor, de a magamfajtnak megteszi.

– Köszönöm, én nem kérek! – utasította vissza Anna.

– Fogadjátok el, jó szívvel adom! Vagy harapnátok előbb valamit? – és élelmet szedett elő.

– Annál sokkal fontosabb, hogy kijussunk innen valahogy! – a nő hangja ingerült volt.

– Nem érti doktornő, hogy képtelenség? Sötétben nem tudom megjavítani a kocsit, de ezt már megbeszéltük!

– Figyelmeztettem, hogy ne térjen le az útról, de maga olyan mindentudó!

– Nem ismerek magára doktornő! – Csodálkozott András.

– Mit vár tőlem? Boruljak térdre és köszönjem meg ezt a kis romantikát? – hangja sértő szándékú volt. András nem válaszolt, felvette a bőrkabátját.

– Van egy elemlámpája bátyám? – kérdezte az öregtől.

Az csak állt az asztal mellett, tekintete a poharakon nyugodott, nem szólt bele a fiatalok vitájába.

– Az nincsen fiam, de viharlámpát adhatok.

– Az is jó lesz!

– Kint van a juhoknál, épp az imént vittem ki, ma töltöttem tele.

Az öreg fejére húzta kucsmáját és intett Andrásnak. A hideg szél arcukba vágta a havat.

– Meg fogsz fázni!

– Mindegy, megnézem.

A juhoknál kellemetlen szag terjengett, de ott is jó meleg volt.

– Van itt bekecs, vedd fel a kabát alá, véd a hidegtől – András nem tiltakozott.

– Ha akarod, kimegyek veled! Ajánlotta fel a szolgálatát.

– Nem kell bátyám, köszönöm! Menjen vissza a nőhöz, majd sietek!

– Nem lett volna szabad kiűzni, nagyon hideg van!

Anna nem válaszolt, magának se merté bevallani, hogy lehetetlenül viselkedett.

Az öreg dobott a tűzre, hátrább tolta a fásládát és újból kiment.

Anna odakuporodott a tűzhöz, kinyitotta a kályha ajtaját, és a felcsapó lángok játékát nézte. Az idő lassan múlt. Negyed óra múlva visszajött a bácsi, egyenesen az asztalhoz ment, és kiitta az egyik pohár bort.

– Nem jön még a fiatalember? – kérdezte az öregtől.

– Nem láttam. Ha álmos leszel, fekjed le nyugodtan a kerevetre, elötte pakold meg a tüzet, mert ha kialszik, hamar kihűl a ház! Én kimegyek az állatokhoz, ott alszom.

Az ajtóban megállt, hátrafordult és egy szigorú pillantást vetett a nőre, úgy távozott.

Anna magába roskadva vádolta önmagát és a körülményt. Itt van ez az ember, aki most látta őket először, barátságosan fogadja a hivatlan vendégeit, megosztja velük ételét, borát, védi az ártatlant és felkínálja fekhelyét a zsarnoknak. Ő viszont, aki fél éve ismeri Andrást, tiszteli emberségét, csodálja bölcsességét, szinte egy fedél alatt élnek a tanyavilág szétszórtsága miatt, s még soha nem hagyta cserben. Önzetlenül kész segíteni minden ellenszolgáltatás nélkül. Mit adott ő cserébe a makacsságán, szemrehányásain kívül? De mit is adhatott volna? Neki van szüksége a fiúra és nem fordítva! Annyit mégis megérdemelne, hogy hálás legyen neki! Ráborult a kerevetre, és zokogott.

A kitörés nem önvád a viselkedéséért, vagy részvét a megbántottal és nem gyógyír a kétségbeesésre, sokkal mélyebbről jött, amivel nem képes megküzdni, de gondolatban még nem volt beérve. Mikor egy kicsit megnyugodott, fölállt, megtörölte szemeit és az asztalhoz ment. A két pohár még érintetlen volt, felemelte az egyiket és kiitta. Az étel is az asztalon maradt egy konyharuhára rakva. Vastag fehérszalonna, házikolbász, vöröshagyma és kenyér.

A gusztusos eledel felfokozta éhét, de nem mert enni. Mit gondolna András, ha itt találná őt lakmározás közben? Vajon mit csinálhat ilyen soká? Legalább fél órája kiment. Ha megfázik, nem fogja magának megbocsátani! Felkapta a kabátját és kirohant. A hó sűrű pelyhekben esett, nem tudott tájékozódni, nem tudta, hol állhat a kocsi. Futott vagy száz métert bizonytalan irányba, de így se látott többet.

– András! Merre van? – Kiáltotta. Hallgatózott, válasz semmi! Szólni kellett volna az öregnek, ő biztos tudja, merre van! Várt még egy keveset és újra kiáltott.

– Jövök! – hallatszott távolabbról András hangja.

Anna megkönnyebbülve lélegzett fel és a hang irányába fordult. András nagy léptekkel törtetett a friss hóban.

– Miért jött ki ebben a hidegben?

– Ideges voltam, hogy ilyen soká elmarad! Meg tudta javítani?

– Sajnos nem, talán holnap nagyobb szerencsém lesz.

Anna szótlanul ballagott mellette, arra gondolt, hogy nem is rossz a kocsi, csak András keresi az alkalmat. Elröstellte magát, mert számtalan alkalma lett volna,

hogy próbálkozzon, de soha nem élt vissza a helyzettel. A tűz alig pislákol, András megrakta, és az asztalhoz ült.

– Maga evett már? – kérdezte. Anna nemlegesen rázta a fejét.

– Csak a bort ittam meg, de az jól esett.

A férfi fel akarta emelni a kenyeret.

– Szelne nekem? Megpróbálom lemosni a kezem.

– Sehol nem látok vizet – nézett körül Anna.

– Mire való a hó? – kérdezte a férfi és kilépett a ház elé.

Anna levágott egy szeletet és visszaült a kereketre.

– Egyen maga is, hosszú lesz az éjszaka, ki tudja, mikor kerülünk haza?

Most Anna se kérte magát, szótlánul odaült az asztalhoz.

– Tölthetek bort? – kérdezte Annától.

– Nem! – tiltakozott – Én megittam a részem, több meg megártana. Lehet, hogy szemtelen vagyok, de nekem nagyon ízlik! – és vágott még egy darab kolbászt. Régen ettem ilyen jóízű ételt.

– Ha már így belejött, igyon egy korty bort is, az még nagyobb étvágyat csinál!

– Fél pohárral kérek, többet semmi esetre!

András teletöltötte mindkét poharat.

– Mondtam, hogy felet kérek, ne akarjon leitatni!

– Megissza felét, a többit később, vagy kiönti! Felénk nem szoktak fél pohárral tölteni.

Megvárta, míg Anna befejezi az étkezést, megpakolta a tüzet és fölvette a kabátját.

– Hova készül menni? – kérdezte ijedten a nő.

– Az öreghez, aludni. – jelentette ki egyszerűen.

– Itt akar hagyni?

– Attól tartok, szűk lenne kettőnknek – és a kerevetre nézett.

– Nem úgy gondoltam!

– Sejtettem doktornő, de én nem tudok széken aludni!

– Nekem kell bocsánatot kérnem az iménti viselkedésemért, csak félek, hogy Zsóka nyugtalankodni fog!

– Megértem, de beláthatja, nem tehetünk egyebet!

– Igen, tudom – és ő is felállt– Én se maradok itt egyedül, félni fogok!

– Mitől félné? Nem jár ilyenkor egy lélek sem!

– Nem tehetek róla, mégis félek.

– Akkor jöjjön, de figyelmeztetem, a birkák között nem felemelő az illat!

– Majdcsak kibírom valahogy.

– Akkor indulhatunk!

– Nem érünk rá? Alig múlt nyolc óra, és maga mondta, hogy hosszú lesz az éjszakánk!

– Legalább jól kialusszuk magunkat – válaszolt András.

– Menjünk, de előtte megiszom a boromat!

Mikor beléptek a nagy hodályba, Annát hányinger kerülgette.

– Rosszul van? – észrevette Annán.

– Ezt nem fogom bírni! – és nagyokat nyelt.

– Menjen vissza gyorsan, kérek bundát az öregtől és maga után jövök!

Anna kint várta Andrást, a friss levegőn kicsit magához tért.

– Hogy tud bent megmaradni a bácsi? – kérdezte – Az a bűz elviselhetetlen!

– Volt ideje megszokni, elég régóta csinálja.

Bent András félretolta az asztalt, egy pokrócot középre terített, tetejére egy subát, a másikat rádobta.

– Jobb helyem lesz, mint magának!

– Cseppet sem irigylem!

András még egyszer rakott a tűzre és elfújta a lámpát. Ne égessük feleslegesen az öreg petróleumját! A parázsló bélről egyenesen felszálló füst émelyítő szaga elárasztotta a kis helyiséget. A vaskályha oldala vörösen izzott s az ajtajánál szűrődött ki annyi fény, hogy a körülötte elhelyezkedő tárgyak kivehetők voltak.

– Szerencsénk van ezzel a bácsival.– jegyezte meg Anna, s közben eldőlt a kereveten– Mi lenne velünk most nélküle?

– Bárki megtenné hasonló helyzetben –felelte a fiú.

– Nehéz magát kiismerni András! Mikor először találkoztunk, az volt a benyomásom, hogy gyűlöli az embereket, közben kiderül, hogy bízuk is bennük. Vagy tévedek?

– Nem téved doktornő, valóban bízom bennük. Főleg ezekben az embereken! Őket még nem érte utol a civilizáció, még a múlt tiszta érzelmeiből táplálkoznak, emberséges emberek!

– Engem hova sorol? Melyik kategóriába tartozom?

– Magát, mint orvost is tisztetem, bízok önben. Azon kívül, nagyon csinos!

– Köszönöm! Ha jól emlékszem, még soha nem hallottam magától!

– De nem zárja ki, hogy eddig nem ezt tartottam! – hallgattak.

András megpiszkálta a tüzet és nyitva hagyta az ajtót. Kinézett az ablakon, a hó már nem esett, csak a szél kavargatta a ház körül. Letelepedett Annával szemben a

kályha mellé, az ajtón kiáradó fény megvilágította az arcát.

Ha nem untatom, elmesélek egy történetet, vagy esetet. Ahogy tetszik.

– Ellenkezőleg! – felelte Anna lelkesen– Szeretem a történeteket! Felkuporodott a kerevet sarkába, lábait maga alá húzta és térdeit átkulcsolta kezeivel.

– Szegeden történt, mikor elsőéves voltam –kezdte a férfi.

Anna lélegzetét visszafojtva hallgatta a férfit, aki úgy festett a sejtelmes megvilágításban, mint egy mágus.

A vasútállomás váróteremében a sarokba húzódva álldogált egy kopott ruhás fiatalember.

Elcsigázott testtartása nem volt derűs látvány, mélán maga elé bámult. Gondolatai valahol messze elkalandozhattak. Szájában meggyújtatlan cigaretta fityegett, rendezetlen haja a szemébe lógott. Vajon min gondolkozhat, mert azok közé tudtam sorolni, akik ma megtöltik a hasukat és nem törődnek a holnap gondjaival. Így álldogált vagy tizenöt percig, még a környező falvakból bejáró diáklányok sem zökkentették ki mélabújából, amint nagy visítózással berontottak a terembe. Arra sem figyelt oda, ahogy egy tagbaszakadt újságáros kínálta rigmusokba szedve portékáit. Már meg akartam szólítani, mikor odaballagott hozzá egy ötvenhatvan év körüli bácsi. Hatalmas bőrtalpú bakancsait fél méterre vonszolta maga után, silány szövet nadrágja térdét az anyagánál jóval sötétebb foltok díszítették. Felhajtója le volt feselve mindkét szárán és minden lépésnél beleakadt bakancsa kettényílt varrásába.

Az ingje elég jó állapotban volt, de hogy az is több napot látott, jól jelezte a hajdani szivarzseb. Zsíros

sapkája sildjéből fehér papírfoszlányok villogtak ki. Szegény bácsi olyan szánalmasan nézett ki abban az öltözékben, még a diáklányok is részvétellel pillantottak rá. Vajon mit mondhat egymásnak ez a két különös figura? Óvatosan közelebb húzódtam, vitt a kíváncsiság!

Az öreg a zsebében kotorászott, elővette egy skatulya gyufát és ugyanolyan némán, ahogy a fiatal állt, megkínálta tűzzel. Kín volt kívánni, amíg reszkető kezeivel meggyújtotta a másik szájából lógó cigarettát. A fiatalember egyet bólintott s el volt intézve. Kezdttem aggódni, hogy ebből nem lesz beszélgetés, de az öreg végre megszólalt.

– Messze? – kérdezte rekedten.

– Nem –felelte amaz kurtán, és megint hosszú csend következett.

– Én is mennék, de...– aztán meggondolta és elhallgatott.

– Mi az akadály? – kérdezte a fiatal félvállról.

Az öreg nekibátorodva elmondta, hogy lekésett a fizetésről, mert a városban járt, és megfélemedezett róla, hogy csak délig dolgoznak az irodán. Azzal a reménnyel jött ki az állomásra, hogy összefut egy ismerőssel, de nem volt szerencséje.

Erre a búskomor fiatalember felélénkült, kicserélődött, most már ő beszélt lelkesen, emelkedett hangon. Nem értettem mindent, mert a tárt ajtók mellett elhúzó szerelvények zakatolása és a diáklányok meg-megújuló sikoltozása elnyomta a viszonylagos csendet.

– Ez ne jelentsen magának gondot bátyám! Kiségitem szívesen, mondja, mennyire van szüksége?

Az öreg először tiltakozott, hogy tán soha nem találkoznak, és ő nem akar adósa maradni senkinek! – de a fiatal hajthatatlan maradt.

– Ugyan bátyám! Majd jövő héten felkeres, meg posta is van a világon! Odaadom magának a szállói címem, aztán ahogy jónak látja, postán, vagy személyesen!

Vártam, hogy az öreg hálálkodni fog, de helyette illedelmesen megköszönte a pénzt, eltette a fiatalember címét és iparkodott megvenni a jegyet, hogy elérje a vonatát.

Azt már nem álltam meg szó nélkül, hogy nem kérte el az öreg címét és az sem ajánlotta fel.

– Mondja barátom, van még reménye ahhoz az ötveneshez?

– Ne tudom, miről beszél? – nézett rám megvető szemmel, s mint aki válasza se méltat, meghúzta a vállát.

– Arról az ötvenesről, amit az öregnek kölcsönzött. Láttam! Gondolja, hogy visszakapja?

– Mért ne kapnám? Nem olyan embernek látszott és szüksége is volt rá! Maga nem adott volna?

Váratlanul ért a kérdés, nem tudtam hirtelen válaszolni.

– Legalább a címét kérte volna el!

– Aztán, ha nem adja, utazzak el érte dupla költségen?

– Az öreg itt dolgozhat valahol! – mondtam, de neki ez se volt érv.

– Sok mindent elrontunk életünk során, miért baj, ha egyszer véletlen jól hibázunk?

Még soká beszélgettünk, de elérkezett az idő, hogy újdonsült barátom vonatra szálljon.

Kikísértem a peronra és meleg kézfogás után felugrott a mozgó vonatra. Kellemes közérzettel néztem utána, amíg vonatja eltűnt a szerelvények rengetegében.

András elhallgatott, belenézett a tűzbe, és dobott rá egy rönköt.

– Mi lett a pénzzel? – kérdezte Anna kíváncsian – megkapta a bácsitól?

– Nem tudom.

– Nem is találkoztak többet?

– Egy párszor összefutottunk, de nem mertem megkérdezni, ő meg rátartibb volt, hogy előhozakodjon vele. Aztán elmaradtunk egymástól, ő a munkájával, én a tanulással voltam elfoglalva. Akkor még a bizonyítás időszakában éltem.

A szél csendesedett, de a hó újból rájött, csak apróbb szemekben. A nyitott kályhaajtón fényes szikrák pattogtak ki a tűzből, amint a szél belekapott a kéménybe.

Anna elfeküdt a kereveten és a mennyezetet bámulta. Beszélni akart. Teljesen mindegy, miről, csak beszélni, hajtani az időt. Tudta, hogy alaptalanul, mégis félt ettől az éjszakától.

– Ne fejezze be –, kérte Andrást – szeretem hallgatni, amint mesél!

– Tudja doktornő, mi hiányzik a mai ifjúságból?

– Hallgatom! – fészkelődött a nő.

– Túl valóságosak. Nagyobb a tudásuk, mint húsz-harminc évvel ezelőtt, de lélekben sokkal szegényebbek. Mindegyik kezében a táskarádió, vagy a magnó bömből, szájukban ott van az elmaradhatatlan rágógumi!

– Ez csak a technika fejlődése, még nem bizonyít semmit! – érvelt a nő.

András gondolkodott, mivel tudná legjobban meggyőzni, s megint egy történettel rukkolt elő.

– Egyik barátomnak van egy hatéves kisráca. Valamelyik este náluk jártam és könyörgött, hogy meséljek neki valamit lefekvés előtt. Ha utána szépen lefekszel, akkor lehet róla szó! Megegyeztünk. Nem tudtam, mi lesz a mese lényege, csak elkezdtem mondani.

– Valamikor régen egy kisfiú elhatározta, hogy világgörüli útra megy. Mivel szerette a tengert, hajóra szállt.

– És elsüllyedt a hajó? – kérdezte hirtelen a kölyök.

– Nem! – mondtam határozottan – Miért süllyedt volna el?

– Hát akkor meg minek meséled?

– Anna hangosan felnevetett.

– A kölyök apja is nevetett és mondta, hogy ezt a gyereket nem lehet becsapni!

– Borzalmas ember maga András! – mondta Anna kesernyésen, s ami még borzasztóbb, hogy most is igaza van, de ezt már csak úgy gondolta. – Lassan odajut, hogy nem mer mellette megszólalni! Vajon honnan veszi a bátorságot, hogy mindenkit megleckéztet maga körül?

Könyörtelenül tapintatlanok a célzásai, amik rendszerint találnak, mégsem tud rá haragudni.

Közben András becsukta a kályhaajtót, jó éjt kívánt és magára húzta a bundát.

Annának eszébe jutott, mikor első ízben találkoztak Andrással, már ott belemart. Aztán egyszeriben kedvesebb lett, még udvarolt is kicsit. –mosolygott– Persze, az csak játék volt mindkettőjük részéről, de azóta

még játékos formában sem tért ki rá. Elvetette a gondolatot, megint Zsóka jutott eszébe. Szegény kislány biztos nagyon nyugtalan! Karórájára nézett, nem tudta megállapítani az időt. A parázs már csak ritkán pattant egyet, a nagy csendben csak a férfi egyenletes szuszogása hallatszott. Egyszerre örült és bosszankodott, hogy olyan hirtelen elaludt Zoltán, végső soron csak egy fiatal férfi, és nő van összezárva ebben a szűk viskóban! Még soká forgolódott, nehezen jött az álom, többször föl is riadt, végre sikerült elaludni.

Reggel András megjavította a kocsit. A hó sem esett egész éjszaka, s ha akadozva is, valahogy bejutottak a faluba.

Vasárnap lévén, Annának nem akadt különösebb dolga, rendet rakott a szekrényeiben és a könyveit variálta át a polcokon, miközben Zsóka takarított. Délelőtt tíz óra körül rájött a hó és egész nap esett. Ideális idő volt olvasásra, tévzésre.

Már három napja egyfolytában esett hideg szél kíséretében, ki sem lehetett szakadni a faluból. A nagy hótömeg és az állandó havazás késleltette a hókotrók haladását. A főútról a faluhoz vezető út még érintetlen volt, a szövetkezetnek is erőfeszítésébe került, hogy a legszükségesebb szállítmányok elérjék rendeltetési helyüket.

Kardos, a szövetkezet elnöke utasításba adta, hogy tekintettel a tanyavilágra, egy lovas szánfogat legyen készenlétben a doktornő rendelkezésére!

A hétvégi éjszakákra kitisztult az ég, de nappal továbbra is havazott. Szombat este Zsóka nem tudott hazamenni abban az ítéletidőben, tévézés után lefeküdt, Anna még olvasott, őt is hamar elnyomta az álom. Éjjel, egy óra tájban erősen megzörgettek Zsóka ablakát. A lány riadva ébredt, azonnal átnyitott Annához. Anna nem volt mélyalvó, hamar felocsúdott és az ablak mellől kiszólt.

– Doktornő, a feleségem rosszul lett! – hallatszott kintről egy férfihang.

– Menjen a rendelő ajtajához, azonnal kinyitom!

Felkapott magára egy köntöst, mire az ajtóhoz ért, a férfi ott állt. Leverte magáról a havat, csizmáját odaverte párszor, de az ajtóban megállt.

– Beviszem a havat! – mondta.

– Jöjjön nyugodtan és mondja, mi a baj?

A negyven év körüli szikár ember beljebb lépett. Az időhöz elég vékonyan volt öltözve.

– Feleségem terhes –, kezdte– ötödik hónapban van, és tizenegy óra körül rosszul lett.

– Miért csak most jött? – kérdezte Anna szemrehányón.

– Elindultam azonnal doktornő, de hat, hét kilométert megtenni ebben a cudar időben sokba telik!

Úristen! – a gondolattól megborzongott Anna, hogy neki is meg kell tenni az utat.

– Gyalog jött?

– Igen doktornő! Mi mással jöhettem volna?

– Át kell menni a T. Sz-hez lovas-szánt kért! Várjon egy pillanatra, mindjárt felhívok valakit!

A telefont az elnök felesége vette fel és álmosan közölte, hogy férje tegnap bement Kecskemétre, de még nem ért haza.

– Nincs itthon az elnök –mondta az embernek, most mihez kezdjen? Nem talált más kiutat, újból András szolgálatát kellett igénybe vennie. Andrásék kutyája erősen ugatott, mikor megálltak a kisajtónál, a férfi nem sokat törődött vele, bement az udvarba. A ház bejárati ajtajában András jelent meg pizsamában.

– Mit kíván? – kérdezte a férfitől kemény hangon, de hogy elkerüljék a felesleges magyarázkodást, Anna odaszólt.

– András, én is itt vagyok!

– Doktornő? – lepődött meg– jöjjenek be gyorsan!

Anna elmondta jövetelük okát, András most sem értette, mit tehet ő?

– Még a garázsból se tudok kiállni, nemhogy oda! Hisz tudja, hogy jártunk egy hete!

– Úgy látszik, engem kísértenek a szombati napok – mondta a nő. Röstellte, hogy annyira kapaszkodik Andrásba, még éjszakai nyugalmában sem kíméli.

– Nem arra gondoltam, hogy kivigyen kocsival, de talán van ötlete? Persze, ha nincs, akkor gyalog leszünk kénytelenek....

– Megoldás mindig akad! – vágott Anna szavába – Azonnal felöltözzök, és majd kitalálunk valamit!

Anna megkönnyebbült, de hálálkodni nem mert András előtt.

– Megint lenge magyarba öltözött! – mordult a nőre. – mindjárt hozom a bundácskát!

– Ennek az embernek nagyobb szüksége van rá! – mutatott a férfira.

– Én nem fázok doktornő, keményfából száradtam ki!
– Azért ne legénykedjen! Nem szeretnék pár nap múlva magához menni!

– Csak két bunda van –, mondta András. – de csak akad az istállónál is valami!

A T. Sz. istállók bejárati kapujánál a portásfülke ablakából világosság szűrődött ki.

Ignác bácsi, az örökös éjjeliőr mindig ébren vigyázott az állatok biztonságára.

Éjszakánként többször végigjárja a telepet, hogy megbizonyosodjon a rendről.

– Mi járatban Gerikém? Csak nem az autódat keresed nálunk? – kezdte tréfásan az öreg.

De, ahogy András elmondta neki, miért jöttek, megdörzsölte a bajuszát.

– Neked nem volna szabad kiadnom a fogatot! Szólni kellene egyik kocsisnak, mert a rendeletben nem az áll, hogy a lovakat is te hajtod!

– Az megint sok időbe telne Ignác bácsi, mire előkerítenénk egy kocsist, és egy terhes asszonyról van szó! András addig magyarázott, míg belement az öreg.

– Hát nem bánom, de te tartod a hátad! – mondta nyomatékkal.

– Persze hogy tartom, csak siessünk! – sürgette András.

Befogták a lovakat, az öreg még két pokrócot adott nekik az útra.

– Meg ne fázzatok, és nem kell üzni a lovakat Geri, ki ne izzadjanak!

– Nyugodjon meg Ignác bácsi, vigyázni fogok rájuk! Nem először hajtom őket.

Az egyik pokrócba a tanyasi ember burkolózott, a másikat Anna lábára terítették és elindultak. A tanyához vezető út száraz időben kifogástalan volt, mindkét oldalán akácfák nyújtózkodtak az égnek, a hó nem tudott rajtuk megtelepedni, a szél lesodorta róluk még frissiben.

A csendet a lovak patái törték meg, ahogy belesüppedtek az érintetlen hóba és, a szán halk siklása. A két állat könnyedén repítette a fából ácsolt szerkezetet, csak akkor lassítottak, ha nagyobb hótorlasz került az útjukba, akadály után újból felvették a könnyed iramot.

– Fázik? – kérdezte András, mert észrevette, hogy a nő megborzongott mellette.

– Friss a levegő –mondta vacogva.

– Forduljon meg, hogy ne az arcát érje a havas szél!

– Így sokkal jobb. –mondta nő, de András nem válaszolt. Egész úton hallgattak.

Mire kiértek, a havazás elállt, de a szél egyre erősebben sziszegett. Az apró hószemcsék millióit kavargatta az Alföld felett. Az állatok testéről pára emelkedett, mikor megálltak a tanyán, szélvédett helyen. András rájuk dobta a két pokrócot, és leakasztotta az istrángokat, közben a gazda egy kéve kukoricaszártat vetett elibük. A konyhában falra akasztott petróleumlámpa pislákol, jó meleg volt. A rakott sparheltben pattogott a tűz és olykor füstfelhő gomolygott ki a rosszul záró ajtaja mellett. Levetették kabátjukat, az ember szobába tessékelte Annát a beteg asszonyhoz.

Az ágy szélén tizenennyolc év körüli lány ült és rögtön fölállt, amint Anna belépett. Lomha mozgása teltkarcsúságából adódhatott, fésületlen haja tele volt apró tollpíhékkel.

– Már jobban van –, suttogta – fél órája alhatott el.

– Mindegy, felébresztjük! – válaszolt Anna hangosan.

Kint a férfi három bögrét emelt ki a kredencből és a sarokból egy literes üveget vett elő.

– Felforraljam a bort? – kérdezte – Nem tart soká, ég a tűz.

– Úgy jobb lesz –helyeselt András.

Az ember beleöntötte egy fazékba, a tűzhelyre rakta és leült az asztalhoz.

– Maga nem a T. Sz.-ben dolgozik? –kérdezte András, inkább kijelentve.

– Kecskemétre járok, a busz itt áll meg a leágazásnál, de most rendszertelenül jár, Tegnap már be sem tudtam menni. Remélem, nem tart soká ez a csúf idő!

A szobából Anna halk magyarázkodása hallatszott ki. A bor párolgó gőze átjárta a konyhát, és letelepedett bódító illatával. Anna észrevette, ahogy kilépett.

– Szóval iszunk? – kérdezte mosolyogva.

– Szívesen töltök a doktornőnek is, ha parancsol!

– Nem parancsolom, de kérek egy keveset, legalább melegen tart az úton!

Az ember mindhárom bögrét megtöltötte és mutatott, hogy fogják meg. Addig kell fogyasztani, amíg meleg, mert elveszíti az aromáját!

– Ez túl sok nekem! – tiltakozott a nő, de megragadta és aprókat kortyolgatott belőle.

– Elszáll hamar az emberből ebben a kutya hidegben –bízta a férfi.

– Az ám! – fordult felé Anna – maguknak nincs kutyájuk?

– Van az doktornő, de ilyenkor ő is behúzódik a vackában!

Anna addig kóstolgatta a forró, cukrozott bor, míg arra eszmélt, hogy üres a bögréje.

– Atyaisten! – nevette el magát– De most szedjük a sátorfánkat, amíg saját lábamon állok!

Érezte, hogy a bor egyre nehezebbé teszi a fejét

Andrásnak segített a férfi befogni, Annát felültették a szánra, jól bebugyolálták magukat a pokrócba és elindultak

– Az Isten fizesse meg jóságukat! – hallották még az ember hálálkodását.

A szél kíméletlenül visított, amint belekapott a megtépázott léckerítésbe. Teljesen kitisztult és a pár végtelenbe tűnő csillag még hidegebbet sejtetett a hatalmas rónaságon.

A lovak komótosan ballagtak a tanyából kivezető úton.

– Hány óra lehet? – kérdezte Anna kidugva orrát a bundagallér mögül, amit a kucsmája tetejéig húzott.

– Nem tudom, talán négy –felelte András egyhangúan.

– Min töpreng? Olyan szomorúan ül a bakon, még megsajnálom!

– Miből gondolja, hogy szomorú vagyok?

– Mert látom! Mert érzem! Egész úton a hangját sem lehet hallani. Meséljen valamit! – kérte Anna és hirtelen felkacagott.

– Mi olyan mulatságos?

– Eszembe jutott egy kis történet. Akarja, hogy elmeséljem?

– Mesélje, talán felvidít!

– Egyik nap Kecskemétre utaztam s egy kövér bácsi szállt fel előttem. Annak is olyan zsíros volt a kalapja, mint a maga szegedi bácsijáé. Kérdi a sofőrtől:

– Pilóta úr, ez a busz megy Kecskemétre?

– Ez – felelte a sofőr.

– Lenne olyan kedves, hogy elvinne engem is?

A sofőr elnevette magát.

– Akár a csomagtartón is bátyám!

Erre az öreg vissza, sértődött.

– Ne vicceljen, kérem! Nem kívánom ingyen!

Mindketten nevettek.

– Magának mindig ezt az álarcot kellene viselni! – mondta András.

– Ez nem álarc, ez vagyok én! Megittam fél liter bort, most tehetem! Azért is vidám vagyok! Vidám vagyok, vidám vagyok! – ismételte dallamosan és szívből nevetett.

– Nem félti előttem a jó hírnevét? – heccelte a férfi.

Anna hirtelen elkomorodott.

– Lehet, hogy maga most csipkelődik, de az egészben az a borzasztó, hogy mások is ezt várják el tőlünk! Magunkba kell fojtani a keserű, vagy édes vulkánokat, mert nem illik, hogy kitörjenek. Nekünk nem illik azt tenni, ami másoknál természetes! A bort sem illet meginni magukkal, az árt az egzisztenciánknak!

– Az kötelező volt doktornő, különben megfagyna itt mellettem!

– Maga is folyton csak a doktornőt hajtogatja! Már fél éve járjuk együtt a tanyákat, de egyszer se szólított a nevemen! Magának sem jut eszébe, hogy egy doktornőben más személy is lásson!

András másra sem tudott gondolni, csak egyfolytában erre a nőre, de uralkodott magán, végsőkéig leplezte iránta érzett vonzalmát. Sokszor elhatározta, hogy feltárja előtte, de a józanész mindig felülkerekedett. Most itt az alkalom, a kihívás, csak ki kell nyújtani a karját és magához ölelheti, akit gondolatban olyan sokszor átölelt.

Most nem szabad haboznia, el kell fojtani magában az előítéleteket, valahol el kell indítani azt a folyamatot, ami meghatározhatja kettőjük sorsát! Szíve egyre hevesebben dobogott, elérkezett a cselekvés pillanata. Meg kell történnie! Nincs hatalom, ami ezt a szenvedélyes vágyat lecsillapítaná. Egy gyors mozdulattal magához ölelte a nőt és mielőtt az bármit tehetett volna, szájon csókolta. Anna kétségbeesve igyekezett kibújni András öleléséből, de a bundában mozdulni sem tudott. A férfi észrevette, hogy a csók nem talál viszonzásra, eleresztette Annát, és lesújtva fordult előre.

– Bocsásson meg doktornő, ha erre van bocsánat! – mondta kétségbeesetten.

– Ezt nem lett volna szabad! – támadt rá Anna idegesen. – Maga teljesen félreértette a szavaim! Mit képzelsz rólam? És magáról egyáltalán? Azt hiszi, engem is prédájává tehet, mint a többi alkalmi barátnőit? Még nem vagyok negyven éves, aki siet élni, megragadni minden pillanatot! Hirtelen elhallgatott. Ezt nem akarta mondani, nem volt szándéka beszennyezni olyan kapcsolatot, amit András évek múltán is tisztán megőrzött.

Azt vágta a fejéhez, amit a legnagyobb bizalommal, és kizárólag neki tárt fel.

– Ne haragudjon! Nagyon sajnálom! – mondta őszintén megbánva.

András nem szólt, felemelte az ostort, megrántotta a gyeplőt és a lovak közé vágott.

Azok már kinn botorkáltak a műúton és futásnak eredtek, röviddel utána lépésre fogta őket.

– Ballagjatok szépen, miért ti bűnhődjete az ostobaságomért!

Ebben az egy mondatban benne volt András egész világa, amit a nő kiértzett belőle. A szemrehányás, a vallomás, a vele szembeni alsóbbrendűség, amiről épp most kesergett. Másodpercek alatt elszállt a mámor, mégsem tudott mit kezdeni a helyzettel, magába roskadt gondolataival, hazáig kísérte őket a csend és a nyomasztó hangulat.

Mikor leszállt Anna, a kiskapuból hátrafordult. A fiú ott állt a szánnal s őt nézte.

– Köszönöm András! – mondta halkan – Én nem haragszom.

Szó nélkül indította el a lovak, Anna egy ideig nézett utána és beszaladt.

A lakásban meleg áradt szét. Csendben levetkőzött, lezuhanyozott és bebújt az ágyba. Nem tudott elaludni, gondolatai rendezetlenül ugráltak egyik végletből a másikba. Felkattintotta a falilámpát, kezébe vett egy képes újságot és értelmetlenül lapozgatta.

Az egyik oldalon kinagyított női arcportrét pillantott meg és akaratlanul dús ajkára összpontosított. Jobb kezével saját szájához ért és reszkető ujjait végighúzta rajta.

Az újságot leejtette a parkettára, befelé fordult és halkan zokogott.

Később Zsóka rázta fel álmából.

– Anna, ébredjen! Rosszat álmodott?

– Miért? – ült fel kábultan– beszéltem talán?
– Kiabált. –mondta a kislány félénken.
– Mit kiabáltam Zsóka?
– Hogy ne a lovakat Andriskám! Azok nem hibásak!
– Ezt kiabáltam volna? – röstelkedett Anna– Nagyon hosszú volt az út és elfáradtam. Mentegetőzött – Erről ne beszélj senkinek! – kérte kedvesen.
– Dehogyan beszélek! – megcsókolta Annát és visszafeküdt.

Leeresztett redőn keresztül a napkeltét jelző fény elárasztotta Anna szobáját. Szíve tele volt boldogsággal, ujjával ismét megérintette száját és örömkönnyes szemekkel suttogetta bele a félhomályba:

– Szeretlek András!

Honnan is gondolhatta szegény, hogy az elkövetkező hetek, hónapok élete leggyötrelmesebb szakaszát rejtegetik.

András jó ugródeszkának találta az elnök dorgálását, úgy tüntette fel a dolgot, hogy azért távozik. Anna tudta egyedül távozásának igazi, egyetlen okát, és azt a keserűséget is el kellett viselnie nagy fájdalma mellett.

Amilyen fergetegesen érkezett a tél, el is röppent nyomtalanul. Két hét alatt kiadta páráját, még kívánságból sem lehetett havat találni.

Két ember tudta megőrizni hitelesen emlékeit, Anna és András.

Azokban a hetekben Gergely András távozása jelentette a szóbeszédet. Mindenki arról suttogetott, hogy alaposan összekaptak az elnökkel, ami részben igaz is

volt, de ehhez András provokálása is hozzájárult. Ha helyt ad az elnök intelmeinek, a dolog könnyedén elsimul. Anna azért is hálás volt a sorsnak, hogy nem Évától kellett megtudni a lesújtó hírt.

Mire Éva közölte vele, úgy, ahogy megemésztette. Az idő rohamosan javult, s a tavasz vibráló színpompáival köszöntötte az alföldet, mintha bocsánatot kérne az elmúlt hetek kellemetlenségéért. Az öregebbek sem emlékeznek rá, mikor volt ilyen hirtelen változás.

Április elején Annának sürgősen ki kellett menni az egyik távolabbi tanyára. Tél óta most fordult először a T. Sz.-hez segítségért, de az elnök sajnálattal közölte, a kocsit kikészítette az új sofőr és jelenleg javítás alatt van.

Kénytelen volt elfogadni Ricsi szolgálatát, nem volt más választása. Csodálkozott is mikor kiértek, hogy a férfi normálisan viselkedett, de az útnak nem volt vége!

Már elhagyták a tanyát és amerre szem ellátott, mindenütt szántók és rétek voltak.

Ricsi lelassította a kocsit és provokálóan Annát figyelte.

Anna nyugtalanul mocorgott a férfi mellett, érezte most minden logikájára szüksége lesz védelme érdekében. Nem tévedett.

– Mit szólna Annácska, ha most megcsókolnám? – hangja elszánt, tekintete félelmet keltő volt.

András csókja jutott eszébe, melyet mindig ott érzett a száján, valahányszor visszaemlékezett. Nem! Azt a csókot nem engedi bemocskolni senkinek, az volt az egyetlen érték, ami még mindig Kunhetveneshez köti. Azt is tudta, hogy kivel áll szemben, megpróbált nagyon higgadt maradni.

– Ne erőltesse Ricsi! Tudom, magának nem fegyvere védtelen nőket erőszakkal letámadni! Nagyon kérem, próbáljon meg a józan eszére hallgatni!

– Anna, mióta maga berobbant ebbe az átkozott faluba, a józan eszemnek harangoztak!

Azóta csak magát látom szemem előtt, és ettől a látomástól képtelen vagyok szabadulni! Ha kívánja, leborulok a lába elé, úgy kérem, legyen a feleségem! Ezt a szót most mondtam ki először, mindenre esküszöm, ami szent nekem, hogy őszintén!

Anna egy pillanatra zavarba jött, mindent el tudott képzelni, de erre a vallomásra álmában sem mert volna gondolni. Hogy lehet ezt a nyílt őszinteséget kivédeni, hogy ne sértse meg a férfit?

– Igazán sajnálom Ricsi, de nemet kell mondanom! Feltételezem, maga sem akar olyan házasságot, amelyben csak a maga kívánsága teljesül! Ha nem is mondta ki nyíltan, de többször célozgatott rá, és minden alkalommal visszautasítottam! Miért nem érti meg, hogy ez a nász nem fog bekövetkezni? Tisztelem magát, mint embert, a társaságára sem panaszkodhatom, de nem jelenti azt, hogy a felesége tudjak lenni!

– Szóval nem vagyok parti a maga számára?

– Nem erről van szó! Ha férjhez megyek valakihez, nem fogom nézni, mekkora parti, a legfontosabb, hogy szeressem!

– Ezek szerint magának mindegy, hogy az illető professzor, vagy éppen –, és ezt a szót érezhető gúnnal ejtette ki – gépkocsivezető?

– Nem tudom, mit akar ezzel mondani!

– Nagyon jól tudja Anna, miről, vagy kiről beszélek! Volt szerencsém jelen lenni az elnök és András közötti

összetűzésen. Az ember nem hagyja ott a munkahelyét azért, mert kap egy fejmosást, és Andrásnál napi esemény volt, elviselt ő ennél különbeket is! Maguk összekaptak valamin, Geri nem tudta elviselni és elporzott.

– Ha valóban így is lenne –, szólt közbe Anna, uralkodva az idegein – kizárólag rám tartozik! Sem magának, sem másnak nincs joga beleturkálni a magánéletembe! Most pedig álljon meg, nem vagyok hajlandó tovább hallgatni az aljas feltevéseit!

Először Ricsi meglepődött, de az ő hétpróbás modorát nem hatották meg Anna súlyos szavai.

– Ejnye, Anna! Csak nem akar faképnél hagyni? Valójában tréfának szántam, maga meg mindjárt a szívére vette. Ezennel ünnepélyesen kijelentem, hogy többször nem fog előfordulni! Már azért sem, mert érzek magamban annyi önbecsülést, hogy még magától is kikérjem ezt a hangnemet! Csupán azért, mert én, Virág Richárd mezőgazdász voltam bátor megkérni a doktornő kezét!

Anna közbe akart szólni, de a férfi leintette.

– Ha már elkezdtem az őszinteséget, legalább engedje meg, hogy végigmondjam!

Nem volt véletlen, hogy Geriről előhozakodtam. Nézzen magába, ha nem veszi észre a külső jeleket! Azóta sokszor összefutottunk Éváéknál és a maga viselkedéséről minden alkalommal lesírt a szomorúság! Eddig hallgattam, mert annyira korrekt vagyok, hogy nem ártom bele magam mások ügyeibe, de ez esetben a sajátoméról is szó van! Ha az ember akkor is bűnt követ el, mikor önmagáért harcol, akkor most én is bűnöztem. De minden eredmény az ember életrevalóságából fakad.

Tehetek arról, hogy ezek az emberek itt a tanyán úgy élnek, ahogy? Én is hasonló környezetből indultam, de felismertem a lehetőséget, és mertem nagyvonalúan gondolkozni. Saját erőmből küzdöttem föl magam, s elértem, ami a jelenlegi igényeim kielégíti. Ha holnap mást akarok, abba is belevágok, és nem érdekelnek a nehézségek! Lehettem volna gulyás is Debrecen környékén, mint apám, de szembeszálltam az akaratával! De miért harcol maga, akinek tálcán kínáltak föl mindent és most itt az első próbatétel, hogy amit magáénak érez, megkaparintsa! Erre nem képes! Odáig fajul, hogy ami a legszentebb egy ember életében, letagadja? Ez a különbség köztünk! Én még azzal a lánnyal se tenném meg, akitől fél óra boldogságot kaptam! Pedig a híresztelések szerint én aztán becstelen, aljas ember vagyok!

Ricsi elhallgatott és leállította a motort. Ha most is úgy gondolja, kiszállhat!

Anna mélyen magába roskadva ült és arra gondolt, milyen hosszú utat kell megtenni egy embernek, mire eljut a boldogsághoz.

– Indítson. –nyöszörögte halkan, mert nem tudott jobbat kitalálni.

Ricsi azzal már nem dicsekedett, hogy mindent eltapos, ami az érvényesülése útjába kerül, de mit sem törődött Anna Ricsi törekvéseivel, mikor a saját gondolatai ólomként nehezedtek rá.

Másnap Anna frissen, jó közérzettel ébredt, mintha a tegnapi események felrázták volna melankóliájából.

Gondolatai kicserélődtek s nem arra keresett választ, ami rövid idő alatt lejátszódott körülötte, hanem a holnap foglalkoztatta.

Elhatározta, hogy hétvégén haza utazik és Zsókát is magával viszi.

Szülei határtalan örömmel fogadták a váratlan vendégeket, mintha évek múltak volna el az utolsó találkozás óta, pedig két hete ők jártak Kunhetvenesen.

A rögtönzött ünnepi vacsora után elmentek színházba, a vasárnapot az állatkertben és a vidámparkban töltötték. Anna régen érzett magában ilyen felszabadult örömet, hálás volt Zsókanak, aki nagyban hozzájárult a jól sikerült hétvégéhez.

Anna női kerékpárt vásárolt magának, hogy a nappali hívásokat önállóan tudja végezni. Végigdrukkolta a tavaszi esőzéseket, csak tanyára ne kelljen mennie, de jó pár esetben elkerülhetetlen volt. Nyári szabadságát Siófokon töltötte Zsóka társaságában, aki időközben hozzánőtt. A bimbózó kislány még fejlődésben volt, de a női vonások tökéletesen kirajzolódtak, mozgása kifinomult, modora is óriásit változott.

Úgy tünnek az egyforma fürdőruhában, mint két barátnő. Anna öt évet letagadhatna korából, Zsóka viszont nagylány benyomását keltette.

Harmadik napjukat töltötték és már kilenc órakor kimentek a vízpartra. Ebben az időszakban nem volt olyan elviselhetetlen a tömeg.

Közvetlen a vízparton telepedtek le, amíg Anna úszkált, Zsóka egy csinos napszemüveggel a szemén

sütkérezett, figyelte az egyre szaporodó strandolókat. Hirtelen egy fiatal párra lett figyelmes. Mivel nem volt biztos a dolgában, levette a szemüvegét, hogy alaposabban megnézze. A széles vállú fiatalember feltűnően megnézte és barátságosan rámosolygott. Zsóka gyorsan elfordította a fejét, mintha észre sem vette volna.

Kétségtelen, ő volt, millió ember közül megismerné, pedig csak egyszer látta közelről, de akkor a férfi rá se hederített, még a köszönését is csak félvállról fogadta.

Ezek a gondolatok foglalkoztatták és izgatottan várta Annát, hogy elújságolja a látottakat.

Mikor Anna kijött a vízből, megállt a pléd szélénél, levette úszósapkáját és Zsóka hátához nyomta.

– Hát ezért hoztalak el, hogy még a lábad sem mártod a vízbe?

– Tudja kit láttam Anna? – fordult meg lelkesen a lány.

– Csak nem egy filmcsillagot? – Zsóka szenvedélyesen gyűjtötte a színészképeket.

– Nem! – rázta a fejét– Azt a férfit, akinek én vittem vissza a bundát még a télen!

– Kit láttál? – nézett rá Anna értetlenül.

– Mondom, azt a férfit, akinek a bundáját velem tetszett visszaküldeni!

– Andrást? – csodálkozott Anna –Talán képzelődtél!

– Dehogy képzelődtem, biztos ő volt!

– Hol láttad? – Anna nem hitte, mégis kellemes melegség futott rajta keresztül.

– Itt ment el mellettem, még rám is mosolygott, de nem hiszem, hogy felismert – majd felállt és körülnézett– Ott van! Nézze Anna! – és a fejével mutatott az irányába.

– Az nem András. Vagy nem azt a férfit mondod, aki ott futballozik két idősebbel?

– De igen, ő az!

– Ugyan kislány, neked megártott a nap! – nevetett Anna és lefeküdt a plédre.

Zsóka sértődötten ült Anna mellé. Ezer ember közül megismerném!

Anna olyan biztos volt a lány tévedésében, hogy hanyagul ráhagyta. Ha valaki, hát ő felismerné Andrást!

Zsóka makacsul felugrott.

– Most már azért is bebizonyítom!

Anna rémülten ült fel.

– Zsóka, azonnal gyere vissza! Megőrültél? – de a lány már elszaladt.

– Ostoba csitri. – sziszegte a foga közt és visszafeküdt – Most mentegetőzhetek, ha idehoz valakit! Egyrészt bosszantotta, mégis boldog volt, legalább szóba került a személye. Becsukta a szemét s felidézte magában azt a bizonyos pillanatot.

Kis idő elteltével egy árnyék fogta el előle a napot, felnézett.

Tágra nyílt szemekkel emelkedett fel, mint akit, illuzionista irányít, András állt előtte.

Csak álltak hangtalanul, apró fejmozdulatokkal kerülték egymás tekintetét, mindkettőjük szemében ott bujkált a feledhetetlen téli emlék. Egy kartávolság volt köztük, mégis fél év választotta el őket egymástól.

Nagy sokára Anna törte meg a csendet, hangja fátyolosan remegett.

– András, maga itt...?

– Kicsi a világ Anna. Látom levágatta a haját!

– Lassan kinövöm a hóbertjaim. Haragszik még? – kérdezte félve.

– Magára soha nem tudnék haragudni!

– Köszönöm mondta halkán.– Miért hagyott ott bennünket olyan váratlanul?

– Összetűztem az elnökkel. Azt hittem, hallott róla!

– Arról hallottam –és megint egy hosszú, várakozással teli hallgatás következett.

– Maga nagyon szép Anna! Gyönyörű!

A nő nem tudott hirtelen válaszolni, száját igazgatta, mintha keresné rá a szavakat.

– Nem lett volna szabad akkor elmennie! – hebegte – Nagyon sajnáltam, hogy így történt.

– Én meg nagyon szerettem magát Anna! El kellett mennem!

Az intim beszélgetés olyan halkán zajlott le köztük, hogy fél méterről se lehetett hallani őket.

– Nem akar leülni egy percre? – izgatottan mutatott a plédre, de a tekintete a férfin maradt.

– Nem, köszönöm! Várnak a barátaim.

Erre a válaszra összeszorult Anna szíve, mintha elernyedtek volna lábai, minden erejére szüksége volt, hogy összeszedje magát.

– Ha várják, akkor mennie kell –mondta remegő hangon.

– Minden jót Anna! – Jó volt újra látni!

– Ne így András! Nagyon kérem! – a sírást alig tudta visszafojtani, mert a könnyei nem engedelmeskedtek. – Flegmán, fölényesen, mindegy hogyan, csak ne így menjen el! Mit vétettem magának, hogy ilyen kegyetlen hozzám? Akkor is az volt, mikor először találkoztunk és most is úgy akar elbúcsúzni?

– A sors kegyetlen Anna! Mi a markában vagyunk és abból nincs kiút!

– Rajtunk múlik András, hogy mit akarunk! Illetve, maga mit akar.

– Nekünk ezt a játékot nem szabad játszani Anna! Akkor ott mindent megértettem.

– Maga nem értett meg semmit! Belátom, ostobán viselkedtem, de ezek csak felesleges szavak, és nem is tartom fel, ha siet. Ég önnel András! – nyújtotta a kezét – Nagyon sok boldogságot!

– Én is ezt kívánom magának! – mondta András és csendesen eltávozott.

Anna mozdulatlan maradt, nézte a távolodó férfit és látta, amint egy szőke nő szalad elébe.

Zsókéra akart támadni, hogy miért követte el ezt a kegyetlen ostobaságot, de nem látta sehol.

Rémülten futott végig a parton és egyre hangosabban, kétségbeesettebben szólított. A közeli emberek gyanakodva nézték, míg végre teljesen kimerülve megpillantotta a víz szélében két aprósággal játszani. Mint aki megfeszített munkába kimerül, úgy esett a part kristályos homokjára és megkönnyebbülve fölsóhajtott.

Zsóka beiratkozott a kecskeméti gimnáziumba és lázasan számlálta az évnyitó napját. Anna minden szabadidejét a lány felkészítésére fordította és örült, hogy teljesen leköti a figyelmét. Augusztus vége felé, egy péntek délután Andrásék szomszédja szólt be, hogy Gergely néni beteg. Anna éppen Zsókéval foglalkozott, de otthagytta, csak az orvosi táskáját vette magához. Az ember útközben magyarázta, arra lettek figyelmesek, hogy a baromfiak nincsenek kiengedve az ólból, pedig

Gergely néninek mindig az első. Átmentek, hogy mi történhetett vele és nagyon rossz állapotban találták.

Az asszony valóban rossz állapotban volt, szervezete annyira legyengült, hogy egy kis meghűlésnek sem tudott ellenállni, belázasodott. Injekció után a testét állott vizes ruhába csavarták a szomszéd néni segítségével, hogy a láz gyorsabban lemenjen. Nem akarta magára hagyni, a szomszéd nénit kérte meg, hogy maradjon mellette, amíg ő felad egy táviratot Andrásnak. A kredencajtóban két üveglap közé csúsztatva talált egy Andrástól érkezett levelet, most tudta meg, hogy Szegeden van. Visszahúzta a régi szerelem! – villant át agyán, de ez most nem volt fontos.

Útközbe beszólt Zsókanak, ha akar, hazamehet, valószínű, ő egy-két napig nem fog otthon tartózkodni.

András szombat délután kapta meg a táviratot:

„Édesanyja beteg, Azonnal jöjjön! Anna”

Anna egész éjszaka virrasztott, reggelre Gergely néni jobban lett, kicsit visszanyerte a színét, ráncai sem voltak olyan mélyek. A szomszéd néni maradt ott, amíg Anna rendelt. Délután mindketten jóízűen ettek a tyúklevésből, amit a néni főzött.

Ebéd után Anna egy fotelt húzott a beteg ágya mellé és elbeszélgettek.

– Tudja kedves, nekem rosszul esett, mikor Andris elment, de megértem őt, ha egyszer el akarja végezni az iskolát. Engem is magával akart vinni, de mit kezdene velem abban a városban? El leszek addig egyedül is.

Anna csak hallgatta. Jó volt hallani az asszonyt, aki minden örömét egyetlen fiába lelte és éppen arról áradozik, aki neki se kevesebb.

– Andris soha nem volt bőbeszédű, nemigen szokott nekem elmondani olyasmit, ami nem rám tartozik – Itt egy kis szünetet tartott és feljebb húzódott a párnán.

– Óvatosan Gergely néni! – és segített neki.

– Azt nem felejttem el kedvesem, amikor maga idekerült! Elgondolkozott, próbálta még elevenebbé tenni a napot emlékezetében. Vacsora után voltunk, kint ültünk a konyhában. Az újságot böngészttem, ő valamit írogatott. Sokszor láttam így írni!

– Nem mondtad fiam, milyen az új doktornő! – Abba hagyta az írást.

– Őt látni kell édesanyám, szóban nem lehet elmondani! Ő maga a Vénusz!

Anna legszívesebben megcsókolta volna az asszonyt, aki csak megerősítette az elhatározást, hogy többé nem engedi el maga mellől, ha kell, meg is alázkodik!

Már nem figyelt az asszonyra, egyedül András járt az eszébe. Arra eszmélt, hogy egy motor állt meg a ház előtt, majd a kutya barátságos csaholása hallatszott.

– Ez ő, a fiam! Megismerem a kutyaugatásról, így csak őt ugatja meg! – mondta izgatottan és megpróbált felülni.

– Nem szabad Gergely néni! – fogta le az asszonyt – Maradjon csak fekve! Ő gyorsan visszatolta a fotelt és az ajtó mellé állt.

András belépett, Annát nem vette észre, egyenesen az anyjához sietett.

– Bocsásson meg édesanyám, hogy ennyire magára hagytam! – és átölelte.

Anna könnyezve osont ki a házból, mielőtt András észrevenné. A kutya vidáman ugrálta körül, eszébe se jutott, hogy megharaphatja. Nagyon boldog volt.

Éjjel tizenegy óra. Anna felöltözve ül a kanapén könyvvel a kezében.

A falilámpa derengve világítja be a barátságos szobát. Az ablak alatt megzörren egy bokor, Anna megemelkedve, feszülten figyel, de még a könyvbe. Várj bolond szívem!

Csak még egy pillanatra! – bízta magát, mert alig tudott uralkodni vágya felett.

Halkan megkoppant a redőny.

– Ki az? – ugrott fel, mint akit váratlanul ért, de nem az ablak irányába nézett. Váasz helyett még egy koppanás hallatszott, Anna rohant kinyitni az udvari ajtót, András már ott állt.

– Jöjjön be! – rebegte.

A férfi megállt az előszobában.

– Bocsásson meg, hogy ilyen későn zaklatom! Azért jöttem, hogy megköszönjem a...

– Hallgass! – ölelte át a fiút – már nagyon vártalak! Annyira féltem, hogy nem jössz el! – és egyre szorította magához, elrejtve arcát.

András két kézzel gyengéden megfogta a lány fejét, szemeiből patakzott a könny, de tűrte a fiú tekintetét.

– Nem szégyellem a könnyeim, nagyon szeretlek! – és hangos sírásra fakadt– Ha tudnád, mennyire vártam erre a pillanatra! Ugye nem hagysz itt megint?

– Anna, drága kicsi Annám! És csókolták egymást, könnyezve a boldogságtól.

– András, nem eresztelek el soha többet, itt kell maradnod velem örökre!

– Így lesz Anna, veled maradok!

– Gyere beljebb! – húzta maga után Andrást– Nézz körül, amit itt látsz, mind téged várt!

A kanapén, a fotelekben, az asztalon, mindenütt virágok heverték rendezetlenül, a szőnyegen sűrűn elhullatott szirmok koronázták meg a gyönyörű rendetlenséget.

– Nem vagyok bolond –, simult oda a fiúhoz– csak nagyon szerelmes beléd, és ez addig így fog maradni, amíg itt leszel nálam!

András minden hála és köszönet helyett szenvedélyesen megcsókolta.

– Mondd drága Anna, meddig lehet fokozni a boldogságot, mert egyszerre ez túl sok nekem? Félek, hogy csak álom!

– Nem Andriskám, nem álom, ez valóság! Tied vagyok! Én a Vénusz, az embereknek balzsamot hoztam, neked a határtalan szerelmemet!

András ölébe vette a lányt, a kanapéra fektette és nyúlt a lámpához, de Anna megfogta a kezét.

– Várj egy pillanatot! – megcsókolta és beszaladt a fürdőszobába.

Mikor kijött, megállt András előtt. Nincs semmi, amit előtted titkolnom kellene!

– Fogadj el olyannak, amilyennek látsz! – s egy finom mozdulattal a pongyolát maga mögé ejtette.

Mint aki kap az életért és a mozdulat közben dermedt marad, úgy maradt András. Szemeit végigvezette a meztelen lányon, aki minden mesterkéltnél is inkább tűrt András vágyakozó tekintetét.

– Anna, gyönyörű Vénuszom! Hol éltem, mikor előled menekültem?

Anna szinte önkívületben suttogta. András! Drága András! Örülten szeretlek!

Amit az élet nyújthat két ember egymásra találásakor, ők megkapták. Vártak, tűrtek csendben, vagy nyughatatlanul, mit számítottak a kilométerek, mert két ember között soha nem a távolság a nagy, hanem az idő, amit ki kell várni, mert siettetni úgyis hiába.

Talán éppen ez a félévnyi távolság érlelte meg bennük az akkor csak kibontakozó szerelmet.

András reggel hétkor ébredt, karjaiban imádott Vénuszával.

– Anna! Kedves, ébredj, hét óra van!

Anna magához húzta a fiút.

– Nem akarok ébredni! Álmodni akarok tovább!

A valóságra ébredés nyolc órakor űzte ki őket az ágyból.

– Öltözzünk gyorsan, megyünk át édesanyádhoz!

– Megláthatnak! – mondta András, mert tartott attól, hogy a falu szájára veszi.

– Nem baj. Jelentette ki boldogan és a törülközőt András nyakába akasztva húzta magához.

A két meztelen test egymáshoz tapadt megújuló szenvedélyt gyújtva, de a józan ész felülkerekedett vágyaikon. Gyorsan felöltöztek és átrohantak.

Anna szeretettel vette körül és szolgálta ki Gergely nénit, míg András a ház körüli teendőket végezte.

– Nem szabad haragudni Andrásra, jó helyen volt! Nálam! – vallotta be Anna szégyen nélkül.

Az asszony döbbenetn nézte, csak úgy kimondja, hogy nála volt, de a lány arcáról a tiszta, titkolatlan boldogság sugárzott, így megnyugodott.

Anna megfogta két fáradt kezét.

– Igen, mi örökre eljegyeztük egymást!

Gergely néni nem tudta, mit válaszoljon, jobb kezével megsimogatta Anna boldog arcát és szelíden rámosolygott.

– Nagyon vigyázz rá kedvesem, mostanában igen törékeny!

– Köszönöm Gergely néni! – és magához ölelte az asszonyt.

Megbeszélték, hogy András még aznap visszamegy Szegedre, és hétfőn korán megkezdí a leszámolást vállalatától, az egyetemet meg Kunhetvenesről fogja levelezőn befejezni. Két órákor úgy búcsúzott el édesanyjától, hogy siet vissza, addig Anna lesz mellette.

Anna szobájába érve új vágyak ébredtek a szerelmesekbe. Egyik sem beszélt a múltól, az eltékozolt napokról, kamatostól szolgáltatva vissza nekik a jelen.

András úgy indult Anna kérésére, hogy még sötétedés előtt odaérjen. Nehezen búcsúztak a közeli viszontlátás reményében.

Anna még feltett egy kávé, mielőtt átmegy Gergely nénihez. Fél óra sem telt el, hogy András elment, mikor Ricsi kopogtatás nélkül rontott be hozzá.

Arcára kiültek a borzalom jelei.

– Azonnal jöjjön Anna! Súlyos eset!

Annának rossz sejtései voltak, de nem kérdezett semmit, elzárta a gázt a kávé alatt, fogta a táskát, ami még érintetlen volt, hogy első ízben járt Gergely néninél.

Ricsi a saját kocsijával jött, beültek és elindultak Kecskemét irányába.

– Hová megyünk? – kérdezte Anna félve.
– Legyen nagyon erős Anna!– mondta Ricsi, nem mert Annára nézni.
– András? – remegett meg a hangja.
– Igen –válaszolta nehezen.
Annában egy pillanat alatt minden összeomlott, az ájulás környékezte.
– Meghalt? – hangja mintha a végtelenből kelt volna elő.
– Még nem – és nagyot sóhajtott. Így adta csendesen tudtára, hogy nincs sok remény.
Anna nem tudta felfogni, mi történik körülötte, érzéketlenné vált.
– Nem szabad elhagynia magát! Nagyon erősnek kell lenni! Hallja Anna! És ő is könnyezett.
A kecskeméti úttól hat-nyolcszáz méterre több ember gyűlt össze és a járművektől csak távolabb tudtak megállni. Ricsi kiugrott s az összeroppant Annát kíségette, kézen fogva rohantak Andráshoz.
Megcsúszott egy olajfolton és a fának zuhant! – mondta valaki.
Két rendőr intézkedett, az egyik Annát próbálta visszatartani, de ő ordítva tépte ki magát a kezéből. Letérdelt András mellé, és óvatosan felemelte a fejét.
– András! Drága András! Mit tettél? – zokogta gyötrelmesen.
András mozdulatlanul nézte Anna fájdalmas arcát és az élet ösztönének utolsó erőfeszítéseként alig érthetően suttogetta?
– Anna, örökre veled...
A mondatot nem tudta befejezni, sértetlen feje rábillent Anna ölelő karjára.

Anna három hónap múlva jött ki a szanatóriumból.

Akkor értesült róla, hogy András édesanyja is meghalt és egymás mellé vannak eltemetve.

Egy esős, késő-őszi napon utaztak le édesapjával Kunhetvenesre, útjuk egyenesen a temetőbe vezetett s nagy csokor krizantémot szórt szét sírhantjukon. Hatalmas fájdalmában csak pár könnycseppre telt erejéből, melyek ott pihentek a szemében némán, mint ők ketten odalenn.

A rendelői lakásban Ricsi várta őket, és a meghitt szoba, frissen tépett virágokkal, rendezetlenül.

Fejével fáradtan billentett köszönet jeléül, s két kezével melegen megfogta Ricsi kezét.

Megállt a szoba közepén és szíve mélyéről feltörő emlékek alig észrevehető mosolyt varázsoltak szép, gyászoló arcára.

Édesapja rátette kezét a vállára.

– Mennünk kell kislányom! – mondta fájó részvéttel
– Én majd később elintézek mindent. Ugye nem marad itt semmi?

– Nem Apa, semmi –sóhajtotta nehezen.

Azóta Ricsit se látták Kunhetvenesen. Azt beszélük, hogy visszament a falujába.

1977. július

FENEVADAK

FENEVADAK

I.

Az új jövevény nem keltett nagy örömet a közepes család berkeiben. Ebben az időben könnyebb volt megszületni, mint létezni valahogy. 1944. december hava volt. A fák ágait vastag hóréteg gyötörte és szerte a világban emberek milliói imádkoztak békésebb életért, de a hatalmaskodók világot elsöprő törekvései a kislegényt sem hagyták, hogy kicsit fellélegezzon, korán megismertették a szűnni nem akaró harci zajok félelmével. Anyja ölében egyik pincéből a másikba menekülve kerestek biztonságos búvóhelyet a többi szerencsétlen asszonnyal és gyerekekkel együtt. A hideg, nedves pincék téglafalai csak a puskagolyótól óvtak, a megfagyás, az éhhalál veszélye ott ólálkodott körülöttük. (sok menedéknek csak a szétszóródott téglatörmelék, és a nagy gödör jelezte mivoltát) A háború borzalmait még nem tudta felfogni, de a félelmet beléplántálták a megvadult asszonyok, gyerekek kétségbeesett jajveszékelése.

A sötét pincék mélyét talán apja optimizmusa világította be lámpa híján, amelyben ő maga sem hitt igazán. (Bizony gyerekeim –, mondta –, csúnya dolog a háború, de meglátjátok, szép világvár ránk!) A béke napját még megérte, de két évre rá elragadta a halál harminchét évesen. A három félárván maradt gyerek követelte anyjuktól a mindennapi falatot sikerrel, vagy sikertelenül. Nehezen tudtak lábra állni a nagy veszteségek miatt, mert amit meghagyott a háború, azt könnyörtelenül kasszírozta be az állam.

A faluban ekkor kezdett létrejönni a termelőszövetkezet, ami induláskor halálra volt ítéelve, mert a tagság szegényebb gazdákból tevődött össze, egy éven belül felbomlott.

Anyja gondjai tették ki az ők problémáit is, nem egy esetben maradt el a reggeli, ebéd, vagy a vacsora. Sokszor korgó gyomorral forgolódták át a hosszú, téli éjszakákat finom falatok után sóvárogva. A nyár és őszi könyörületesebb volt hozzájuk, ilyenkor akadt valami, amit megehettek. Ruházatuk hiányosságáról egy örök emlék felejtethetetlen pecsétje lapul meg Öcsi általános iskolai bizonyítványának második éviben – „Sok mulasztása miatt nem osztályozható!”.

Neki tetszettek a kényszerszünetek, de anyját annál jobban elszomorították. Reggelente csak ült a vetetlen ágyban, s mint a falióra kakukkmadara, billegett előre-hátra tele ezernyi gonddal meggyötört arcán. Míg ők finomabb falatról, anyjuk szebb, és boldogabb jövőről ábrándozott. Nagyritkán megesett, hogy távoli rokonok jöttek, Öcsi leste minden mozdulatukat, vajon hoztak-e valami cukorkafélét részére.

Így sodródtak ágról-ágra a kilátástalanságban, míg megvirradt az ő napjuk is. A falutól hat kilométernyire új város kezdett kiemelkedni a semmiből. Reményekkel teli emberek százai indultak munkát keresni. Eleinte gyalogszerrel –, kinek biciklije volt, azzal – tették meg az utat naponta.

Ezt tette anyja is több éven keresztül, még akkor se mondott le berögzött sétáiról, mikor teherautóval szállították a munkásokat, ezzel is megtakarított néhány forintot. Nem egyedüli család volt az övék, akiknek

kijutott a háború utáni évek nehézségeiből, de az egyik legnyomorúságosabb.

Pártagitátorok járták a falut, anyját is be akarták szervezni, de rábeszélő készségük kevésnek bizonyult, ő csak egyet kívánt, tisztességben felnevelni imádott családját. Neveltetésük nem úgy alakult, ahogy szeretete volna, a szükség még mindig a legnagyobb uralkodó volt.

Az iskolapadban töltött éveiről Öcsi nem dicsekedhetett, ha tehetette, kimaradozott.

Anyja nem tudott vele sokat foglalkozni, őt más gondok kötötték le, bár tanárai hébe-hóba megjelentek a háznál, hogy ne hagyja elkallódni a kislegényt, mert jófejű, csak oda kell rá figyelni! Főleg a magyar tanár szorgalmazta a kérdést, ami abból adódott Öcsi véleménye szerint, hogy minden pártünnep alkalmával vele szavaltatta el az odaillő verset.

Tanárai igyekezetét úgy próbálta elhárítani anyja előtt, hogy minden szülőnek ezt akarják beadni. Elhitte, vagy sem, mindenesetre utána is maradt minden a régiben Öcsi nagy megelégedésére. A magyar tanár sokszor intette, próbáljon meg többet gyakorolni, mert írása olvashatatlan, olvasása meg egyszerűen leírhatatlan! Ebben sok igazság lehetett, másnap már ő sem tudta elolvasni saját keze írását.

Ami kellemes színfolt volt a család életében, azt Kovács Verának köszönhatték. Ha valakiről el lehetett képzelni a szépséget, és jóságot, az ő volt. Hozzáfoghatót ritkán alkot az Isten! Mindnyájan imádták, s ha jött, olyan fogadtatás várta, mintha hazajött volna. Még ma is fülébe csengenek jóízű kacagásai, kedves, lágy hangja. Ha ő beszélt, senkinek nem jutott eszébe – szavába vágni. Ő házuk volt az utolsó a falu felső határában, vele

szemben sűrű fás rész, amit remiznek hívtak az emberek. Mögötte alacsony domb húzódott egészen a falu mögé, az elején mindjárt a temető, közvetlen a remiz mögött. A háztól jobbra, kifelé a falutól egy kéthektáros tó körvonalaazódott, másfél méter mélységével. Valamikor nagyobb volt, még halak is akadtak benne szépszámmal, mivel a helyi birtokosok tulajdonát képezte. Öcsi ma sem tudja, honnan gyűjtötte a vizét, de arra pontosa emlékszik, a lefolyó ér hol csorog a Dunába.

Vera és Babi, Öcsi nővére gyakran kiültek a ház elé esténként, mikor a munka már alábbhagyott, énekelgettek, cseverészték. Előfordult, hogy a munkából hazatérő emberek megálltak szekereikkel hallgatózni, s elismerően bólogattak. Emlékei melegséggel töltik el, ha felidézi ezeket a nyári estéket, amint két dal közötti csendben felharsogtak a békák. Úgy érezte, a gombok is lepattognak ingjéről, mikor mélyet szippantott ezekből a nyári estékből. Bátorsággal hadilábon állt, de egy alkalommal megkérdezte a lányoktól, elhiszik-e, hogy fel mer menni a temetőbe egyedül a sötétben?

– Ó, te kis hős! –mondta Vera nevetve és barátságosan összekuszálta a haját.

– Nem tudom, mi történne, ha egy ág beleakadna a gatyád korcába! – jegyezte meg Babi vesésen. Bosszantotta, hogy nem veszik komolyan elszántságát, de kicsit örült is, hogy nem kell bizonyítania. Hasonló ajánlattal többet nem kísérletezett.

Egyik délelőtt Vera üzent, hogy segíteni kellene neki otthon. Boldogan rohant hozzájuk a poros úton, csak egy szürke csík lebegett után, amint bekanyarodott az udvarba.

– Öcsi! De jó, hogy jöttél! Ugye segítesz egy kicsit? – kérdezte, és barátságosan megfogta a kezét.

– Azért jöttem, nem kell hálálkodni!

– Tudom Öcsi, de el kell mondanom, hogy nagyon aranyos vagy! Először kukoricát kellene darálni a keverékhez – mire befejezte volna a mondatot, Öcsi kapaszkodott föl a padláslépcsőn, azt hallotta még, hogy jól apróra. Otthonosan mozgott, tudta, mit hol talál.

Tekerte a darálót, hogy aztán bekasszírozza Vera dicséretét. Pár perc múlva már ott állt a lány előtt finom darával.

– Bizisten, nagyon ügyes vagy Öcsi! Ha mindennel végeztünk, kimegyünk a tóra, rendben?

– De még mennyire!– ujjongott Öcsi, mert semmivel nem tudta volna jobban megörvendeztetni, ezt Vera is tudta. Már csak füvet kellett tépni a nyulaknak. Fogott egy jókora kosarat, hogy annyit tépjen, amiből estére is jut.

Közben azon gondolkozott, mi bánthatja Verát, mert a szép, sötét szemei szomorúak voltak, és ez őt is lehangolta. Iparkodott, de mire visszaért a fűvel, Vera át volt öltözve.

– Most pedig félre a munkával, gonddal, irány a tó! – harsogta vidáman.

Most meg nevet. Az isten se tud eligazodni ezeken a lányokon. Látta, hogy valami papírfélét szorongat tétován, majd kézen ragadta, és rohant vele a tó felé. A gödrök miatt le kellett lassítaniuk. A sok gúlába rakott vályog között ugráltak, de még mindig az foglalkoztatta, vajon mi lehet Verával?

– Elmondok neked valamit –, kezdte végre – ígérd meg, hogy nem beszélsz róla senkinek!

– Megígérem – Jelentette ki Öcsi habozás nélkül, hisz roppant hízelgő volt, hogy az a komoly lány nagyon fontos titkát tárja fel neki.

– Nézd! Jancsitól kaptam ezt a levelet, olvasd el, utána majd beszélgetünk róla!

Jancsi Öcsiéknél is gyakran megfordult Zoli révén, akit az ötvenhatos események vihara sodort ki tavaly Ausztriába. 56-ról nem esett szó, mert bátyja távozásán kívül nem történt semmi említésre méltó a faluban.

Jancsi a lányok által csinosnak mondott fiatalember volt, az ő nyelvükre fordítva úgy lehetne jellemezni, „a haja, mint a nyári napfényben ringatózó, érett búza, a szeme pedig, mint a benne szerényen meghúzódó búzavirág”

Öcsi soha nem volt kibékülve ezekkel a cikornyás hasonlatokkal, mért nem lehet úgy mondani, hogy szőke, kékszemű! Széthajtotta a levelet, amit még neki sem volt nehéz elolvasni, de megérteni! Egyszer azt írja, hogy szereti, aztán hogy nem szereti, de Verának meg kell érteni, hogy miért szereti, vagy nem szereti. – A kutya se tudna rajta eligazodni! – gondolta.

– Öhön –hümmögött és visszaadta a levelet.

– Mi az, hogy öhön? Hát nem érted? Már nem szeret a piszok! Most, hogy egyetemre jár, már nem felelek meg neki! Visszajönne még hozzám, akkor meg nekem nem fog kelleni!

Nagy, fekete szemei megteltek könnyel. Öcsi rettenetesen sajnálta. Még álmában sem gondolná, hogy valaki összeveessen Verával. Szerette volna megvigasztalni, de az ő szakértelmével csak arra tellett, hogy más fiú is van a világon.

Közben odaértek a tóhoz, de az úton megígértette vele Vera, hogy ő soha nem fogja cserbe hagyni azt a lányt, aki szereti. Ez volt a legkevesebb, amit megígérhetett, ha ettől megkönnyebbül. Még a választ sem várta meg, ugrott bele a vízbe, nehogy Öcsi megelőzze. Szeretett játszani, e téren gyerek volt, talán az is maradt élete végéig. Öcsi most kezdte felfedezni, hogy milyen szép. Még csak serdülőcske volt, de a szépségre fogékony. Formás mellei hol eltűntek, hol kivillantak a vízből, szeretett volna felkiáltani, hogy (Nagyon szép vagy!) de olyan nagy bátorság nem volt benne. Leült a vízpartra, és némán, feltűnően bámulta.

– Mi van Öcsi, te nem akarsz fürödni? Vagy arra vársz, hogy lemenjen a nap?

– Téged nézlek! – kiáltotta váratlanul, és megijedt saját válaszától.

– Tetszem neked? Vonta fel szépen ívelt szemöldökét, karjait maga elé tartva tenyérrel fölfelé, hívás képen. Erre igazán zavarba jött, majd elsüllyedt szégyenében. A lány kijött a vízből és melléült. Szegény fiú azt sem tudta, merre csavarja a fejét.

– Tényleg tetszem? – kérdezte újból, határozottabban.

Öcsi nem válaszolt, csak nézett ellenkező irányba, mintha nem is hallotta volna a kérdést. Vera két kezével megfogta a fejét maga felé fordította, és homlokon csókolta.

– Csacsi kölyök. Bárcsak idősebb lennél pár évvel!

Öcsiben a hideg, meleg, a félelem, és bátorság vívta harcát, úgy érezte, darabokra esik. Felugrott, fejjel bele a vízbe, hogy mielőbb szabaduljon a lány tekintete elől. Távolabb kimászott a partra, s talán gyorsabban rohant

haza, mint Veráékhoz. Félt a holnaptól, a következő napoktól, feleslegesen, Vera nem jött többé.

Babi is szomorú volt ezekben a hetekben. Esténként csak járt-kelt a szobában, sehol nem találta helyét. Anyja meg mondogatta neki, hagyja abba az örökös császkurálást, mert megbolondítja az egész házat! Neki aztán lehetett beszélni, ilyenkor meg csak pityergett. Legszívesebben Öcsi is elsírta volna magát. Biztos volt benne, hogy miatta van az egész bonyodalom. Ha napnyugta után megnyikordult a kiskapu, mindketten rohantak az ablakhoz, talán ő érkezett, de mindannyiszor csalódottan húzódtak vissza.

Lefekvés után soká gondolkozott, különös varázserővel ruházta fel magát, hogy legalább képzeletben találkozhasson Verával. Átgondolta tízszer-hússzor más-más formában, hogy legszebbet megőrizze koponyájában. Hála az emberi értelemnek, vagy ami segített, hogy álmában folytathatta az igaznak tűnő gondolatot.

Ott feküdt a tóparton egy nagy akácfa hűvösében, szemét lehunyva. Vera éppen arra ballagott, és megpillantotta. El akart szaladni, de meggondolta magát, felé indult. Odaért, lehajolt hozzá, érezte hajának bársonyos simogatását, ő csak szorította össze szemhéjait.

– Öcsi, alszol? – kérdezte kedves, meleg hangon, amit ő annyira szeretett, de nem válaszolt. Akkor gyengéden megsimogatta, és homlokon csókolta. Kinyitotta szemét, nem látott mást, csak a mérhetetlen, csendes sötétséget. Szeretett volna újból elaludni, hogy folytassa a szép történetet, de Vera meleg csókjával a homlokán izgalomban volt reggelig. Azt se vette észre,

mikor keltek fel a többiek. Arra eszmélt, hogy bejött Babi, s leült az ágya szélére.

– Mit álmodtál? – kérdezte kíváncsian – Nem győztelek csitítani, egyre csak Vera nevét ismételtgetted.

– Hagyjál békén! – mordult rá, és kiszaladt a szobából.

Múltak a hetek, Verának hírét sem hallották. Babi többször járt náluk, de soha nem talált otthon senkit. Folyton azon siráncozott, mit kezdenek a hosszú, téli estékkel Vera nélkül. E felől Öcsinek se volt elképzelése, pedig a tél már a hátsó udvarban járt, ahogy az anyja szokta mondani, de beletörődött a helyzetbe.

Egyik reggel anyja boltba zavarta, bár nem akaródzott kimenni a hidegbe, de ki merne neki ellent mondani? Ha nehézkesen is, elindult. A fákra vastag zúzmara telepedett, a nap sugarai ezüstösen villantak meg rajta, mintha milliányi csillag költözött volna a földre. Mikor megrázott egy kisebb fát, szórakoztatta, ahogy betakarta a lezúduló fehér tömeg. Így haladt egyik fától a másikig, mikor Jancsi kiáltott rá a túlsó oldalról. Átszaladt Öcsihez. Hirtelen annyi kérdéssel halmozta el, hogy szegény csak a fejét kapkodta, végül Vera felől érdeklődött, ami meglepte. Tehát mégsem őhöz menekült akkor nyáron, és már nem is haragudott, elszállt Jancsi iránt érzett ellenszenve.

– Most hova megyünk? – mintha kellene Öcsit követnie.

– Nekem boltba kell mennem. –vonta meg a vállát.

– Akkor elkísérlek – mondta, nagyokat lépkedve Öcsi mellett, ő meg nem győzte szaporázni.

A boltban nagy volt a tülekedés, akkor érkezett meg a kenyér a városból. Szerencsére Jancsit soron kívül

kiszolgálta bandzsa Piri. Keringtek róla pletykák, hogy ők ketten ilyen, meg olyan viszonyban vannak, de faluhelyen kit nem vesz szájára a nép? Hazafelé, ahol Jancsinak el kellett volna válni, nem fordult be, ment tovább.

– Te hova mész? – kérdezte Öcsi csodálkozva.

– Még nem tudom, most egyelőre hazakísérlek – egy ideig hallgattak. – Az is lehet, hogy elmegyek Veráékhoz, ha akarsz, velem jöhetsz!

– Nem! – vágta rá tiltakozva – Még nem kész a leckém, meg nem is tanultam – talán bele is pirult a füllentésbe, de Jancsi nem erőltette, hazáig egyikük sem szólt.

A szobában már pattogott a tűz a sparheltben. A kopogtatásra Erdélyi néni szigorú hangja volt az igen! – válasz.

Reggelihez készült, Babi meg az ablaknál bíbelődött a virágokkal.

– Nahát, János! Ez aztán meglepetés! – mondta az asszony emelkedett hangon.

Babi, mintha szárnyra kapott volna, röppent Jancsi nyakába. Őt is mindig meleg fogadtatás várta a házban, mert kicsit ide is tartozott, amíg Zoli nem ment ki. Jó barátoknak lehetne őket mondani, de tűz, víz volt közöttük a különbség. Jancsi félrehúzódo, Zoli meg az ördöggel is lepaktált volna, ha társaságra vágyott.

Erdélyiné még egy terítéket rakott az asztalra. Babi tapintatosan nem faggatózott Vera felől, az asszony meg nem szólt bele a fiatalság dolgába, így csendesén zajlott le a reggeli. Meleg bor is került valahonnan az asztalra, mert a hidegben jót tesz mindenkinek! Első alkalom volt, hogy Öcsi alkoholt fogyasztott.

A bor megtette a hatását, vidámabb lett a hangulat, Jancsi szellemes mondásai, kedves bókjaiból mindenki jutott, még Erdélyinét is nevetésre sarkallta. Ezt fontos megemlíteni, mert Öcsinek az jelentett legnagyobb örömet, ha édesanyját nevetni látta. Mióta Zoli elment, talán ez volt az első alkalom.

Aztán csak eljött a pillanat, hogy Jancsi Vera felől érdeklődött. Hirtelenében minden megváltozott, az asszony ment a maga dolgára, Öcsit a könyveihez parancsolta, ők kettesben maradtak Babival. Halk beszélgetésük egybeolvadt a tűzhely duruzsolásával.

A kerek kisasztal, ahol Öcsi tanulni szokott, az utca felőli ablak alatt állt, s ha nem érzett vonzalmat a tanuláshoz –, ami gyakori volt – mindig az előttük elterülő rétet bámulta. Szemben három hatalmas akácfa, nyáron hintákat szoktak rájuk függeszteni, és behunyt szemmel vágyaikat repítették a magas ég felé. Alattuk megkopott rét, tavasszal mindig sűrű porcfüvel. Öröm volt látni, mikor a pelyhes kislibák eltéptek egy-egy szálat, aztán fenékre tottyantak. Mögötte a kis dombvonulat, jobbra a végén az említett temetővel, amit nem gyász-halomnak, hanem tiszteletben tartott területnek vélt, a csend, a sérthetetlenség birodalmának.

Mennyi kedves emlék fűzi ehhez az összezsúfolt kis birodalomhoz, ez volt az ő birtoka. Most, később visszagondolva gyerekkorára, érzi, hogy a szegénység, és a boldogság szoros kapcsolatban vannak, mert azt a felszabadult örömet az óta sem találja. Akkor is így fürkészte a szeme elé táruló, télbe burkolódzó kis hazát, mikor megpillantotta Vera édesapját egy rettenetesen görbe bottal a kezében, valószínű, a kutyák elűzésére szolgált.

– Ott jön Vera apja! – kiáltott fel élesen.

Jancsit mintha puskából lőtték volna ki, rohant az utcára. Babi, aki imént csak színlelhette a tapintatot, gyorsan helyet csinált magának az ablakban. Jancsi perceken belül visszaért. Természetesen Babi most sem kérdezősködött. Váltottak még pár szót, és Jancsi elköszönt. Már kilépett az ajtón, majd visszafordul s csak annyit mondott:

– Vera menyasszony.

Öcsit mintha nyakon öntötték volna egy vödör hidegvízzel, Babi is csak annyit mondott: Puff neki! – Hogy ez akkor mit jelentett, Öcsit nem foglalkoztatta, nővérekéjének voltak hasonló mondásai.

A tél gyorsan elszaladt különösebb esemény nélkül, tán a disznótor, ami említést érdemel, azon Jancsi is jelen volt, és éjszakába nyúló beszélgetés kerekedett ki belőle, de Vera nem esett szóba.

Végre kitavaszkodott, a meleget árasztó márciusi napok előcsalogatták a szobájukban rekedt embereket, akik nagy szorgalommal szépítették házaik portáját. Javították a megsérült háztetőket, kerítéseket, kinek mije esett áldozatul a tél szeszélyeinek.

Ahogy jöttek a veteményezési napok, a kertek színes vásárrá alakultak át az emberek, és gyerekek sokaságától. A levegő megtelt párával, amit a nap sugarai szipolyoztak ki nagy mohósággal a nedves talajból, és összekeveredett a trágya gőzével. Ez utóbbi nem mondható kellemes jelenségnek, de hozzátartozott a falusi tavaszhoz

Felemelő látvány volt, ahogy a gúzsba kötött emberek megszabadultak bezártságuktól, hadat üzentek földjeiknek. Legyen áldott a munkájuk, minden lépésük,

akik szinte a semmiből varázsolják elő, ami az életet jelenti. Sokszor eszébe jut keresztapja mesébe illő filozófiája:

– Tudod keresztfiam –, mondta komolysággal, mikor magával vitte a határba lovas kocsin – ha egy parasztember bukfencet vet a földjébe, az is megfogan!

– Aztán mi terem abból keresztapám? – kérdezte Öcsi nevetve, mert az képtelenség.

– Ezer kis öröm –, mondta mosolyogva –, mert valahányszor arra jár, mindig szívesen emlékszik vissza arra a napra!

Ezt mondta meggyőződésből, és ahhoz nem férhetett semmi kétség. Az idő nem állt meg, repültek a napok, az apró magvak zöld leplet borítottak a fekete földekre. A kerti munka napirenddé vált, szükség is volt rá, mert errefelé az járta, kinek milyen a kertje!

Erdélyi néninek nem kellett szégyenkezni afelől, mert azon kívül, hogy tán a gaz sem termett meg a kertjében, még arra is gondot fordított, hogy a sorok zsinóregyenesek legyenek, s ha véletlen megesett, hogy valamelyik gyerek a sor mellé ültetett egy palántát, kiszedette vele egy hét múlva is.

Azon a napon is nagy meglepéssel szemlélték a veteményeket édesanyjával, mikor a postás kiáltozására lettek figyelmesek.

– Vajon mit hozhatott nekünk? – kérdezte csodálkozva Erdélyi néni, mert a postás csak nagyritkán áll meg előttük.

– Talán Zoli? – de Öcsi nem merte kimondani, biztosra vette, hogy anyja is rá gondolt.

Előresiettek, de addigra elment, a levelet beledugta a kisajtó egyik repedésébe.

– Hisz ez a levél neked jött Öcsi! – nyújtotta át anyja, és csalódottan indult be a házba.

– Nekem levél? – csodálkozott –, jé! Vera írt nekem! – kapkodva tépte fel, alig fért a bőrében.

Formás, diákos gyöngybetűkkel egész oldal teleírva.

Kedves Öcsi!

Bizonyára meg fogsz lepődni, hogy neked írok!

Sokat gondolkoztam, míg rászántam magam. Szívből remélem, hogy nálad megértésre talál! Ugye emlékszel arra a levélre, amit Jancsitól kaptam? Akkor már tudtam, hogy Pestre jövök, de nem akartalak elszomorítani, azért nem szóltam róla.

Talán hallottad, hogy menyasszony vagyok, de azt nem, hogy Jancsi felkeresett, és kért, hogy béküljünk ki. Nem haragszom rá, de nem érdekel, szeretem a vőlegényem. Nem tudom, haza kerülök-e még valaha, már nem hiányzik a falu, csak ti!

Az ember hamar megszokja a jót és nekem mindenem megvan a nővéremnél. Ha összeházasodunk, apát is felhozom, s végleg szakítok Dombossal, de azt megígérem, valahányszor írni fogsz, mindig válaszolok!

Nem véletlen, hogy ezt a levelet is neked írom, az se baj, ha Babi kezébe kerül, mert ő tudja, hogy nemcsak kettőnk barátságáért jártam olyan sokat hozzátok. Szerettem őt is, de másodsorban. Az igazi ok Zoli volt.

Mikor elment, minden megváltozott, mégis nálatok leltem vigaszt, benned! Igen, benned Öcsi, mert úgy hasonítasz Zolira, mintha egyek lennétek, csak az a kilenc-tíz év, és a szemetek különbözik!

Gonosz tetteire határoztam el magam, de már nincs tüske bennem, tán egyszer majd elmondom. Jancsi eszköz volt tervem megvalósításához, az a levél már

válasz volt az enyémre. Nagyon sajnálom, hogy félrevezettelek!

Most befejezem, valószínű így is megzavartalak, ne haragudj! Legközelebb tapintatosabb leszek! Mindenkit üdvök! Szeretettel csókollak, Vera!

Öcsit alaposan felkavarta a levél, nem értette az egészet, hogy Zoli meg Vera?

Erről most hall először. Szó, mi szó, jól titkolták előtte, mert soha nem vette észre, de attól még így lehetett. Ha most édesanyja elolvashatná, biztos, sírva fakadna, mert valahányszor Zoli szóba került, mindig érzékenyült. Mindent elkövetett volna, csak boldognak lássa. Ez talán mindegyik gyerekére vonatkozott, de Zolira kétszeresen. Annak ellenére nem kényezteti el az asszonyt. Meg lehet érteni, mert, ahogy írja, sok gondja akad az új hazában:

Öcsi előtt lassan kezdett kiéleződni a história. Ezek összeeszesztek valamin, mire Vera elkezdett Jancsival egerészni, amit az ő érzékeny lelkű bátyja nem tudott elviselni, és gyorsan elszelelt. Persze más is lehet a történet. Ahogy visszaemlékszik, Zoli soha nem tudott huzamosabb ideig megmaradni egy lány mellett sem. De, hogy Verát képes volt otthagyni, ez már felülmúlta az ő fantáziáját.

Még lefekvés után is az járt agyában, vajon mit csinálhat most az újhazában? Előtte van, amint ül a küszöbön, és eszi a birsalmát. Nagyon szerette! Gerezdekre vágta, meghámozta, de nem kapott be egyetlen falatot sem, hogy ne szúrja a bicskája hegyére.

Zoli őt nem szerette, vagy ha igen, soha nem mutatta ki, mindig zavarta el maga mellől. Azért nem haragszik rá, főleg most, hogy Vera vele hasonlította össze.

Micsoda izmai voltak! Olyan volt a felső karja, mint más ember combja. Öt rugóval is könnyedén rángatta az expanderjét. Így idézgette fel maga előtt, míg végre elaludt.

Másnap a szőlő horolás és, a friss levegő józanította ki s csak a munkával foglalkozott. Babi egy kedves dalt dúdolgatott mellette, amit gyakran énekelgettek Verával. A délelőtt hamar elszaladt. Ebéd után ki se ment, kedvet kapott egy kis tekergésre. Anyja se kérdezte, hova készül, így nem volt nehéz elszabadulni otthonról.

Mielőtt elment, Verának írt pár sort, hogy jól vannak, hiányzik a társasága, de erre a levélre nem jött válasz, és az óta sem írt.

Elmúlt egy év, majd több, egyhangúan.

II.

Kora hajnal volt, a csillagok tompa fényei alig látszottak, nemsokára a hegy oldalánál a foszlányos felhők közül kibukott a nap. Zoltán lihegve kapaszkodott föl az emelkedőn, maga mögött tudva a határt. Nem érzékelte, mióta loholhatott, de az ereje utolsó tartalékát is fölemésztette. Megállt egy tisztáson, megkönnyebbülve sóhajtott föl. Hogy megpihentesse lábait, leült egy kidőlt farönkre. Gondolataiban hol az új, hol az óhazában kószált, szinte észrevétlenül szenderedett el, és elfeküdt az avaron. Alig alhatott el, mikor távoli kutyaugatásra riadt. Ösztönösen ugrott föl, bevetette magát a sűrűbe. Rohan, mint az űzött vad, határozottan, de ismeretlenül. Jó ideje futhatott, az ugatás nem halkult, sőt erősödni vélte. Érezte, hogy nem bírja soká, lábai

sajogtak, mert a sűrű bokrok összekarmolászták s csak most döbbsent rá, hogy fél. Alig egy órája úgy gondolta, túl van a nehezén. Nem tudta, meddig jutott el.

Végre kiért a sűrűből, a magasra nőtt fák között könnyebben mozoghatna, de ereje nem volt hozzá. Még egy kis erőfeszítés, sikerülni kell, ha eddig küzdött, nem lehet, hogy elkapják! Bízatta magát, de váratlanul egy patak állta útját.

Tudta, hogy öngyilkosság lenne belegázolni kihevült testtel, irányt változtatva az árral szemben szaladt. Mintha mellé szegődött volna a szerencse, mert egy hatalmas fa gallyai átnyúltak a folyó túlsó partjára, de kimerült állapotban nem fog tudni felmászni!

Hallgatózott. A kutyaugatás nem hallatszott, csak az enyhe, tavaszi szél pásztázta a leveleket. Leült a fűbe, hogy kifújja magát. Hirtelen a fejéhez kapott:

Úristen, a táska! Otthagytá a farönk mellett. Vissza nem mehet, mert elkaphatják, valószínű, nem is találna oda! – dunnyogott magában.

Ez nehezítette a dolgát, de határozott volt, tudta, mit miért csinál. Itt nincs két esély! Ha van, egyik rosszabb, mint a másik, tehát továbbmegy!

A kigondolt terv új erőre ösztönözte, vett egy mély lélegzetet, belekapaszkodott a vastag fatörzsbe. Meg kellett magát erőltetni, hogy feljusson az ágakig, ott ismét pihent kicsit, kiválasztotta a megfelelő ágot, majd óvatosan araszolt előre, nehogy megcsússzon, és a vízbe pottyanjon. A patak nem volt széles, csak a sodrásából lehetett következtetni, hogy mély. Pihent állapotban nem jelentene gondot, de most remegett minden tagja. Mintha szédülne is, homályossá vált előtte a lombzat, görcsösen markolászva, szinte beletapadt a rücskös gallyakba.

Várt egy percet, szemeit nem merte kinyitni, mert akkor még jobban szédült. Érezte, hogy most a türelem jelenti a menekülést, de ha valakit utolér a balszerencse, attól nehezen válik. Hallotta, hogy az ág megreccsen alatta, most a leggyorsabb mozdulata volt szüksége, hogy az öt-hat méter magasból ne a vízbe pottyanjon, mert ott lelné halálát.

Valószínű, a fáradtságtól nem figyelt eléggé, nem vette észre, hogy egy száraz ágat választott ki, ez lett a veszte. A vastag ág nagy reccsenéssel letört, ő meg olyan szerencsétlenül esett, hogy eszméletlenül terült el a túlsó parton, lábai belelőgtak a vízbe.

Zoltán egy kórházban tért magához, idegen világ, idegen környezet, idegen emberek között. Tudott valamit németül, de ahhoz kevés volt, hogy megértse, mit beszélnek körülötte a fehérköpenyes hölgyek, és férfiak. Mozdulni akart, de olyan éles nyilallást érzett a hátában, hogy feljajdult. Egy ősz ápolónő ült le az ágya szélre, magyarul figyelmeztette.

– Maradjon nyugodtan fiacskám! Magának el van törve egy tucat bordája, és belső vérzése is lehet. Most pár napig nem szabad erőltetni a mozgást, mert nagyobb baj is lehet belőle!

– Hol vagyok? – kérdezte Zoltán nyöszörögve, mert megszólalni is nehezebbre esett.

– Egy bécsi kórházban –felelte az asszony halkan. – Tudja e, hogy maga nagy mázlista fiatalember, mert ha nem jár arra az a két német úriember! Az orvosok szerint két óra választotta el a haláltól! Mondták, hogy egy erdész állította meg őket, aki magára talált.

Zoltán alig élt, minden lélegzetvétel egy kis halált jelentett, de azt megállapította, hogy a hölgy tisztán

beszél magyarul. Közben a sok fehérköpenyes elment, csak a hölgy maradt mellette. Kérdezte, nincs-e valamire szüksége, nem merte mondani, hogy igen, de egy ápolónő olvas a beteg szeméből. Megsimogatta Zoltán gyöngyöző homlokát, és kiment.

Egy perc múlva ágytállal tért vissza. A mellette levő ágyon negyven év körüli ember kuncogva beszélt valamit, a másik kettő jókat derült rajta. Zoltán semmit nem értett belőle, meg nem is érdekelte. Mikor túl volt mindenen, a hölgy hozott egy csillapítót, egy bögre teát, majd hosszabb időre magára hagyta. Mire visszajött, Zoltán már aludt. Szekrényére tett egy összehajtogatott papírt, megigazította a takaróját.

Esteledett, mikor felébredt, fájt minden porcikája. A csengőért akart nyúlni, de nem sikerült elérni. A mellette fekvő ember észrevette erőlködését, odalépett, és kezébe adott egy levelet. Zoltán nem értette, mit mond, csak igenlően bólogatott. Összeszedte minden erejét, nyelvtudását, míg megértette vele, hogy hívja be a nővért.

Egy fiatal szőke nő jött injekciós tűvel a kezében. Tekintete kedves volt, bár azzal a szerszámmal nem bizalomgerjesztő, de most azt se bánná, ha ötöt kapna egymás után, csak szűnjön a kegyetlen fájdalom.

A szer gyorsan hatott, még enni is tudott volna, de csak egy bögre teát, meg egy darab kétszersültet kapott, nem állt fönn a veszélye, hogy túltáplálják. Fáradtsága nem akart szűnni, tán az injekció is rádolgozott, újból elaludt. Már süttött a nap mire felébredt. Egy fehérköpenyes férfi állt az ágya mellett, és németül szólította.

– Vas ist lós? – hangzott a kérdés.

– Danke –felelte mosolyogva. Az ágy másik oldalán az ősz nővért pillantotta meg. Kellemes melegség futott át rajta.

– Na, fiam, mit hozzunk magának reggelire magyaros ételek kivételével? Füstölt sonkát ma nem kaphat, valószínű, ezután sem!

– Nem tudom, de nagyon éhes vagyok!

– Ez jó jel, akkor túl van a nehezén! – valamit mondott a férfinak belekacagva a szövegbe, mire az elégedetten bólogatott.

Ő volt a beszéd tárgya, mert a szemüket le sem vették róla.

– Az úr egy pár kérdést fog feltenni, ha elég erősnek érzi magát, én majd fordítom!

– Ha kérhetem, előbb olvassa el nekem ezt a levelet! – és átnyújtotta az összehajtott lapot.

Kedves fiatalember! Két hét múlva újból erre lesz dolgunk, szeretnénk meglátogatni! (mi hoztuk be önt)

Tisztelettel, és ismeretlenül is barátai!

A rövid üzenet simogatta Zoltán érzelmeit, szokatlan volt ez a figyelmesség.

– Nos, fiatalember, most maga beszéljen! Mikor, hol született, hova tart, de először a nevét szeretnénk tudni!

– Erdélyi Zoltán vagyok, 1934-ben születtem Dombson. Egyelőre nem tudom hova tartok. – Közben a nővér fordított, a férfi a kezében levő iratokat nézte, és igenlően nyugtázta.

– Azt mondja az úr, hogy stimmelnek az adatok. Megtalálták a táskáját az irataival együtt, de meg kellett győződnie, hogy valóban az öné, mert az elmúlt hónapokban a nagy áradat idején sok probléma volt a papírokkal.

Zoltán örült, hogy megkerült a táskája is, nyugtatgatta magát: Biztos helyen van, csak az átkozott bordatörés ne gyötörné olyan kegyetlenül, mert mihelyt megszűnik a gyógyszer, vagy az injekció hatása, a fájdalom elviselhetetlenné válik. Az idő nagyon lassan múlt, minden óra egy napnak tűnt, a nővéren kívül senkivel nem tudott beszélgetni, gondolatai voltak a partnerei. Elhatározta, hogy csak a holnappal foglalkozik, nem gyötri magát a múlt emlékeivel, bár nehezen ment képzeletben jövőt alkotni.

A szőke ápolónő jött be látványromboló injekciós tűvel a kezében. A tű ellenére is csinos volt. Verára gondolt. Próbálta összehasonlítani a két szépséget, de a módszer mindig sántít, és felhagyott vele.

Szuri után a szőkeség elviharzott, nem sok időt hagyva a merengésre, utána mindjárt elaludt.

Éjszaka nagy fájdalomra ébredt, nehezen elérte a csengőt és megnyomta. A nővér rövid időn belül ott volt, felkattintotta Zoltán falilámpáját. Még egy magyar szót se lett volna képes kipróbálni, nem németet, csak fájdalmas arccal nézett a szépségre.

A nővér elsietett, és két tablettával tért vissza. Rövid időn belül hatott a gyógyszer. A nő még mindig ott állt mellette, figyelte minden rezzenését. Tíz perc elteltével már jól érezte magát, de a körülmények megint ellene szóltak.

Hogy mondja meg ennek az elragadó hölgynek, hogy problémái vannak?

A nővér látta, hogy Zoltán megkönnyebbült, sarkon fordult. Zoltán erőt vett gyávaságán, ez alól nincs kibúvó, bármennyire röstell a dolgot.

– Bitte? – kérdezte kedvesen.

– Problémám van –, mondta magyarul, és összeráncolta a homlokát. – eszébe sem jutott, hogy a nő vajmi keveset értett belőle, de a világ legtermészetesebb módján behozta az ágytálat. Miután távozott még soká nem tudott elaludni. Az ismert német szavakat idézgette fel emlékezetében.

Holnap megkéri az idős nővért, vegyen egy magyar-német szótárt.

Eltelt egy hét, Zoltán már tűrhetően érezte magát, a rettenetes fájdalmai megszűntek, nővéri segítséggel egy-egy rövid sétára fölkelhetett. Szótár még nem volt, de a szobatársak jó beszélgetőpartnerek voltak. Főleg a vörös hajú volt nagyon szívélyes vele, a családjának is bemutatta. Elhatározta, ha felépül, meglátogatja őket...

Május nyolcadikán a csinos szőke volt az ügyeletes. Kilenc óra tájban az ősz nővér is megjelent, egyenesen Zoltán ágyához ment, s a megszokott kedves mosoly még erőteljesebben sugárzott arcáról. Egy kis csomagot tett az ágyra, hátrébb lépett, megköszönte a torkát, grimaszt vágva.

– Kedves Zolika, engedje meg, hogy édesanyja helyett ma én köszöntsem születésnapja alkalmából! Fogadja szeretettel ezt a csekélységet. – mutatott a csomagra.

Zoltán annyira megilletődött, hogy szólni nem tudott, hol a csomagra, hol a nővérré pillantott zavarában. Szépet akart mondani, vagy szeretett volna, de nem sikerült.

– Nem kell hálálkodnia –, előzte meg a nővér-csupán kis apróság, de ez csak egyik része a meglepetésnek.

– Sikerült felcsigázni a családom érdeklődését, feltétlen meg akarják magát ismerni, mégpedig ma délután! Tehát készüljön a nagyszámú látogatókra!

– Igazán nagyon kedves! – hebegett Zoltán, de mindjárt el is szorult a szíve, az övéire gondolt. Ahelyett, hogy örülne, kétségbeejtően szomorú volt.

– Kedves fiú –, kezdte a nővér – tudom, mit érez most, én is voltam hasonló helyzetben, az én dolgom még az is nehezítette, hogy nő vagyok, de ha teszünk valamit, azért magunknak kell vállalni a felelősséget! Most vegyen erőt az érzelmein, s csak a jóra gondoljon, mindjárt könnyebb lesz a lelkének.

Zoltán elmosolyodott, s az asszony keze után nyúlt, hogy megcsókolja. Felült a segítségével, és kezdte kibontani a csomagot. A nővér nem merte otthagyni, meg jólesett neki, hogy érdeklődik Zoltán az ajándék felől. A selyempapírt, óvatosan széthajtotta, fölül egy szál rózsza feküdt, alatta cédula magyarul írva.

Erdeli Zoltánnak 23. Születésnapja alkalmából.

Az írásban volt hiba, de a hatás tökéletes, ennyi is elég lett volna. Leemelte a doboz tetejét, egy fehér ing és egy sötét nyakkendő volt benne. Zoltán oda volt, és hogy hitelt adjon örömének, még egyszer megköszönte.

Közben a fiatal nővér is bejött és magyarul kívánt boldog születésnapot s egy tábla csokoládéval fejezte ki jókívánságát. A szobatársak is megsejtették, mert mindegyik kezét szorította vele. A vörös fiatalember visszament a szekrényhez, kivett belőle egy tárgyat, s a reggelihez kapott szalvétába csomagolta. Átadta Zoltánnak egy mondattal, melyet az ősz nővér mindjárt fordított. Az volt a lényege, ha nem dohányzik is tartsa

meg magának emlékül. A szalvétában egy ezüst cigarettatálca volt.

Jól sikerült a nap, de estére elfáradt, alig várta, hogy villanyt oltsanak. Ez volt az első olyan éjszaka a kórházban, amit nyugodtan aludt át. Reggel arra ébredt, hogy a huzat becsapta az ablakot, amit az ősz nővér benyitott.

Készüljön Zoltán, most egy hosszabb sétát fogunk tenni, amíg el nem macskásodnak a lábai!

Hosszúra sikerült, a séta végén már nehezen lépkedett.

A séták napirenddé váltak, egyre hosszabbak lettek, már egyedül vállalkozott volna rá, de a nővérek nem engedték. Mindkettő szimpátiáját élvezhette, elég nyilvánvaló volt a megkülönböztető figyelmesség.

Az első sétától számított negyedik napon Éva nővér volt az ügyeletes, ő vitte Zoltánt a kötelező reggeli útra. A folyosó végén, ahova besütött a Nap, hatalmas szobapáfrányok voltak állítva. Alatta fehérre mázolt fapadok, oda ültek. Egy ablak nyitva volt, a langyos májusi szél erdő illatot sodort a közeli hegyek felől. Éva megfogta Zoltán karját, mélyen a szemébe nézett, mintha mondani szeretne valamit, de csak a zavart látta rajta, s hogy egész testében reszket. Felnézett, a folyosó túlsó végén egy kis srác ólálkodott. A nő szabad keze után nyúlt, ő félőn húzta el.

– Bitte, ich habe mann! – de a férfi karját nem engedte el.

Zoltán igyekezett felállni, elindultak a szoba irányába, a folyosón most nem tartózkodott senki. A nő megállt, szembefordult Zoltánnal, és határozatlan

mozdulattal magához ölelt. A férfin forróság futott keresztül, amint a nő arca a nyakához ért.

Asszony, és nyakába borul a folyosó kellős közepén! Mi lesz ebből? Kicsit eltolta magától, megsimogatta a haját, és megcsókolta. A nő nem ellenkezett, de a következő pillanatban elkapta a fejét és halkán kiáltott.

– Bitte, helfen sie mir! – Zoltán rögtön értette, hogy most rosszul érezte magát. Egy kövér férfi sietett oda, megfogta Zoltán még szabad karját s visszavezették a szobába.

A nő szégyenlősen a férfit mosolyogva kisietett a szobából.

Ezekben a napokban Zoltán mámorban égett, de bekövetkezett, amitől tartott, Éva nővér ritkábban látogatta. Tudta, hogy most ez a leghelyesebb, amit tehetnek, de a vágya még erősebb lett, mint valaha. Lobbanékonyágát az édesapjától örökölte, mert anyjáról nem tudta elképzelni, hogy apja után valaki szóba jöhetne az életében.

Ha két hasonló természet összetalálkozik, az vesse rájuk az első követ, aki mást tenne a helyükben! Miért nem tudnak ők egymással beszélni? Egyáltalán kell-e ott bármi szó, ahol két őszinte tekintet találkozik? Másnap az ősz nővér adott át Zoltánnak egy levelet a két német férfitől, amit máris elolvasott.

– Nem tudnak a megjelölt időben jönni, egy héttel elhalasszák a látogatást – fordította a nővér.

Zoltán elhatározta, hogy beszélni fog Évával, de, gondolkodóba esett.

Talán el fogja utasítani, hogy férjes asszonnyal próbálkozik. De csak tanácsot kérne, nem közreműködést, miért lenne olyan nagy bűn? Igen,

tanácsot fog kérni s most, hogy elhatározta, már várta is az alkalmat. Jó, hogy legalább egy ember van, akivel megbeszélheti ügyes–bajos dolgait.

Amint megjelent a nővér, kíméletlenül rávetette magát, megszabadulva minden gátlástól, a cél vakmerővé tette.

– Nővérke, szeretnék önnel beszélni, ha van ideje természetesen, ha meghallgat!

– Örülök, hogy bizalommal van hozzám, nyugodtan mondja el, ha gondjai vannak!

– Lehet, ostobaság, amit kérdezek, de elképzelni sem tudom, milyen kötelezettségeim lesznek gyógyulásom után?

– Erre a kérdésre nem tudom a választ, szerintem azért magának nem kell fizetni. Nem maga az első, aki a közelmúltban hozzánk került. De erről úgyis fogják tájékoztatni illetékesek, ez nem a mi hatáskörünk. Szerintem ezen ne töprengjen, magának most az a dolga, hogy mielőbb felépüljön! A gondok akkor is megoldódnak, ha nem erőltetjük.

– Köszönöm nővérke, de van még egy kérdésem, nem tudom, merjem-e feltenni önnek?

– Ahogy gondolja, de csak kérdésekre tudok válaszolni, ha tudok!

– Éva nővérről lenne szó! – kezdte félénken – Azt hiszem, megkedveltem.

– Hát ez gyorsan ment! – Tekintetében nem volt semmi szemrehányó – Mit akar tudni róla? Hogy férjnél van-e? Nincs!

Ebben az egyetlen szóba Zoltán beleszédült, többet jelentett neki, mint bármi más.

– De – folytatta a nővér –, én nem szóltam magának róla, ezt jól jegyezze meg! Ilyen, vagy ehhez hasonló szerepet sincs szándékomba játszani sem magának, sem Évának! Ő is megkért, hogy hallgassak, de úgy gondolom, ő előnyösebb helyzetben van magával szemben.

– Nem értem miért kellett mondani, hogy asszony, és miért történt meg, ha nem akar tőlem semmit?

– Éva okos lány, és ami maguk közt történt –, mert arról is tudok –, egyikőjük sem hibáztatható. Éva már nem fiatal, közel harminc éves, nem tudná elviselni, hogy magában is csalódjon. Ha rám hallgat, mivel a véleményem kérte, nem szabad megfutamodni! Ha úgy érzi, szereti, harcoljon érte! Szép pár lennének.

Az idős hölgy szívmengető szavai többet jelentettek Zoltánnak minden balzsamnál, amit lábadozása során kapott tőle, pedig az sem volt kevés. A régi betegársak mind kikoptak mellőle, csak ez a kedves asszony volt, aki tartotta benne a lelket.

Éva délutánra jött, szőke haja most is kivillant kendője alól, de köpenyét végig begombolta. Egy pillanatra benyitott Zoltánék szobájába, látta, hogy a férfi alszik, nyugodtan rajta felejtette a tekintetét. Arca borostás volt, mégis vonzónak találta, bárki leolvashatta arcáról az érzelmeit. A férfi mocomogni kezdett, gyorsan kiosont, mielőtt felébredne, csak a távolodó lépteit hallotta a folyosóról, s az ismerős cipősarkok kopogása egy-egy ritmusváltás volt sajgó szívében. Hanyatt fekve a mennyezetet nézte, mindenhol a nagy fehérség omlott rá, és a magány. Vajon meddig tart ez az érzés, és ha elkerül innen, látja e valaha Évát?

Elszomorodott, gondolatai most jobban fájtak, mint a bordái. Hirtelen Vera arca jelent meg előtte és nem találta a magyarázatot, hogy alig gondol rá. Talán az a tény, hogy róla úgyis le kell mondani, vagy, hogy mostanában csak Évával van elfoglalva.

Mit várhat ettől a kapcsolattól, ha egyáltalán annak lehet nevezni? Felépül, elkerül innen, útja másfelé vezet. Huszonnyolc éves. Valóban szerelmi csalódás?

Ha ez, ha az, számára akkor is érthetetlen, hogy egy ilyen csinos nő el tudta kerülni a házasságot. De elképzelhető, hogy egyedül akarja leélni az életét. Egy biztos, Vera nem fogja lányfejjel elérni ezt a kort.

Ebéd után nem pihent le, egy ideig a szobában sétálgatott segítség nélkül, már egyéb mozgásokra is képes volt. Odament az ablakhoz, kinyitotta az egyik szárnyát, kihajolt és nagyokat szippantott a betóduló friss levegőből. Csak most látta, hogy az első emeleten van. Hosszan nézelődött. Az egyre sűrűsödő lombok kicsit eltakarták a kilátást, de így is akadt bőven látnivaló. Az épület előtt széles park húzódott pázsitfűvel és bokrokkal, a parkon túl gyalogjárda, úttesttel. Nézte a nem szűnő forgalmat, egy-egy érdekesebb gyalogost megpillantástól eltűnéséig követett. Feltűnt, hogy milyen sok a szőke nő, és Juhász Gyula csodálatos verse jutott eszébe. Szegény költőhöz nagyon mostoha volt a sors, pedig megérdemelte volna a boldogságot!

De ki nem érdemli meg a boldogságot? Mi lesz az ő boldogságával, milyen lesz az ő szókesége, ha már az emléke is homályba vész? Annyira elmélyedt gondolataiban, még azt sem vette észre, hogy az ősz nővér többször szólította. Odament hozzá, megfogta a karját, elhúzta az ablaktól.

– Nem hiányzik, hogy megfázzon, vagy belázasodjon! Még egyszer meg ne lássam nyitott ablaknál! A bécsi májusok nagyon hamisak, ezt már saját bőrén is tapasztalhatta! – korholta Zoltánt, majd elmosolyodott, felhúzta pisze orrát és mindkét szemével hunyorított.

Zoltán bólogatva fogadkozott, hogy ilyet soha többé nem fog csinálni:

– Nővérke, maga a világ legtündéribb asszonya!

– Maga meg a legtündéribb fiú, ha szót fogad! – válaszolta erősen megnyomva a végét, majd sarkon fordult, és kiment.

Zoltánt kellemes érzés töltötte el, arra gondolt, miért kell az ilyen kedves embereknek megöregedni.

III.

Hét éve, hogy Öcsi befejezte az általános iskolát és rákövetkező évben egy pesti vállalatnál helyezkedett el segédmunkásként. Háromévi megfeszített szorgalmába került, hogy levizsgázzon a finommechanikai műszerész szakmából. Ez hízelgő volt ránézve, mert akkor még nem sokan dicsekedhettek hasonló eredménnyel. Sokan elkezdték, de legtöbbször hamar lemorzsolódott, olyan magasak voltak a követelmények. A munka mellett kitartás, és elkötelezettség is kellett, nem volt elég odajárni.

Öcsi következetesen építette fel a számára elfogadható életmódot, rájött, hogy eredményt csak akkor tud elérni, ha képes bármiről lemondani a cél érdekében. Mire bevonult, elismert szakinak számított, vissza vártrák

leszerelés után. A seregben nagy eredményekkel nem dicsekedhetett, leszerelés előtt két hónappal léptették elő örvezetőnek.

Soha nem törekedett rangra, hatalomra, nem akart senkit ugráltatni.

Így volt a munkahelyén is. Mikor visszakerült, egy csoportvezetői tisztséget ajánlottak fel, de visszautasította, mert tisztában volt vele, hogy ebben a munkakörben csak követelhet, adni nincs módjában. Ha dolgozni kellett, ott volt ő, de az irányítást nem neki találták ki, ahhoz kemény kéz, és sokkal nagyobb tapasztalat kellett. Ezzel a szemlélettel maga alatt vágta a fát, mert mindig a legrosszabb helyekre csapták.

Nem érezte magát áldozatnak, szerette ezt a kóbor életformát. Keresetére sem panaszkodhatott. Munkáját mindenhol elismerték, lassan a többiek fölé nőtt. Amit keresett, nem herdálta el feleslegesen, egyedüli szenvedélye a cigaretta volt, azt is mérséklettel szívtá. Megtakarított pénzéből vett egy használt Trabantot, azzal tekeregték be a környéket Bartos Lacival. Őt a vállalatnál ismerte meg, egy csoportban dolgoztak, hamar barátság szövődött közöttük.

Egy adminisztrátor lány tartozott még a szűkebb társasághoz, Ferenci Juli, akit a telepvezető helyettes üldözött szerelmével, kevés sikerrel. Jónás szaki talpig vezetésre termett figura, úgy osztogatta az utasításokat, mint egy bokszoló az ütéseket, csak több szabálytalansággal, sok volt benne az övön aluli. Julit se kímélte, szegény azt se tudta, hogyan meneküljön előre. Kéve számra hordta neki a szebbnél szebb virágkölteményeket, remélve, egyszer majdcsak beadja a derekát. Olyan nyíltan csinálta, hogy az egész

kirendeltség azon csámcsogott. A felesége hasonló felfogásban szenvedett. Egy alkalommal olyan patáliát csapott az irodában, még a szomszédos üzemben is hallhatták.

A botrány nem Juli végett tört ki, bár a nő arról is tudott, de tisztában volt vele, hogy a férje még a pokolban sem találna hódolóra. Valamilyen pénzzel nem volt megelégedve, és férje helyett ő kívánt sarkára állni. Hangoztatta, hogy majd ő rendet tesz ebben a bolondtanyában. Jónás szaki csak irult-pirult, mint egy szűz újasszony a nászágy előtt, de nem mert megszólalni, annál jobban féltette a két szeme világát. Megtörtént, hogy kikapart arccal mutatkozott, olyankor került az embereket.

Juli szemrevaló fehércseléd Laci megállapítása szerint, csak pár kilót kellene leadni a súlyából, és az is tény, hogy nem véletlen fészkelte be magát a csapatba, még munkaidő alatt is folyton Öcsi nyakán lógott.

Öcsi huszonkét éves kora ellenére nemigen foglalkozott a lányokkal, Julihoz is kizárólag baráti szálak kötötték, de a lány mégsem tágított, bizakodva várta az időt, hogy egyszer csak bekövetkezik! Az idei nyár, az egyhetes kirándulás talán meghozza kettőjük boldogságát! Nagyon sokat várt ettől az úttól.

A fiúk kivettek két hét szabadságot, hogy az elsőt majd Öcsiéknél töltsék hasznosan. Elvégeznek otthon minden nehéz munkát, ami édesanyjának már megterhelő. Julinak megígérték, hogy indulás előtti nap jönnek érte, és hármasban mennek Tihanyba, ott fognak csatlakozni a többiekhez.

Laci izgatottan mocorgott a Trabantban, mintha egy soha nem látott világba igyekezne.

– Te most csodákra vársz? – kérdezte Öcsi – Ki kell, hogy ábrándítsalak, mert nálunk nem találsz semmi érdekeset!

– Úgy beszélsz, mintha még soha nem jártam volna falun. Ha nem említettem volna, elmondanám, hogy az anyai nagyapámék egy zalai faluban élnek, és a gyerekeim minden nyarát náluk töltöttem! – emelte fel hangját Laci sértődötten.

– Akkor meg mit izgulsz? Egyik falu olyan, mint a másik! Egyik porosabb, a másik koszosabb – hallgattak.

Letértek a főútról. A faluig még volt pár kilométer a bekötőúton, amit bitumennel önthettek le az elmúlt napokban, s apró, zúzott követ szórtak rá. Ettől úgy kopogott az alváz, mint mikor a tetőlemezt veri a jég. A faluba érve Öcsi nem győzött kiintegetni.

– Látod Laci, ami talán mégis csodálatos falun, itt mindenki ismeri a másikat. Nézd azt a bajuszos kisőreget ott a padon! – Öcsi lassított, és kiköszönt a letekert ablakon. Az öreg felállt, megemelte a kalapját, nagyokat bólogatva. – Egyedül lakik abban a nagy házban, a felesége még akkor meghalt, mikor általánosba jártam. Talán azt se tudja, mekkora a vagyona, de nem megy be a kocsmába egy kisfröccsre.

– Miért nem nősül meg újra? Akkor lenne mire költeni. Jegyezte meg Laci epésen.

– Itt mások az emberek, mint városon, leköti őket a kora reggeltől késő estig tartó örökös munka. Elfáradnak és lefekszenek, másnap ott folytatják, ahol abbahagyták, s ez így megy évről-évre, amíg megöregszenek. Sok olyan ember él itt, aki még moziban sem volt. Amíg TV nem létezett fogalmuk se volt a mozgóképről. Szabadnapjuk csak vasárnap van, azt tiszteletben tartják.

Ebéd után kiülnek a ház elé szomszédostól. Elbeszélgetnek, vagy nagyokat hallgatnak.

– Miről tudnak beszélgetni? – ámuldozott Laci – Szinte képtelenség! Érdekes, hogy ez soha nem tűnt fel nagyapáméknál, valahogy más szemüvegen néztem az életüket.

– Pedig ez így van, nekem elhiheted! Téma mindig akad, ez a bölcsője a híres falusi pletykáknak is, itt sok fiatal jövője múlik azon, hogy mi a közhíre.

– Lenyűgöző, amit beszélsz, csak egyszerűen hihetetlen!

– Miért lenne hihetetlen? Te például feleségül vennéd Vörös Katit, a villanszerelőt?

– Hát őt azért nem! – vágta rá Laci habozás nélkül. Te is tudod, milyen könnyűvérű nő, akármilyen csinos!

– Persze, ezt neked mondták, igaz? Vagy esetleg tapasztalatból beszélsz? Mert ha nem, akkor milyen jögon ítélsz felette?

– Bölcs vagy Öcsi, nyertél! Irigylem a logikád, tökéletes a hasonlat, és egy kicsit szégyellem is magam!

– Azért túléléd! Egyébként mindjárt otthon leszünk, a következő utca már a miénk.

A poros kocsiúton szembejött velük egy teherautó, Öcsi lehúzódt az árok széléig, mikor elhaladt mellettük a jármű, hatalmas porfelhőt hagyott maga után, le kellett állniuk, mert semmit nem láttak. Ahogy ült le a por, a házak és fák kontúrjai egyre élesebben rajzolódtak ki a vörösen lebukó nap sugaraitól.

– Csodálatos! – áradozott Laci.

– És egészségtelen! – fojtotta bele a szót Öcsi, mielőtt tovább lelkesedne– Megálltak.

– Ha értesz a falusi kapukhoz, ki is nyithatod!

Lacinak üggyel-bajjal sikerült, finoman megjegyezte, hogy neki ez nem jelent gondot.

A konyhaajtóban egy szőke, maszatos képű kisfiú jelent meg, ijedten szemlélte az érkezőket.

– Mami, idejöttet!– kiáltott be az ajtón selypítve.

A fiatalasszony kötényébe törölgette a mosogatástól nedves kezét, és a kisfiú mellé lépett.

– Édesanyám hol van? – érdeklődött Öcsi, ugyancsak megilletődötten.

– Maga az Öcsi, ugye?

– Erdélyi József vagyok, ő a barátom – mutatott Lacira.

– Jó estét! Kerüljenek beljebb! Édesanyja a múlt héten utazott el Babihoz, Nem értesítette?

– Nem tudok semmiről –válaszolta Öcsi, és elindult az asszony felé.

– Özvegy Barnáné – mutatkozott be – Jöjjenek beljebb. A konyha fürdött a tisztaságban.

Az asszony leültette a két férfit az asztalhoz, ő és a gyerek a heverőn foglalt helyet.

– Ő Csabi, a kisfiam –észrevette, hogy Öcsi a gyereket figyeli – most három éves. Apukája két éve halt meg, mi egy éve élünk itt a faluban. Magukhoz két hónapja költöztünk.

Öcsit megdöbbsentette, hogy anyja erről sem értesítette. Azelőtt nem volt olyan dolog, amiről ne tudatták volna egymást. Úgy látszik, idővel minden szoros kötelék meglazul –merengett el magában. A fiatalasszony észrevette Öcsin a csalódottságot.

– Az édesanyja csodálatos asszony, mindketten nagyon megszerettük! – mondta, és utána kínos csend következett.

Öcsi felállt, körbejárt a konyhában, minden tárgyat megérintett, nem vett észre semmi változást, csak a tökéletes tisztaság volt mindenütt.

– Ne értsen félre fiatalasszony, egyáltalán nem a maguk jelenléte zavar, sőt örülök, legalább van valaki édesanyám mellett, én mostanában ritkán jutok haza.

– Ezt édesanyja is említette –megint hallgattak.

– Mi nem sokáig szándékozunk itt maradni, csak amíg megoldódnak a dolgaink – folytatta a fiatalasszony.

– És hova fognak menni? – érezte, hogy a nő hangjában ott van a csalódottság.

– A Bajatonja medünt! – szólt közbe a kisfiú, az asszony fölnevetett.

A Balatonra csak üdülni megyünk kisfiam! Talán sikerül Pesten álláshoz jutnom, és ha szerencsénk lesz, lakáshoz is.

– Itt mivel foglalkozik? – Ezt a kérdést se kellett volna feltenni, úgy vélte, jobb, ha már meg se nyikkan.

– Az általános iskolában tanítok, most szünet van. Jövő héten egy tizenhét fős csoportot viszünk Füredre egyik kolléganőmmel. Remélem, jól fog sikerülni, aranyos, fegyelmezett diákjaink vannak.

– Akkor lehet, hogy találkozunk, bár mi Tihanyba megyünk, de valószínű, átnézünk Füredre is.

Öcsi mintha kényszert érezne a nővel való diskurálásra. Máskor órákon át képes hallgatag maradni, független a társaságtól.

– Szintén jövő héten? – érdeklődött a nő.

– Igen, de csak egy hétre megyünk – mondta Öcsi, közben intett Lacinak – Akkor nem is zavarjuk tovább, ha így történt.

– Nagyon kínos helyzetben érzem magam, hogy miattunk kell visszamenniük! – mentegetőzött a nő.

– Ugyan kedves, ön nem tehet semmiről, édesanyámnak kellett volna engem értesíteni!

– Ha nem tartják képtelenségnek, mondanám, ne menjenek vissza ilyen későn! Az idő kifogástalan, a fészerben friss széna is akad, vinnének ki pár plédet, ott elalhatnának.

– Öcsi, ez pompás ötlet! – Laciban most is feléledt az új helyzet iránti kíváncsiság.

– Már úgyis régen aludtam széna között –egyezett bele Öcsi.

– Azért mertem felajánlani, mert erről beszélt édesanyja –mondta az asszony, és elővett három plédet. Addig csinálják meg a fekhelyüket, míg be nem sötétedik! Én készítek valami harapnivalót, de feltétlen jöjjenek vissza!

A két ifjú összeszedte a takarókat, még kispárnákat is kaptak.

– Juli megpukkad az irigységtől, ha megtudja! Azt is elmondjuk, hogy milyen csinos fiatalasszony adott szállást! Ráadásul özvegy! Vagy te nem tartod csinosnak? – kérdezte Laci, közben összeturkálta a friss szénát.

– Laci, inkább ülj le, vagy temesd el magad a szénában, majd én megcsinálom egyedül!

– Ahogy parancsolja uraságod! – nevetett, és belevetette magát az illattömegbe, aztán Öcsi nyakába akaszkodott, magával rántva.

Mire visszaértek, az asztalon gőzölgött a tea és tojásrántotta.

– Ezt sikerült hirtelen összeütnöm. – szerénykedett a nő. Talán nem vette észre, de minden mondata Öcsi felé irányult.

– Ennél fölségesebbet nem is kívánhatnánk! Önök miért nem ülnek ide?

– Mi már vacsoráztunk, fogyasszák egészséggel!

A két fiú nekilátott, percekben belül leettek mindent az asztalról. Egy órányi beszélgetés követte a vacsorát, a kis srác már elszenderedett az anyja ölében.

– Itt az ideje lefeküdni! – javasolta Öcsi – Gondolom, maga is elfáradt tőlünk.

– Egyáltalán nem! – tiltakozott az asszony – most bőven van időm pihenésre.

– Még mindig azon rágódok, miért nem értesített édesanyám, hogy elutazik, mikor jól tudta, hogy jönni fogok?

– Táviratot kapott Babitól, amilyen gyorsan tud, menjen. Egy órán belül itt sem volt – Említette, hogy feldob magának egy táviratot Pesten. Talán elfelejtette.

– Ez jellemző anyukámra, a gyors elhatározás, kitalálja, és már csinálja is.

– Most azért habozott egy kicsit a kukorica végett. Hét végén akarta bekapálni.

– Nem tudja, mekkora terület? – Öcsi már kint érezte magát a földeken, ami mindig is a szíve csücske volt.

– De igen. Ezerkétszáz öl. A hét végére ígérték az ekézését, de nem tudom, be van, vagy nincs.

– Nem baj, megnézzük. Tudja, hol van a föld? – kérdezte Öcsi.

– Én nem, de a szövetkezeti irodában biztos megmondják.

– Igaza van hölgyem. Laci készülj, mert holnap bevezetlek a földművelés legrejtettebb világába, olyat még úgyse pipáltál! Most pedig jó éjt asszonyom! Már úgyis későre jár, és nekem is le kell fektetnem ezt a gyereket, hogy holnap ne nyűgösködjön.

– Maga se tagadhatná le az édesanyját! Elhatározza, de már cselekszi is.

– Őt soha! – válaszolta Öcsi visszafordulva, és elnyelte őket a falusi sötétség.

– Öcsi, alszol?

– Szeretnék, de állandóan mocorogsz, mint aki tele van bolhával!

– Egyszerűen odavagyok az örömtől! Bizisten, nagyon jó a közérzetem.

– Ezt holnap mondd, és akkor én is odaleszek! De most aludj végre, mert oldalba váglak!

– Olyan romantikus ez az egész! Falusi ház, tojásrántotta, hangulatos fészter illatos szénával. Meg ez a bájos özvegy!

– Hogy teljes legyen az örömöd, azt szeretném, ha ő feküdne itt helyettem. Nem igaz?

– Öcsi te vak vagy, erre akár megesküszöm! Vagy csak egyszerűen mamlasz? Az már bűn, amit művelsz! Ott van Juli, vagy bármelyik csaj? Akiknek csak intened kellene!

– De ez az asszony! Úristen, hogy nézett rád! Van fogalmad, hogy ki lehet éhezve egy belevaló fickóra? Épp csak nem kért meg, hogy maradj ott vele éjszakára.

– Mond Laci, Pest szüli az ilyen idiótákat, vagy te csak véletlen jöttél a világra? Ha kíváncsi vagy a véleményemre, nem tudom elképzelni, hogy hiányérzete legyen, annál sokkal jobban néz ki, sőt csinos! Bármikor

tud fogni akár tíz férfit is, másodszor, ezt a témát százszor megrágtuk! Ennyi, és nem több, de most már aludj!

Veled nem lehet normálisan beszélni!

– Hogy te mért nem szegődtél papnak? – dünnyögte, majd megfordult.

A friss széna zizegése nehezen álomba szenderítette őket.

Mire Öcsi visszaért a T. Sz. irodáról, a fiatalasszony beszerzett a szomszédból még egy kapát.

– Azt hiszem, ma meleg napunk lesz, nem árt iparkodni!

– ,Nemhogy velünk akar tartani? – csodálkozott rá Öcsi.

– Miért ne? Nekem se árt egy kis mozgás.

– Mi lesz Csabival? Őt nem vihetjük magunkkal a forró határba!

– Ne aggódjon! Csabit átvittem Erzsike nénihez, nem az első eset, hogy kölcsön adom. Talán hetekig ellennének egymással!

– Őszintén örülök! Így talán ma befejezhetjük a kapálást, és visszamehetünk Szolnokra.

Öcsi nem volt meggyőződve, hogy nagy segítségére lesz a két önkéntes.

Láthatóan nem tetszett a nőnek Öcsi megnyilvánulása, mert az élcelésen túl úgy festett a dolog, mintha ő sürgetné távozásukat, de nem tett megjegyzést, nehogy félreértsék. Még azt gondolják, rájuk akar akaszkodni.

– Már mindent belepakoltam a kosárba, kenyér, szalonna, margarin, zöldhagyma és retek.

– Egy pillanat! – Öcsi beszaladt s egy nagy bográccsal tért vissza.

– Szent isten! Mit akar azzal a húsz literes bográccsal? – ámuldozott a nő.

– Csak tíz. És ha kérhetem, pakoljon még oda krumplit, vöröshagymát, zsírt, pirospaprikát és sót! Útközben veszünk pár üveg sört. Olyan fejedelmi ebédünk lesz, hogy még a tanácselnök is megnyalna a tíz ujját tőle!

Laci csak most volt oda igazán az örömtől. Váltig bizonygatta, ez életének legpazarabb vakációja, csak azt nem értette, miért pont a tanácselnöknek kéne megnyalni az ujjait?

– Hogy ez a falusi világ milyen rejtélyes!

Mire kiértek a kukoricásba, a nap már kiritttyentette magát, úgy tüzelt, mintha felbosszantották volna.

– Még szerencse, hogy fák is nőnek ezen a kietlen tájon! – méltatlankodott Laci – Csak az a baj, hogy rövid az árnyékuk. Nem gondolja tanárnő?

– Na, egyezzünk meg abban, hogy maga Laci, maga pedig Öcsi! Én Olga vagyok, és semmiféle tanárnő. Asszonyom, vagy hölgyem! Fiatal létünkre olyan hivatalosak vagyunk, mintha konferencián lennénk.

A két fiú is maximálisan egyetértett a határozattal.

Öcsi egy nagyobb akácfa árnyékába állította le a kocsit, a tanyát egy sűrű bokor tövébe üttették fel. Laci üggyel-bajjal összetákolt egy tűzhelynek nem mondható borzalmat, míg Öcsi tüzelőt gyűjtött a közeli bokrok alól. Olga óvatos volt, nem vált meg az otthonkájától, inkább legyen melege, mintsem odakozmáljon.

Végre beindult a nagyüzem. Öcsi elmagyarázta a segédeknek a kukoricakapálás minden fortélyát, és nekiveselkedtek.

Kevés idő elteltével csodálkozva tapasztalta, hogy Laci milyen öntudatosan dolgozik, de hogy Olga se maradjon le, besegített a sorába. Nem volt hosszú a tábla, hamar megtettek egy fordulót, a másodiknál Laci magára húzta az inget, érezte, hogy ég a háta. Öcsit is figyelmeztette, de eredménytelenül.

– Majd a következőnél, egy fordulót még kivárok. Az én bőröm hozzászokott a falusi naphoz! – Mikor kiértek a második fordulóval, Öcsi megdicsérte dolgozóit. – Meg vagyok elégedve a munkájukkal! – mondta – Olga, maga hozzáfoghatna a főzéshez, mi Lacival tovább csináljuk, hogy ez is fogyjon.

– Rendben, de most már tényleg vegye fel az ingét! Talán még nem késő!

– Majd felveszem, ha szükségét érzem. – mosolygott a nőre.

Szerencse, hogy a sört egy frissen vájt gödörbe rakták, és letakarták zöld gallyakkal, így megtartotta kellemes hűvösségét.

– Mit gondolsz Öcsi, megvan már a fele? – kérdezte Laci felegyenesedve, jobb karját végighúzta izzadt homlokán.

– Nem tudnám megmondani, ha kiértünk a sorral, megnézem.

– Miért nem veszed fel már az inged? Olyan vörös a hátad, mint a kelő nap! Hogy tudsz ilyen konok lenni?

– Legalább lesz színem, mire Balcsira megyünk – volt az egyszerű magyarázat.

– No meg azért, mert Olga is figyelmeztetett! Igaz?

– Laci, te pályatévészett ember vagy, bölcsésznek kellett volna menned.

– Elég jól ismerlek már, de a tanárnőn nem tudsz kifogni, mert hozza már!

– Meg a sört! – nevetett Öcsi.

– Hozom maguknak a frissítőt! – kiabálta messziről.

– Meg amint látom, az ingem is!

– Nem tudom megérteni, hogy egy meglett ember! – de nem folytatta tovább.

– Hogy tud ilyen ostoba lenni! Vagy nem ezt akarta mondani?

– Mondhatnám azt is –közben odaért a fiúkhoz – Szent isten! Hogy néz ki a háta? Komolyan mondom, a sört sem érdemli meg!

– De nem is kap –, derült Laci – mivel nincs az üveg kinyitva!

Olga elnevette magát.

– Megérdemlem, hogy visszamenjek a sörnyitóért!

– Laci vállalkozott, majd ő megy, de Öcsi kikapta a nő kezéből az üveget, a kapáját nyelére állította.

– Fogjad Laci! – a kupakot ráillesztette a kapa hátsó élére és ráütött, mire a kupak lepattant az üvegről.

– Bravó! –tapsolta meg Olga – Megúsztam egy utat!

– Parancsoljon, öné az első korty! – nyújtotta át Olgának.

– Köszönöm – hajolt meg szerényen, és szájához emelte.

– Maga valóban szó szerint értette a kortyot. Igyon még, legalább a felét húzza le!

– Köszönöm, nekem ennyi elég. Igyák csak meg, hisz maguk dolgoznak!

– Hát maga mit csinált idáig? – blöffölt Laci – Mi azt hittük, hogy már föl az ebéd!

– Az már föl is, de mi az a munka a magukéhoz képest ebben a melegben! Nézze csak meg a barátját, már teljesen kiszáradt! De az isten áldja meg, miért nem veszi már fel azt az inget?

– Mert még nem adta ide.

– Csak lennék a tanára, rendre tanítanám egy kettőre!
– azzal otthagytá őket.

– Ahogy elnézem, másra is megtanítana téged, ami igencsak rád férne!

– Ne túráztasd a szád feleslegesen, a kukoricán legyen az eszed! Megint a legszebbet vágta ki! Ha így folytatod, nagyobb kárt teszel benne, mint egy jégverés!

– Nem értem, miért mindig csak a kisebbeket vágjuk ki? Hagyjuk őket is élni!

– Ez a tétel nem vonatkozik a kukoricára! Bár ki tudja, lehet, hogy szebb termést hozna, mint a nagy.

– Látod, ezért vágok ki egyet-egyet a nagyok közül is! – okoskodott Laci.

Öcsi csak a fejét rázta mosolyogva. Mire kiértek, érezte az ing súlyát, már óvatosan mozgott.

– Maga egyáltalán nem akar napozni? – érdeklődött Laci. – Majd aztán szégyenkezhet a diákjai előtt!

– Ha a színemre gondol, annál nagyobb szégyen ne érjen! Egyébként már napoztam.

– De ma még nem!

– Délután is lesz rá alkalmam! – emelte fel a hangját a nő, már bosszantotta Laci erőszakossága. Ha az a másik tenné, ellenállás nélkül, talán pucérra is levetkőzne, de arra se méltatja, hogy ránézzen!

Öcsi kibontott egy sört és kínálta Olgát.

– Köszönöm, most nem kérek, talán majd ebéd után. Egyébként mindjárt kész, ne fogjanak új sort!

– Nem fogunk! Jól esik egy kis pihenés itt a hűvösön. Igaz Öcsi? – és rátette keét a vállára. – Aúúú! – jajdult fel a fájdalomtól.

– Ugye nagyon fáj? – kérdezte Olga részvétellel. Lehetett volna annyi eszünk, hogy valami krémet hozzunk magunkkal! De várjon csak! Jó lesz arra a házi-zsír is. Bár személyesen még nem próbáltam, de valakitől hallottam, hogy szükség esetén azt használ, és mindig beválik. –már szedte is elő a maradékot.– Kenje be a barátja hátát! – nyújtotta oda Lacinak.

– Dehogy nyúlok ehhez a mimózához, képes összetörni a csontjaimat! – húzta meg a száját, Öcsi felé fordulva hunyorított egyet.

– Akkor majd én. Vegye le az ingét! – Laci erre számított, és széles vigyorral másik fa hűvösébe feküdt el. Olga szétkenste tenyerén a zsírt, óvatosan, alig érve a fiú bőréhez, húzogatta föntről lefelé. Először felszisszent Öcsi, majd úgy érezte, mintha apró elektromos hullámok cikáznának bőre felületén

– Szóljon, ha fáj! – Olga úgy fogott a művelethez, mint bármi máshoz, bátran, higgadtan, de kezei egyre bizonytalanabbul mozogtak, merevebbé váltak. Érezte Öcsi erős izomkötegeit, forró testének rándulásait, látta bőrének hullámjátékát, mintha sok elektromos szikra rajta keresztül sülné ki. Szégyellte, de nem merte abbahagyni, és nem is akarta. Érezhető volt a természetes jelenség, ami köztük létrejött. Két év óta még soha nem tört fel így belőle a testi vágyakozás, de szégyenét leplezve, vágyait fékezve kellett tudomást venni egy harmadik személy jelenlétéről. Örült is, hogy

felülkerekedhet saját tragédiáján, mert egy pillanatig se volt előtte kétséges, hogy akár az ő kezdeményezésére megtörténjen az áhítat beteljesülése, olyan nagyon kívánta a fiút.

Öcsiben is megmozdult valami, de ő álmában se merte volna letámadni Olgát, ha egyáltalán a gondolatai odáig jutottak volna. Érzelmei megállapodtak a simogató kéz árnyékában.

Az ebéd vidáman zajlott, a két kiéhezett oroszlán mindent felfalt, még a kenyérből se maradt. Ebéd után Laci elnyújtózott az árokparton, Öcsi egy többnapos újságot lapozott.

– Tegnap délben még nem gondoltam, hogy ma díszebédet szolgálok fel maguknak! Díszebéd zárójelben, mert egy paprikás krumpli, és díszebéd közt van némi különbség!

– Nem kell mentegetőznie, de a vendégeire sem panaszkodhat, azok is derekasan viselkedtek! – mondta Öcsi Olga felé fordulva. – Felénk az a szólás járja, (ha elfogy az ebéd, az a szakácsnő dicsérete!)

– Köszönöm az elismerő szavakat, nem is panaszkodom, nagyon örülök, hogy ízlett a főztöm, csak a szóláshoz annyit, adódhat abból is, ha keveset főz a szakácsnő! – és egy ígéretes mosollyal fogott a mosogatáshoz.

– Van még sörünk? – kérdezte Laci nyújtózkodva.

Olga odalépett a gödörhöz, felemelte a gallyat.

– Csak egy üveggel, nem kellene meghagyni későbbre?

– Nem! Mondta Öcsi– Később már nem ihatok. Ígyuk meg most rögtön!

– Fiúk, vigyázzanak az ivással, mert a vizünk is fogytán, és nem lesz délutánra mit inni!

– Nem probléma, van egy tanya a közelben, majd hozunk onnan.

– Máris nem ártana, az legalább nem olyan meleg, mint a sör!

– Akkor most rögtön megyünk. Gyere Laci!

– Menj egyedül, nekem nincs kedvem beleülni abba a meleg dobozba!

– Rendben, maradj csak! – Öcsi elhajtott nagy port kavarva maga mögött.

Mire visszaért, a két vendégmunkás már kapált.

A levegő elviselhetőbb volt, valószínű az enyhe szélről, ami nyugat felől terelte a megnövekedett felhőket. Öcsi hamar utolérte őket.

– Még egy forduló, meg két sor –hangsúlyozta.

– Most vigasztalni akar bennünket, vagy panaszkodik?

– Csak megállapítottam, semmi egyéb. De ahogy elnézem Laci, te elég gyakran kihúzod magad. Elfáradtál, vagy megszokásból teszed?

– Azt már megállapítottam, hogy ennél a munkánál akad kényelmesebb foglalkozás is. – Egyet ért velem Olga?

– Feltétlen, de nekem ez is tetszik.

– Majd nem tetszene, ha állandóan ezt kellene csinálni! – és Laci újra felegyenesedett – Hogy Juli szavait idézzem. (Ez szervezetünk tiltakozása a barbarizmus ellen!)

– Igazad van –, helyeselt Öcsi –, valami hasonlót mondana, és rég abbahagyta volna a kapálást.

– Ő szintén munkatárs?

– Egy kicsit több annál, jó haver! –felelte gyorsan Laci és Olgának könnyű volt kitalálni, kihez inkább haver, de már röstellte is magát. Mi a nyavalyának kell neki mindjárt mindenre reagálni?

A következő sorokban kevesebbet beszélgettek, korán befejezték a munkát.

A nap még magasan járt. Útban hazafelé is csendben voltak, Öcsi óvatosan vezetett, nagyon égett a háta. Ezerszer megbánta, hogy ostoba volt, de ezen utólag késő tépelődni. Ha ostoba volt, vessen magára!

– Úgy érzem Laci, ma nem megyünk vissza Szolnokra, ha Olga is beleegyezik!

– Milyen buta beszéd ez? Hiszen elsősorban maga van otthon!

– Ez valóban így van, de ismerem ezt a falut, és –

– Ettől ne féljen! – vágott szavába a nő – Engem a pletykák nem érdekelnek, nem sokat adok rájuk.

– Maga talán nem, de a kollegái esetleg!

– A kollegáim meg jobban ismernek, minthogy bármit feltételezzenek rólam! Vagy, ha mégis, az se nagy baj. – Ezek a mondatok kissé hanyagok voltak, egyáltalán nem volt mindegy, milyen ruhába öltöztetik az embert.

– Tudja Olga, hogy maga ma csodát művelt velünk?

– Nem értem, miért műveltem volna azt?

– Mert ha maga nincs itt, a felével se végeztünk volna.

– Csak nem arra akar kilyukadni, hogy én hajtottam magukat? Mert ennek az ellenkezője igaz! Reméltem, holnap is kijövünk a friss levegőre, már úgyis régen voltam hosszabb ideig a szabadban!

– Ha valóban levegőre vágyik, javasolhatom, holnap menjünk ki a folyóhoz egy piknikre!

– Boldogan! –felelte Olga – Oda Csabit is magunkkal vihetjük, neki sem árt egy kis bemelegítés jövő hétre!

– Így igaz, biztos, neki is nagyon fog tetszeni! Gyerekkoromban sokat kijártunk oda, és minden alkalommal lenyűgözött. Valóságos gyerekparadicsom! Friss folyóvíz, bársonyos rét, kellemes árnyékadó hatalmas fák, a folyó mindkét partján rengeteg buzogány! – Öcsi úgy belemelegedett a felsorolásba a másik két ember nagy öröme, csak azt vették észre, hogy hazaértek.

A tisztálkodástól valósággal felfrissültek. Olga hideg ételt tett a fiúk elé és hozzálátott, hogy a kis srácot ágyba dugja. Öcsiék megtárgyalták a végzett munka hasznosságát, próbáltak összehasonlítást tenni falu, és város előnyeiről, hátrányairól.

A fáradtság, a bódító korai nyárest hamar nyugovóra készítette őket. Elkérték Olgától a plédeket, és elköszöntek.

Olga még elkészítette a holnapi útravalót s csak későn került ágyba. Hallgatta a kislánya egyenletes szuszogását, érezte közelségét, mégis hatalmas űr tátongott körülötte.

Azelőtt nem félt a holnaptól, a jövőtől, volt tartása. Mikor elvesztette férjét, megfogadta, hogy kisfiát egyedül neveli föl, saját elképzelése szerint. Nem tudná elviselni, hogy bárki beleszóljon, vagy mostohaként bánjon vele. Egy szálát se akart abból elveszíteni, amivel gyereket körülfonja. Unta hallgatni a régi kollegák üres fecsegését, hogy magára is gondoljon, éljen úgy, mint egy ember! Egy éve, hogy az igazgató behivatta magához

tanítás után. Azóta most idézi föl először alaposan, s még most is rossz szájjal gondol vissza.

– Olga, őszintén szeretnék beszélni magával. Nem akarok beleszólni az életébe, nincs is hozzá jogom, azt se kérem, hogy kövesse a tanácsaim, csak arra, gondolkodjon el azon, amit mondok! Megértem a helyzetét, a szándékait, talán el is fogadnám, ha nem éppen a maga példáján vonnám le a tanulságot. Most úgy érzi, minden a legnagyobb rendben folyik maga körül, pedig a tökéletes gépezetbe csorba esett! Ne értsen félre, nem az erkölcsén, és nem is a munkáján, mert az mindkettő kifogástalan! A hibát sokkal mélyebbről látom előjönni. A lélek az, ami megsérült, és ezt nem vette észre, de aki ismertem a két évvel ezelőtti Olgát, én követnék el hibát, ha nem figyelmeztetném a mostanit! Felesleges magyaráznom, hogy az ember mennyi apró tényezőből épül fel, s csak akkor képes megfelelni önmagának is, ha ezek a pici tényezők együtt vannak. Lehet, hogy durva a hasonlat, de ha nem eszünk, nem alszunk, ha valami nem sikerül, és soká sorolhatnám a (ha nemeket), ezek mind ingert váltanak ki belőlünk. Remélem, nem ért félre egy hetven éves aggastyánt, aki önt nagyon sokra becsüli, de kedves Olga! Itt nem az észről, értelemről, vagy akaratról kell beszélnünk. Maga tanult, értelmiségi ember, nekem erről nagyon kínos magával, de meg kell tennem! Lássa be, egy egészséges, fiatal szervezettel szemben az ész, az értelem, de megkockáztatom, az akarat sem tud ellenállni! Az egész tanári testület észrevette ezt a változást, főleg az utolsó hónapokban. Sajnos kedves Olga, ezért kell figyelmeztetnem! Szórakozott, mogorva, nyers a kollégákkal szemben. Lehet, hogy maga nem vette észre,

vagy nem látta az összefüggéseket. Nagyon fájna, ha meg kellene válni magától, és az iskolánk sem engedheti meg azt a luxust, hogy lemondjon egy kiváló szakemberről! Mi egy régi Olgát akarunk, akit pályakezdése küszöbén megismertünk! Kérem, gondolkozzon el ezeken az intelmeken! Remélem, meg fogja érteni egy előrehaladott korú ember kérését, aki nem a női hiúságát, önérzetét akarja megalázní, s ha kicsit nyersen is, csak azt próbálja bizonyítani, amit valószínű, maga is érez!

Hogy gyűlölte azt az embert! Semmit se tudott, semmit nem látott be, csak egy dolog vált előtte bizonyossá, menekülni abból a környezetből!

Úgy érezte, itt megnyugodott, felébredt abból a gyalázatos lidércálomból. Akkor is megfogadta, majd megmutatja, hogy nem benne van a hiba és, és!

– De mit? Mit bizonyít? Mit mutat meg, vagy kinek? Mire fogadkozik? Mire képes egy ember és meddig lehet feszíteni a húrt? „Csak egy pont, csak egyetlen kis porszem az a határ, ahol felborul minden akarás, törekvés, ellenállás! Egy fiatal, egészséges szervezettel szemben az ész, az értelem, az akarat nem képes szembeszállni!”

– Nem igaz! – fakadt ki, a szemei telefutottak könnyel.– Kisfia megmozdult az ágyban, de nem ébredt fel. Megigazította rajta a könnyű takarót, megsimogatta szöszi fejcskáját. – Drága kicsikém, nagyon fél anyukád, hogy annak a gonosz embernek a szavaiban volt valami igazság! – motyogta halkan.

Óvatosan visszafeküdt, és elcsigázva aludt el azokkal a gondolatokkal, hogy asz élet törvényszerűségei ellen a legkitartóbb akarat se képes felülkerekedni. Féltette a sajátját, nyugalmát, és amitől legjobban tartott, hogy ez a

hirtelen fellángolás, ez a fájdalmas, mégis édes érzés valahol holtpontra jut.

Öcsi korán talpon volt, hátrament a kertbe, hogy szemügyre vegye a veteményeket. Mindig szerette ezt a kertet, most is, ahogy a korai harmat kövér cseppjei ott csüngtek a levelek peremén, mintha könnyeznének. Frissnek, erősnek érezte magát, hatással volt rá a burjánzó élet. Mire visszaért, Laci is felkelt, ott állt a dézsának támaszkodva, meggyötört ábrázatán a világ fájdalmával.

– Neked meg mi bajod? – mordult rá Öcsi.

– Mégis mit gondolsz? Semmiség az egész, csak úgy érzem, mintha úthenger hajtott volna át rajtam. Ha becsületes munkáltató lennél, szóltál volna, ne hajszoljam túl magam, talán fel is tudnék egyenesedni!

– Ugyan Laci, ne hagyd el magad! Na, várj, majd helyre hozom a hibám! – derékon kapta, és kíméletlen módszerrel alaposan megmozgatta. Laci úgy üvöltött, hogy a szomszéd néni is átszaladt.

– Jó reggelt Erzsike néni! – köszöntötte az asszonyt, miközben gyúrta a barátját. – Nem gyulladt ki semmi, csak ez az emberforma nem szereti, ha zavarják pihenés közben.

– Á, értem! Izomláza van a fiatalembernek. Arra a mozgás a legjobb orvosság!

– Látod te pupák, Erzsike néninek elhiheted!

Olga is kiállt az ajtóba, édesen kacagott a két fiún.

– Maguk szép kis reklámot csinálnak nekem!

– Bocsásson meg Olga, de ezt a gubbasztó madarat maga is megszánta volna! Na, jól, most már csináld egyedül! Mozogj, ugrálj, nyújtózkodj, különben hasztalan volt a bemelegítés!

– Kösz a sok jó tanácsot. Igazán hálás vagyok, de ezúttal megkímélhettél volna a szeretetedtől! Még hogy aggódik. Mindjárt megszakad a szívem!

Alaposan lemosakodtak a dézsából és futottak néhány kört az udvaron. Laci láthatóan felfrissült, mintha kicserélték volna, s ezt nem is rejtette véka alá.

– Én tudom, hogy így kell ezt csinálni! – mondta Öcsi
– Mozgás mindennek az alapja!

– Neked nincs izomlázad?

– Nekem a hátam sajog, de arról is megfeledkeztem dulakodás közben. Szerencse, hogy nem értél hozzá!

– Igen, mert én tudom, mit jelent az együttérzés! – motyogott Laci.

A folyópart, ahol tanyát vertek, homokos volt, a kanyarulattól mintha kiszélesedett volna. Az apró cserjék közül magas akác, nyárfák biztosítottak hűvöset. A túlsó partot silány nád szegélyezte, följebb, a kanyarulat végén kis kákaliget követelt helyet. A kora délelőtti órákban különböző madárfajok népesítették be a nádist, de ahogy melegedett az idő, egyre kevesebbet lehetett látni belőlük.

– Megfelel? – kérdezte Öcsi társaitól.

– De mennyire! – s mint általában Lacit most is hatalmába kerítette a túlárado lelkesedés. Olga nem nyilatkozott, de látszott rajta, hogy meg van elégedve.

Mire kipakoltak a kocsiból, Csabi a víz szélére settenkedett.

– Gyere ide kisfiam, még nem megyünk a vízbe! – intette Olga, de a kislegény fittyet hányva anyjára, belegázolt.

– Csabi! Megőrjítesz! – kiáltotta Olga – Szandistól, zoknistól! Még jó, hogy nem fekszel bele! – odaugrott és

kiemelte – De hát nincs is a lábadon se szandi, se zokni! Hova raktad őket? – s már sajnálta, hogy kikelt magából. Nem tudta elképzelni, mi történt vele.

– Azs ajutó ajatt van – jelentette ki Csabi.

– Menj szépen a plédre, és maradj veszteg, majd később fürödhetsz! Azt hiszem, nekem megvan az egész napi programom – mondta panaszosan a fiúknak.

– Bízsa csak ránk a kisembert! – szólt oda Öcsi – majd mi elkormányozzuk Lacival. – Odalépett Csabihoz, leguggolt, megfogta két karját.

– Figyelj kisöreg! Most először megreggelizünk, utána átegyünk a túlsó partra madarakat keresni, rendben?

– Iden! jendben! – és rohant anyjához eldicsekedni. – Tudod anyu, madajat fodunt a bácsittaj!

– Jól van kisfiam, de mindent csak sorjában, akkor nagyon jól fogjuk magunkat érezni!

– Első napirendi pont –, intézkedett Laci –, szalonnasütés, utána sütkérezés, de már a napon, majd fürdés, még egy hosszabb napozás, barangolás a folyóparton. Ez a mai napra szánt cselekménysor, melynek betartása mindenkre vonatkozik, tehát kötelező!

– Rendben Laci, a sorrend is megfelel, de, hogy betartjuk, te felelsz! Most a legfontosabb, amit kihagytál a programból, tüzelőgyűjtés, mert a-nélkül soha nem föl meg az ebéd! Egyet értesz?

A két ifjú fél óra alatt annyi rőzsét gyűjtött, ami három napra is elég lett volna.

Kis idő múlva a sístergő szalonna illata lebegte be a kolóniát. Csabi is kapott egy nyársat, amit többször meghempergetett a vörösen izzó parázspan.

Tíz óra körül a két fiatalember megmártózott a patakban, Csabi visított, hogy ő nem követheti a nagyokat, de annyit elért, hogy anyja fürdönadrágra vetkőztette.

– Ma se fog napozni? – kérdezte Laci a nőt, mert jelét se mutatta a szándékának. – Vagy tán fél a víztől?

Olga felült, hátul megtámaszkodott két kezével és a nap felé bámult sötét szemüvegén keresztül.

– Lehet, hogy mindkettő, lehet, hogy egyik sem. Mondta mosolyogva.

– Maga dolga –reagált Laci, feltápáskodott, és belegázolt a vízbe. Öcsi átvitte Csabit a túlsó oldalra. A víz szélén felmentek a kákásig, a kislegény örömeire buzogányokat szegtek, illetve csak akartak, de nem lehetett letörni. Öcsi Lacinak kiáltott.

– Hozzál egy kést! Így csak szétroncsolom a szárát.

– Oké, viszem! – és odaballagott a tanyához. Maga még mindig ruhában van? – heccelte Olgát, aki föl se nézett a könyvéből, mintha nem hallotta volna.

– Jaj de szépek! Ebből én is szedek, csak azt nem tudom, mit lehet velük kezdeni?

– Majd rendezünk egy lovagi tornát. Te úgyis olyan harcias vagy!

– Benne vagyok, de mi lesz a tét? Mondjuk Olga kegyei? De akkor ki sem állok veled, úgysincs semmi esélyem!

– Laci, szerintem menj a hűvösre! Neked máris megártott a Nap!

Mikor összegyűjtöttek egy nyalábbal, visszaballagtak a tanyáig és ott gázoltak át a folyón.

– Mami szomjas vagyot –futott Csabi anyjához.

– És hol vannak a madarak?

– Ejjepüjtet, de hozstunt budányt!
– Buzogányt fiam, bu-zo-gányt, érted?
– Iden –mondta helyeslőn, és futott egy nagy kört a fövényen.

– Ma megint meleg napunk lesz – állapította meg Laci, száján volt, hogy mond valamit a nőnek, de lenyelte. Gyere Csabi, megyünk locsizni!

– Vigyázzon Laci, nehogy nagyon belemenjen!

– Persze, vigyázunk.

– Vidázsunt mami! Erősítette meg a kölyök, és szedte apró lábait, hogy lépést tartson Lacival.

– Én megnézem az autót. Valami zörgést hallottam a motortól.

– Ne fogjak még a főzéshez? – kérdezte Olga.

Öcsi fejét visszafordítva válaszolt.

– Szerintem még ráér, addig olvasgasson!

Olgának rosszul esett, hogy öcsi hidegen reagál a kérdéseire, bezzeg a másik már pucérra vetkőztette volna. Nem tudott lenyugodni, minél visszautasítóbb volt a fiú, egyre erősebben vágott rá.

Öcsi teljesen belebúj a motorházba, de a zörgés okát nem találta.

– Megtalálta a hibát? – érdeklődött Olga fölé hajolva.

– Még nem találtam semmit, pedig már háromszor végigkopogtattam.

Ha fölnézne, találhatna – gondolta szinte átölelve Öcsit, de ő most más vizeken jár.

– És, ha beindítaná a motort, akkor sem?

– Úgy sem hallani, csak menet közben – és tovább babrált a csavarhúzóval. – Na, talán ez a csavar! Ez eléggé mozog. Legyen szíves ideadni a tizennégyes kulcsot, ott van a zsákban!

– Honnan tudom, melyik az? – kérdezte Olga szolgálatkészén.

– Meg van számozva a villa alatt! De majd én előszedem.

Olga ott guggolt mellette, és a szerszámosból egyenként szedte elő a kulcsokat. Mikor Öcsi megpillantotta a fürdőruhában, megtorpant. Mintha először látna nőt, egy igazi hús-vér nőt, akit szerelemre teremtett az Isten. Julira gondolt, rá nem így nézett, nem így látta, pedig ő is csinos, az alakja is jobb az átlagnál. Hiába igyekezett elhessegetni a gondolatokat, hiába akart közömbös maradni, most nem sikerült.

Amint állt föl a nő, alakja egyre vonzóbb, kíváncsabb volt, alig tudta elkapni róla a tekintetét. Ez annyira sikerült, hogy még fájdalmat is okozott vele, mert Olga is észrevette a mozdulatot. Meghúzta a csavart, s hogy megbizonyosodjon, beindította a motort.

– Nem akarja meghallgatni? – szólt ki Olgának.

– Meghallgathatom – mondta egykedvűen. Még benne volt az előbbi tüske.

A kocsí elindult, s az egyenetlen talajon ide-oda imbolygott, a két ember válla, karja, lába egymáshoz lebegett. Olga nem bánta volna, ha ez a próbaút soha nem ér véget, olyan gyönyörű volt hozzáérni ehhez az emberhez, még ha egy pillanatra is.

Nagy ívben fordultak vissza, az egyenesebb úton Öcsi rálépett a gázra. A kocsí megugrott, és ahol az imént álltak, hirtelen fékezett, Olga teljes súlyával a fiúnak dőlt

A motor leállt, ő még mindig szorosan támaszkodott Öcsin.

Akkor mozdult meg, ahogy az rátette olajos kezét a combjára. Nem tiltakozott, nézte az erős férfi kezét, és nagyon halkán mondta.

– Most már odateszem az ebédet.

Öcsi levette a kezét, megvárta, hogy kiszálljon a nő, s utána szólt.

Olga megfordult, pár lépést tett visszafelé.

– Igen? – mint aki jó híreket vár.

– Bocsásson meg! – nyögte ki Öcsi.

Olga nem válaszolt, csak nézte ködoszlopos szemekkel, és lenyelte könnyeit.

Micsoda zsarnok! Még ettől a pillanattól is képes megfosztani – befelé zokogva ment vissza a tanyához.

Laciék visszaértek a gyerekekkel.

– Remek fia van Olga! Egy szikrányit se félt a víztől – mondta, de a szemét nem vette le a nőről.

– Csak otthon lenne olyan nagy legény, mikor mosdatom, mert azt nem akarja elviselni! – Észrevette, hogy Laci milyen sóvárogva nézi, és magára vette köpenyét.

Már sokszor feltűnt, hogy a jóképű férfiak kevésbé mutatnak érdeklődést a szebbik nem iránt, mint az átlag. Talán érthető is, mert ha valakit nem vesznek észre, igyekszik feltűnést kelteni, mint például ő az imént. A szebbeknek a szerencse is jobban kedvez, de mi a gond az ő esetében? Állítólag szemrevaló, Öcsi mégse akar róla tudomást venni. Lacit könnyen ujjai köré csavarhatná, de neki a másik tetszik! Ő, aki soha nem válogatott, nem tett különbséget szép, és csúnya között, mindenkit érdeme szerint szeretett és tisztelt. Így történt akkor is, mikor hozzá ment Barna Ferihez. Szerette tiszta emberi magatartásáért, szorgalmáért. Eleinte, mint jó

barátok, töltöttek együtt sok időt, együtt készültek a vizsgákra. Harmadévesek voltak mikor egy, decemberi napon Feri megérte a kezét, és egy hét múlva összeházasodtak. Szerette, de nem határtalan szerelemmel. Tisztelte, nagyra tartotta, mellette tanult meg küzdeni, és kitartani. Már a főiskolán, meg utána is sokan próbálkoztak vele, őt nem érdekelte senki férjén kívül, hű maradt hozzá élete végéig.

Feri halála után lett volna alkalma férfiak közt válogatni, de hidegen hagyták, csak a fiának, és munkájának élt. Most itt van Öcsi, aki olyan hatással van rá, hogy bármelyik pillanatban karjaiba rohanna, mert ez az érzés még soha nem kerítette hatalmába, amit ő váltott ki belőle. „Bocsásson meg!” Idézte fel az előbb elhangzott szavakat.

– Nevetséges! Én bocsássak meg neki, mikor én vagyok nyakig beleesve! – Vajon ha tudná, igyekezne-e kihasználni az alkalmat, vagy még jobban elzárkózna? Hisz nem akar tőle sokat, nincs szándékában lekötni, vagy kisajátítani, csak valami meghatározhatatlan érzésnek engedelmeskedve, kívánta őt.

Egész délután ezek a gondolatok gyötörték, mikor nem volt közelében, akkor is maga előtt látta, érezte combján a fiú kezét, és libabőrös lett tőle. Ez mind olyan friss, olyan váratlanul új volt, már nem volt előtte kétséges, utolérte a szerelem. Villámként érkezett, és égetett. Vajon így fog távozni is?

Hazafelé csendesek voltak, csak a kis Csabi élménybeszámolóját hallgatták derűsen. Este a két fiú visszament Szolnokra, Olga ott maradt összetörten, megfosztva illúzióitól.

IV.

Nyolc töretlen boldog év Évával! Ez volt Zoltán új életének nagyon rövid mérlege. Még hozzá tartozik Évike, aki múlt hónapban töltötte be hatodik életévét.

Kereskedelmi utazó és üzletkötő! Nem is hangzik rosszul, főként, ha figyelembe veszi, hogy tavaly fejezte be a főiskolát Bécsben, s máris sikeresnek mondhatja magát.

Sajnálta Évát, hogy gyakran magára marad a kislánnyal, de nem tehetett ellene semmit. Szerencsének könyvelte el, hogy ennél a külkereskedelmi cégnél kapott egy jövedelmező állást, amit, ha lemondások árán is, meg kell becsülni!

Így töprengett magában, miközben rózta a kilométereket kocsijával. Ezt az utat negyedszer teszi meg, ismerősként haladt el egy-egy falu, vagy város mellett. Nemsokára Salzburgba ér, és átlépi az osztrák – német határt. Azután már csak másfél-két óra úti-céljáig Münchenbe. Meg kellett volna állni valahol tankolni, de azzal is csak az idejét vesztegetné, inkább a véletlenre bízta magát, remélve, hogy az üzemanyag kitart végig.

A hó egyre nagyobb, sűrűbb pelyhekben hullott, az útviszonyok is romlottak.

Szerencsére a határnál nem kellett sokat várakozni, még egy cigarettát se tudott végigszívni. – Jó lenne arról is leszokni! Úgy tűnt, mintha ideát kevésbé havazna, meglehetősen gyorsan haladt. Eszébe jutott, hogy az első útján nem ment végig a főúton, jó pár kilométert nyert vele, az út se volt sokkal rosszabb. Most is megkockáztatja, talán sikerül sötétedés előtt beérni Münchenbe. Valahol erre kell lenni egy hídnak, utána pár száz méter, és lefordulni balra. Helyes, a hidat már látja.

A leágazásnál nem lehetett megállapítani, mennyire lejárt az út, mert a friss hó nyomban letakarta az esetleges nyomokat. Ahol nagyobb volt a hó, a motor fölmorgott, de még szépen húzott. Már bosszankodott, de ha egyszer ezt az utat választotta, úgy kell neki!

– Hát ez meg mibogár? – Ahogy közelebb ért, megállapította, hogy egy személyautó vesztegel előtte. Úgy látszik, ezek is megjárták. Hirtelen a kocszi lámpái felvillantak előtte, kikerülte, egy pillantást vetve oda. Csak egy utast látott bundába bebugyolálva.

Tovább akart hajtani. Eszébe jutott a nyolc éve történt eset, ő is annak köszönheti az életét, hogy akkor nem hagyták cserben. Fékezett, de már jócskán túlhaladta a másik kocsit. Óvatosan visszatolatott, nehogy ő is bent rekedjen. Mire visszaért, a nő már kiszállt.

– Majdnem elaludtam az alkalmat – szólalt meg fogvacogva – Már azt hittem, nem fog megállni!

– Mi történt? – kérdezte Zoltán miközben letekerte az ablakot.

– Elfogyott a benzinem. A legjobbkor! – tette még hozzá.

Zoltán látta, hogy szerencsétlen nő minden porcikájában reszket a hidegtől.

– Gyorsan üljön be hozzám, amíg megbeszéljük a dolgot! – A nagy bundától csak nehezen tudott bekászálódni. – Vesse le a bundát, úgy hamarabb átmelegszi! Mióta áll itt?

– Talán másfél órája? Nem tudom pontosan, de már régóta.

– De hisz ez a nő igen csinos.– állapította meg Zoltán, miközben segített neki.

– Elfogyott az üzemanyagom. –ismételte önmagát.

– Sajnálom, azt hiszem, én is erre a sorsra jutok hamarosan, nem tudok segíteni!

Viszont van vontatókötelem, és ne vesztegessük az időt, mert mindketten itt fogunk megfagyni!

– Nagyon kedves, de nem fogadhatom el, mert a vontatáshoz több benzin kell! Gondolom.

– Egy szót se többet! Kössük őket össze és indulás!

A nő át akart szállni a saját kocsijába, de Zoltán leállította.

– Maga még nagyon fázik, és ha tud bánni ezzel az öreg Volkswagennel, akkor maradjon itt!

Pár száz méter után kiderült, hogy a nő gyakorlott vezető, ügyesen manőverezik a két kocsival is. Néha hátranézett, nem látott sokat Zoltánból, mégis mintha megnyugtatta volna. Tíz kilométer után a nő megállt, a férfi gyorsan átszaladt, mert ő is alaposan átfagyott a hideg kocsiban.

– Azt hiszem, rohamosan fogy a benzinje, néha már rángat a motor.

Zoltán töprengett egy ideig, majd kilépett a kocsiból, és felkapaszkodott az út menti töltésre.

– Még egy-két kilométert jó lenne megtenni, akkor közel jutnánk egy menedékhez. – mondta amint visszaért.
– Most üljön át, és jól figyeljen, mert hamarosan letérünk jobbra!

A mellékutat sikerült elérni, de a kis házig már nem jutottak el, ha egyáltalán lehet használni rá ezt a jelzőt. A nő megkönnyebbült, de Zoltán kevésbé reménykedett.

– Üljön be az én kocsimba, amíg megpróbállok bejutni!

– Szó se lehet róla! – tiltakozott – magával jövök, még hasznomat veheti!

Ahogy közeledtek a menedékhez, úgy távolodtak el a reménytől.

– Ez bizony eléggé megviselt kis viskó –, dörmögte Zoltán – félő, hogy be se tudunk jutni.

Az ajtó egy lakattal volt lezárva, a legparányibb jel se mutatott arra, hogy belül létezik valami.

– Először az ablakkal próbálkozunk, ha nem megy, betörjük!

– Szabad azt nekünk? – esett kétségbe a nő.

– Ebben a helyzetben nekünk mindent szabad! Zoltán még egyszer körbe járta a kalyibát, de hasztalan. – Van kulcsomója asszonyom?

– Nem kelléke a foglalkozásomnak.

– Örülök, hogy van humorérzéke! – förmedt rá Zoltán.

– Bocsánat, ha megsértettem volna.

– Megsértett? – mondta gúnyosan – Legalább egy faltörő kost hozhattunk volna magunkkal!

A nő nevetett, szerinte benzint kellett volna hozni.

– Nincs más megoldás, felfeszítjük az ajtót! Hozok egy pajszer a kocsiból, úgyis be kell zárni az ajtót.

– Akkor zárja be az enyémet is! – szólta a férfi után. Zoltán előhalászta a szerelővasat, az elemlámpát is magához vette. Mire visszaért, a nő fogai koccanását is hallotta. – Sajnálom, hogy sokáig tartott!

A pajszer a lakatpánt alá helyezte, és egy erőteljes rántással lefeszítette. Az ajtó nagy nyikorgással nyílt ki, jól be lehetett rozsdásodva, mint ahol évek óta nem jártak.

– Hát ez nem valami tágas – állapította meg, ahogy körbelámpázta a helyiséget –, de majdcsak megleszünk

valahogy reggelig. Itt mégis könnyebben átvészeli az éjszakát, mint az autóban. – vélekedett Zoltán.

– Nézze csak azt az olajkályhát ott a sarokban! – derült fel a nő – A mi nyaralónkban is hasonló van. Világítson ide, mindjárt megnézem, van-e benne olaj! Nagyszerű! Ha takarékoskodunk vele, reggelig kitarthat.

Akkor indítsa be ezt a masinát, mert én nem értek hozzá! Nem is olyan kietlen ez a viskó!

Van gyufája? – fordult a nő Zoltánhoz – az enyém a kocsiban maradt.

– Az enyém is – mondta a zsebében kotorászva. Valamelyőnknek ki kell érte menni! Én kimegyek, de maga ne gyökerezzen le, mozogjon, mert megfagy!

– Jobb lesz, ha én megyek, legalább addig se fázom – mondta a nő, és fejére húzta a bundasapkát.

A kocsik kétszáz méterre lehetnek a háztól, tökéletesen látott lámpa nélkül is, mert a friss fehér hó jól megvilágította a terepet. Összefagyott kezével nehezen kinyitotta az ajtót, s csak behajolt, hogy előszedje az öngyújtóját. Valami fura nesz ütötte fülön, amint a hó szaporán, egyre közelebb ropogott mögötte. Hátranézett, és rémülten sikította el magát, majd párduc ügyességgel beugrott a kocsiba, becsapva az ajtót. Szíve torkában dobogott, idegei nem bírták, ájultan roskadt bele az ülésbe.

Zoltán hallotta a nő sikoltását, ösztönszerűen fölkapta az asztalon fekvő feszítővasat, kiugrott az ajtón, és futóléptekkel indult a kocsik irányába.

Alig tett pár lépést, a két fenevad alakja tisztán kirajzolódott, amint a nő kocsijára ugráltak fogait csattogatva.

– Úristen, farkasok! – torpant meg feszítővassal a kezében. Őrületség lenne egy elemlámpával és ezzel a kicsi feszítővassal, két vadállattal szemben! Tiszta öngyilkosság! Visszarohant a házba. Mit tegyen? A nő! Megölik a nőt! Az is lehet, hogy többen vannak a dögök! Szemei villámként cikáztak a kapkodó fénycsóvában, hogy valami megbízható ütleget találjon. Félelmét leküzdötte elszántsága a nő iránt, tudta, hogy minden elfecsérelt pillanat az életébe kerülhet. Hiába keresett, egy félig kész ablakkereten kívül semmit nem talált. Kiemelte a sarokból, hogy szétfeszítse, akkor pillantotta meg a mögé támasztott szekercét. Felkapta, és mint a megszállott, rohant a veszedelembe. Nem gondolt semmire, csak, hogy a nő élete rajta múlhat.

A két fenevad még most is olyan dühödten ugrálta, szaladgálta körbe a kocsit, mint az imént.

– Kapcsolja be a reflektort! – ordította, mert nem sejtette, hogy a nő ájultan fekszik az ülésben. Az üvöltésre a két vadállat szinte összebeszélve támadt a nagyobb lehetőségre, egy cél érdekében. Zoltán tisztába volt azzal, ha meglepetésszerűen villantja fel a lámpát, pánikot kelthet az állatok között, de a két farkas hirtelen kettévált, hogy áldozatukat közrefogják. Megállt, a bal kezében levő lámpát az egyik farkasra igyekezett irányítani, jobb kezével erősen markolta a szekercét, és feje fölé emelte. A két állat minél jobban megközelítette, annál óvatosabbakká váltak. Hirtelen, szinkronban rohantak Zoltánra. Ő sebtében felvillantotta a lámpát, és minden erejét beleadva útjára bocsátotta a szekercét. Nagy reccsenés, üvöltés rázta meg a fehérség békés csendjét. A bal felőli farkas vonyítva ugrott ki a fény csóvájából, másik Zoltán lába előtt élettelenül bukott bele

a tiszta hóba, sötét foltokat rajzolva maga köré. Egy gyors fordulattal újból az élő farkasra irányította a fényt, de az megszimatolta a vért, felrúgva a törvény ősi szabályait, támadt rá újból. Zoltánnak nem volt ideje lendületbe hozni jobb kezét, csak egy erőteljes lökessel tudta elhárítani a felbőszült állat támadását. Fogai hangosan össze-koccantak, amint visszaesett a hóba. Zoltán nem várta meg az új támadást, visszarántotta jobb kezét, és ugrásban levő lendülettel hatalmasat csapott a vonyító állatra, majd, mielőtt a vad megmozdulhatott volna, két jól irányzott ütéssel végképp elhallgattatta.

Nem tétovázott, tartott attól, hogy újabb látogatók jöhetnek, szekercével a kezében a kocsikhoz rohant. A nő még mindig eszméletlenül süllyedt az ülésbe. Felkapott egy marék havat, kinyitotta az ajtót, alaposan átdörzsölte az arcát. Feleszmélt, megszólalni nem volt képes, csak bámult maga elé, és újra elernyed. Zoltán gyufa után kutatott, de nem találta. Átszaladt saját kocsijához a gyújtóért, aztán a nőt kicibálta az ülésből, újból felmosdatta.

– Ha úgy érzi, hogy tud járni, akkor induljunk azonnal!

Szerencsétlen a saját lábán nem tudott megállni.

Zoltán becsapta kocsiajtót, bezárta, közben egyik kezével tartotta az ingadozó nőt. Lenyúlt a szekercéért, párszor meghúzta a havon, hogy a rátapadt farkas vért nagyjából letörölje. – Legalább ezt fogja! – mondta a nőnek, és ölébe vette. Nagy léptekkel igyekezett vissza, nem volt biztos, hogy nem jönnek újabb támadók.

A kis házban sötét volt, csak az ablakon szűrődött be némi világosság, nehezen sikerült a nőt leültetni egy székre.

– Jobban érzi magát?
– Azt hiszem, igen – válaszolta bizonytalanul.
– A lámpa kinn maradt a kocsiknál, vissza kell érte mennem. Azonnal jöveők!
– Ne hagyjon itt egyedül! – tört ki a nőből hisztérikusan.
– Rendben! Nyugodjon meg végre, elmúlt a veszély! Azt viszont elmondhatja, hogyan kell begyűjtani ezt a masinát, mielőtt megfagynánk!
Perceken belül lehetett érezni a kályha melegét, a nő is felengedett egy kicsit.
Röstellően elnézést kért, és belenyugodott, hogy Zoltán visszamenjen.
A biztonság kedvéért magával vitte a szekercét, szerencsére feleslegesen. Már kellemes volt bemenni a hidegről, hihetetlen gyorsasággal felmelegedett a bungaló. Mire visszaért, a nő már a bundáját is levetette. Ő is megszabadult felesleges ruháitól, leült a nő mellé.
A bútorzat mindössze három székéből, egy kisasztalból, és egy kredencféleléből állt, alvásra nem volt sok esélyük.
– Láttam, megölte a farkasokat – mondta a nő közönyösen.
Persze, láthatta, hisz ott jöttek el mellettük, gondolta, halk igennel válaszolva.
– Ne kívánja, hogy most hálálkodjak, mindenesetre köszönöm!
– Nem is kértem! – nyitotta ki táskáját – Van itt egy kis harapnivaló, kér belőle?
– Köszönöm, nem. Most nem tudnék semmit lenyelni, de magának se ártana egy kis tisztálkodás a küzdelem után!

– Már megtörtént! Lemostam hóval. Kipakolta a táska tartalmát, barna kenyér, füstölt kolbász / magyaros, házi/ egy két-decis laposüveg tele fűtyölős barackpálinkával.

Remélem, ezt nem utasítja vissza! – és felemelte az üveget. Valódi kecskeméti barack!

– Hallottam már erről a hírességről, de még nem ittam.

– Most itt az alkalom, hogy megkóstolja! Duplán ajánlom erre az ijedtségre!

– Hát nem bánom, de igazán csak egy cseppet! Nem szoktam inni.

Zoltán letekerte a bakelitkupakot, ami három centnek is megfelelt, és teletöltötte.

– Ennyi biztos nem fog megártani, inkább használ!

Az asztalon fekvő lámpa nem adott túl nagy fényt, de jól látta, hogy remeg a nő keze, amint a kupakot a szájához emeli. Nem merte kóstolgatni, nehogy magára lögybölje, egyszerre felhajtotta.

Szegény csak köhögött, krákogott, kapkodta a levegőt. Olyan grimaszokat vágott, hogy a férfi megmosolyogta. Mikor meg tudott szólalni, ráförmedt.

– Mondhatta volna, hogy méreg! Inkább tíz farkas, mint egy ilyen pohár! – de erre már ő is elnevette magát.

– Természetesen nem a maga kontójára!

– Mit nekünk tíz farkas, ha felhajtjuk ezt a kis flaskát! Jöhet akár tíz farkas is!

– Jaj, ne fessük falra az ördögöt, most is a hideg ráz, ha csak rá gondolok!

– Ne gondoljon rá asszonyom! Csak egy rossz álom volt, ami elmúlt – mondta két falat között. – Még most se kér? –fordult a nő felé– Pedig illene ezt is megkóstolnia,

mert ilyen falatokhoz nem jut minden nap az ember! A nő engedett, valószínű, a pálinka hatására jó-ízűn falatozgatott.

– Valóban kitűnő, ez még nekem is ízlik, pedig megrögzött válogatós vagyok.

– Hazai, nekem is kedvenc ételem!

– A pálinka meg kedvenc itala! Nemde?

– Az én kedvenc italom a sör, amit most is szívesen meginnék – Mondta, és elpakolta a maradékot. – Esetleg utána egy kortyot? – nyújtotta a nő felé az üveget.

Isten őrizz! Azt már nem élném túl.

Zoltán nyelt belőle, a többi az asztalon hagyta. Ha esetleg mégis meggondolná!

A nő nem válaszolt, felállt, karóráját a fénybe tartotta.

– De hosszú lesz ez az éjszaka!

– Nincs megelégedve a társaságommal? – kérdezte a férfi és összeráncolta a homlokát, mint általában, ha olyan kérdést tesz fel, amihez illik, egyébként is jól állt neki.

– Semmi kifogásom a társaságával, de gondolom, maga is el tudna képzelni ennél jobb körülményt!

– Hogyne, de a körülmények gyakran meglepetésszerűek. – a nő odalépett a kályhához, fél-takarékra vette a lángot. – Osztrák létére jól érthető a beszéde! Vagy netán német?

– Sem ez, sem az! Tetőtől talpig magyar vagyok.

– Így értem a pálinka eredetét!

– Meg a kolbászt! – egészítette ki a nőt. – Két hete volt magyar látogatóm, ő hozta a szülői háztól.

Én meg felfaltam maga elől a kedvenc ételét!

– Ne sértegessen asszonyom! A hazait mindig örömmel kínálom, ilyenkor egy kicsit otthon vagyok.

– Nem mentegetőzni akarok, de a kolbász valóban kitűnő volt, és, ha megengedi, iszom még egy kortyot abból a ciánból!

Zoltán nem várta, mégis jól esett a dicséret – hogynem! Már éppen kínálni akartam!

Most nem érte meglepetésszerűen, némi küzdelem után helyre állt a normális légzés. A férfi is ivott, de neki inkább a nyelvére, mintsem a légzőszervére apellált, mivel az üveg igencsak kongott az ürességtől.

– Kéri még ezt a kortyot?

– Maga leitat engem, – nevetett a nő – de elfogadom, mivel maga is megmentett egyszer!

– Asszonyom! Egy életre lekötöztetett! – jó hangulat uralkodott a kellemes melegben.

– Az iménti mondatát korrigálnom kell a körülményekkel kapcsolatban, mert szerintem tőlünk is függenek s, ha kérhetem, hagyja már az asszonyomat, mivel nem illik rám!

– Bocsánatát kérem, de ezt már előbb is mondhatta volna! Ha nappal találkozunk, valószínű, ki sem ejtem a számon.

– Nem kell mentegetőznie, nappal se vagyok fiatalabb! Ugyanis jövő hónapban töltöm be a negyvennyolcadik évemet – mondta affektálva.

– Legalább árulja el, mi a titka, hogy így meg tudta őrizni a fiatalságát?

– Hát úgy –, folytatta vidáman –, hogy kerültem a férfiakat!

– Ilyen az én szerencsém! Egy csinos nő akad az utamba, és mit ad Isten? Pont egy ötven évvel futok össze!

– Ne öregítsen, csak negyvennyolc!

– Ugyan már! Mit számít két év ebben a korban? – az utolsó mondatokat alig tudták magukból kipréselni a nevetéstől.

– Tehát akkor, hogyan szólíthatom? – kérdezte Zoltán már komolyabban – mivel még egy ideig kénytelenek leszünk elviselni egymás társaságát.

– Én Zoltán vagyok!

– Liza! – mondta keményen.

A férfi megérezte a benne rejlő szigort, csodálkozva nézett rá.

– Ezt éppen úgy mondta, mintha viszolyogna tőlem! Bizonyára elkényeztették női körökben, hogy az én társaságom nem felel meg önnek!

– Egyes körökben igen, és ha megsértettem volna, elnézését kérem!

– Mit ért azalatt, hogy egyes körökben? – pattogtak a szavai.

– A feleségem, és kislányom, akikkel ide, s tova nyolc éve élek együtt hangos szóváltás nélkül. Remélem, kielégítő a magyarázat!

– Ne haragudjon! – csitult el a nő – Úgy látszik, nekem mindenütt felfordulást kell csinálni magam körül.

Nincs semmi baj! Megértem egy ilyen kemény megrázkódtatás után.

Próbáljon meg pihenni, aludni egy kicsit, majd én örködök!

Ha nem venné észre, nagyon sértő, ahogy beszél! Majd én elmegyek, majd én örködök! Maguk magyarok mind ilyenek?

– Szégyellenem kellene a származásom? Nem is beszélek, ha az megnyugtatta!

– Higgye el, nem tehetek róla, hogy pont velem hozta össze a sors! – mondta a lány kétségbeesve, szép szeméből nagy könnycsepp gurult végig az arcán.

Zoltánnak eszébe jutott Vera, akit bizony gyakran látott könnyes szemekkel, belátta, hogy a nőnek sok igazság van a szavaiban, és próbálta kiengesztelni.

– Ne haragudjon kislány, belátom, csúnyán viselkedtem, ígérem a jövőben vigyázni fogok! De most törölje le azokat a csúnya könnyeket! Kérem!

– Liza egy ideig még szipogott, s hogy csináljon valamit, odalépett a kályhához, teljesen kinyitotta a csapot. A helyiséget betöltötte a kályha mormolása, s csak az alattuk meg-megnyikkanó szék zavarta a csendet.

Zoltán kifele bámult. A nagy pelyhekbe hulló hó már vastagon betakarta az ablak külső párkányát.

– Vajon otthon is esik? – gondolkozott hangosan – Milyen fura –, fordult Lizához – ha arra gondolok, hogy otthon, csak ritkán jut eszembe Magyarország, de akkor sokkal erősebb bennem a régi utáni vágy.

– Talán, mert oda ritkábban jut el – mondta a lány a férfira nézve.

– Mióta eljöttem, tavaly voltam otthon először a családommal két hétre, és szinte nem is gondoltam Bécsre ezidő alatt.

– Hány évesen került el otthonról?

– Huszonhárom, majdnem napra pontosan.

– Még most is visszakívánczik?

– Igen. Ahogy múlnak az évek, egyre erősebben.

– Miért nem próbál meg visszamenni, ha annyira hiányzik?

– A családom, ami visszatart, úgy érzem, ez örökké így lesz. Nem hagynám el őket, és azt se kívánhatom

tőlük, hogy velem tartsanak. Nekik Ausztria az otthonuk, nem szeretném, hogy ők is megérezzék a haza hiányát!

– Ne értsen félre Zoltán, de úgy gondolom, ha két ember szereti egymást, akkor hazáról lehet beszélni, nem pedig Magyarországról, vagy Ausztriáról!

– Maga még nem volt távol huzamosabb ideig a családjától, vagy a hazától?

– De igen! Voltam. Sőt Magyarországon is, a Balatonnál. Igaz, hogy nem évekig, de például Párizsban három hónapig szerettem nélkül!

– És három hónap alatt egyszer se érezte, hogy jó lenne otthon?

– Nem emlékszem. Nagyon le voltam foglalva, jól beszélem a francia nyelvet, nem éreztem magam idegennek.

– Azért jó lett volna szót váltani valakivel németül?

– Persze! Mégiscsak anyanyelv, de inkább a franciát erőltettem.

– Nekem lassan a magyart kell erőltetni!

– Tanítsa a családot magyarra, közben gyakorolhat is!

– Elég jól beszél mindkettő, de az még nem haza!

– Bármennyire belemerülünk a boncolgatásba, kitartok az elveim mellett.

– Kívánom magának kislány, hogy ez az elv kísérje egész életén keresztül, és ne kelljen rájönni az ellenkezőjére!

– Azt hiszem Zoltán, maga túl érzékeny lelkületű!

– Maga ért a pszichológiához? Akkor azt is mondja meg, mi a gyógymódja ennek az állapotnak!

– Nem kell ahhoz pszichológusnak lenni. Gondolom, nem én vagyok az első, akitől ezt hallja. Vagy tévedek?

– Valóban nem, de ha ismerné a körülményeket, talán megváltozna a véleménye!

Még soká vitatkoztak, nem vették észre, hogy elaludt a kályha, és a lámpa is alig pislogott. Zoltán a gyenge fényt az órájára irányította.

– Négy óra lesz. Még három óra, hogy kivilágosodjon, addig bizony kihűl a ház!

– Röstellem, hogy elfelejtettem takarékra állítani a csapot! Mea culpa! – mondta Liza.

– Ebben mindketten ludasak vagyunk, de majdcsak átvészeljük valahogy! – A férfi magára terítette felöltőjét, s eloltotta a még pislákoló lámpát. – Hátha szükség lesz rá – és a kályha tetejére tette.

– Fura ember maga Zoltán! Bármennyire hihetetlen, mégis az az érzésem, hogy régóta ismerem. Akarva, akaratlanul beeszi magát az ember tudatába. Úgy tűnik, hogy nem is volt idő, amikor nem ismertem!

– Most talán úgy tűnik, de két-három hét múlva azt is elfelejti, hogy találkoztunk!

– Ne mondja ezt, és nem is szeretném! Remélem, évtizedek múlva is tisztán él bennem ez a találkozás, és jóérzéssel fogok visszaemlékezni!

– Mindenesetre kedves, hogy most így érzi, de ha az élet visszatér a régi kerékvágásba, lesznek fontosabb dolgok is, amik foglalkoztatják!

– Félreértett Zoltán! Én nem a találkozás fontosságáról beszélek, itt a körülményeken van a hangsúly, nem hinném, hogy ezt el lehet felejteni! Ahogy két ember találkozik, a segíteni akarás, majd az élet-halál harc egy ismeretlenért, a jó kedély, a civódás és egy felejtethetetlenül kellemes beszélgetés! Ezt találja maga hétköznapiak?

– Liza, mi belecsöppentünk ezekbe a körülményekbe, csak azt tettük, amit más is tett volna a helyünkben!

– De velünk történt meg, és ez benne a csodálatos! Bízom benne, hogy ezt a találkozást nem a hétköznapi flörtjei közt fogja számon tartani!

– Már csak azért sem kislány, mert sem hétköznapi, sem ünnepnapokon nem szoktam flörtölni!

Liza csodálkozva nézett a férfira, de el kellett, hogy higgye, mert a szavai őszinték voltak, s ha családjáról beszélt, hangsúlya lágyabb, érzelmesebb volt, ez is egyik ok, hogy hamar megkedveli az ember. Ijedten döbbsent rá, hogy mennyire ragaszkodik hozzá. Még itt vannak egymás mellett ebben a hideg viskóban, de máris attól fél, hogy rövidesen elválnak útjaik. A sötétben csak az alakját látta kirajzolódni, de lelki szemei előtt ott lebegett kemény, vonzó tekintete, ahogy összeráncolja homlokát.

Zoltán csak beszélt, beszélt, de ő vajmi keveset értett belőle. Csak a kezét kellene kinyújtani, megérinthetné azt a titokzatos embert, aki valószínű nem sejt, hogy ez a mellette ülő büszke, konok lány egyetlen szavára karjaiba omolna.

Liza háttal ült az ablaknak, alaposan belecsavarodva bundájába, sapkáját mélyen szemébe húzta. Zoltán az ablakot figyelte, ahogy az apró hópelyhek könnyedén cikáznak a korai szürkületben. Liza Zoltán ábrázatán érzékelte a rohamosan közeledő reggelt, csak akkor kapta el tekintetét, mikor az ránézett. Felállt és az ablakhoz lépett.

– Mindjárt világos lesz – fordult a férfihez jó kedvet erőteve hangjába.

–Igen – és ő is odalépett – Hamarosan kijutunk ebből a csapdából.

– Hát remélem! – mondta Liza halkan, s elhallgattak, mintha kifogytak volna a szavakból. A nap lassan előbukott. A lány Zoltán hullámos, fekete haját nézte, amint a napsugár megtörik a millió kristályon, és szétpattan a csillogó hullámok között. Behunyta szemét, elfordult, hogy ne is lássa azt a számára olyan különös embert.

– Bántja szemét a fény? – kérdezte a nőtől.

– Nem bírom nézni. Gondolom, itt az ideje kimenni a kocsikhoz, még le is kell őket takarítani!

– Valóban. A lámpát belecsúsztotta a táskájába, átadta a nőnek, amíg ő megkísérli bezárni az ajtót. Mikor kiléptek, érezték, hogy milyen remekül tartotta a ház a meleget.

Zoltán nagyjából visszahelyezte a lakatpántot, elvette Lizától a táskát, és elindultak a kocsik felé. A hóésés csak nem akart szünni, alig tudtak benne lépni.

– Mit fogunk csinálni a farkasokkal? – kérdezte Liza– Itt nem hagyhatjuk őket!

– Tud valami megoldást?

– Nem tudok, de itt nem maradhatnak! – közben odaértek az állattetemekhez, a hó már teljesen betemette őket, csak a nagy halom látszott.

Zoltán végigmérte magát, nem maradt-e vérfolt a ruháján. Liza sajnálattal állapította meg, hogy a világosbarna kordszöveten látszanak vérnyomok.

– Szerintem húzzuk ki az állatokat a főút mellé, majd csak gazdára találhatnak! – indítványozta Zoltán.

– Nem tartom valószínűnek, hogy valakinek hobbija legyen a farkas-gyűjtés.

– Soha nem lehet tudni! Én sem hobbiból öltem meg őket. Talán egy iskola szívesen elfogadná kitömés céljából.

– Ez nekem eszembe se jutott. Valóban jó ötlet! – ismerte el a lány.

Zoltán lábbal lekotorta róluk a nagyja havat, farkuknál fogva kihúzta őket az út szélére.

– Gyönyörű két példány, vesztükre hozta össze velünk őket a sors – sajnálkozott Liza.

– Még nem is mesélte, hogyan végzett velük!

– Gyerekjáték volt. Odacsalogattam őket, és egyenként fejbe csaptam a szekercével. Még– csak nem is tiltakoztak.

– Majd egyszer elmeséli, hogyan történt – mondta Liza reménykedve, és kabátjánál fogva maga felé fordította a férfit – Mert remélem, nem itt fejeződik be ez a csodálatos farkas kaland!

Meg fogom írni a memoárjaimban, és az első kötetet magának ajánlom! Bár Zoltán humornak szánta a mondatot, a lányt nem nevettette meg. Odaballagtak a kocsikhoz, nagyjából lekotorták róluk a havat.

Zoltánt bántotta, hogy megint sikerült megsérteni Lizát, s hogy megtörje a borús hangulatot, kihívta egy hócsatára. Igyekezett úgy irányítani a dobásokat, hogy azok ne csapódjanak a lány arcába. Összenyomni nem lehetett, inkább csak kézzel lapátolták egymásra. A küzdelem ott mérgesedett el, mikor a lány alaposan szembeterítette.

– Ezt visszakapja tőlem! – és a menekülő lány után iramodott. Elkapta, s óvatosan magával rántotta a lágy hóba. Sapkája lecsúszott a fejről, a hosszú, aranyszőke haja szétomlott a vakító hó tetején. Most látta igazán,

hogy milyen szép. Teste szorosan a lányéra borult, kabáton keresztül is érezte kemény vonulatát. Sötét szemei megakadtak a férfi tekintetén, és mire az észbe kapott, ott csüngött csókjával az ajkán. Zoltán nem volt képes visszautasítani a lány indulatát, beletemetkezett a csók mámorába.

Hosszú másodpercek teltek el, míg kibontakoztak egymás öleléséből. Felálltak, leverték magukról a havat. Nem ugrándoztak örömükben, de nem is mentegetőztek. Egyformán érezték a felelősséget, egyformán féltek a következményektől, bármiképpen alakuljon is. Zoltán is rájött, hogy ez a találkozás valóban több volt, mint hétköznapi, és hogy elfelejteni soha nem lehet.

A közeli hegyekből áramló szél egyre hidegebben markolt arcukba. Kipirultan, dideregve topogtak egyhelyben összekocogtatva bokájukat. Zoltán a lányra nézett, de az nem viszonzta tekintetét, figyelte az előttük álló hosszú utat, amit meg kell tenni Münchenig, és szomorú volt. Érezte, hogy már nem bírja sokig, Zoltánhoz akart szólni, de fogai összezárultak, s csak makogni tudott. A könnyű, vékonytalpú csizmáján keresztül mintha mezítláb állt volna a havon, a szél egyre erősebben fújt. A friss havat úgy kavarta a levegőben, mint nyári vihar előtt a könnyű port. Most már minden porcikájában reszketett, ahogy átjárta a kegyetlen hideg, és elsírta magát.

– Na, ebből elég volt! – mennydörgött Zoltán. Kézen ragadta a lányt, és húzta maga után a ház felé. Liza engedett, képtelen lett volna ellenállni, most az a legjobb, ha gyorsan árnyékba húzódnak.

Zoltán hirtelen megtorpant, fülét távoli autózúgás ütötte meg, egyre közelebbről hallotta. – Hallja Lizácska?

Megmenekültünk! – ordította örömeiben, és magához ölelte. A lány nem hallhatta, mert a nagy bundasapka eltakarta mindkét fülét.

– Gyorsan ki az útra! – s rohant, elengedve Liza kezét.

Liza is megörült, mikor észrevette az autót, de lemaradt, nem tudta követni a férfit. Az autó München felől jött, maga előtt kotorva a havat. Mikor Zoltánhoz ért, a sofőr kiugrott a vezetőfülkéből.

– Bennrekedtek? – kérdezte.

– Sajnos, még tegnap este! Elfogyott az üzemanyagunk. A kocsik ott vannak bent a mellékúton.

– Azóta itt ácsorognak? – kérdezte a férfi döbbenten.

– Á, dehogy! Van egy kis elhagyatott ház a közelben, ott töltöttük az éjszakát.

– Nem hiszem, hogy tudok maguknak segíteni, én gázolajjal járok!

– Sejtettem –monda Zoltán letörve – Most mit tehetünk?

– Várjanak meg itt! Csak a főútig kell letakarítanom a havat, visszajövök, és beviszem magukat a városba!

– Mennyi időt vesz igénybe az út?

– Talán fél órát, de elehet, hogy még annyit sem.

– Nagyon kérem, vigye magával a hölgyet! – mutatott Lizára, aki épp akkor ért oda reményekkel teli tekintettel.

– Én itt megvárom magukat!

Liza tiltakozott, hogy ő is marad, de Zoltán nem engedett. Fölsegítette, becsukta az ajtót mögötte.

– Fiatalember! – szólt ki a sofőr – Ha nem félti itt hagyni a kocsikat, magát is elviszem! Beférünk mindhárman. Ne fagyoskodjon addig maga sem!

– Igen! –intett ki Liza boldogan– Siessen, mert ha betemeti a hó, hogyan számolok el magával?

A fürkében valóságos nyár volt, szinte fáj, ahogy engedtek ki a melegben. Zoltán cigaretta után kutatott a zsebébe.

– Mondja Liza, maga dohányzik?

– Igen –mondta nevetve – Egész idő alatt nem jutott eszünkbe rágyújtani!

– Nekem hiányzott vacsora után, de nem volt lelkerőm kimenni érte a kocsihoz.

– Tehát most se gyújtunk rá? – kérdezte a nő.

– Parancsoljanak az enyémből, ha megfelel! – kínálta a sofőr – Rágyújtottak. Maguk nem tartoznak egymáshoz?

– Tegnap este akadtam Lizára az úton. Kezdte Zoltán, és elmesélte, hogyan zajlott le az eset.

A farkasokról, meg a reggeli forró pillanatokról nem esett szó. Liza úgy vélte, ha nem akar az állatokról beszélni, ő sem hozakodik elő velük. Visszafelé gyorsabban haladtak, hamar a kocsihoz értek.

– Most hogy legyen, mert két kocsit nem vontathatok!

– Talán úgy kellene –, javasolta Zoltán –, az egyikkel bemennénk megtankolni és visszajönnénk a másikért.

– Rendben van – mondta a sofőr –, így menni fog.

– Mondja uram, nincs szüksége két farkasra? – kérdezte Liza, amíg a két férfi az összekötéssel bajlódott.

– Miféle két farkasra? – érdeklődött derűsen.

– Kint vannak az út mentén – a férfi döbbenet hallgatta Lizát, azt hitte, tréfál vele.

– Komolyan mondom! Nem bírták a nagy hideget, és megfagytak! – mindhárman nevettek. – Ha kíváncsi a

teljes igazságra, kérje meg őt! – bökött ujjával Zoltán felé – Talán magának hajlandó elmesélni, hogyan csalta lépre a két fenevadat.

A sofőr szeme-szája tátva maradt a históriától, de a valóság felébresztette a mesevilágból, és nagy megtiszteltetésnek érezte segíteni a két vadölön.

A farkasokat felpakolták a kotró tetejére, Zoltán beült a saját kocsijába, és elindultak a város felé. A fűtetlen kocsi nagyon hideg volt, de az a tudat, hogy végre kikerülnek ebből a zord környezetből, jó érzéssel töltötte el.

Olyan volt a benzinkút környéke, mintha hetek óta nem üzemelt volna. Nehezen előkerítették egy embert, hogy megtankolhassanak. Elköszöntek új ismerősüktől, de megígérték, hogy meglátogatják otthonában. Ők is beültek, és indultak vissza a másik kocsióra.

Útközben keveset beszéltek, mintha nem lett volna mit mondani egymásnak.

Szerencsének mondható, hogy épp egy hókotró akadt az útjukba, a kocsik környékét is letakarította, nem okozott gondot kijutni a főútra. Zoltán vállalta ismét a hideg kocsit, hogy a nőnek ne kelljen fagyoskodni.

A benzinkútnál most is nyugalom volt, megvárta, míg Lizát kiszolgálják, közben megbeszélték, hogy beülnek a presszóba.

A lány tekintete az apró mozaikos asztalra meredt, finom, vékony ujjával egyik kockáról a másikra ugrált. Zoltán is rátette a kezét, de gyorsan elrántotta, csak most vette észre, hogy olajos, piszkos.

– Csak nem szégyelli előttem a maszatos keze?

– Éppen nem szégyellem, de nem valami étvágygerjesztő! Megyek, és lemosom.

Mire visszaért, már az asztalon gőzölgött a két kávé. Liza előzékenyen felemelte a cukros tálkát, a férfit nézett.

– Kettő szemet kérek – közben figyelte a nő finom kézmozdulatát – Ha járt Magyarországon, akkor tudnia kell, milyen egy erős feketekávé!

– Igen, ittam is, de nekem ez jobban ízlik. A maguké túl keserű.

– Lehet azt cukorral ízesíteni, de mindenki saját szájíze szerint.

– Most hova fog menni? – kérdezte Liza.

– Három napom van egy ügy lebonyolítására, most elhelyezkedem a szállodában, és holnap reggelig pihenni fogok.

– Melyik szállodában fog megszállni?

– A Királyban foglaltattam helyet, már negyedik alkalommal – a mondatot se tudta befejezni, Liza közbeszólt.

– De hisz az ott van tőlünk két perc járásra! Feltétlen velem kell jönni, hogy bemutassam szüleimnek a megmentőm!

– Csak nem gondolja, hogy beállítok magukhoz ilyen rendezetlenül? De ha összeszedem magam és pihenek kicsit, lehet róla szó!

– Akkor megegyeztünk! Nehogy megpróbáljon kikerülni bennünket, mert úgyis elcsípem, de akkor magának vége! Esküszöm!

Olya boldogan áradozott, hogy nem is lehetett volna neki ellent mondani.

Vidáman váltak el a szálloda előtt. Zoltán megvárta amint a lány eltűnik a szemközti sarokház udvarába, kiemelte a kocsiból utazótáskát, és bement a recepcióhoz.

A portás egy ötven év körüli hölgygel küszködött, csak nehezen tudott vele boldogulni.

– Sajnálom –, mondta – én nem beszélek spanyolul, de azonnal küldök a kollegáért, addig szíveskedjen helyet foglalni!

Zoltánban felmerült, hogy a hölgy sem értett sokat a portás szavaiból, de félrevonult a sarokba, ahol székek, és kisasztalok voltak.

– Egy pillanat uram! – szólt Zoltánhoz, s odaintett egy fiút, aki társával beszélgetett a lépcsőfeljárónál.

– Igen uram, máris érte megyek – mondta a fiú, és eltűnt a sok ajtó egyikében.

– Parancsoljon uram! – bólintott üdvözlés jeléül.

– Bécsből rendeltem önöknél egy utcára néző lakosztályt az első emeleten Erdélyi Zoltán névre.

– Egy pillanat uram! – kinyitotta az előtte fekvő nagy könyvet, tekintetével végigszaladt a sorokon. Sajnálom uram, de itt nem szerepel az ön neve!

– Talán nézze meg a tegnapi napot! Ugyanis tegnap kellett volna megérkeznem!

– Á, elnézést! – és visszalapozott. – Igen, itt van. Erdélyi Zoltán, Bécs: Szíveskedjen kitölteni a bejelentőlapot, addig felküldöm a csomagjait!

– Köszönöm, nem szükséges. Nincs nagy csomagom. Ha lehetne, előbb rendbe szedném magam egy kicsit, utána tölténém ki!

Ahogy parancsolja uram! – nyújtotta át a kulcsot. – 117-es szoba, utcára néző, parancsoljon!

Mennyire idegen volt tőle ez a túlon túl ajnározás: Igen uram! Parancsoljon uram!

Ahogy a keresztapja szokta üdvözölni, mint tavaly is, mikor meglátogatta otthonában.

– Az anyád jóistenit, de örülök neked! – és melegen megölelte jó nagyokat csapva a háta közepére. Persze, itt nem várhatta az ilyesfajta vendéglátást, ez egy másik véglet. Jó ember volt, mindhármukat ő, és a felesége keresztelte. Százszor elmesélte az apjával közös gyerekcsínyjeiket. Két hatalmas jó barát!

Nem termetre, mert egyik sem érte el a százhetven centimétert, de szívük szinte együtt dobban. Nem létezett egy liter bor, amit egymás nélkül ittak volna meg.

Így merengett a múlton, mert csak múltból lehetett beszélni, vagy emlékezni.

Keresztapja halálhíreről anyja értesítette a tél beállta előtt, és hálás volt a sorsnak, hogy előtte nyáron meglátogatta. A halállal szemben nem lehet mit kezdeni, mégse mindegy, milyen nyomot hagy az emberben.

– Uram! – zökkentette ki a boy Zoltánt emlékeiből – Nekünk az a feladatunk, hogy a vendéget maximálisan kiszolgáljuk! – és nyúlt a csomagért, amit egy bőrönd tett ki.

Nem ellenkezett, még a kulcsot is átadta, hogy a fiú nyisson neki ajtót. Tudta, hogy mire megy ki a játék, hisz ők is azt csinálják, csak valamivel nagyobb a tét. Zsebéből kivett egy márkát, és a fiú kezébe nyomta. Az tiltakozás nélkül elfogadta anélkül, hogy megnézné, saját zsebébe csúsztotta.

– Parancsol még valamit uram?

– Köszönöm, nem. De mégis! Ha megoldható, egy borítékot kérnék levélpapírral!

A lakosztály két szobából állt és egy előtérből, közvetlen az ajtónál jobb oldalon beépített szekrénnel, balról fürdőszoba toalettal. A külső helyiségben egy kényelmes bőrkanapé három fotel, meg egy asztal

üveglappal. A belső szoba volt a háló, ott csak egy hatalmas franciaágy két éjjeliszekrény meg a gardrób szekrény. Mikor kipakolt, indult fürödni, hogy egy alapos tisztálkodás után azonnal lepihenjen, mert nagyon fáradtnak érezte magát. Közben visszaért a fiú a kért borítékkal, s közölte, hogy azért nem kell fizetni.

Nézte magát a tükörben, észrevette, hogy a fekete hajszálak között itt-ott már fehérek is elővillannak. Öregszem –, gondolta – hiába, a harmincegy év nem telt el nyomtalanul!

Vajon Liza hány éves lehet? Közben eszébe jutott, hogy a felöltőjével is kellene valamit csinálni. Majd megpróbál a portán tisztítót kérni.

Fürdés után egészen felfrissült, úgy döntött, nem fekszik le, nehogy elaludjon, inkább a kabátot fogja kipucolni.

Milyen szerencse, hogy itt a szállodában még arra is figyelnek, ha valakinek tisztítóra lenne szüksége, akkor rendelkezésre álljon. Mikor lement a szálloda előterébe, a sarokba tekintett. Kitöltötte a bejelentőt, közben udvariasan a hölgy után érdeklődött.

Igen uram, sikerült szót értenünk, a második emeleten helyeztük el.

A válasz kielégítő volt, végül is semmi köze hozzá!

Hogy egyesek mit megengednek maguknak! Ez a luxusvilla a város szívében nem macskafarka! Magas kovácsoltvas kerítés stílszerű betonoszlopokkal. Tőle vagy két méterrel beljebb alig alacsonyabb dísznövény-fal mértani pontossággal nyesve, az zárta le az udvart a kíváncsi szemek elől. A villa feljárójához szintén ilyen zöld fal vezetett kicsit alacsonyabbra faragva.

Zoltán még tovább ámuldozott volna, de a bejárati ajtóban megjelent egy koros úr egyenes tartással, feje fehéren villogott, amint meghajolt.

– Parancsoljon befáradni uram! A kisasszony már várja önt.

Zoltán kicsit zavarba jött, mert akár a portáshoz, vagy a bolyfiúhoz hasonlítja ezt a figurát, bizony túlszárnyalja mindegyiket. Ha még száz évig élne, se tudná megszokni őket. Becsukta mögötte az ajtót, elvette felöltőjét, és a sálát, majd helyet mutatott az asztalnál olyan mozdulatokkal, hogy az túltett minden úri-nyavalyán.

– Helyezze magát kényelembe, Elizabet kisasszony azonnal fogadja!

A feljárólépcső irányából, ami a bejárattól balra esett a már jól ismert kacagás töltötte be a nagy előteret.

– Hubert, hányszor kell még kérnem, hogy nem Elizabet?

– Igenis Elizabet kisasszony, parancsára!

– Látja Zoltán, a mi kedves Hubertünk javíthatatlan. Talán meg sem születtem, már akkor magázott, és Elizabetnek szólított –ezek a dorgáló szavak inkább simogattak, mint sértettek. Jöjjön Zoltán, karoljon belém, elviszem bemutatni a mamának

– Felesleges kislányom! Már itt is vagyok, de bemutatni sem szükséges, mert jobban ismerem a fiatalembert, mint a lányomat!

– Úgy tűnik, ez a meglepetések háza! – szólalt meg Zoltán, ahogy körülnézett a teremben.

– A papa nem fogja meglepni –, mondta Liza– mivel ő nincs itthon!

Isten hozta nálunk fiatalember! Boldogabb vagyok, mint a lányom, hogy megismerhetem!

A férfi csodálattal figyelte az asszonyt.

– Talán nem hasonlítunk? Pedig biztosíthatom, hogy én vagyok Liza anyja!

– Ellenkezőleg asszonyom! Annyira, szinte nem tudom önöket megkülönböztetni!

A két nő kacagásba tört ki, és két oldalról karon fogták.

– Képzelje Zoltán, Ugye szólíthatom így? Már erről az oldaláról is ismerem! Minden oldaláról ismerem! Bátor, lovagias, és roppant megnyerő!

– Szent ég –, rémüldözött – ha ez az asszony mindenről tud!

– Maga csodát művelt a lányommal! Olyan jó napja van, hogy velem is hajlandó szóba állni! Még kérdezősködött is tőlem.

Liza csak nevetett, és olyan boldognak látszott, ami Zoltánt nyugtalanította. Odaszaladt Huberthez, és homlokon csókolta.

– Na de Elizabet kisasszony! Mivel érdemeltem ki ezt az indulatot? – látszott rajta, hogy zavarban van.

Vegye tudomásul Hubert, így fogom büntetni, valahányszor Elizabetnek szólít! Főként a vendégeim előtt!

– Parancsára Eliz.....– kisasszony! Ember téved. – bólintott a lány felé, és ellépkedett a bosszantóan kecses mozdulataival.

– Tudja Zoltán –, szólt a ház asszonya –, ha ez az ember valakit a kegyeibe fogad, annak örökké helye van a szívében, és maga máris örülhet ennek a megtiszteltetésnek, mert aki a lányom barátja, az Hubertnek duplán barátja! Akkor került hozzánk, mikor

összeházasodtunk a papával. Felesége is egy drága lélek volt, de sajnos, már nem él.

– Mami! Mami! Szerintem Zoltánt nem érdeklik ezek a dolgok, talán még nem is reggelizett!

– De igen! – vágta rá meggondolatlanul, és mindjárt meg is bánta, mert abban a pillanatban kordul egyet a gyomra.

– Ne tiltakozzon fiatalember! Magáról sugárzik az éhség! Maga aztán nem tud füllenteni.

– De valóban... – egy pillanatra elhallgatott, majd bevallotta, hogy még nem reggelizett.

– Na, ugye? – förmedt rá a ház asszonya finoman– Itt nem fog megélni a tiltakozásaival! Én fogok személyesen föltálni a kedves vendégnek!

Zoltánnak az volt a benyomása, hogy az asszony még a lányánál is szemrevalóbb. Alakja kicsit teltebb, de a mozgása annyira fiatalosan elbűvölő volt, hogy addig kísérté tekintetével, amíg látható volt.

– Ugye csinos anyukám van? – kérdezte Liza, mert látta, hogy Zoltán feltűnően nézi.

– Igen Liza, az ön édesanyja valóban csodálatos asszony? Nem sok ötven éves ember dicsekedhet hasonlóval!

A lány huncutkásan nevetett, két ujjával mutatta a különbséget.

– Foglaljon helyet!

A párnázott székek egy hatalmas asztalt fogtak közre, s mint eddig minden, ez az asztal is megragadta Zoltán figyelmét. Erős, robosztus, ugyanakkor finoman megmunkált, erezetei szabályos V betűben futottak össze, ahogy a fa sötét és világos árnyalatai követték egymást. Talán azért nem volt leterítve, hogy nagyobb

hatást keltsen. Így követte a csíkokból összeállt V betűket, míg kiért az asztal széléig, és a szeme

Liza márványsima combján akadt meg, ahogy az egyik lábát a másikon keresztbe vetette, s felcsúszott az egyébként is rövid szoknyája. Ugyanolyan óvatosan vissza is megtette ezt az utat, hogy a lány ne vegye észre a combjain felejtett tekintetét.

– Diófából készült? – kérdezte, de figyelme egészen más felé kalandozott. Már önmagát is idegesítette, hogy nem tud szabadulni a látványtól, mert az ő ereiben is vér folyik. De milyen!

Nem lehetett nem észre venni, de Lizát egy cseppet se zavarta, sőt, igyekezett még többet nyújtani az éhes szemeknek, és a szoknya nemes egyszerűséggel feljebb csúszott. Nem is emlékezett, mi volt a kérdés, mert lekötötte a pózolás gyönyöre.

– Ne haragudjon Zoltán, ugye azt kérdezte, honnan van az asztal? Még nagyapám hozta Franciaországból a harmincas években, de már akkor se volt új. Apa is szereti a régi dolgokat, mániákusan gyűjti őket. Nézze azt az órát az ajtó fölött! Talán száz éves, de még mindig pontosan jár!

Zoltán is észrevette, és az volt a gondolata, hogy a vendégeknek lett odatéve, vegyék észre az idő múlását. Talán ez rá most nem vonatkozik.

– Nagyon szép önöknél minden, bár nem sokat értek a régiségekhez.

– Ha óhajta, megmutatom az egész házat. Bevezetem apa műhelyébe is!

– Műhelyébe? – nézett csodálkozva.

– Apa így hívja a dolgozószobáját, nekem az tetszik a legjobban., mert ott mindig akkora a felfordulás, mintha

ott zajlott volna le a második világháború. Hubertnek oda nincs bejárása, ott nem tudott elharapózni a kínos pedantéria.

– Talán nem szereti a rendet? – kérdezte, félszemmel a combok felé kalandozva, a látvány még mindig lenyűgöző volt.

– A tökéletes rendet nem szeretem! Az valahogy beszorítja az embert, és feszélyez. Mit gondol, hány fémgomb van azon a lépcsőkorláton? – és a feljáró irányába mutatott.

– Fogalmam sincs, saccolni sem tudnék.

– Pontosan ezerhatszázhusz! – mondta a lány és kihúzta magát.

Nekem nem lenne türelmem megszámolni, de Hubert naponta megteszi. Egyenként törülgeti le őket, hiába mondjuk neki, elég, ha portollal végighúzza, de ő hajthatatlan. Ezek ellenére szeretjük, borzasztó lenne tőle megválni! De most félre minden rácsózattal, régiséggel, itt a reggeli!

A háziasszony jött elől az étel egyik részével, őt egy fiatal nő követte szapora léptekkel. Ruházatáról meg lehetett állapítani, hogy szobalány, rövid fekete haja kicsit szemébe lógott, zömök termete, kreolos bőre déli eredetet tükrözött, így is kellemes benyomást keltett. Liza észrevette, hogy a férfi igencsak szemre vette a lányt, és kérdés nélkül kezdte sorolni:

– Bájos spanyol kislány, tavaly került Németországba, apa üzemében vállalt munkát. Hat hónapja van itt nálunk. Apa akkor hozta ide, mikor Hubert felesége meghalt.

Zoltánnak rögtön feltűnt, mintha látta volna már valahol ezeket a vonásokat, de mikor Liza említette, hogy spanyol, nem volt kétséges, köze lehet a szállodai nőhöz.

A lány átadta az abroszt Lizának, hogy kiterítse, majd sorjában lerakta a kezében lévő holmikat. Szomorkás szemeivel Zoltánra nézett, alig észrevehetően elmosolyodott.

– Nálunk a reggeli mindig könnyű fogásokból áll! – mentegetőzött az asszony, fiatalos mosolyával lenyűgözte Zoltánt. A kösziklát is megette volna, olyan éhes volt, de a menü vékonyra szelt kenyér vajjal, mustárral megkenve, tetején egyenletes karikára szeletelt fűszeres szalámi, és keményre főtt tojás. Mellette egy porcelán kancsóból tea gőzölgött. Nem kérte magát, evett, mint aki napok óta eledeelt se látott. Liza megtöltötte a csészéket, a finom aroma szétáradt a levegőben, amikor a gőz felszabadult a zárt edényből.

Reggeli alatt keveset beszéltek, hamar fenekére vertek a nagy tálca szendvicsnek. Alig fejezték be, a lány máris ott termett leszedni a terítéket.

– Ő Tereza, a szobalány! Vagy Liza már beszélt róla? – kérdezte az asszony – Ma reggel itt volt az édesanyja. Ahogy kivettem a beszédéből, el akarja vinni magával Hamburgba, mert ő ott él egy gyári munkással.

Liza ijedten nézett anyjára.

– El fog tőlünk menni?

– Nem tudom kislányom. Nekem azt mondta, hogy még gondolkodik. Bár egy kicsit gyakorlatlan, de nagyon kedves, és megbízható. Én is sajnálnám, ha itt hagyna bennünket, de nem rajtunk múlik! De most maga beszéljen, ne én traktáljam mindennapi dolgokkal! Sok érdekeset úgysem tudnék mondani.

– Ó, asszonyom, az én életem is igen egyszerű, csendes, látványmentes, mint egy átlagemberé.

– Ezt még egyszer ne mondja, mert aki megmentette a lányom életét olyan borzalmas szituációban, az csak átlagon felüli lehet! – és úgy nézett Zoltánra, hogy az szinte szétfolyt a székből.

– Talán említette már Liza, hogy magyar vagyok. Nyolc éve kerültem ki Bécsbe, azóta ott élek. Feleségem van, és egy hat éves kislányom, ők a mindenem! Elővette az irattálcáját, kivett belőle egy fényképet, és átadta az asszonynak.

– A családom. Nyáron készült Magyarországon a szülői ház udvarán, édesanyám kapott le bennünket.

– Gyönyörű kislány van, és a felesége is rendkívül csinos! – dicsérte az asszony emelt hangon. – Nem túlzott, Éva valóban szép nő, ezt Liza is megerősítette.

Nagyjából elsorolta élete fontosabb állomásait, a két nő nagy érdeklődéssel hallgatta, s ami ritkaságszámba ment, hogy még kérdéseket sem tettek fel közben, annyira lenyűgözte őket.

– Maga ezt nevezi átlagosnak? – kérdezte a háziasszony fennhangon. – Ez egy hatalmas, regénybeillő történet, ha érdekli a véleményem, nagy sikerre számíthatna vele!

– Meg is fogja írni! Megígérte, hogy az első példányt nekem ajánlja! De azt is elvárom, hogy egy kisebb szerepre helyet kapjak a műben, mivel egy fontos epizódnak részese voltam!

– Nem hölgyeim! Az én életem más irányú tevékenység tölti ki! Eljegyeztem magam a kereskedelemmel, amit nagy kedvvel csinálok. Nálunk

Magyarországon az járja „A suszter maradjon a kaptafánál!” Ehhez tartom magam.

Még egy órát beszélgettek, mikor Zoltán távozásra szánta el magát.

– Ha megbocsátanak hölgyeim, most itt hagyom önöket, fáradt vagyok, gondolom Lizácskára is ráfér a pihenés!

– Egyáltalán nem vagyok fáradt! De nem tartóztatjuk, ha pihenni akar!

– Boldogok lennénk –, mondta az asszony – ha ma velünk vacsorázna, biztos a férjem is örülne a társaságának!

Liza hívta Hubert, az felsegítette a kabátját, és kikísérte az utcáig.

– Uram, ön életet hozott ebbe a házba, amiért hálás vagyok önnek! – mondta a túlon túl modorával.

Zoltánt váratlanul érte ez a megnyilvánulás, mert nem tudta elképzelni, hogy itt ne menjen minden zökkenőmentesen.

A portán elkérte kulcsát, indult, hogy gyalog menjen fel az emeletre, de a portás utána szólt.

– Erdélyi úr! Kapott egy telefonüzenetet Bécsből, hogy feltétlen, minél előbb hívja föl a központját!

Szobába érve kérte a vonalat, és kezdett vetközni, teljesen ki volt merülve. Rágyújtott, türelmetlenül járkált a szobában. Vajon mi lehet az a fontos dolog?

Kis idő elteltével megcsörrent a telefon és egy női hang szólt bele.

– Erdélyi úr, kapcsolom Bécset! Tessék beszélni!

– Halló! Erdélyi vagyok!

Teddi volt, egy ötvenes körüli férfi, ő töltötte be a mindenes szerepet az egész külügyön, lehetett rá számítani.

– Az a helyzet Zolikám, hogy sürgősen haza kell jönnöd! Még akkor is, ha már lefixáltatok a tárgyalás időpontját! Csak annyit tudok, hogy egy fontosabb ügyet kell lebonyolítanod. Az úticél meglepetés, a többit majd itthon! Legfeljebb még annyit, oda már régóta kívánczol!

– Amerika! – vágta rá Zoltán gondolkodás nélkül.

– Ördögöd van! Na, szia, itthon majd találkozunk.

– Oké Teddi, máris repülök!

– Ráérsz lassabban is, mivel az autódnak csak kerekei vannak! – hallotta Teddi nevetését amint letette a kagylót

Lassan kezdet csomagolni, a levelet se fogja megírni, előbb hazaérne, mint a küldemény. De valami ajándékot még kell vennie, soha nem érkezett üres kézzel, ez hagyományá vált nála. Eszébe jutott Lizának tett az ígérete, hogy náluk vacsorázik

Mindegy, ír egy bocsánatkérő lapot, és valamelyik boyjal átküldi

A borítékra csak annyit írt, /Lizácskának!/ és átadta a fiúnak egy márka kíséretében. Megvárta, míg az odaér a kapuhoz, csak utána indította be a motort. Útközben megállt egy ajándékbolt előtt, Évikének egy német népviseletű babát, Évának egy finom ívű porcelán figurát vett. Átment a túlsó oldali presszóba, megivott két kávé, és elindult hazafelé a hosszabbik úton.

Hubert vette át a levelet, és átadta az asszonyának. Ő fölvitte lánya szobájába, de a lány már aludt, nem akarta fölkelteni, csak letette az asztalra.

Liza öt óra körül ébredt, magára terítette pongyolát, és ment a fürdőszobába. Az asszony észrevette, hogy fölébredt, benyitott rá.

– Megtaláltad a levelet?

– Miféle levelet mami? – kérdezte fogkrémes szájjal.

– Van olyan érzésem, hogy Zoltán küldte.

Liza csodálkozva nézett anyjára

– Miért küldte volna?

– Nem tudom kislányom, talán lemondta a vacsorát! Nem olvastam, el.

Liza gyorsan megtörülközött, megfogta az anyja kezét. Te is gyere mami!

– De hát én...!

– Ugyan, nem szerelmes levél, talán te is érdekelve vagy!

Idégesen tépte fel a borítékot, az asszonyon átfutott az érzés, hogy lányának nem közömbös a férfi.

Drága Lizácska, kedves asszonyom!

– Látod mami, neked is szól!

– Sajnálattal közlöm, hogy le kell mondanom a kedves meghívásukat! telefonhívást kaptam a központból, hogy sürgősen menjek haza. Nagyon szeretném, ha ebben a pár mondatban el tudnám önökkel hitetni, nem a társaságukat kerülöm! Boldoggá tenne a tudat, hogy hisznek nekem! Vajon lesz-e még lehetőség megtudnom, mit gondolnak rólam? Talán felesleges az aggodalmam, mégis szeretném azt érezni, hogy barátként gondolnak rám! Nagyon sajnálom, hogy így történt, és kérem önöket, ne nehezteljenek érte! Baráti üdvözléssel, Zoltán.

Lizácska, önnek van igaza! Ezt a találkozást soha nem lehet elfelejteni!

Liza ölébe ejtette a levelet, csak nézett maga elé, szép, nagy szemei megteltek könnyel.

– Nagyon beleestél? – kérdezte az anyja aggódva.

Liza ránézett.

– Mami, ez az ember engem ma megcsókolt, és boldog voltam! – beleborult a nyakába, hangosan zokogott.

– Kislányom, te ettől az embertől nem várhatsz semmit! Neki felesége, családja van!

– Nem érdekel! – mondta dacosan – Ne haragudj mami, de ebben az ügyben nem fogadok el tanácsot se tőled, se mástól! Ez kizárólag rám tartozik, és nem lesznek komplexusaim éppen a te példád alapján! Emlékezzél, mi volt közted, és apa közt ezelőtt kilenc éve! Én akkor még csak tizenhat éves voltam, de nagyon jól emlékszem mindenre, nem voltam már gyerek! Mit gondolsz, miért maradt meg apa melletted? Mert meg tudtad magadnak tartani, és nem én voltam a kapocs köztetek, ahogy te még mindig gondolod! Nem tudom megmagyarázni, miért, de úgy érzem, az a nő nem lesz erre képes. Nem leszek könyörületes, a szándékom olyan erős, hogy felesleges próbálkoznod, nem fogsz meggyőzni!

– Nem is akarlak kislányom, bár örültségeket beszélsz! Azért figyelmeztetlek, hogy három életet készülsz tönkretenni saját boldogságodért! Ennyire nem lehetsz önző, ez már bűn!

– Mami, a legfőbb bűn, ha magunk ellen vétkezünk! Miért hozta eléem a sors? Én nem akartam vele találkozni! Nem tudod elképzelni, mit éltem át tegnap éjjel. Rettenetes volt érezni, hogy ennek az embernek teljesen közömbös vagyok, mikor én már tudatában voltam, hogy

ő, vagy senki más! Ha nem velem történik, nem is tudnám elképzelni ezt a hirtelen fellángolást, mert nem lehet más jelzővel kifejezni, de itt belül érzem, hogy mit jelent ő nekem! A boldogságomat, az életemet!

Liza nagy lélegzetet vett, közben anyja kezét szorongatta. Ne ítélj el mamikám! Ugye elhiszed nekem, és megértesz?

Az asszony hallgatott, teljes szívéből sajnálta lányát.

– Az istenért anya, mondj már valamit! Jót, vagy rosszat, csak beszélj, mert megőrjít a hallgatásod!

Nem mert őszinte lenni, nem azt gondolta, amit érzett és teljesen tanácstalan volt.

– Nem tudom, mit mondjak kislányom. Ha valóban olyan sokat jelent neked, akkor cselekedj belátásod szerint! Zoltán valóban nagyon kellemes ember, csak arra vigyázz, nehogy hálát sejtessen az érzelmeidben, mert annak te leszel az áldozata!

– Ez elképzelhetetlen mami! Ekkora áldozatot nem hoz senki hálából, és Zoltán se lehet olyan ostoba, hogy feltételezze rólam!

– Nem értettél meg kislányom! Zoltán csinos, jóképű férfi, akire mások is odafigyelnek. Neki esetleg egy kellemes idillre van szüksége, csak azt keresi benned! Ráadásul te még hálás is vagy, és a kettő könnyen eltakarja az érzelmeidet.

– Nem mami! Zoltánnak nem kellene a nők, ő egy öntudatos ember, aki kötelességének érzi a házasság szentségét, s azt hiszem, ez a felesége hatására van így, ami nagyon káros lehet éppen a nő számára, Ezért nem fogja tudni megtartani Zoltánt egy életre, a saját hibájából!

– Lehet kislányom, de nem valószínű. Ő már tapasztaltabb, hogy kétszer kövessen el hasonló hibát, hogy felcseréljen egy biztos igent egy bizonytalan talánra!

Liza még könnyes szemekkel is tudott mosolyogni anyja szavain.

– Költőien fogalmaztál mamikám, és ami a legszörnyűbb az egészben, hogy igazad lehet, de ez nekem nagyon kevés! Ilyen könnyen nem, tudok lemondani róla!

– Majd az idő Lizám, az sok mindent megold! Ne a véletlenben bízál, de ne alkalmazz erőszakot, tapasztalatból mondom!

– Tudom mamikám, te egy csodálatos anyuci vagy! – megcsókolta két oldalról és öltözködni kezdett a vacsorához.

– Mond csak kislányom, te komolyan gondoltad, amit az imént mondtál?

– Nem tudom, mire gondolsz mami? Hisz annyi mindenről beszéltünk.

– Hát apáddal kapcsolatban, hogy nem miattad...!

– Mamikám! A legőszintébben mondtam, hiszen még ma is olyan szerelmes beléd, mint egy suhanc!

– Lám-lám! Még ebben a korban is érhetik az embert váratlan meglepetések!

Ezek a szavak többet jelentettek, mintha a férje mondta volna. Őszintébbnek, hitelesebbnek hatottak, és boldognak érezte magát.

Zoltán éjfél után ért haza. Éva először meglepődött, de mikor elmondta gyors hazatérése okát, örült, hogy férje régen dédelgetett álma most valóra válik.

– Nagyon fáradt vagy drágám? – látta, hogy Zoltán bóbiskol az asztalnál.

– Igen. Rövid idő alatt sok minden történt velem, kicsit kimerültem. – Elhatározta, hogy otthon nem beszél az eseményekről, de Éva előtt nem tudott semmit eltitkolni.

Nem akart magyarázkodni, hisz nem is volt, miért. A heves hócsatáról nem ejtett szót, azon kívül nem történt semmi elhallgatnivaló.

Kilenc óra körül ébredt, az asszony már fönt volt, készítette a reggelit, nem látszott rajta a tegnapi esti duzzogás.

– Hol van Évike? – kérdezte, mert ilyenkor már többször is körbeölegette imádott apuciját.

– Átvittem Stefi nénihez, míg aludtál.

– Talán készülsz valahova? – a kérdés inkább tájékozódó jellegű volt, mint számonkérés.

Éva csendesen kezdett beszélni, de a levegőben volt, hogy rövid időn belül kitör a vihar.

– Nem készülök sehova, csak megígértem neki, hogy ma átviszem. Tudod, mennyire szereti azt az asszonyt és neki sem árt, ha kimozdul a házból!

– Persze, nincs semmi probléma, csak érdeklődtem.

– Ne haragudj Zoli, de nem lesz ez így jó! Mióta megszületett Évike, csak itthon ülök. Neked könnyű, járod a magad útját, világot látsz, tapasztalsz, szórakozol, emberek között élsz, míg én itthon besavanyodok! Mit gondolsz, meddig fog ez még menni, meddig fogom bírni? Évike ősztől iskolába megy, én meg szépen visszamegyek dolgozni! Lassan azt is elfelejtem, hol van a kórház. Elegem van a tévéből, rádióból és a könyvekből, csömöröm van tőlük. Emberek közé akarok

menni. Barátok közé, az én barátaim közé! – Komolyan és határozottan beszélt. Mióta együtt élnek, még nem látta ilyen feldúltnak feleségét.

– Éva, nincs igazad! Nem vádolhatsz azzal, hogy nem tisztelem a barátaidat, én soha nem elleneztem, hogy bárhova elmenj. Szabadon mozoghatsz, azt teszel, amit akarsz.

– Jó, akkor engedd meg, hogy visszamenjek dolgozni!

– És mi lesz a kislánnyal, arra nem gondolsz? Vagy én maradjak itthon vele? Hogy gondolod?

– Ez a legegyszerűbb kibúvó, mi lesz a kislánnyal? Majd fogadunk mellé egy szobalányt, és meg van oldva a probléma.

– A fizetésed meg átadod neki, ahogy megkapod, borítékolva, ha egyáltalán fedezi. Ez valóban egyszerű, csak logikátlan.

– Bezzeg a te logikád tökéletes. Én maradjak a konyhánál, a mosógépnél, a többit majd te elrendezed!

Erős volt Zoltán gyanúja, hogy ezt a kitörést az úton történt beszámoló váltotta ki Évából, már bosszantotta, hogy előrukkolt vele. Mennyivel egyszerűbb lett volna elhallgatni, akkor minden ment volna a megszokott kerékvágásban. Nem mindig legjobb megoldás az őszinteség.

– Rendben van drágám, menj vissza dolgozni, ha valóban annyira szeretnél, majd Évike ügyét is elrendezzük valahogy! – egyezett bele, közben készülődött az irodába.

Éva odasimult hozzá, hangja lágyabb lett, bocsánatkérő.

– Ne haragudj Zolikám, de nagyon szeretném, ha megértenél! Tudod, mennyire szeretlek, mindig hallgatok rád, de most az egyszer lásd be, hogy igazam van! Olyan rossz hosszú éjszakákat nélküled tölteni és a nappalaim is magányosak. Nem akarom kritizálni a munkádat, de gyakran magunkra hagysz miatta. Ha dolgozni fogok, talán nem érzem úgy a hiányodat.

Nem tudott Évára haragudni, s ha belegondol az ő helyzetébe, valóban jogos a panasza.

– Egyáltalán nem haragszom, őszintén mondtam, hogy menj vissza, ha akarsz – és megcsókolta.

Teddi az íróasztalánál ült, mélyen az iratokba bújva, tömzsi termete szinte beleolvadt a nagy bőrfotelba. Sötét, középen kopaszodó feje csak akkor emelkedett fel, ha bejött valaki

– Szerbusz Teddi! – üdvözölte Zoltán – Bent van már a főnök?

– Á, Zoli, szevasz! Csücsülj le, percekben belül itt lesz, a te ügyeden fáradozik. Mesélj, mi újság, hogy zajlott le az utad? – közben fölállt, szemüvegét az orra hegyére tolta, a fölött nézett Zoltán szemébe és kezet fogtak. – Hogy vannak a német lányok, még mindig olyan csinosak, vagy netán egyre szebbek?

– Persze Teddi, ők tartják a formájukat, de tudod, hogy engem nem érdekelnek.

– Na-na, pajtikám! Egyszer esik, ami esik, és az mindnyájunkkal megesik. Ez alól te sem vagy kivétel! Barátom, én még meg se nősültem, már akkor megcsaltam az asszonyt.

– Vén lóköttő! Nem szégyelled magad? Folyton a nőkön jár az eszed!– korholta Zoltán.

– No, hallod, mondj érdekesebbet! Olyan vagy, mint egy begubózott molylepke, neked elképzelésed nincs a tiltott gyümölcs ízéről! Helyedben már fél Bécset lerohantam volna a te sármoddal! – nevettek.

– Itt van például a kis Róz, akkora szája van, mint három sárkánynak, de ha téged meglát, lapul, mint a nyuszi. Alig várja, hogy elvidd valahova! El tudod képzelni, milyen formái lehetnek, mondjuk egy kombinében? – hadarta a kisöreg, míg kezével végigsimogatta a képzelt vonalakat.

– Nahát, barátom, a szádra neked se lehet panaszod! Kérlek hagy már abba a baromságaid!

– Mikor fogsz végre megkomolyodni? Bár szerintem ebben a korban már nincs rá sok esélyed!

– Megkomolyodni, hogy olyan legyek, mint te? Nem barátocskám! Ezt te sem kívánhatod tőlem!

– Rendben, maradj ilyennek, de kapcsold már le magad, és hagyj engem is szóhoz jutni!

– Na, tessék! – csapta össze a kezeit– Még megsértődik itt nekem. Olyan vagy, mint egy mimóza, nem lehet veled férfiasan beszélni. Te még a középkorban is elpirultál volna egy bombázó láttán!

– Arról beszélj, hogy állnak a papírjaim, és mikor kell indulnom! Nem szeretnék megint az utolsó pillanatban kapkodni! Próbálta Teddit más vizekre kormányozni a képzeletvilágából, mert az volt neki, de melyik kutya ugat, stb. Ő ilyen, de így is talpig barát.

– Légy nyugodt, mire kell, minden meglesz! Mindenesetre kösd föl jól a gatyád, mert, ahogy láttam, nem kevés!

– Majd útközben foglalkozom vele.

– Ezzel az üggyel? Na, ne viccelj! Nem hajóval még pajtikám! Egy pár óra, és máris átrepülted az óceánt, nem lesz rá időd!

– Akkor majd otthon áttanulmányozom, csak azt mondd, mikor indulok?

– Nem indul Erdélyi úr! – nyitott rájuk az igazgató – Sajnálom, hogy így alakult, de ez a tény.

– Mi folyik itt igazgató úr? Egyik ügyet a másik után rekesztik be, mit jelentsen ez? – kérdezte Teddi ingerülten.

Zoltán szóhoz sem jutott, mert az igazgató éles szavai betöltötték az irodát.

– Felháborodásra itt csak nekem van jogom! Magukat azért fizetem, hogy elvégezzék a munkát! Remélem érthető vagyok? – és becsapta maga mögött az ajtót.

– Na, pajtikám, azt hiszem, ez rád is vonatkozik, de sebj, tíz percen belül visszajön, és elnézést kér.

– Tudom –, mondta Zoltán nyugodtan –, ismerem már.

Róz nyitott be.

– Igen Rózácska, pipácska! – válaszolt Teddi hasonló hangnemben.

– Akkor megyek, mert mindjárt visszajön! Pá fiúk!

– Látod, ez a lány mindenre tudja a megoldást. Ha kiabálni kell, kiabál, ha csendbe kell maradni, meghúzódik, de mindig tudja, hogyan kell viselkedni.

– Akkor kérd meg, hogy tanítson téged is, mert te lassan azt is elfelejted!

– Egyre-másra biztos meg tudna tanítani, és szívesen vállalnám a tanuló szerepét! – mondta, visszahuppanva a fotelbe.

Zoltán komoly maradt, nem volt kedve humorizálni, de tudomásul vette, hogy nem utazik.

Ahogy várták, pár perc múlva visszajött az igazgató.

– Sajnálom uraim az iménti jelenetet, de sokszor azt se tudom, hol áll a fejem. A tisztelt exportosztály most döbbsent rá, hogy az olaszok nem ötezer, hanem ötvenezer darabot rendeltek a KH. típusú biztonsági rendszerből, ami azt jelenti, hogy Amerikával csak három hónap múlva tudjuk lekötni magunkat. Egyszerűen elnéznek egy nullát! Én felveszem Amerikával a kapcsolatot, erre az olaszok ránk csörögnek, hogy mi van a megrendelésükkel! Képzeltetik, mennyire röstellem a dolgot! – és csak mondta, mondta levegővétel nélkül.

– Teddi fiam, szíveskedjen szólni Róz kisasszonynak, hozzon három feketét bekeverve! – ez a Teddi fiam csak szólásféle volt, mert korban igen közel voltak egymáshoz – Zoltán, rossz néven venné, ha megpróbálnánk visszatérni a német ügyre? Úgy gondolom, ez a három hónap elég lesz a két tétel lebonyolításához, ennyi még belefér!

– Milyen két tétel, főnök úr? Csak egyről tudok!

– Ja persze, még nem mondtam, hogy a Hans-Rock cég múlt héten jelentette be igényét.

A müncheni az előző megállapodás szerint fog történni, csak a leszállítás időpontja tolódik el két héttel.

– Ha nem tévedek, a Hans-Rock cég valahol Hamburg környékén van. Az meglehetősen nagy távolság személyautóval!

– Nem szabad kicsinyeskednünk Zoltán! Ha nem elég egy hét, van rá kettő. Megtanulhatta már, hogy nem fukarkodom az időbeosztásával. Azt mindig rugalmasan kezelem.

– Ön valóban nem, de a feleségem...!

– Sajnálom Erdélyi úr, de azt nekem nem szabad figyelembe venni! Mi kereskedők vagyunk, ezzel a kedves feleségének is tisztába kell lennie! – közben Teddi visszaért, leült a fotel karjára, és csendben hallgatta a két férfi egyezkedését. – Mi van a kávéval Teddi fiam? – kérdezte, ezzel le is zárta az üzletet.

– Azonnal hozza a kislány!

– Helyes –elővette csillogó cigarettatálcáját, megkínálta Zoltánt ez az ablakhoz ment.

– Mondja Zoltán. Mért nem cseréli már le azt a bogárhátút?

Teddi Zoltánra nézett, és kajánul vigyorgott rákacsintva.

– Nagyon megbízható főnököm, sajnálnék megválni tőle!

– Maga aztán nem mondhatja, hogy nagy lábon él! Ha nyélbe üti nekem azt a két ügyet, és meg leszek elégedve, tetszése szerint vehet egy újat, állom ötven százalékát!

– Köszönöm igazgató úr, de komolyan nincs rá szükségem!

– Nekem viszont fontos, hogy az embereim adjanak a külsőségekre! Szóval megegyeztünk!

– Parancsoljanak, a tripla! – Róz letette a tálcát az asztalra, és félrevonult, hogy megvárja, míg kiürülnek a csészek. Teddi összeakasztotta vele kéjsóvár tekintetét, mire bájosan elmosolyodott, és kiment.

Megitták a triplát, melynek tartalma egy rész kávé és két rész konyak volt, majd a főnk távozott.

– Hallottad ezt az ajánlatot? – kérdezte Teddit, közben a saját cigarettája után kotorászott. Nem szerette a Pall Mall-t, amit a főnöke szívott, elnyomta.

Teddi nem dohányzott, de soha nem ágált a füst végett, szívják, ha örömuket lelik benne. – Mit kellett volna hallanom? Hogy menjek vissza Németországba? Itt voltál, hallottad, mit kíván tőlem!

– Én a másik igényére lettem figyelmes. De hát ő üzletember, meg lehet érteni.

Róz visszajött a csészekért.

– Az urak nem mennek ebédelni? – kérdezte nyájasan, és odatipegett a kisasztalhoz.

– Mi az ebéd, bogárka? – kacérkodott Teddi, és megpróbálta utánozni a lány ringó járását.

– Burgonyafőzelék marhaszelettel.

– Jaj, olyat Zoltán nem ehét, mert megfekszi a gyenge gyomrát! Ő csak a szűzermét szereti! Érti kislány? Csak a szűzermét!

A lány hangosan felkacagott.

– Nálunk ilyesmit csak elvértve szolgálnak fel! – és kiment.

– Most mondd Zoli, hát nem drága?

– De nagyon –felelte kurtán, és ő is otthagya Teddit.

Másnap korán ment be az irodába, Teddi még nem volt ott, levette kabátját, leült az íróasztalához, és előszedte a két német anyagot. Lapozgatva morgott magában, amint benyitott Róz.

– Nicsak, maga már itt van Zoltán?

– Amint látja kis-lány, már itt –mondta tagoltan, de nem nézett föl az iratokból.

– Teddi úr mikorra várható? És mintha fontos dolga lenne, tett-vett a férfi körül.

– Fogalmam sincs. Talán a szűzérmét hajszolja valahol!

A lány egy grimaszt vágott a háta mögött, és csendesen kisomfordált.

A fránya abba a cégbe, csak ne lenne olyan messze! – mérgelődött, de belül egy kicsit örült, hogy kimoshatja magát Lizáéknél a gyors távozásért. Odament az ablakhoz. A parkolóban saját kocsiját kereste tekintetével. Kívülről egész jól néz ki, és motorikusan is megbízható. Elfelejtette megemlíteni Évának a diri ajánlatát, vajon mit fog szólni hozzá? Megcsörrent a telefon, felvette, Róz csicsergő hangon közölte, hogy az igazgató várja. Elpakolta az iratokat, zsebébe csúsztatta az asztalon heverő cigarettáját.

– Nos, barátom –, kezdte mindjárt – német ügyfeleink elfogadták a tárgyalás előrehozását, és nekünk sem szabad tétlenkedni, mert az idő pénz! – Kivétel nélkül, minden gondolatát a pénz határozott meg, ízig-vérig üzletember.

– Ez azt jelenti igazgató úr, hogy rövid időn belül vissza kell mennem Németországba?

– Pontosan azt jelenti! Szeretném, ha már holnap útnak indulna!

– Holnap még csak péntek, hétvégén nem tudok semmit intézni! Mért nem ér rá hétfőn?

– Mert fáradtan, álmosan nem lehet tárgyalni! Ha holnap indul, marad két napja a pihenésre, hétfőn fitten, frissen láthat munkához. Még egy szívességre is szeretném megkérni! – zsebéből egy összehajtogatott, színes újságlapot húzott elő – Teljesen mindegy, melyiket tudja beszerezni, de nálunk nem lehet hozzájutni egy nyavalyás, divatos szemüveghez. Ez

természetesen a feleségem véleménye! Már múlt héten akartam kérni, de kiment a fejemből.

– Rendben főnök úr, remélem, én nem fogom elfelejteni! Melyik ügy legyen az első?

– A müncheni! Csak akkor induljon Hamburgba, ha az elsőn már túl lesz! Mennyi pénzre van szüksége? De ne is mondjon összeget, mert az biztos kevés! Ismerem magát –, kivett a fiókból kétezer márkát – ebből ne hozzon vissza semmit!

– Fele is bőségesen elég! – tiltakozott Zoltán.

– Szokjon le már erről a skótos természetéről! Csináljon jó üzletet, hogy megtérüljön! Ha óhajtja, most hazamehet, ma már nem lesz önre szükségem, elintézheti az esetleges otthoni ügyeit.

Évát nem találta otthon, reggel említette, hogy elmennek a kislánnyal vásárolni ezt-azt, ami nála legalább fél napot vesz igénybe. Evett pár falatot, közben az újságot böngészgette. Utána előszedte az anyagot, hogy még egyszer alaposan átnézzé, de le kellett rakni, mert csengettek. Egy középkorú hölgy állt az ajtóban.

– Önök hirdettek nevelőnői állást? – úgy hangzott, mintha náluk akarna iskolát nyitni.

– Igen, tegnap adott fel egy hirdetést a feleségem, nem számítottunk rá, hogy ilyen gyorsan jelentkeznek. Tessék bejönni! Nem olyan benyomást keltett a nő, hogy megfeleljen erre a munkára, de nem tudhatja az ember.

– Ha megengedi, előbb körülnézek, mert szerintem mindig a körülmény az első és csak utána jön az üzlet!

– Hogyne, tessék csak nyugodtan.

– Nem vagyok túl igényes, remélem, a pénzben is meg fogunk egyezni, ha én is megfelelek!

– Talán jobb lenne, ha visszajönne később, és a feleségemmel állapodnának meg! Nekem nem sok érzékem van a női dolgokhoz, szerintem ez tipikus női ügy!

– Én viszont jobb szeretném itt megvárni, addig is fenntartanám a helyet!

– Ahogy óhajtja. Hát akkor helyezze magát kényelembé, esetleg a kabátját is leveheti!

– Ne tessék ám velem törődni – mondta, és levetette a bundáját– Feltalálom magam a konyhában, de ha nem bízik bennem, nyugodtan rám zárhatja az ajtót.

– Ugyan kérem, eszembe sem jutott! – le volt döbbenve a nőn – Na, és mit szándékozik csinálni a konyhában? Netán ebédet főzni?

– Miért ne? Imádok szakácskodni!

Zoltán megvonta a vállát és bement a szobába. Meggyőző volt a nő viselkedése. Annyira nyugodt volt, hogy az iratokkal kezdett foglalkozni. Kis idő elteltével kopogott.

– Gondolom, szívesen elfogyaszt egy kávé! – és letette az asztalra.

– Nahát, ezt a figyelmességet! Mondja, hogy kerül maga ide tulajdonképpen?

– Azért nem értem a kérdést, mert nincs benne semmi különös –felelte nyugodtan. – Önök hirdettek, idejöttem, ennyi a történet –és mosolygott.

– Ha nem veszi sértésnek, hány éves gyakorlata van ebben a munkakörben?

A nő megállt, téován megfordult, és elindult Zoltán felé.

– Egy sem. Most vállalom először nevelői munkát. Talán hihetetlen? – vett egy mély levegőt és elkezdte sorolni.

– Egy külvárosi iskolában tanítottam tizenhét évig, de most jöttek rá, hogy nem vagyok alkalmas, hát kiadták az utamat. Mihez kezdjek az időmmel? Oktatás, nevelés nélkül nem tudok megenni, gondoltam átmenetileg megpróbálom háznál gyakorolni a hivatásom, az idő majd csak változtat a helyzetemen.

– Nem szeretném, ha félreértene, de mi nem házitanítót keresünk!

– Nincs semmi baj! A többi munkát is vállalom, egy kicsit ahhoz is értek. Nem olyan régen még háztartást vezettem! De nem akarom magam sajnáltatni, elégedjen meg annyival, hogy jelenleg lakásom sincs, és kénytelen vagyok valamiben megkapaszkodni.

– Hogyne asszonyom! Remélem, nálunk megtalálja a számítását, és a kislányommal is jól ellesznek.

– Nekünk nem volt családunk, ennek ellenére imádom a gyerekeket, hisz a-nélkül elképzelhetetlen a pedagógusi pálya. Hány éves a kislány?

– Hat lesz, ősszel fogja kezdeni az iskolát.

– Vele még csodákat lehet művelni, a legjobb kor, hogy megérezze a tanulás szépségét! – Láthatóan nem volt a nő elkeseredve, de az őszinte szavaiban ott lappangott a szomorúság.

Zoltán nem is faggatózott, más irányba próbálta terelni a beszélgetést.

– Talált valami ebédhez valót a konyhában?

– Igen, a készlet jó háziasszonyra vall! Most olyat fogok maguknak főzni, ami specialitásom. A férjem nagyon szerette, remélem önöknek is fog ízleni!

– Egészen biztos, mert a finomat mindnyájan szeretjük, bármi legyen az!

Mindketten hozzáláttak saját munkájukhoz, észre se vették, hogy múlik az idő.

Éva nagyon meglepődött, mikor hazaért a kislánnyal, és örült, hiszen a jelek arra mutattak, hogy képzeletét felülmúló segítségre akadtak. Ebéd után, ami valóban finom volt, hosszú, női beszélgetés kezdődött, Zoltán elvonult pihenni, hogy ne zavarja őket.

A hölgy már éjszakára is ott maradt, bár Éva csak jövő héttől fog dolgozni, de abban állapodtak meg, hogy addigra átveszi a család szokásait, ügyes-bajos dolgait, ami rá hárul.

Éva nem ujjongott, hogy Zoltánnak a hétvégére vissza kell menni, de könnyebben beletörődött, hogy maga mellett tudott valakit, akire számíthat.

Zoltán közvetlen ebéd után indult, hogy mielőbb odaérjen. Szerencsére a havazás már több napja elállt, az utak állapota elfogadható volt, de most se merte megkockáztatni a rövidebb utat, ezt előre eldöntötte.

Az új kocsivásárlás foglalkoztatta, mivel Éva is fel volt villanyozódva a főnök ajánlatán, elképzelhetőnek tartotta, hogy mégis megváltik az öreg útitársától.

– Vajon melyik márkát kellene választani? Ford? Volvo, vagy maradjon meg a jól bevált Volkswagennél? Ezek csak gondolatok voltak, nem is óhajtott dönteni, majd kér tanácsot a benti fiúktól, elsősorban Teddire gondol, mivel egy pár autó már átment a keze ügyén. Salsburgba megállt tankolni. – „csak semmi kockázat”!

Öreg este volt, mikor leparkolt a Hotel König előtt, a személyzet is ugyanaz volt, mint a minap, és kedves ismerősként fogadták.

– Az adatait el kell kérnem uram, de az első emeleti lakosztály a rendelkezésére áll!

Föl se ment, amíg nem töltötte ki a bejelentőt, mindjárt hozzáfogott, a táskát maga mellé állította.

Meglepődni se volt ideje, hogy nem találta, mert egy ismerős kamasz hang megelőzte.

– Uram, a poggyászáat felvittem a szobájába, és a lift is szabad!

– Köszönöm. –már indult is, de a fiú utána szólt – Uram, nem parancsol egy borítékot?

Zoltán visszafordult, és elmosolyodott

– De igen, kérek egyet! Illetve kettőt! – korrigálta.

Körülnézett az ismerős szobában, megmosakodott, majd lefeküdt az ágyra ruhástól.

Perceken belül ott volt a fiú a borítékokkal.

– Köszönöm, tegye csak az asztalra! Mondja, megtenné, hogy ismét átvinne egy levelet a szomszédba? – de hozzá is fogott, hogy pár sorral kiengesztelje Lizáékat, ha esetleg neheztelnek.

A fiú készséggel tett eleget, türelmesen megvárta, hogy befejezze, független az idő aktualitására, hisz mindjárt este nyolc óra lesz.

– Ha válasz jönne, kérem, várja meg! – a boy igenlően bólogatott.

Kicsit nyugtalan volt, rágyújtott, és kitérte az ablakot. A csípős februári levegő úgy hatott, mint nyári hőségben egy dunai fürdés. Hol a cigarettából, hol meg a friss levegőből szippantott nagyot, s közben azon gondolkozott, mit csinálhat most a lány, lesz-e egyáltalán válasz?

A fiú nagyon hamar visszaért, közölte, hogy a kisasszony beláthatatlan ideig vidékre utazott szüleivel. Mielőtt becsukta az ajtót kívülről, még visszaszólt.

– Uram, a levelet egy csinos, szőke hölgy vette át, a választ egy idős úr adta meg!

Zoltánt kicsit letörte a rideg visszautasítás, de belátta, hogy ez így helyénvaló.

Egyáltalán, mit akar ő ezektől az emberektől, miért keresi a barátságukat, miért akar a nyakukba akaszzkodni? Kimagyarázkodás! Nincs mit magyarázkodni, eddig tartott, nincs tovább! Hamar túltette magát a lelki gondokon, ruhástól visszafeküdt, rövid időn belül elaludt.

Liza sírását visszafojtva tartotta kezében a levelet, és újra meg újra elolvasta. Kedves Liza! A sors fintora, hogy megint itt vagyok! Bevallom, örömmel jöttem! Ha nem neheztel túlságosan a minapi gyors távozásomért, kérem, adjon lehetőséget, hogy megmagyarázzam az okokat!

Tisztelettel, Zoltán

Ha módjában áll, válaszoljon a fiútól!

– Mamikám, csak most lennél itt mellettem! Te biztos meg tudnád ítélni, helyesen cselekedtem– e. – rimánkodott hangosan az ágyán hasalva. – Idétlen ürügyekkel, közönyt színlelek, miközben úgy szeretném látni, majd belepusztulok! Lehet, hogy ő elhiszi, de magamnak nem tudok hazudni, annál sokkal jobban belegabalyodtam. – arcát a párnába temetve sírt. Gyűlölte önmagát a meggondolatlan gyors döntésért – Nem! – kiáltotta, és felugrott – Én nem leszek mártír! Szenvedjen, aki ostoba, vagy nem tudja, mit akar! Én igen! Én tudom, hogy annyira akarom, mint még soha semmi mást a földön! Döntsön a sors kettőnk ügye felett!

– tombolt, és a ruháit egymás után dobálta ki a szekrényből, míg megtalálta a megfelelőt. Lefürdött. A zuhany kicsit észre térítette, már higgadtabban öltözködött, a kiszórt ruhákat is visszarakosgatta a szekrénybe.

Ahogy közeledett a szállóhoz, úgy nehezedett rá lelkiismerete súlya. Most kell erősnek lenni, nem szabad bekövetkeznie ennek a találkozásnak! De csak ment, mintha egy láthatatlan erő kötéllel húzná vágya céljához.

– Nem megyek be! – határozta el magát újra és újra – Nem szabad találkozunk! – A legborzasztóbb volt számára, hogy kettőjük kapcsolata minden értelem felett igazságtalan.

Liza részéről, hogy azt az embert szereti, aki családjában találja meg élete értelmét, és talán nem is viszonozza a szerelmét. Zoltán viszont nős, kötelességének érzi, hogy kikerüljön minden konfliktust, ami kihat saját, és hozzátartozói egész életére.

Ezekkel a gondolatokkal haladt el a szálloda előtt, minden erejét összeszedve biztatta önmagát, hogy nem és nem!

Vajon létezik-e olyan felsőbbrendű hatalom, amiért feláldozza önmagát? Megteheti-e, hogy érzelmeit, ami egyre fokozódik, megsemmisítse, mielőtt boldogságot hozna? Meg fog még ismétlődni egy másik férfi iránt, akit szabadon, lelkiismeret furdalás nélkül szerethet?

Nem volt képes tovább menni, az érzélem legyőzte az elmét. Belül teljesen felszabadult, addig akart cselekedni, amíg hatottak ezek a gondolatok, futott vissza egészen a portáig.

– Erdélyi Zoltánt keresem! – kimondta lihegve, és megkönnyebbült, hogy már nincs visszaút.

– Lehivassam asszonyom, vagy felmegy személyesen?

– Igen, felmegyek! – a boy már ott állt mellette, készségesen intett, hogy kövesse.

Nem talált rá magyarázatot, hogy miért ezt a megoldást választotta. Semmire nem talált magyarázatot, csak vakon követte érzelmeit.

– Ez a szoba lesz hölgyem! – mondta a fiú mutatva az ajtóra, és elindult vissza a hosszú folyosón.

Liza megérintette a kilincset, majd visszahúzta a kezét. Szíve a torkában dobogott.

Még egy utolsó nagyot sóhajtott, és benyitott. Az ajtó nem volt zárva, óvatosan mozgott, nem akart zajt csapni maga körül. Bent sötét volt, csak az utcáról beszűrődő fény világított sejtelmesen. A szoba csendjét a kint elhaladó járművek moraja zavarta, a belső szobából a férfi halk szuszogását hallotta. Szeme lassan megszokta a sötétséget, és elindult a szuszogás irányába.

Zoltán befelé volt fordulva, ruhástól aludt. Nem akarta felébreszteni, lábujjhegyen kiment az asztalhoz, levetette a bundát, leült az egyik fotelba, és rágyújtott, a fényt eltakarva a tenyerével. Addig forgolódott, hogy cipője orrával belerúgott az asztal lábába, és hangosan felszisszent.

Zoltán felébredt a neszre, de a lányt nem vette észre, álmos szemeit dörzsölve botorkált ki a mosdóba. Fölkapcsolta a villanyt, a csap fölé hajolva ivott és öblítette ki a száját. Lizát akkor vette észre, ahogy le akarta kapcsolni a villanyt, de megszólalni sem tudott a meglepetéstől. Az fölállt, ugyanolyan némán nézte a férfit, bocsánatkérő tekintettel. Zoltán lassan elindult felé.

– Nem akartam! Higgye el, nem akartam!– többet nem mondott, mert ott lapult a férfi ölelő karjaiban, szorosan hozzásimulva. Nem beszéltek, de érezték, bekövekezett az a pillanat, ami mindkettőjük számára végzetes lehet.

Hosszú másodpercek teltek el, mire a lány meg tudott szólalni a férfi csókjaitól.

– Bocsáss meg nekem! Nem akartam eljönni hozzád, megpróbáltam neked hazudni, de magamnak nem tudtam! Az lett volna tisztességes, ha nem jövök. Először azt hittem, erős vagyok, és az akaratom érvényesül, de veled szemben gyengének érzem magam. Nem tehetek róla, szeretlek az első órától, attól a pillanattól, hogy megláttalak. Nagyon szégyellem magam, hogy itt heverek a lábaid előtt, mint egy szajha, de nem bánom azt sem, ha megvetsz érte!

– Ne beszélj butaságot Liza, boldog vagyok, hogy itt vagy! Alig tudom elhinni, hogy egy büszke, makacs tündér kilép a mesevilágból, hogy engem tüntessen ki szerelmével! Szeretnélek boldoggá tenni, hogy mindig nevetni, örülni lássalak, de vajon megéri-e egy óra boldogság, hogy aztán egész életünkre nyomorultak maradjunk?

– Nem tudom Zolikám, mi az ára, de ha egyetlen percről lenne is szó, azért a percért is feláldoznék mindent, mert számomra ez jelenti az egész világot! Az én helyzetem sem könnyebb, mert bárhogy alakuljon, az utolsó szó a tiéd! De most itt vagyok, és nem azért jöttem, hogy megmagyarázzuk egymásnak, mi helyes, mi nem! Hozzád jöttem! Nagyon fájna, ha neked csak egy futó kalandot jelentene ez az este, de beérem annyival is!

– Liza, ne beszélj örültségeket! Téged a szépséged, egyéniséged tesz vonzóvá, és kíváncsossá. Csodálom minden mozdulatod, miért akarod lerombolni bennem ezt az érzést? Ha elveszítjük méltóságunkat, vele együtt az erény is elvész!

Liza dühösen tépte ki magát Zoltán karjából.

– Hogy tudsz ennyire durva lenni? Én az érzésemről, a szerelmemről beszélek, te meg az erényről szónokolsz!
– Sírva szedte össze bundáját, és táskáját.

Zoltánt megbénította a lány haragja, megszólalni se tudott hirtelen s mire észhez tért már az ajtónál járt. Pár ugrással elérte, jobb csuklóját erősen megmarkolta, és magához szorította.

– Nem engedlek el! Így nem! – Elvette kezéből a bundát, ledobta a fotelba, ölébe vette a lányt és bevitte az ágyra.

– Liza, hallani akarom újra, hogy szeretsz!

– Az életemnél jobban szeretlek! Fogadjuk el a sors akaratát, úgyse tehetünk ellene!

Mire lemosakodott, a lány már kombinében állt az ágy mellett. Mellei pattanásig feszültek, amit kissé eltakart hosszú haja, Kombinéja alól kirajzolódott szép alakja, ahogy az ablakon beszűrődő fény átvilágította.

– Nagyon szép vagy Liza, látni is gyönyörűség téged!
– ezt olyan őszintén mondta, hogy a lány szinte elolvadt. Úgy tűnt, hogy ez az éjszaka végleg megpecsételte sorsukat.

Liza két óra tájba ment el, Zoltán a kapujukig kísérte. Lefeküdni, de elaludni nem tudott. Csak forgolódott az ágyon, nem tudta kiűzni gondolatait a fejéből.

Független attól, hogy boldog órákat töltött a lánnyal, mégis azt érezte, hogy önmagát csonkította meg. A régi

nyugalom helyére belopózott a kétségbeesés, mert hiába gondolt Évára, lelki szemei előtt folyton ott lebegett Liza vonzó fiatalsága. Találkozott hasonló érzéssel, mikor hazát cserélt, de az más volt. Akkor fiatalabb volt, és kalandvágyó. Semmi nem kötelezte, mégis mennyit gyötrődött, míg megtalálta Éva mellett a nyugalmát. Kedves Éva! Micsoda kitartásra volt szüksége, hogy felkaroljon egy olyan embert, aki hosszú hónapokon át csak segítségre, gyámolításra szorult. Mennyi szeretet, gyengédség, és türelem volt benne, hogy elviselje egy testben, lélekben nyomorék ember gyötrődését! Gyógytorna, könyvek egész sorát tanulmányozta, hogy talpra állítsa őt az örök nyomorúságból. Talán boldogabb volt, mint Zoltán, mikor valósággá vált, amit csak remélni lehetett. Akkor megfogadta, hogy kitart Éva mellett élete végéig.

Most mégis bizonytalanságot érzett, félt, hogy nem tud lemondani Lizáról.

A két nő közt tizenkét év volt a korkülönbség, annak ellenére Éva még most is csinos, kíváncsú, viszont Liza mégiscsak huszonöt éves. De Zoltánnak nemcsak a két nő közt kellett választani, mert amint kislányára gondolt, már tudta, hogy eldőlt a belső harc, az ő helye családjá mellett van!

Belefájdult a feje. Felöltözött, lement a néptelen utcára, jó hatással volt rá a friss levegő. Bement egy sarki bárba, megivott két feketét, közben több cigarettát is elszívott, már émelygett tőle a gyomra, de megnyugtatta.

A terem egyik sarkában zenészek szórakoztatták a kevés közönséget, néhány pár táncolt, vagy csendesen beszélgettek az asztalnál. Egyesek nekidőlve a szék karjának, bóbiskoltak. Nem találta helyét, céltalanul

kóborolt az utcán. Fázni kezdett, visszament a hotelba és lefeküdt.

Dél körül kipihenten ébredt, megfürdött, lement az étterembe. Ebéd után megivott két pohár sört. Évának akart írni pár sort, mikor megcsörrent a telefon. Abban a pillanatban eszébe jutott Liza ebédmeghívása.

– Mondd drágám, meddig akarsz még várakoztatni? Már nagyon éhes vagyok!

– Ne haragudj Liza, teljesen kiment a fejemből! Azonnal jövök!

– Csak nagyon siess, hogy idejében érkezz, nehogy közben éhen haljak! Képzeld, ez a kislány valami nagyon finomat varázsolt az asztalra, vétek lenne, ha kihúlna!

Zoltán elhatározta, udvariasan, de mérsékelten fog viselkedni Liza iránt, remélve, hogy majd ő is ráhangolódik, és sikerül jó barátként elválni, de már a bejárati ajtóban megghiúsulni látszott a terve, mert a lány széttárt karokkal futott elébe. Úgy tűnt, mintha a háziköntösön kívül semmi nem lett volna rajta. Valódi lány volt, csodálatos teremtés, aki tudta, hogy egy elhalni látszó szerelmet hogyan kell életben tartani.

– Bocsáss meg drágám, hogy ilyen öltözékben fogadlak, de az előbb bújtam ki az ágyból! Máris átöltözöm!

Zoltánnak tudomásul kellett venni, hogy a lány nem bánt meg semmit, boldogabb volt, mint bármikor. Titokban azt remélte, ő is belátja, hogy tévedtek, és nem gördít akadályt elválásukhoz, de Liza úgy viselkedett, mintha évek óta összetartoznának. Percek múlva jött le egy világoskék, elől mélyen kivágott ruhában, derekát egy keskeny, sötét szíj övezte, ami még jobban kiemelte szép, karcsú termetét.

- Tetszik a ruhám? – kérdezte lefelé jövet a lépcsőn.
- Nagyon szépek vagytok! – mondta a férfi nagyot nyelve.
- Örülök, hogy így látod, mert magam terveztem, és varrtam! – majd egy manökeni mozdulattal megpördült Zoltán előtt.
- Te értesz a szabáshoz?
- Egy keveset, mivel ez a szakmám. Még nem mondtam volna, hogy ruhatervező vagyok?
- Biztos nem, mert arra emlékeznék – és csak mustráta a lányt pajzán gondolatokkal, elfelejtve fogadalmát.
- Zolikám, neked mitől tetszik ez a ruha? Szeretem, ha férfi szemmel kritizálnak egy női ruhát.
- Őszintén, nagyon keveset értek a divathoz. A szépet csak észreveszem, de nem tudom megmagyarázni.
- Hát ez különös. Tetszik, de nem tudod, miért? – nevetett a lány.
- Emlékszel arra a konyhóra, ahol menedéket találtunk?
- Liza kíváncsian fürkészte a férfi tekintetét.
- Hogy kérdezhetsz ilyet? Míg élek, nem fogom elfelejteni! Csak nem azt...?
- De neked tetszett a konyhó? – kérdezte, és megfogta a lány kezét.
- Az emléke mesés szép, de a konyhóban nem volt semmi különös.
- Most képzeld bele azt az egyszerű konyhót egy pazar környezetbe, mondjuk a Rajna partján valahol!
- Liza édesen felkacagott.

– Csak nem azt akarod mondani, hogy ez a ruha beleillik ebbe a lakásba? Akkor most te képzelj el egy szép házat a Rajna partján!

– Egy szép ház a város központjában is szép, de egy szép ruhát nem mindegy, ki viseli!

– Aha! Szóval én vagyok a Rajna part, és ez a ruha rajtam a kunyhó! – sugárzott Liza.

– Én inkább úgy fogalmaznék, hogy ebben az egyszerű, de szép ruhában te vagy csodálatos!

– Kedves vagy Zolikám, de mielőtt jobban belebonyolódnánk, és nem hül ki az ebéd, lássunk hozzá gyorsan!

A férfi nem akarta megsérteni, hogy ő már ebédelt, inkább feláldozta magát. Döbbenet vett észre, mennyire gyengéd a lányhoz. Hol van a cinizmusa, az ironikus magatartása, amivel barátait is rettegésben tartotta? Egész ebédidő alatt gépiesen válaszolgatott a lány kérdéseire, ráadásul milyen tapintatosan. Teljesen hatalmába került.

Ebéd után felmentek Liza szobájába. Tágas, ízlésesen berendezett, nyoma sem volt a fényűzésnek, egyszerű, mint minden ebben a házban, kivéve a régiségeket, amelyek szervesen illeszkednek a modern, de egyszerű darabokhoz. Az asztalon ruhaterv-vázlatok, és divatlapok heverték.

– Uramisten! – ütött homlokára Zoltán.

– Mi baj drágám? – kérdezte a lány ijedten.

– Megígértem a főnöknek, hogy veszek egy pár napszemüveget a felesége részére, de teljesen megfeledkeztem róla, pedig ma volt szándékomba beszerezni!

– Én már azt hittem, hogy komoly a baj, vagy problémát jelent, ha hétfőn veszed meg?

– Tulajdonképpen ráérek vele – nyugodott meg Zoltán, majd beleült az egyik fotelba. Liza mögé állt, ujjjaival végigfutott a fotel támláján.

– Ne igyunk valamit? – kérdezte belehajolva a férfi nyakába, szőke haja szétomlott a mellkasán.

– Nem Lizácska, köszönöm, de lehet, hogy ma még vezetek – finoman próbálta elhárítani, érezte, hogy ez nem sikerült. Olcsó trükkökkel nem fog eredményt elérni Lizánál.

– Készülsz valahova? – kérdezte gyanakodva.

– Még nem tudom, attól függ, hogy –, itt megakadt hirtelen, nem is kívánta tovább mondani, csak erőltetné.

– Nézd Lizácska! Érezheted, hogy szívesen vagyok veled, de ez nem megoldás egyőnk számára sem! – nyögte ki.

– Lelkiismeret furdalásod van?

– A férfi nem válaszolt, csak nézett a semmibe.

– Ha velem szemben van, az nem baj, én akkor se bántam meg semmit, de ha a feleségeddel szemben, az teljesen más! Ami azt illeti, jó kezekben van a gyeplő! – és már meg is bánta az utolsó mondatot.

– Liza kérlek! – csattant fel Zoltán, de gyorsan lehiggadt, lágyabban folytatta.

– Feleségedről ne beszéljünk!

– Bocsáss meg, nem volt szándékom bántani se téged, sem őt, csak az bánt, hogy folyton marjuk egymást. – járkált fel-alá a szobában, a férfi tekintetével követte, mintha megoldást várna tőle.

– Mondd Zoli, mi lesz velünk? Velem mi lesz, ha elmegy, és nem jössz többet? – kérdezte kétségbe esve, és letérdelt elé, fejét ölébe hajtva.

– Nem tudom. Fogalmam sincs! – mondta ráhajolva, megsimogatta szőke fürtjeit.

Liza felhúzta magát a nyakába, és megcsókolta.

– Ó Zolikám, ha tudtam volna, hogy ilyen gyötrelmes a szerelem, soha nem kívántam volna magamnak!

– A mi szerelmünk gyötrelmes Liza! Nincs annál csodálatosabb, ha két ember szabadon szeretheti egymást!

– Én miért nem ismerhetem meg ezt az érzést? Látod, nekem megvan mindenem, ami sok is a gondtalan élethez, csak az a baj, hogy belül teljes a nyomorúság! – panaszkolta két kezét a mellére téve – Veled találtam meg a szerelmet, és most veled együtt veszítem el?

– Nem! Ha téged el is veszítelek, de amit irántad érzek, azt soha! – és amíg itt vagy, azt akarom, hogy csak én birtokoljalak, ne is gondoljunk a holnapra!

Zoltán örült Liza szavainak, bár ő is mást érzett, mikor belegondolt, hogy rövidesen el kell válniuk.. A vasárnapot is kettesben töltötték, mert a lány szülei csak estére voltak várhatók. Feltárták egymásnak sikereiket, kudarcaikat, múltjukat, céljukat, Zoltán elmesélte, hogyan került a bécsi kórházba, mi köti Évához elválaszthatatlanul.

Liza belátta, hogy nincs szerelem, ami ezt a köteléket szétválassza, és, hogy mekkora az a láthatatlan erő, ami Zoltánt a feleségéhez kapcsolja.

Lassan elmúlt a vasárnap, meg tanulták egymás érzelmeit méltósággal tisztelni, uralkodva önmagukon csendesen, de forrón befelé könnyezve. Hónapok teltek

el. Lizában nemhogy apadt, egyre erősebben burjánzott Zoltán iránti vágya. Betege lett az önsanyargatásnak, nem túrt meg senkit maga körül, goromba lett, és elviselhetetlen. Szüleivel szemben is hajthatatlan maradt, hiába kérelték.

– Nem papa, drága mamikám! Nagyon szeretlek benneteket, de nekem elegendő van Párizsból, Rómából, és mindenből! Amire én képtelen vagyok, azon ti hiába fáradoztok! Nagyon kérek, ne haragudjatok!

– Mit szólnál kislányom egy magyarországi úthoz, mondjuk a Balatonhoz?

Liza arcán valami megmagyarázhatatlan érzés zuhant keresztül, mintha égi jelt kapott volna a mindenhatótól, hogy félre szomorúsággal, gyötrődéssel, mert az egyenlő a pusztulással, azon túl sem gyötrődés, sem szerelem, sem boldogság nem létezik.

Magyarország? Balatom, Zoltán! Így kapcsolta össze a dolgokat. Talán most is ott tölti a nyári szabadságát!

– Ó istenem, ha még egyszer találkozhatnék vele, vagy legalább csak láthatnám! – fohászkodott hangosan.

Apja tudta, mit akar, s ha nehezen is, rá kellett beszélni önmagát, hogy tegye ezt a nehéz lépést, mert jelen esetben ez látszott a legmegfelelőbbnek, de álmában sem remélte, hogy pillanatok alatt visszakapja régi, imádott lányát.

Lázasan készülődött a család, boldogok voltak a szülők is, hogy egyetlen lányuk újra a régi fényben tündököl.

Lizában megcsillant egy utolsó esély, hogy találkozhat a férfival, aki a mindent jelenti számára. A hátralevő napokban Liza derűs kacagása, boldog

áradozása töltötte be a házat. Szegény Hubert nem tudta, merre meneküljön, mégis örült, látva a lány boldogságát.

V.

A tihanyi Apátsági templom teraszáról pazar kilátás nyílt a Balatonra. A három barát már fél órája gyönyörködött a panorámában. Még csak tíz óra volt, de a vízpartot, ameddig szem ellátott, benépesítették a turisták. Az idő szépnek ígérkezett, viszont itt a tó közelében soha nem lehetett tudni, mikor támad föl egy nyári vihar.

Ez a csodás Balaton olyan, mint egy szép hölgy, szeszélyes, és kiszámíthatatlan!

– Úgy érzem, itt örökre le tudnék telepedni. – vélekedett Laci.

– Akkor nősülj be valamelyik jómódú családba, mert neked soha nem lesz annyi pénzed, hogy ezen a környéken építkezz!

– Azt hiszed Öcsi, nem érné meg körülnézni? Nagyobb jövő vár itt egy kertes házzal rendelkező melósra, mint Pesten egy professzor jelöltre! Van fogalmad, mit kasszíroznak be ezek egy év alatt?

– Nem vitás –, szólta közbe Juli – ezek tudják, hogyan lehet könnyen pénzt keresni!

– Így van! Vegyük például a mi szállásadónkat! – folytatta Laci az eszmefuttatást – azért a nyamvadt szuterénért naponta kétszáz forintot zsebelnek be. Ha csak négy hónapot számolunk egy évre, az annyi, mint –, közben osztott, szorzott – kereken huszonnégy ezer forint, ami több mint egy éves keresetem!

– Rendben Laci! Majd utánanézzünk a helybéli lányoknak! – dünnyögött Öcsi, már unta Laci számíttatásait – Ha már így benne vagy, azt is számold ki, mennyi folyik be a többi hónapokban, és mibe kerül nekik hetente ágyneműt cserélni, takarítani utánad, plusz adózni a befolyt összegből, mert az is hozzátartozik a szolgáltatáshoz!

– Neked meg mi bajod van? – ripakodott rá Juli – Úgy beszélsz, mintha a te két szép szemedért adnák ki a lakásuk háromnegyedét. Ha nem vetted volna észre, rajtunk kívül még három család van itt elhelyezve, ők meg behúzódnak a nyári konyhába! Ha nem érné meg nekik, gondolod, vállalnák?

– Figyelj Juli! Ezeknek az embereknek ez jelenti az egyetlen pénzforrást! Itt nincsenek gyárak, üzemek, nincs munkalehetőség ezen kívül, valamiből nekik is meg kell élni! Hidd el, ennél sokkal tisztességtelenebb keresetek is vannak ebben az országban, nem az ilyen kisemberek nyelik le a nehéz milliókat!

– Veled ma nem lehet beszélni! Mióta megjöttél otthonról, egyfolytában kötekedsz, úgy látszik, megártott a szülői ház légköre!

A lány is elcsodálkozott, hogy kikelt magából, soha nem vágott a fejlemények elébe, nem siettetett kettőjük kapcsolatát, de várt valamit ettől a nyártól, ami elég siralmasan indul. Lehangoltan kullogott a két fiú között, arra gondolt, ha most megtehetné, fogná a cókmókját, és hazamenne.

Öcsi kérdezett tőle, de a hangok nem jutottak el a tudatáig, annyira magával volt elfoglalva.

– Mondd Juli, itt vagy közöttünk, vagy elkalandoztál valahova? Azt kérdeztem, van-e kedved átjönni velünk

Almádiba egy halászlére? Állítólag kitűnően csinálják. Tudod, az öreg Jakab bácsi mondta, ő minden nyarát itt tölti Berényben!

Mintha mi sem történt volna, Juliban átbillent az érzélem, megint mindenkit szeretett. – Naná hogy van kedvem! Imádom a jó halászlét.

Az úton gyér volt a forgalom, kevés autóval találkoztak, azok is zömmel nyugatiak.

– Öcsi, ne hajts olyan vadul, látod percekben belül kijutottunk a sógorékhoz! Már csak az hiányzik, hogy igazoltassanak, mert otthon felejtettem az útlevelem!

A hangulat elég nyomott volt, de azon mindhárman jól derültek. Kellett Laci a csapatba, neki mindig volt ötlete feloldani a kínos feszültséget.

Hatalmas, enyhet adó fák alatt állította le Öcsi a Trabantot, melyek mintha ezer éve állnának ott, szerteágazó lombjaikkal sátrat borítanak a csárdára. A lombok közt tucatnyi madárfaj tárgyalta ki a napi eseményeket olyan hangzavarral, mintha az ősi Bábelt akarták volna idézni, mindez által megnyugtatóan. A csárdából finom illatok kerengtek ember legyen a talpán, aki meg tudná mondani, mi rotyog a hatalmas kondérokban.

Nem úgy Laci, mert ő másodpercek alatt felsorolta a hosszú étlapot csekély eltéréssel, vagy a vendéglősök felejtették le róla!

Négy pincér sürgölődött az asztalok között, lesve a vendégek óhaját, percekben belül értek oda mindenkihez.

A halászlére valóban nem lehetett panasz, de Juli enyhe célzással sejtette, hogy a tiszai halászlének azért nincs párja.

A sör, vagy az ízletes falatok váltották ki belőlük a gavallérságot, de mindhárman fizetni akartak.

– Ha jól emlékszem –, förmedt rájuk Öcsi kifelé menet – otthon lefixáltuk, hogy mindenütt én fizetek, és utólag számolunk el! Olyanok vagyunk, mint a cigányok, hangoskodunk, és problémázunk!

– Azért mázlink van, nem gondolod Juli? Szerencsétlen pincér most is ott állna az asztalunknál, ha Öcsi nem találja föl magát.

Öcsi nevetve veregette hátba Lacit.

– De nélküled mihez kezdenénk?

– Ha nem fejezitek be az örökös ugratást, bizisten, itt hagylak benneteket és hazamegyek! Nem lehet elviselni a baromságaitokat, egyáltalán nem jópofa!

– Rendben Juli, én egész héten nem nyitok vitát! Azt hiszem, tényleg hülyék vagyunk. Laci annyira komoly volt, hogy a fogadalmához kétség nem fért, ezt Juli sem tudta megállni nevetés nélkül.

A ház, ahol megszálltak, kívülről jócskán kopottnak látszott, de a két egybenyíló szoba kellemes benyomást keltett. A folyosó végről nyílt, kétoldalt mellette a fürdő és WC. Nem fényűző, de nem is lényeges, mindössze hat napról van szó.

– Na, hogy tetszik? – kérdezte Laci.

– Praktikusabb lenne, ha nem egybe nyílna! – jegyezte meg a lány.

– Juli, neked szállodába kellene, meni, mondjuk egy ötszobásba, ott kedvedre válogathatnál!

– Örök vagy Laci! Én nem azt mondtam, hogy nekem nem felel meg!

– Fejezzétek be! Juli, te a belső szobába mégy, mi itt maradunk Lacival a külsőben.

– Reménykedtem, hogy Juli marad itt, mi meg mindig akkor nyitnánk rá, mikor öltözik.

– Laci, a te fantáziád elbágyasztó! – vigyorgott Juli.

Egész délutánjukat a vízben töltötték, és alaposan megéheztek. A halászlé ereje hamar kipárolgott belőlük. Úgy szólt a megállapodás, hogy a reggelit meg az ebédet a háziék állják, de vacsoráról saját maguknak kell gondoskodni.

Juli enni akart, Lacinak mindegy volt, Öcsi fáradságra hivatkozva legszívesebben otthon maradna, a végén újból Almádiba kötöttek ki. Először az Aranyhídban próbálkoztak, de ott akkora volt a tömegnyomor, hogy szóba sem jöhetett, megint a halászcsháza lett a végállomás, és ott is csak a kerthelységben tudtak asztalt szerezni. Laciék sört rendeltek a rántott-szelet mellé, Öcsinek be kellett érni bambival.

A cigányzenekar úgy helyezkedett el az ajtónál, hogy a muzsika kint is, bent is jól érvényesüljön. Az öttagú zenekar fergeteges játéka nagy hatással volt a közönségre, mert a táncplaccon akkora volt a nyüzsgés, mint egy felpiszkált hangyabolyban, még az asztalok között is táncoltak.

– Átkozottul jól játszanak! – jegyezte meg Laci, és a lábai ütemre rángatóztak az asztal alatt.

– Ja, kispofám, a külföldieknek mindent felsőfokon!

– Ez így van Juli, mert ha körülnézünk, itt csak külföldeket lehet találni!

A kert sarkában ültek le, Öcsi háttal a tömegnek, csak ritkán nézett hátra, de mikor Laci elvitte Julit táncolni, átült a szemközti oldalra. Ő inkább nézte, mint csinálta.

Észrevette, hogy a szemközti sarokból egy középkorú nő feltűnően nézi. Valamikor kegyetlen szívtipró lehetett, mert még most is nagyon szemrevaló. Társaságában három férfi, és egy szőke, hosszú hajú hölgy ült háttal, annak nem látta az arcát.

Csak fél szemmel nézte őket, de az idősebb nő annyira bámulta, hogy kényszert érzett a leskelődésre. Közben a zenészek pihentek, Juliékat kereste tekintetével, de csak Laci szőke feje tűnt ki a tömegből.

A zenekar új számba kezdett, s akik leültek, gyorsan visszatértek a táncplaccra.

Odanézett a sarokba, a nő még mindig, kitartóan figyelte. Két férfi fölállt és eltűntek valahova, a hölgy áthajolt az asztalon, valamit mondott a szőkének, közben le sem vette szemét Öcsiről. A fiatal nő lassan megfordult, s valami határtalan riadalom ült ki az arcára, amint megpillantotta Öcsit. Mint egy gép, ami parancsra cselekszik, felállt, határozott léptekkel indult Öcsi felé. Arcáról már boldogság sugárzott, nem a döbbenet.

Nagyon szép nő! Jézusom, ez idejön! De vajon mit akarhat? – villant át agyán.

Mikor az asztalhoz ért, tekintetéből eltűnt a derű és kétségbeesetten, zavartan beszélt. – Entschulldigen sie Bitte!

Öcsi értetlenül rázta a fejét, és a birtokában levő legvonzóbb mosolyát vetette latba.

– Sajnálom hölgyem, de nem értem!

– Pardon! Pardon! Entschulldigung Bitte! – mondta, és restelkedve visszaült.

Juliék abbahagyták a táncot, mert látták, hogy a nő odament Öcsihez.

– Mit akart tőled az a nő? – kérdezte Juli ingerülten.

– Fogalmam sincs! Csúzlizott egy darabig, aztán, hogy nem lőtt semmit, itt hagyott.

Viszont azt meg kell hagyni, hogy nagyon csinos!

– Hogy-hogy csúzlizott? – faggatta tovább a lány, mert ez a dőre magyarázat nem elégítette ki kíváncsiságát, ehhez már Lacinak is volt megjegyzése.

– Te Juli, ez a nő valóban csinos lehetett, ha Öcsi ilyeneket nyilatkozik róla! Légy szíves, azonnal mutass be neki engem is! –fordult Öcsihez.

Nem tudott köztük elharapózni a vita, mert egy férfi állt meg az asztaluk mellett.

– Ne haragudjanak, hogy zavarom társaságukat, de a hölgy szeretné, ha oda fáradna az asztalához egy percre!

– és határozottan Öcsire nézett

– Rendben, jövök mindjárt! – mondta Öcsi és megvárta, amíg visszaül a férfi.

– Nem pofátlanok ezek egy kicsit? – háborodott fel Juli.

– Szerintem ezek emberrablók! Öcsi nagyon vigyázz, mert úgy el fog rabolni téged az a csini szőke, hogy na!

– Ti tényleg lököttek vagytok! – Mondta vidáman és átballagott az asztalukhoz.

A két férfi még nem tért vissza, elfoglalta az egyik helyét.

Meglátszottak még könny nyomai a fiatal nőn, hangja is fátyolos volt, amint beszélt.

– Kérem, ne értse félre a helyzetet, egyébként is nagyon kínos, hogy magyarázkodni kell az óriási tévedésért! Mi Münchenből jöttünk, sajnos nem beszéljük az önök nyelvét, amint láthatja is – és a férfira mutatott, aki nyitott könyvként fordította az elhangzott mondatokat. – Onnan van a tévedés, hogy van egy

kedves ismerősünk, aki szintén magyar, Ausztriában él. Anyával meg voltunk győződve, hogy ön az! Én ilyen feltűnő hasonlósággal még nem találkoztam! Talán a szemük különbözik, de közelebbről látszik, hogy koruk is.

Öcsi előtt felderengett a rejtély, hogy az ismerős nem lehet más, mint Zoli. Megpróbált közömbös maradni, gondolkozott, fel fedje-e magát az idegenek előtt. Vajon miféle ismeretségről lehet szó? Üzleti, politikai, vagy netán szerelmi? Miért ne?

Zoli mindig nagyra becsülte a szép hölgyeket, egyáltalán nem lepődne meg, ha ebbe is belegabalyodott volna. A férfihoz fordult.

– Kérem, mondja meg a hölgyeknek, ha megmondanák az ismerősük nevét, talán a rejtély is megoldódna! Én Erdélyi József vagyok!

Az Erdélyi név hallatán a két nő beleborzongott a gyönyörbe, s mikor elmondta, hogy az ő bátyja is Ausztriában él, és Zoltánnak hívják, épphogy a nyakába nem ugrottak.

– Semmi kétség –, szólalt meg újból a fiatal nő – ugyanarról az emberről beszélünk! Mi az ön bátyját nagyra értékeljük, ez a legkevesebb, amivel tartozunk, illetve tartozom neki! Elmondanék egy történetet, de féltő, hogy barátai neheztelni fognak!

Öcsi igenlően bólogatott, ha nem túl hosszú, szívesen meghallgatja, főleg ha bátyja is érdekelt a dologban.

A hölgy röviden elmesélte a téli kalandot, kivéve, ami nem erre a társaságra tartozik.

Öcsi csak ült, nem akart hinni a fülének, mégis olyan áhítattal hallgatta, szinte beleélte magát a küzdelembe, mintha ő maga aprítaná a vadállatokat. Hatalmasat

lélegzett, és közölte, hogy nagyon büszke a bátyjára, egy kicsit irigyi is, hogy nem ő lehetett a megmentő!

– Sajnálom hölgyeim, hogy csalódást okoztam! – mondta még.

– Nem kell semmit sajnálnia! Boldogok vagyunk, hogy megismerhettünk egy nagyszerű ember bizonyára nagyszerű öccsét!

Nemes gesztusból kezét csókolt a két hölgynek, és visszaült Juliékhoz, illetve az asztalhoz, mert ők újból táncoltak. Töprengett, vajon meddig juthattak el Zoliék? A nő olyan vibráló szemekkel beszélt róla, hogy őt is benne látta. Az se lepné meg, ha Zolit teljesen hatalmába kerítette volna, annyira azért ismerte, bár lehet, hogy megváltozott, mióta megnősült, és családja van.

– Nos, mit akart a csinibaba? – faggatta Laci amint leültek.

Öcsi szóról szóra mesélte el a hallottakat, azok meg szájtátva hüledeztek.

– Azannya! – ez volt Laci első reakciója. – Gyerekek, ha ez tényleg megtörtént! Azt hiszem Öcsi, ezek után illő lenne, hogy felkérd a hölgyet egy táncra! Mi a véleményed Juli?

– Nem tudom, lehet –de rajta is látszott, hogy már nem neheztel, visszatért a hangulata.

– Az a nagy igazság gyerekek –, vélte Öcsi– sok mindenre megtanítanak bennünket az iskolában, de ha kilépünk a kapun, nem tudjuk, mit kezdjünk magunkkal. Itt van például ez az egyszerű eset, csak ülünk tanácstalanul, mert nem tudjuk eldönteni, mit kíván az illem.

– Ugyan Öcsi, ne csinálj belőle ügyet! Lehet, hogy soha többet nem fogsz vele találkozni, egyébként se

tartozol neki semmivel! – Juli határozottan beszélt, de szavaiban ott bujkált a féltékenység kis ördöge.

– Magam részéről nem zavarom, de a bátyámmal még találkozhat, és nem szeretném, ha miattam pirulnia kellene.

Végül úgy döntöttek, hogy Öcsi felkéri, de meghíúsult a terv, mert a két férfi visszatért és távozni készültek. A hölgy a tolmáccsal még odamentek Öcsiékhez.

– Kötelességemnek érzem elköszönni öntől, és bocsánatot kérni barátaitól a zaklatásért! Mindenesetre én úgy köszönök el, hogy viszontlátásra, mert nagyon remélem, fogunk még találkozni! Aufwiederseen! – mondta és olyan csodálatos mosolyt eresztet meg, hogy Laci alatt megremegett a szék, de most nem volt semmi hozzáfűznivalója.

Két óra is elmúlt, mire ágyba kerültek. Juli nem tudott elaludni, előszedte a képeslapokat, amiket a strandbüfében vásárolt, azokat osztályozta, kinek melyik a legmegfelelőbb. Imádott lapokat küldeni, soha nem hagyta volna ki az alkalmat, ha távolabbra került az otthontól. A szobaajtó matt üvegén átszűrődött a fény, de a két fiút nem zavarta, rövid időn belül elaludtak, csak Laci egyenletes, halk horkolása hallatszott.

– Aranyos srác ez a Laci –, vélekedett magában Juli – ha egy kicsit helyesebb lenne a behízелgő modorával! Persze Öcsivel akkor se lehetne összehasonlítani, mert ha ő ránéz valakire azzal az átkozott mosolyával, annak annyi. Aztán hogy, tartózkodó, jó is, meg nem is. Jó, mert nem hajkurássza a csajokat, az viszont egyáltalán nem tetszik, hogy én sem tudok rá hatással lenni! Á,

ostobaság! Gyorsan megírta a lapokat, és eloltotta a villanyt.

Másnap délelőtt a csoporttal volt közös programjuk, ami nem sikerült valami fényesen, mert ahányan voltak, annyi volt az elképzelés, végül a hegyekben kötöttek ki. Utána meg azon kellett idegeskedni, hogy mindenki visszaérjen a megbeszélt időpontig. Olyan volt ez a túra, mint az elszállásolásuk, ibusz-lakásokban szétszórta, nehéz volt egyeztetni a közös programot. Öcsiék úgy döntöttek, ez volt az utolsó, hogy a csoporttal tartottak. Külön jöttek, külön mennek, nem volt szükséges, hogy alkalmazkodjanak.

Az ebédet alaposan lekésték, bár a házinéni felajánlotta, hogy rámelegít, de nem igényelték, megették hidegen. Ebéd után kimentek a strandra, Juli egy gumimatracon lebegett a víz hullámain, a két fiú meg a parton süttette magát.

– Mikor megyünk át Füredre? – kérdezte Laci, miközben forgolódott, mert máris érezte bőrén a Nap hatását. – Tudod, hogy megígértük Olgának!

– Ne rezelj, persze, hogy nem felejtettem el, de még nem döntöttem! Előttünk az egész hét, nem késünk le semmiről! Most csak a német nő jár a fejemben, nem tudok tőle szabadulni. Mit gondolsz Laci, igaz lehet, amit mesélt a farkasokról?

– Valahogy nekem is hihetetlennek tűnik –, válaszolta – Hogy, az úton találkoznak, és abban a viskóban éjszakáznak, nincs benne semmi különös, de az a két farkas? A fene se tudja! Látod, Juli elhiszi, és a magyarázat is hihetőnek tűnik.

– Rendben van, higgyük el neki, de azt nem értem, miért akar velem még találkozni?

– Gondolod, hogy valami hátsó szándéka lenne veled?

– Laci, én már semmit nem tudok, de van olyan érzésem, hogy mindent egy lapra tett fel, és Zolinak nem lesz ellenszere védekezni!

– Gyere fürödni, ne törd a fejed rejtélyekben, majd ők megoldják maguknak, ahogy akarják! Ismered az öreg Jakab mondását a fürdésről?

– Laci, te mindent összekeversz! Az öreg Jakab mondása a tisztálkodásra vonatkozik, nem a fürdőzésre!

– Szerintem mindegyiknél megállja a helyét, hogy egy jó törülközés többet ér három rossz fürdésnél! Lehet, hogy előnyödre válna, ha nem volnál ilyen hajszálhasogató! Te mindenkinben csak a hibát keresed!

– Megint mellé trafáltál, nem keresem, csak észreveszem!

A nap leszállóban volt, mikor a vízbe gázoltak.

Másnap Julit azzal az ürüggyel hagyták otthon, hogy jó bort akarnak valahol fölhajtani, amiből vinnének haza is. A lánynak nem tetszett az olcsó kifogás, de nem erőszakoskodott, tekeregjenek egyet, ha ahhoz van kedvük, nem feltételezte egyikről sem, hogy csajozni akarnának, bár az utóbbi napokban nagyon furcsának találta Öcsi viselkedését.

Kis kutakodással megtalálták a diáktábort és a dombosi diákokat is, de a srácok elmondása szerint a kis Csabi megbetegedett, azért nem jött velük Olga néni.

Öcsit nem hagyta nyugodni a lelkiismerete, más okot érzett a dolog mögött. Talán az ő viselkedése miatt döntött így Olga, és nem akar vele találkozni. Pocsékul érezte magát. Tegnap a német nő miatt aggodalmaskodott, ma meg Olga nyugtalanította.

Vajon hogy jött be Vera a képbe, de most ő is eszébe jutott. Engem a nők fognak sírba tenni anélkül, hogy bármelyikhez is közöm lenne!

Gyönyörű Vera! Még most is olyan frissen él emlékezetében, szinte maga előtt látja hullámos, fekete hajával, amint mezítláb szalad a tó homokpartján. Útban Tihany felé Laci zökkentette ki merengéseiből.

– Öcsi, itt vagy még, vagy a Balaton közepén ölelgetet a német szőkeséget? Vagy éppen Julit akarsz meggyőzni, hogy vigyen haza pár liter bort az apjának ebből a finom rizlingből?

– Laci, fejezd már be a kóstolgatást! Jól átvágtuk szegény Julit, de most pont Olga járt a fejemben. Azon gondolkodtam, hogy üdülés után meg fogom látogatni.

– Nocsak-nocsak, mit hallok? Rád a Balaton van jó hatással, vagy a nők! Tegnap a gyönyörű szőkét emlegetted, ma Olgától akarsz bocsánatot kérni? Mi történt veled?

– Laci, tőled tanácsot várok, nem kritikát, főleg nem gúnyt!

– Igazad van, akkor halld tanácsom! Szerintem még ma, de legkésőbb holnap menj el Olgához, ne várj vele heteket, mert akkor nem lesz belőle semmi! Azt hiszem, a kis Csabi nem beteg, csak kifogás! Az a nő úgy beléd habarodott, mint Antonius Kleopátrába!

– Hát ezt a hasonlatot meg hol gyűjtötted? Nagyjából ismerem a szótárad, de azért tudsz meglepetést okozni! Egyébként kösz a tanácsot, de furcsán adná ki magát, ha éjfélkor állítanák be Olgához, és Julinak se tetszene, hogy itt hagylak benneteket!

– Nem kell tudnia, hol vagy! Volt egy sürgős elintéznivaló ügyed, majd jössz!

– Na, ne hülyéskedj! Ezt a dumát Juli nem eszi meg, főleg nem ilyen egyszerűen! Már a borral is túllőttünk a célon.

– Hogy álltok ti Julival tulajdonképpen? Nem vagytok összeláncolva, hogy minden mozdulatodról tudnia kellene, mert, ahogy észrevettem, téged nem nagyon érdekel, pedig ha a véleményemre is kíváncsi vagy, ő mindenkor van olyan csaj, mint Olga, vagy éppen a szőke tündér! Te tényleg becsukott szemmel jársz, ha ezt nem látod!

Majd figyeld meg, ha fürdőruhára vetkőzik! Úgy tekeregnek körülötte a kandúrok, mint egy kígyó a fa törzse körül! Te vagy az egyetlen itt a Balaton partján, aki rá se hederít!

Laci tartott egy kis szünetet, érezte, hogy nagyon elkanyarodott a lényegtől, de most mindenről kitálat Öcsinek, amit eddig elhallgatott – Azt is be kell vallanom, hogy én boldogan felszedném Julit, ha egy parányi vonzalmat is mutatna, de csak te kellesz neki, ha esetleg nem vetted volna észre!

– Laci, Laci! Teljesen másról beszélsz, mint amiről kellene! Most azon van a hangsúly, hogy menjek, vagy ne menjek! Nem arról kérdeztelek, ki kit szeret, de ha már itt tartunk, nekem imponálna, ha együtt járnátok, mert mindketten remek haverok vagytok, de ezeknek a dinka nőknek mindig az kell, ami nincs, vagy elérhetetlen!

– Megint ráhibáztál Öcsi, mert az örök Nőnek is a tiltott alma kellett, ami szép, és elérhetetlen, ő sem érte be a satnyájával.

– Értem a szöveged, de ma már mondtam, hogy lökött vagy! Te bárki számára parti lehetsz! – jelentette ki Öcsi határozottan.

– Azért ne ess túlzásba, zárjuk is le a vitát! Holnap elmész és Julitól se kell engedély!

– Mondtam Laci, hogy nem megyek sehova, majd jövő héten fölkeresem!

Este korán lefeküdtek, Julinak fáj a feje és nem akarták magára hagyni. Öcsit újra elővették azok a különös gondolatok, amelyekkel délelőtt se tudott megbirkózni. Hol a szőke nő, hol Olga jelent meg előtte. Azelőtt csak Juli jelentette neki a másik nemet, de őt sem úgy kezelte, most meg egy hét alatt kettő is betévedt az életébe és ezekre teljesen másképp reagált. Először Olgánál érzett testi vágyat huszonkét évesen, ez a szőke nő meg egyszerűen elbűvölte. Valóban, mi történt vele, hogy most csak a nők kötik le minden gondolatát? Önmagát kutatta, és folyton a két nőbe botlott. Ha így van, miért nem mondja meg Julinak kerek-perec, hogy el akar menni Olgához? Lehetséges, hogy Juli is többet jelent számára, mint jó barát. Valahol a tudat alatt szeretheti, de nincs tisztában önmagával, nem érez különösebb vonzalmat iránta. Laci ezt is alaposan fölkaavarta, és most alszik, mint a mormota, ő meg elvész a töprengései között.

A háziék kivettek valami vödörfélét a betonra, a csörömpölés megzavarta. Fölkattintotta a lámpát egy pillanatra, tizenkettő múlt öt perce. Nem tudott elaludni, felöltözött és kiment az utcára. Nyugodt, csillagos éjszaka volt, meg se mozdult a levegő, csak a Balaton morgott, mint a kutya. A gyéren megvilágított kisutcat még kietlenebbé varázsolták a sötét lombok. Haza

gondolt. Azokra a csillagos nyári estékre, mikor kiültek a ház elé édesanyjával, és az életről beszélgettek. Mennyire tudott félni, mikor anyja arról mesélt, hogy a Föld olyan bolygó, mint az a parányi millió csillag, amelyek fényesen ragyognak. Félve húzódott anyjához, ha esetleg megbillen, megkapaszkodhasson, mert az egyetlen biztos fogódzó csakis édesanyja erős karja lehet.

Ma is édesen megbizsergeti a régi gyermeki félelem. Hirtelen nagy vágyat érzett édesanyja iránt, és rohant a kocsihoz, hogy azonnal haza kell mennie, csak mikor beült, ocsúdott fel, hogy édesanyja nővérénél van. De ott van Olga. Most Olgát is nagyon szerette, mindenkit, aki kapcsolatban volt szűkebb hazájával. Úgy nehezedett rá az otthon utáni vágy, mint fáradt szemekre az álom.

– Mész valahova? – hajolt le Juli a nyitott ablakhoz.

– Te vagy, Juli? Megijesztettél!

– Én sem aludtam, észrevettem, mikor kijöttél.

– Azóta kint vagy? – kérdezte Öcsi, és kiszállt az autóból.

– Igen, de nem láttalak, aztán csak vártam. Képzeld, úgy féltem, mint egy kismadár.

– Miért éppen kismadár, és mitől féltél?

– Nem tudom, csak egyszerűen féltem. Borzalmas ez az utca, olyan halotti, mint egy temető! Brrrr. Még most is libabőrös vagyok.

Öcsi ráterítette saját kardigánját.

– Persze, mert fázol! Az hiányzik, hogy megfázz! Nem fáj már a fejed?

A lány nem válaszolt azonnal, de nem is az foglalkoztatta, aztán csak kibökte.

– Öcsi, én féltelek téged!

– Féltesz? Mitől féltesz? – nézett rá kíváncsian.

– Mostanában olyan furcsán viselkedsz!
– Juli ne beszélj rébuszokban, azt mondd, amit akarsz!

A lány megremegett Öcsi kemény hangjától.

– Ne olyan hangosan, mindenkit felébresztesz!

Öcsi sejtette, mitől félti, és azt is tudta, hogy ezt a beszélgetést nem lehetett tovább halogatni. De miért éppen most, amikor talán utoljára érezte magát gyereknek.

– Ülünk be a kocsiba, és mondd el, mi a bánatod!

– Úgy beszélsz, mint egy vizsgálóbíró!

– Ne haragudj, akkor úgy mondom, hogy beszéljünk.

– Tulajdonképpen nincs is miről –, mély lélegzetet vett – mert úgy érzem, ez a dolog csak engem érint

Öcsi hallgatott, feltétlen el akarta kerülni a heves vitát, megpróbált nyugodt maradni.

– Én voltam ostoba, mert hagytalak elveszni. Úgy gondoltam, hogy a te szerelmeid a könyvek voltak, naponta találkoztál velük, azt hittem, hű maradsz hozzájuk, amíg befejezed az iskolát. Nem akartalak tőlük elcsábítani, de talán nem is tudtalak volna. Tiszteltem törekvéseidet, az eredményeid is nagyra becsültem, amit önerőből értél el, de arra nem gondoltam, hogy az alvó ragadozó hirtelen lecsap, és az lesz az áldozat, aki elsőnek útjába kerül!

– Bravó, Juli! Álmomban sem gondoltam, hogy ilyen költői lélek vagy!

– Ez nem költészet Öcsi! Inkább rossz vásár, ahol a kofák igyekeznek túladni silány árujukon jó pénzért. Azzal a különbséggel, hogy én potom áron kínálok, ami nekem a legdrágább!

– Örültségeket beszélsz Juli! Itt nincs semmiféle ragadozó, főleg nincs áldozat! – mondta alázatos hangon, és nyugtalanul fészkelődött az ülésen.

– Látod Öcsi, már őszinte se tudsz lenni! – és megcsuklott a hangja – Négy éve lesem a gondolataid, boldog voltam, hogy mindig kitaláltam, de most elszomorít, hogy azt se tudom elhinni, amit mondasz!

– Nézd Juli, köztünk ilyen, vagy hasonló vitának nincs semmi értelme! Én soha nem ígértem neked semmit, de nem is beszéltünk érzelemről annál az egyszerű oknál fogva, hogy nem is volt! Bennünket mindig a barátság kötött össze.

– Úristen! Hogy tudsz ilyen képmutató lenni? Azt akarod mondani, foglalmad sem volt az én érzelmeimről? Benned nem merült föl soha az a gondolat, hogy nekem többet jelentesz egy barátnál?

– Juli, legalább egy esetet mondj, hogy bármelyikünk célzást tett volna kettőnk kapcsolatára! Nem érzem magam sem aljasnak, sem képmutatónak! Hidd el, ha éreztem volna mást is barátságon kívül, neked közöltem volna először! Imádlak, szeretlek, mint barátot, mert nálad különbet keresve sem találhattam volna, de nem tudok mást mondani, mert ez a tiszta igazság!

– Ez valóban egyenes, és olyan őszinte válasz, nem is kell hozzátenni semmit. Tényleg ostoba voltam, hogy nem vettem észre, de biztos azért, mert én tiszta színemből szeretlek! – mondta a lány, és elsírta magát.

– Juli, rettenetesen sajnálom, hogy fájdalmat okozok neked! Kérlek, ne sírj, mert attól még nyomorultabbul érzem magam! Gyere, szálljunk ki, megfulladok ebben a kocsiiban! Kilépett, kisegítette a lányt, maga felé fordította, úgy nézte a félhomályban.

– Annyira fáj, hogy el se tudom mondani! – és átölelte. Érezte, hogy ritkulnak vonaglásai, hogy csillapodik a sírása.

– Gyere, sétáljunk egyet, közben megbeszéljük a dolgainkat!

– Köszönöm, már jól vagyok, de inkább maradjunk csendben. Ha megígéred, veled jövök!

Kiértek a főutcára, és elfordultak a hegy irányába. Egy-két kutya rájuk mordult, de nem csináltak belőle ügyet, mert aki ilyen nyíltan andalog, annak tiszták a szándékai.

Ballagtak az úttest kellős közepén kínnzó terhükkel, ami úgy telepedett rájuk, mint a házakra a sötétség. A távolság egyre kisebb lett közöttük, néha a kezük is összeért, és újból szétvált, miként a sínpár, ami távolban összefut, de soha nem találkoznak.

Elhagyták a várost, a fények egyre halványultak s csak az aszfalt tompa koppanása kísérte őket. Öcsit mindjobban hatalmába kerítette egy új, ismeretlen érzés, mintha rettegne valamitől, amit bár nem lehet megérinteni, mégis féltetni kell, mert eltűnik, mint ez a pillanat. Apró, finom mozdulatokkal a lány kezét kereste, melyet alig fél órája durván visszautasított, most mégis úgy hatott rá, mint fájdalomra az enyhülés. Ujjait kissé széttárva várta, hogy összekapcsolódjanak. Juli is észrevette a szándékot, és vágya, vagy ösztöne belehajszolta a másikéba. Esetlenül, de tiszta érzéssel mozgatták ujjait, s olyan csendben lépkedtek, mint az éjszaka a hegyek felett. Egyikük sem akarta megszakítani ezt a mámort, ami talán egyszer adódik az ember életében.

Az útkanyar, és a város közötti magaslat eltakarta a fényeket, de ők ballagtak tovább. Úgy tűnt, mintha suttognának körülöttük. A néphit szerint ezt csak azok hallják, akiknek a lelke tele van megnyugvással, és szívükben túlrad a szeretet. A szerelmeseknek is felfedi magát, ha olyan tiszta az érzésük, mint maga a természet.

„Te látod őket? – kérdezte a hegy, aki száz éve még a társaival beszélgetett.

– Igen! – sóhajtott az erdő – itt lépkednek mellettem, fogják egymás kezét, hallom a szívük dobbanását, mint a tiéd tavasszal, ha ránk terül a langyos napsugár.

– De akkor, ha felhőt hoz a szél, és sírnak pufókás kölykei, az emberek nem sétálnak párosan, mert nem érzik egymás melegét! – állapította meg a hegy bölcsen, mint rangidős.

– Valld be vén betyárbarát, te sem látsz minden évben hasonlót itt a nagycsíkon, mert az én árnyékaim alatt is jó, ha tízévente látok egyet! – rebegte csendesen az erdő.

– De a régmúlt időkben, amikor ennyi csillag volt az égen, és a Hold fényt adott, láttam többet is, és beszélgettem velük, de kár, hogy elmaradt! – panaszolta a hegy.

– Igen, nagy kár, mint az, hogy mi is elmúlunk, mint egy látomás! – suttogta az erdő.

– Ne panaszkodj! Hisz neked mindig lesznek utódaid, de én folyton csak kopok, és elvesztettem a hangom is! Én panaszkodhatnak! – s akkorát nyögött, hogy az erdő is elhallgatott.”

– Nem kellene visszafordulni? – kérdezte félénken a lány – Nagyon eltávolodtunk.

– Visszafordulhatunk –válaszolta Öcsi, és szembefordultak, de nem engedték el egymás kezét. Testük összeért, ajkuk is hamar egymásra talált, amiről csak a sötétség tudott volna többet mondani, vagy a hegy, meg az erdő, de azok is kibeszélgették magukat, és várták a virradatot.

– Juli én nem tudtam...

– Most ne mondj semmit! – tette finoman ujjait a fiú szájára – Úgyse tudnék rá válaszolni, mert olyan boldog vagyok, hogy rögtön elbőgöm magam! – és újból átölelte – enyhén sós csókjai elárulták, de nem törődött a könnyeivel, mert hangosan zokogott.

– Julikám ne sírj! Vagy azt akarod, hogy én is kövesslek? – pedig már könnyezett

– Ne is törődj velem, – mondta a lány – de most olyan jó sírni, hogy boldogan átbőgném az egész éjszakát!

Így andalogtak lassan, kéz a kézben, gyakran összefordulva az országút kellős közepén.

Két boldog ember, akik elindultak az éjszakában, keresve önmagukat, és úgy érkeztek vissza, hogy egymásra találtak. De addigra már fölkelt a Nap.

1980. december

A BOZÓTOK ÁRNYÉKÁBAN

A BOZÓTOK ÁRNYÉKÁBAN

Kutyaordító hideg volt.

A Nap már az erdő koronáját súrolta, de hátra volt még vagy háromszáz méter.

Sietnünk kellett, hogy sötétedés előtt megtaláljuk azt a terebélyes tölgyfát, ahova lepakoltuk az összegyűjtött gallyakat, a bozótok árnyékába.

Anyám úgy okoskodott, ha már az első fordulót elkobozta tőlünk az erdőőr, másik feléért, amit még otthagytunk, a kései órákban fogunk elmenni, mert otthon egy rakat tűzrevalónk sem volt, persze, azon kívül még sok más sem!

Keményen csikorgott talpunk alatt a fagyos hó, nagy zajjal tudtunk csak haladni, szó nélkül. Mindketten tudtuk, hogy életbevágóan fontos a küldetésünk. Nővérem lázas betegen fekszik a hideg házban. Kevés bóklászás után rábukkantunk az összegyűjtött halomra, anyám is, én is erőn fölüli batyut kötöttünk, hogy aztán teherrel a nyakunkban valahogy hazakorcsolyázzunk.

Talán életében először jelentette ki anyám.

– Kár, hogy a családban nincs egy valamirevaló szánkó!

Valóban megkönnyítette volna a dolgunkat, nem beszélve a vidám percekről, órákról, amit mi gyerekek is megéltünk volna!

– Minek a szánkó kisfiam?– mondta egyszer kesernyés humorral – lábbeli nélkül úgyse vennétek hasznát!

Így igaz! Most is a nővérkémmeel közös bakancs van a lábamon, ami már rég rászolgált a cserére.

Törtettünk kifelé az erdőből, nagyokat szuszogva, hogy majd a szélén lerakjuk terheinket, kicsit megpihenni. A Nap már rég lebukott, mégis olyan világos volt, mintha három Hold ragyogott volna az égen, pedig egyet sem lehetett látni a felhőktől.

– Mindegy kisfiam, elindulunk! – mondta anyám – Csak nem eszi megint erre a penész azt az erdészt!

Hát ette. Ötven métert se tettünk meg, már hallottuk a lovak dobogását. Anyám mérgesen vágta batyuját a hóba, s egy markos darabot húzott ki a kötegből.

– Ezt pedig nem veszi el tőlünk!

Nem láttam tisztán az arcát, de elképzeltem. A könnyű szán megállt mellettünk.

– Hát maguknak hiába beszél az ember? – fakadt ki – Úgy megbüntettetem, hogy belegebednek! Magát már nem egyszer rajtakaptam, de most nem ússza meg! Figyeljen ide jóasszony!

– Maga figyeljen ide erdész úr! – szólt közbe, keményen anyám – Meg ne próbáljon kiszállni a szánkójából, mert akkor a Jóisten legyen magával, meg velem is! Lehet, hogy magának tetszik ez az egész dolog, de mi nem szórakozásból tesszük! Tizenhárom éves kislányom otthon a hideg lakásban fekszik harminckilenc fokos lázzal, a szobai vödörbe be van fagyva a víz, pénzünk nem tüzelőre, még gyógyszerre sincs! Maga mit tenne a helyemben? Ha van magában egy kis emberség, most visszafordul, és elhajt, mintha nem látott volna semmit!

A férfi nem vágott anyám szavába, tán a szánakozás is kiült az arcára, s eltelt kis idő, mire megszólalt.

– Tegyétek a szánkóra a rőzsét, és üljenek föl! – hangja olyan meleg volt, hogy a meggémberedett ujjaim is

kezdték kiengedni. Földobtuk a kötegeket és fölmásztunk.

Lovait az erdő irányába fordította, de mielőtt kifejeztük volna kétségbeesésünket, közölte, hogy itt a közelben egy irtást végeznek, kicsit megtoldjuk a rakományt belőle. Nem volt az olyan közel, én hosszúnak éreztem az utat annak ellenére, hogy a lovak szaporán kapkodták a lábaikat. Kicsit távolabb állt meg a farakástól, még a lejárt úton.

– Abból rakunk föl pár nyalábbal – mutatott a cölöpök közé rakott, egyenlő hosszúra darabolt fára.

Karnyi, combnyi vastagok lehettek, méter hosszúságúra vagdosva. Gyönyörű akác!

Alaposan megraktuk a szán derekát, visszafelé még fölszedtük a délelőtt elkobozott két köteget, és meg sem álltunk a házunkig. Késő volt, mire hazaértünk, szerencsére egy lélek se járt az utcavégen, ahol laktunk. Ott is az úton maradt a szánkóval, hogy ne hagyjon nyomot maga után. Onnan hordtuk be az üresen álló istállóba.

Mielőtt elment, lelkünkre kötötte, sehol ne említsük a történeteket, és megígértette anyámmal, hogy az irtás irányát is elfelejti, de a rőzsegyűjtögetésről nem tett említést.

A FÜRDŐNADRÁG

Távol a város zajától, egy csendes kis falu szélén élt Jóska özvegy édesanyjával.

Halk szavú, szerény gyerek volt, talán azért szerették a környékbeli emberek. Ha szóba került a szomszédoknál, jó jelzővel emlegették, csak az a fránya fürdés zökkentette ki jó-gyermeki mivoltából. Volt egy kis tó a közelben, s ha szerét tehette, kiszaladt egy lubickolásra.

Anyja sokat korholta, hogy megint abban a bűdös kacsausztatóban császkurált, de Jóska nemigen szívlelte meg ezeket az intelmeket. Bár ő is jobban szerette a markolót, csak az meg olyan messze volt, hogy ritkán sikerült odajutnia.

A háború utáni években új vasutat építettek a falu külső határában, s egy helyen, ahol magasabb töltésre volt szükség, közvetlen a vasút mellől szedték ki a földet markolóval. Helyében nagy gödör keletkezett, ez idővel megtelt vízzel, és pompás fürdési lehetőséget nyújtott a falubeli gyerekeknek. Ezt a gödröt nevezték ők MARKOLÓ-nak

Egy meleg júliusi délelőtt lihegve rohant be Jóskaékhoz Kantos Feri, Jóska legjobb barátja.

– Jóska! Jóska, hol vagy? – kiabált torkaszakadtából.

Jóska édesanyjának segített hátul a kertben, előreszaladt, mikor meghallotta Feri hangját. – Jóska! Képzeld! – kezdte messziről. A srácok mennek ki a markolóhoz, én is velük megyek! Te nem akarsz jönni?

Jóskának felcsillant a szeme, de hamar elszontyorodott.

– Nem mehetek –, Mondta panaszosan –
édesanyámnak kell segíteni.

– Hát kérjed meg! Biztos elenged! Olyan csodás lenne megint vadkacsást játszani, és fejeseket ugrálni a partról!

Nem is tudott Jóska ellenállni a kísértésnek, gyorsan hátraszaladtak, egyesült erővel rávették édesanyját, hogy elengedje.

– Aztán vedd ám magadra az inged, nehogy megfázz, ha kijössz a vízből! Jóska boldogságtól megrészegülve kiáltott vissza:

– Melyiket édesanyám! – és olyan harsány kacagásba tört ki, hogy a környék visszhangzott belé.

– Ó te bolondos! – mondta az asszony csendesen, boldog, kesernyés mosollyal az arcán.

Nagyot sóhajtott amint felegyenesedett, s nézte, miként tűnik el a rozszart kerítés mögött fiacskája egy szál gatyában, folttal a fenekén. Mennyit könnyörgött már szegény gyerek egy fürdőnadrágért, de mit csináljon, ha nem telik. Összeráncolt homlokáról letörölte a verejtéket, s hirtelen felderült az arca. Fölkapta a locsolókannát, és besietett a házba.

Még a delet se harangozták, Jóskaék vidám zsibongása a vízből csapongott a júliusi tiszta ég felé. Ez volt az igazi szabadság, a gondtalan, boldog gyerekélet. Közben arról is megfeledkeztek, hogy éhesek. Ha megunták a lubickolást, fölkapaszkodtak a töltésre, és a forró beton-síntalpra feküdtek sütkérezni. Jóska is kényelembe helyezte magát, s a közelgő, dagadt felhők méltóságteljes pöffeszkedését szemlélte. Amint a sín alatt kotorászott hanyatt fekvő, egy ruhadarab akadt a kezébe.

Először arra gondolt, hogy a mozdonyból került oda, de mielőtt eldobta, szemügyre vette.

Csodák csodája! – egy piroscsíkos fürdőnadrág kacsintott rá csábítón. Habozás nélkül gatyájába tűrte, hogy a többiek ne vegyék észre, s mint aki elunta magát, óvatosan lecsúszott a töltésről, szorosan markolva rejtett kincsét. Átszaladt az út túloldalára, egy természetes fa tövébe dugta. Megmártózott a vízben, és újból fölmászott a töltésre. Csak most kezdte átgondolni a történeteket. Fejében minden összekavarodott, hirtelen nagyon szégyellte magát.

De végtére is! Nem lopta! Nem tudta eldönteni, mitévő legyen. Talán szólni kellene Ferinek, csak ő mit gondol majd róla? Ez se jó megoldás! Vagy, ha keresni fogja a gazdája? Lehet, hogy ő rejtette ide, vagy tőle is ellopták?

Végül úgy döntött, a talált tárgy a megtalálót illeti, a titok meg maradjon egyedül az övé.

Közben múlt az idő, a Nap sem süttött olyan melegen, a gyerekek is kezdtek elszéledni.

Jóska társai is készülődtek, ő még habozott. Mégis el kellett volna hozni az inget, most beletekerhetné a talált nadrágot. Így tétozva, mikor megpillantott egy telepes fiút föl-alá futkározni a sínek között., mint aki keres valamit. Biztos a fürdőnadrágot keresi! – villant át agyán. Elszorult a szíve, mit sem törődve, hogy a többiek elindultak, előkotorta a nadrágot és rohant vele a kétségbeesett fiúhoz.

– Ezt keresed? – kérdezte bánatosan.

– Igen, ezt! Kiáltotta boldogan – Nagyon köszönöm!

– kikapta Jóska kezéből, kezét szorított vele, és rohant, ahogy lábai bírták.

Jóska úgy érezte, hogy a kézszorítást ne érdemelte meg, sőt, egy kicsit sajnálta is a szép nadrágot. Ő is szedte a lábait, hogy utolérje a többieket. Már sötétedett, mire hazabotorkáltak. Édesanyja a bejáratí ajtó küszöbén üldögélve várta meleg mosollyal az arcán. Felállt, átkarolta kisfia vállát, és bevonta a szobába. Meggyújtotta a lámpát, fejével a kerevet felé bólintott.

– Gyönyörűségés!– visított fel Jóska, amint megpillantotta a fürdőnadrágot, melyet édesanyja kézzel öltögetett össze egy elkopott, tarka kartonruhából.

A KAPCSOLAT

A kolléganők, rég bent voltak az irodában. Nebeczné még egyszer szemügyre vette a társaságot, s meglegédeccsel nyugtázta, hogy a fontosabbak befejezték a reggeli tenni-venni valójukat, szokásukhoz híven. Próbálta magára vonni figyelmüket. Apró dolgokkal kezdte. Először a srácok öltöztetése, majd a divat, melyet hűen követett. Biztonság kedvéért otthonról magával hozott egy friss francia divatlapot, melyet férje nagybácsija hozott Párizsból pár hete. Szívesen beszélt a nagybácsiról, aki fantasztikus karriert futott be tíz év alatt. A hölgyek lecsaptak az ingyenc falatra, mert egy párizsi divatlapnak ki tud ellenállni? Hirtelen meglepték az asztalát, ki hogy tudott elhelyezkedni körülötte.

Tehát most fogja kijátszani az ász, ami végérvényesen tekintélyt fog parancsolni személyének.

– Bocsássatok meg drágáim, egy fontos telefont kell elintéznem, de maradjatok csak nyugodtan, nem zavartok! Egy perc az egész.

Félrehúzódott az íróasztal sarkáig, hogy kicsit úgy tessenek, mint aki valóban ki akarja magát rekeszteni környezetéből, hogy lebonyolítson egy kizárólag magánjellegű beszélgetést.

Már előre látta a tágra nyílt szemeket, az alázatos mosolyokat, izgult, mint egy diák felelés előtt.

– Maradjatok csak szépen itt körülöttem kedveskéim, hogy a szemem láttára pukkadozzatok a sárga irigységtől. Tudjátok meg, hogy én hova tartozom! Jöhettek a dokijaitokkal, focistáitokkal, most én mutatkozom be!

A kolléganők úgy bele voltak merülve a divatlapba, hogy oda se füleltek a telefonálni készülő Nebecznére, aki dühös is volt a felelőtlen lépéséért.

– A fene egye meg azt a rohadt divatlapot, mért most kellett megmutatni! Ide se hederítenek a szukák. Na, várjatok csak, nem viszitek ezt el ilyen szárazon! Rátok hozom még ma a szívbjajt, csak várjatok! Akarva rossz számot hívott, a telefon kicsengett.

– Halló! Hogyan? Nagy lakás? Elnézést, valószínű rossz számot hívtam! Hangja egyre emelkedett volt, mintha nagy tömeget kellene túlkiabálni.

– Lányok bocsássatok meg, ha kérhetlek benneteket: egy icipicit halkabban! – s egy baráti mosolyt küldött közējük, nyugtázva, valóban nem zavarják jelenlétükkel.

A hölgyek kérdőn néztek egymásra, ki nem méltatja Nebeczné törekvését.

Nebeczné újból tárcsázott, ezúttal jó számot hívott. A telefon ismét kicsengett, és a hosszú bűgások megnyugtatóan legyezgették hiúságát. Türelmi pillanatok.

Még annyi időm lesz, – reménykedett – hogy belétek nézzek, mint ül ki pofikáitokra a kíváncsiság nyavalyája. De miért nem veszi fel? Úristen! Még csak az hiányzik, hogy ne legyen otthon! Érezte, talpától a feje búbjáig meleg hullámok futkosnak rajta. Csak vegye fel! Add istenem, hogy felegye! A telefon tovább csengett, semmi. Újra tárcsázn! Igen, időt nyerni, csatát nyerni! – közben pár szót váltani, marasztalni őket!

Hiába! Hiába a háromszori kísérletezés, vissza nem térő alkalom. Ha ezek visszaülnek! A fene egye meg, miért épp nekem kell ilyen pechesnek lennem! Bezzeg én mindenről tudjak! Itt van ez a teve Kovácsné a dokiékkal,

vagy a nyeszlett Klári, jól szituált fotósával. Na és a kikent, kifent Csőszné! Hogy ezen mit esznek a focisták?

Keni magát, mint más a kenyeret, azt hiszi, azzal lefarag a harminckettőből. Így ránézésre is kinéz negyvennek. A mami? Ő egy jelentéktelen liba. Hogy milyen szerencsétlen vagyok! – méltatlankodott, de nem adta egykönnyen.

A folyósón erőteljes lépések hallatszottak. Az igazgató! Ezt a jellegzetes járást mindnyájan jól ismerték, s mint a macskától megriadt egerek, rebbentek szét, ki-ki a saját helyére. Bár a lépések tovább haladtak, nem merték megkockáztatni, hogy újra összebújjanak, pedig maradt még nézegetnivaló a divatlapból.

Nebecznének a szíve is belesajdult a kudarcba, hiába főzte ki olyan remekül a dolgot.

– Majd visszajöttök ti, nem tudjátok elviselni, hogy ne nézzétek végig!

Az állat bal kezére támasztva meredt a telefonra. Ha törik, ha szakad, ezt a pirulát még ma be fogom nektek adagolni, erre megesküszöm! – ösztökélte magát, szinte szuggerálva a hölgyeket. A teve Kovácsné felállt.

– Gyere csak drága! Gyere szépen! Te vagy a főkolompos a csordában, a többi majd követni fog! Kovácsné jött is.

– Te drága, ha nem veszed rossz néven, elkérném a divatlapot! Úgy nyugodtabban átnézhetjük, ha a helyünkön maradunk, majd tovább adom a többinek.

Hogy Nebecznében mi játszódott le ezekben a pillanatokban, arról talán nem érdemes szót ejteni.

– Természetesen drágám! Szívesen – közben úgy nyújtotta át a könyvet, hogy oda se nézett – Dögölj meg

te pacal, te húsgombóc, te minden idők legpofátlanabb aljadéka!

Persze, ezeket a gondolatokat nem mondta ki hangosan, mégsem illik megsérteni egy kiváló kolléganőt, bármennyire óhajtanánk. Nebeczné nem ismert lehetetlent, nem adta fel egy apró zökkenő után, sőt, a kis kudarc még elszántabbá, harciasabbá tette. Ha nem most, majd később, de még mai napon szemetekbe hitem a finom homokot! Könnyezni fogtok tőle, garantálom! Annyira belemélyedt gondolataiba, hogy az embert sem vette észre, aki hozzá jött valamilyen ügyben, és többször szólította.

– A hétszentségit grófnő! Hajlandó végre idefigyelni?
– hangja bántóan kemény volt.

– Grófnő a nagynénikéje, hallja-e! – fortyant fel Nebeczné – Jó lesz, ha megválogatja a szavait!

– Ha nem is éppen grófnő, de annyira művelt, hogy válaszol, ha kérdezik!

– Na, ne mondja! Nebeczné se volt egy csendes fehérszemély – és hol tanulta a jó modort?

– Gondolom a szüleitől.

– Ez aztán fényűzés! Még szülei is voltak? – Nebeczné sem adta alább.

– Bocsásson meg, nem tudhattam, hogy kegyed árvaházban nevelkedett.

– Én nem azt mondtam, hogy nekem nincsenek szüleim!

– Csak elfelejtették megnevelni! – válaszolt a férfi ingerülten, és sarkon fordult, majd kiment

– Le vagy szarva a nagynénikéddel együtt! – gondolta Nebeczné –, foglalkozom én a piti ügyeiddel!

Ennél fontosabb dolga is volt, ami elintézésre várt, például a telefon.

Kettőjük közti vita vidám hangulatot váltott ki a kolléganők között, még egy-két finom megjegyzést is tett némelyik.

– Csicseregjetelek csak nyavalyás partifecskék! Befogom a csőrötöket egy kettőre! Elröppen a hangulatotok olyan gyorsan, ahogy jött! – és ismét tárcsázta a számot. A telefon most is kicsengett. Nebeczné semmire nem vágyott olyan nagyon, mint hogy felvegyék.

Idegtépő pillanatok, végeredményben ezen múlik, harap, vagy nem harap a hal.

Végre! Arcáról eltűntek a kétségbeesés nyomai, ráncai kisimultak, tekintete egy csapásra megélénkült. A drót túlsó végén kedves női hang jelentkezett. De a mű akkor vált ki érdeklődést, ha az expozíciót étvágygerjesztően találják. Nebeczné (hála az előkelő társaságnak) ezt az iskolát régen járta.

– Halló! Ordasi Alíz művésznő? ... Szervusz, drágám! Itt Nebeczné beszélek! – Természetesen ügyelt arra, hogy a legeldugottabb helyen is hallható legyen, mert könnyen előfordul, hogy ezek valamit félreértenek. – Jaj, képzeld drága, már negyedszer kereslek! Házon kívül voltál? Igen? – igen, értem. Szóval egyedül vagy. Aha, tudom! A tanár úrral szerettem volna beszélni. Ha-ha ha, jó pofa vagy drágám. Hát a férjedd! Tudod, arra gondoltunk, nektek van kocsitok, sajnos, nekünk még nincs! Szóval arról lenne szó, hogy a férjed átugorhatna jövő héten a férjemmel Battára! – magyarázta sugárzó szemmel, forogva a székében – Igen, kocsival! Persze, halaszthatatlan ügy! A leányvállalatnál valami riportot

szeretnének vele készíteni! – Igen, az ebédszünetes! Igen, azt hiszem, úgy hívják. Ja, hogy később? Rendben! – hogy mondd? Hogy menjünk át? Rendben drága, átmegyünk! Persze. Tudod, a férjem nem bírja a vonatot. Nem, a buszt se, tudod, milyen kényes a gyomra! Jó, majd, majd átmegyünk! És, halló művésznő! Itt vagy még drága? És ne haragudj, hogy zavartalak! Pá-pá-, szia-szia!

Hát így zajlott le a telefonbeszélgetés Nebeczné és a művésznő között. Aztán, hogy a kolléganők miként reagáltak rá? Ki így, ki úgy.

Turi Klári, a kis nyeszlett nyomban ráharapott a csalira.

Mondd drágám! – fordult Nebeczné felé székestől. – Ki az a művésznő, akivel cseverésztél?

– Igen? Te kis gatyapecér! Hát horogra akadtál? Ugye nem tudod elviselni? Ez már nagy falat neked! Hát csak óvatosan, ne olyan mohón! Jut ebből még a többieknek is, csak mértékkel, nehogy megülje a gyenge kis gyomrod!

– Ó kedvesem! – szerénykedett. Hogy is mondjam? Egy nagyon kedves barátnőm, ott lakik a szomszédban.

– Te titkolózol drágám! – fenyegette meg tréfásan jobb mutatójával – nem is mondtad, hogy művész barátaitok vannak!

– Ugyan drágám! Miért kellett volna ezzel kérkedni, nem nagy ügy! – pislogott sűrűn, aprókat.

– Ne mondd! Hiszen nagyon izgis lehet művészekkel társalogni! Nem gondoljátok lányok?

Ez volt a legfelemelőbb érzés, hogy a többieket is bevonta Klári a csevegésbe, és nem magának kellett

rávezetni őket, bár nem nagy érdeklődést tanúsítottak, ami egy picit lehangolta.

– Hát az igaz, érdekes témákat szoktunk felvetni, ha összejövünk.

– Mondjad már! Beszélj! Borzasztó vagy drágám, minden szót úgy kell kihúzni belőled! Beszélj az istenért, ne hagyd, hogy könyörögnöm kelljen!

Zene, szimfónia Nebeczné füleinek Klári határtalan érdeklődése.

– Ugyan! Nem kiabálhatok, gyere ide, ha gondolod! – tudta, hogy vágányon van, elérte az áhított célját.

Klári általában tapintatos volt, meghallgatott mindenkit, még ha untatták is, de ezt a csevelyt nem lehetett visszautasítani.

– Már itt is vagyok! Mondjad gyorsan, míg ki nem böki az oldalam a kíváncsiság!

– Miről akarsz hallani kedvesem? – kérdezte Nebeczné nyájasan a kolleginától.

– Hogyhogy miről? Hát mindenről! – tárta szét karját. Miről szoktatok beszélgetni, meg egyáltalán. A művészet szűkebb berkeiről! Biztos tele vagy kulisszatitkokkal, ami roppant lenyűgöző lehet!

– Tudod drágám! Ismered a férjem! Ő általában mindenhez hozzá tud szólni, meg én is hallottam már egyet, s mást a művészetekről.

– Mint például? – faggatta Klári sürgetően. – Mondjad már gyorsan!

– Minap megkérdeztem a barátnőmtől, hogy manapság miért nem festenek olyan képeket, amelyek minden ember számára közérthetőek?

– Tessék! – nyomta meg a szót Klári. Erre mit tudott válaszolni? – érdeklődött folyamatosan.

– Ó, angyalkám! Ők mindig készek a válasszal, mindent meg tudnak magyarázni. Hogy ez a mai irányzat, és hogy fényképet mindenki tud gyártani, csak egy kattintás, meg ilyenek. Ők azt vallják, hogy az igazi műalkotásban az eszmei mondanivaló kell, hogy kapja a fő hangsúlyt, mint például a völgy és a hegy. Mert tudod, a hegyet azért kell kiemelni a völgyből, hogy az által nyerjen értelmet a mondanivaló.

– Hogyne! Persze, hogy értem! – bizonygatta bambán Klári, s nézte Nebeczné fényben úszó szemeit.

– Jaj! Képzeld! Megkérdeztem azt is, ma már miért nincsenek olyan híres festők, mint Leonardo, Michelangelo vagy Maupassant? – aztán hirtelen nem folytatta a felsorolást, mert megingott önbizalmában.

– És ezt hogy tudta kimagyarázni a művész nő?

– Erre nem válaszolt – húzta fel a vállát Nebeczné bizonytalanul.

– No, hallod, nem is csodálkozom! – bólogatott Klári elismerően. Hogy te milyen nagy vagy drágám! Hiába kedvesem, a te egyéniséged mindig élmény! Mit élmény! Egyenesen felemelő! Isteni vagy édes! – ölelte magához Nebecznét, és pufókás orcája mellett ellehelte a kiérdemelt kolleginai puszikat.

– Pá drágám! Megyek vissza, mert be talál jönni a diri.

Nebeczné kihúzta magát, és saját intelligenciája tudatában megállapította, mi sem egyszerűbb, mint ilyen öntelt, ostoba tyúkok között pillanatok alatt karriert csinálni! És annak a parasztnak is jól megadta!

AZ ÉN RAGYOGÓ ÜZLETEM

A költöző madara mind útra keltek, csak elvétele lehetett látni egy-egy felelőtlen tekergőt, de az igazi őszt még váratott magára. Ha hinni lehet a régi megfigyelésekben, akkor még soká élvezhetjük ennek a csapodár évszaknak a melengető hatását. Észrevehető a néphit lényege, ha végigmegyünk az utcán, vagy mezőn, máris megtapasztalhatjuk a hosszú ökörnyálak ragaszkodó természetét. De az is erősíti a tényt, ha október második felébe rövidnadrágban, egy szál ingben sétálgathatunk a lehullott levelek szőnyegén.

Hozzá tartozik az igazsághoz, hogy e lenge öltözék rajtam, és a hozzám hasonló gyerekeken volt látható, akiknél az anyagiak közbeszóltak a ruházati bolt bejárata előtt. Nem lett volna érdemes tovább menni, de ne is pazaroljuk rá az időt!

Szerencse, hogy fejlődésem nem volt töretlen, így a tavalyi évről visszamaradt ruháim továbbra tudtam kamatoztatni, ha az idő megkívánta!

Kemény fickónak ismertek a faluban, hisz a legzordabb időben sem igényeltem, hogy meleg ruhában járjam az utcákat, ahol a legbarátságatlanabb kutyák vártak rám.

Természetemnél fogva nem szoktam megvárakoztatni, ízlésesen faragott botommal fenemód megharagítottam őket, tőlük csak a gazdájuk csapott nagyobb patáliát. Kézre állt nekem jövet, menet, lehetett lécs, vagy fonott drótkerítés, mindegyiknek volt sajátos hangszíne. Bökkenő akkor adódott, ha a gazda is számított megjelenésemre. Attól nem féltem, hogy nyakon csípnek, de többször előfordult, hogy a

kocsisoszor sistergős vége a hátam közepén landolt, a kutyás gazdák nagy meglepedésére.

Nem értettem ezeket az embereket, hogy csak rosszat láttak bennem, pedig túlzás nélkül állíthatom, hogy az általam idomított ebeknek legalább fele nekem köszönhette vérbeli házőrzőkké válásukat! Ha egyszer hivatásuk, dolgozzanak meg ők is a betevő falatjukért, vagy váljanak kóbor ebbé, szegődjenek városra, ahol kéz, és talpnyalásért dagadtra hízzhatják magukat, hogy aztán úgy nézzenek ki, mint egy víziló!

Arról teljesen megfeledkeztek, hogy több ezer éve csak munkatársai voltak az embernek, vadásztak, őriztek, s ha kellett, eledelül szolgáltak! Egyszer megmondom ezeknek a csapkodós fajtáknak, hogy ostor helyett dicséret illetve, mert nélkülem a házukat is ellophatnák a fejük fölül! Ha egyszer kutya, legyen kutya, és ne csak a macskákat hajkurássza!

Hogy a témánál maradjunk, az eset velem történt, mégpedig a mi utcánkban.

Egy nagy fekete korcs –, szintén saját nevelésem –, olyan nagy haragra gerjedt irántam, hogy a kerítés fölötti szögesdrótot rágta dühében. Gazdája, egy szemrevaló nagylány, fölháborodva módszereimen, rám szabadította ebét. Anyám sokszor említette, olyan fürgé vagyok, mint a nyúl, de az is kevésnek bizonyult, meg a vargabetűt sem ismertem jól, így aztán rövidtávon utolért a kutya. Az eredmény, pár harapás a koponyámon, s egy nagy tetanusz a fenekembe, és több évi haragtartás a gazdáékkal, de anyámnak se volt mit megköszönnöm!

Pár hétig szüneteltettem a kutyák nevelését, de ahogy gyógyultak a sebeim, úgy halványultak el a kutyakaland emlékei, s megint előkerült a faragott zörgető botom.

Tél beálltával nem feltétlen ragaszkodtam a bothoz, megjárta pár jó keményre gyúrt hógolyó is, ami szintén hatásos volt.

Talán hihetetlennek hangzik, de szerettem a kutyákat, hisz nekünk is volt, sokszor nem is egy, de azokat mások idomították! Sajnálatosan apám szigorától nem kellett tartanom, anyám figyelmét ezer más dolog foglalta le, így szabadon garázdálkodhattam otthon is. Téli szabadidőmet a szánkófaragás, és a csúszkálás töltötte ki, vajmi keveset fordítva tanulmányi előmenetelemre. Hogy lehetett volna tanulni, mikor a tavak be voltak fagyva, a dombok lejtőit vastag hó borította, s az erdőbe vezető út töretlenül fehérlett előttünk, gyakran derékig érő buktatókkal. Estére csurom vizesek voltak a lábbeliink, s hogy másnapra bevethetők legyenek, a sparhelt sütőjébe tettük száradni. A módszer nem volt jó, mert reggelre már szárazra keményedtek, aztán úgy mozogtunk benne, mint a balett-táncosok

Így ment ez a hosszú télidőben, míg ki nem tavaszodott. A rövidnadrágos időszakokban alábbhagyott a kutyák heccelése egyéb elfoglaltságaink miatt. Akadt fontos teendőnk, ami nem tűrt halasztást, mint például a cseresznyeritkítás, bő termés idején.

Ha nyolcan, tízen összeverődtünk, egy seregélyraj sem tudott hatásosabb munkát végezni, ráadásul minket a madárijesztő, kereplő nem riasztott el szándékunktól. Nem bitangoltuk a gyümölcsöt, mert amit letéptünk, azt el is fogyasztottuk. Nagy volt a határ, akár az étvágyunk, a mozgási útvonalunk meg kiszámíthatatlan. Mindig ott bukkantunk fel, ahol legkevésbé vártak bennünket. A leleményesebb gazdák oda fajultak, hogy féltett állapotban szedték le a termést, megelőzve a siserehadat.

Akadtt köztünk vakmerő fickó is, aki a gazdát saját udvarában fricskázta meg. Beosont, gyorsan eltűnt a lombok között, mert ekkorra már a kutyák is barátságosabbak voltak, meg egy ízesebb tízórai megtette a hatását!

Egy alkalommal én is fölmerészkedtem egyik ház előtti hatalmas eperfára, de nekem nem volt szerencsém. Tán két perce válogattam a nagyobb szemeket, mikor megérkezett a tulajdonos apósa, aki legalább annyit tett ki emberben, mint a bekapott szemek legnagyobbika eperben, jó nagydarab ember volt, még nagyobb kampósbottal a kezében, ráadásul észre is vett.

– Na, megállj, az anyád nesirass-át! – dörögött rám mackómód – Most elcsípem az irhádát! Leülök ide a fa tövébe, és addig el nem mozdulok, amíg a kosz le nem esz arról a fáról! Majd meglátjuk, melyikőnk unja meg hamarabb!

Zengett még egyebeket, azt már meg sem említem, igazából nem is tudtam a jelzőkkel azonosulni.

Spekuláltam, miként tudnám kijátszani éberségét, aztán hamar rájöttem a menekülés lehetőségére. Már nem is foglalkoztatott a jelenléte, tovább eszegettem. Eleinte csak bólogatott, mint az arab olajkutak, aztán az is abbamaradt. Kimásztam egy hosszan kinyúló ágra, lecsúsztam a kocsiút porába, és észrevétlenül elporoztam.

Napok múlva összefutottunk a fűszeresnél, nevetve közölte, hogy jól rászedtem.

– Szeretem az ilyen agyafúrt kölyköket! Magam is szívesem megtenném, de már nem tudok fára mászni! – mondta vidáman.

Nekem is tetszett a hozzáállása, megígértem, hogy többet nem mászok a fájukra, mire ő:

– Ki a nyavalyát érdekli az a fa? Hisz a gyümölcse úgyszólván a porba hull, és ott eszi meg a fene!

Volt olyan érzésem, hogy nem én jártam túl az öreg eszén. Vigyázni kell ezekkel a vén kópékkal, ravaszok, mint a róka, és bizony sok víznek kell még belefolyni a tengerekbe, mire megtapasztaljuk, hogy nemcsak puskával lehet nyúlra vadászni!

Bizony az öregek! Még hatodikos koromban történt az iskolában. Szép tavaszi idő volt, a nap melegen sütött be az osztály nyitott ablakain, a rügyező fákról apró madarak kápráztatták el hallgatóságukat. Szívesebben őket figyeltük, mint a derék K. Pista bácsink történelemóráját. Ezek az apró szárnyasok nem befolyásolták a tanítónk előadását, de bennünk ezernyi gondolatot ébresztett. Az óra békés rendjét végül egy fiatal kakas bekukorékolása törte meg, és az én bölcs beszólásom, miszerint vendégre lehet számítani! Pista bácsi lerakta sötétkeretes szemüvegét az asztalra, mindkét kezével félreérthetetlen módon jelezte, hogy méltóztassak fölállni.

– No, te bolond drusza! Mondta emelt hangon – Most szépen kifáradsz, és elkergeted azt a kakast az iskolaudvarból! Nem szeretném, ha félmunkát végeznél!

Az osztálynak kimondottan tetszett a műsor, én nem voltam tőle elragadtatva.

– Nem lehetne megvárni, hogy magától elmenjen? – kérdeztem kevés reménnyel.

– Nem bizony fiam! – mondta – Mit szólna a vendég, ha itt látná az udvarban?

Ezzel még csak fokozta az osztály hangulatát. Röstelkedve kiballagtam bosszút forralva Pista bácsi, és a kakas irányába, hogy mindegyik megjárja velem, mert a

kakast meghajtom, mint Hunyadi a törököt, az öregtől meg nem vállalom több versmondást!

A hajsza sikerrel járt, ökelme kakasát beszorítottam a kapu melletti sarokba és elcsíptem a tollazatát. Igazán szép rántanivaló kakas volt, gondoltam, kiviszem az udvarból, és az út túlsó oldalán szélnek eresztém. Tudtam, hogy az igazgatóék kakasa, azok meg az iskola másik oldalával szomszédosak. Hogy másként történt, mosom kezeim!

Egy öregúr éppen ott ballagott el a kapu előtt, mikor kiléptem. A boltból tarthatott haza üres, fonott szatyrot lóbálva a kezében. Rám mosolygott, talán tetszettem neki hangos madarammal a kezemben, de nem én keltettem fel benne az érdeklődést.

– Mondd kisöreg, nem adod el nekem azt a kakast?

Először értetlenül nézhettem rá, mert megismételte a kérdést, de sokkal határozottabban.

Miért ne? – gondoltam sebtiben, és mindjárt rá is vágtam

– Ha valóban meg akarja venni?

– Aztán mit kérsz érte? – már tapogatta is a szárnyasom.

– Én nem tudom, hogy mennek manapság a kakasok, mondjon maga árat!

– Adok érte húsz forintot, egy fillérrel se többet! Pár hétig etetni kell, hogy jó húspan legyen!

Szakértelmét nem tudtam fölülbírálni, nálunk anyám az illetékes ez ügyekben, az ő véleményét mégsem kérhettem ki. Mondana nekem olyan árat, amit elég lenne kiheverni. A rengeteg pénz kecsegtetett, a döntés is rám maradt:

– Döntöttem A magáé bácsi! – álltam rá sürgősen, nehogy meggondolja magát, aztán füstbe megy a ragyogó üzletem. Kicsit szorított a zabszem, de hallottam már, hogy rizikó nélkül nincs üzlet. Kicseréltük portékáinkat, a kakas a szatyorba került, a húszas meg a nadrágzsebembe, és mindketten mentünk saját dolgunkra.

Talán senkinek sem tűnt fel az osztályban, de éreztem, hogy zseben nagy súly húzza lefelé. Az érzés hamar eltűnt annak tudatában, hogy jelen pillanatban én vagyok az osztály leggazdagabb szegénygyereke!

Az igazgatóék még egy ideig kitartóan keresték kakasukat, de az eltűnt tollán, szárnyán.

Pista bácsin észrevettem némi gyanakvást, aztán rájött, hogy ártatlanságomhoz nem férhet kétség, így minden folydogált tovább a maga medrében. A pártában maradt jéréket sajnáltam leginkább, de Pista bácsi iránti haragom alábbhagyott, miáltal a táskámban volt már a jellemformáló május elsejei vers.

Volt neki egy berögzött szokása, egy-két nagyfröccsért bejárta volna Tolnát, Baranyát. Szerencsére nem kellett odáig elmennie, mert két– háromszáz méterre az iskolától új kocsmá nyílt, amit az osztályunkból jól be lehetett tájolni. A tény csak jobban felcsigázhatta Pista bácsi érdeklődését, és vágyódását a hús fröccsök iránt.

Aznap volt még vagy tíz perc az órából, ő a padok között rózta a métereket, magyarázva az anyagot, mikor témát váltott.

– Nézzétek gyerekek, hogy eszi a pók azt a nagy, szőrös legyet ott a sarokban!

Nem kellett többször mondani, egymás hegyén-hátán, padokon keresztül iparkodtunk a helyszínre. Hamarosan nem is a pók-légy harc volt érdekes, mert megpillantottuk

Pista bácsit, amint hosszú léptekkel igyekszik a kocsmába. Azért merem ilyen határozottan állítani, hogy oda, mert a templom éppen ellenkező irányban volt, és azt ritkábban látogatta.

Szerettük az öreget, talán soha nem buktatott meg senkit, de nem azért, mert elnéző volt, mindig tudtunk annyit a tantárgyiból, hogy görbüljön a jegy.

Míg apám élt, sokszor megfordult nálunk testvéreim révén. Főleg télen, mikorra megforrtak az új borok. Sokszor elmesélte, hogyan került a faluba, és hogy rendezte be egyszoba-konyhás szolgálati lakását, ami üres volt.

– Került bele egy vaságy, egy pici asztal két hokedlival, egy stélácsi az edényeknek, meg egy álló ruhafogas. Az üresen maradt sarkot pedig demizsonok foglalták el. „Hát mondja Miska bácsi, kell ennél szebb bútor?”

Apámék is szerették a csupa szív tanítót, soha nem engedték el üres hassal, ha más nem, egy szelet zsíros kenyér mindig akadt akkoriban a háznál, pár roppanós savanyú uborkával, amire jól csúszott az ízletes Miska bácsiféle siller, mert homokon termett, és apám sokat fordított a minőségre!

Teltek a hetek, már május derekát tapostuk, mikor Pista bácsi engem kért meg, ugorjak át hozzájuk, mert otthon felejtette a szemüvegét. Mindig szívesen vállaltam ezeket a küldetések, legalább addig se kellett részt vennem az órán! Felesége éppen üzletről tárgyalt valakivel, mikor odaértem. Közeli ismerős lehetett, mert igen nyájasan beszélt hozzám. Megálltam a nyitott ajtó előtt, és illedelmesen várakoztam, hogy befejezzék, a bácsi éppen indulóban volt.

– Józsi bácsi ne felejtse el megmondani a feleségének, ne főzzön holnap, bőven jut maguknak is a kakaspörköltből!

Erre a mondatra ideges lettem, s ahogy megpillantottam a bácsit, kétség nem volt, hogy itt az én kokasomról van szó. Menekültem ki az utcára, hogy véletlen se vegyen észre, mert akkor vége a jó híremnek! Megvártam, míg elmegy, s csak utána mertem visszamenni.

Bosszantott, hogy pont akkor kellett Pista bácsinak otthon felejtetni a szemüveget. Arra is gondoltam, talán tudott az üzletről, és szembesíteni akart bennünket, de amint átadtam a szemüveget, nem vettem észre semmi gyanúsát, így megnyugodtam.

Utána már csak az foglalkoztatott, hogy annak a kakasnak bizonyára pedagógusi pálya volt kijelölve. Elindult az igazgatói háztól az iskolaudvaron keresztül, hogy végül a tanítóék konyhájában fejezze be rövid életútját.

NYITOTT IMAKÖNYV

Létezett, vagy csak fantázia szüleménye? Nem tudni pontosan, mindenesetre beszéltek róla. Egy közepes faluban játszódtott a történet, ahol szép számmal akadtak jó módú emberek, s ez által jogosan sorolták magukat a kiválasztottak kategóriájába.

Szellemi irányítójuk egy nemrég odakerült fiatal pap, aki önzetlen cselekedeteiért érdemelte ki a maximális tiszteletet. Utóbbi időben sokszor jut eszébe tanítómestere, a hű és szigorú istenszolga. Még ma is fülébe csengenek dorgáló szavai.

– Mondja kedves fiam, mivel szokott maga foglalkozni ráérő idejében?

– Ó, atyám! – Szabadidőm minden percét a magasztos hit elsajátításának szentelem!

– Nem ártana, – mondta a mester emelt hangon – ha közben tanulna is, mert ha így halad, a juhok közt is csak ostoba számár lehet! Nem az ő jóindulatán múlt, hogy tanulmányit befejezte, de azóta az idő neki dolgozik. Azonkívül, hogy rendben tartotta az isten háza táját, még arra is futotta hallatlan energiájából, hogy fennkölt gondolatait átplántálja nemesebb lelkekbe.

Közéjük tartozott Kővári Menyhért uram, akinek kis híján ötven hold szántója, két hektár szőlője, ugyanannyi gyümölcsöse, s egy szemrevaló felesége volt. A család szemefénye a tizenhárom éves Menyhértke, neki is fontos szerep jutott az ünnepi szertartásokon, mint a ministránsok legkiválóbbikának.

Kővári uram gazdagsága ellenére bőkezű, adakozó természet volt, főleg az egyház támogatásában jeleskedett. Egy jó szőlőtermés alkalmával két-három

hektólitert is fölajánlott az egyház oltárán. Ilyenkor a fiatal pap összekulcsolta kezeit, lehorgasztott fejjel, megilletődötten, mint a tiszteletadás alkalmakor, mondta:

– Drága Kővári testvérem, a maga testi nagysága eltörpül lelki nagysága mellett! Pedig az sem volt lebecsülendő, mert aratás időszakában is bőven meghaladta a százharminc kilót.

– Ugyan, tisztelendő uram! – szerénykedett – Ez a legkevesebb, amit jó szívvel adhatok az ügyért! – Jóllehet, a bor leginkább a paplak boltíves pincéjében nyert elhelyezést, amit méltán ő is helyezett.

– Ó, Uram! – ennek az embernek nagylelkűségénél csak szerénysége hatalmasabb! – fohászkodott tovább a pap.

Megvilágosodását mi sem bizonyította jobban, mint az a tény, hogy a magasztos beszéd hallatára az istenfő Kővári uram csurgatott még pár liternyi Kővári asszony meghatottságára, mert ő sem volt kevésbé adakozó, mint az általa nagyra becsült férje, csak adományai voltak más jellegűek, amit legalább olyan alázattal fogadott a fiatal, ráadásul jóképű tiszteletes.

A felekezet szintén oszlopos, igen szeretetreméltó egyénisége Ferde Gizella, néhai Ferde György földbirtokos unokája, aki származása, és templomi cselekedete folytán lopta be magát az ifjú pap kegyeibe. Gyakran sajnálatát fejezte ki, hogy megromlott anyagi helyzete nem teszi lehetővé méltóképpen hozzájárulni az ügyhöz, pedig mennyire szeretné bizonyítani jogosultságát az értékes emberek társaságában.

– Gizella! Kedves gyermekem! – tárta szét karját a pap – Lehet-e többet kívánni az ön csodálatos hangjánál, amit istentől kapott, és az ő szolgálatába állított?

Gizella alig múlt harminc éves, így nem csoda, ha a tiszteletes meleg szavai szívéhez értek, s még nagyobb virtuozitásra sarkallták. Erős, fekete hajzata közül néha elővillant egy-egy ezüst szál, az idő múlását jelezve szűzi lánsága felett. Meggyőződése volt, hogy a hit, és érintetlenség rokoni kapcsolatban vannak, s csak akkor teljes, ha szorosan összefonódnak. Ez a tény Gizella esetében szó szoros értelemben nyert lényegét, amiért Kőváriné asszonnyal, a drága Rézikével többször volt nézeteltérésük, persze, ami a közösségben még megengedhető! Gizellának egyébként is meg volt a véleménye a könnyelmű nőkről.

– Fertőző baktériumként száguldoznak a jó lelkek között! – fejezte ki magát egy alkalommal, és határtalan boldogságot érzett, hogy milyen választékosan fogalmazott.

Nézeteit még vagy két évig, de legalább másfélíg meg tudta őrizni, amíg nem vélték rajta észrevenni súlyának hirtelen gyarapodását. A rosszindulatú gondolatok azt eredményezték, hogy Gizella hosszabb időre eltávozott a faluból.

Pár év múlva tudott csak újra mutatkozni, addigra elhalkultak a szóbeszéddek is.

Erejét, tisztességét, és nagylelkűségét azzal bizonyította, hogy magára vállalta szerető nővére unokájának a felnevelését.

Mi tagadás, akadtak rosszindulatú emberek, akik megkérdőjelezték a kislegény eredetét, de csak azt érték el vele, hogy Gizella megszakított minden kapcsolatot, s a hit gyakorlását csak a nyitott imakönyv jelentette számára.

RÖVID KAPCSOLAT

Ma még csak szerda, tehát van ideje felkészülni a pénteki törire.

Mária néni megígérte, hogy következő órán feleltetni fogja, azzal zárja le az évet. Ezt ő kérte a tanárnőtől, mert javítani akart az átlagán. Nem mindegy, milyen eredménnyel indul az érettségire, és szüleit is szeretné meglepni egy szép bizonyítvánnyal.

Megebédelt a menzán, majd egyenesen a parkba indult, hogy elfoglalja megszokott helyét, amihez szigorúan ragaszkodott. Ha foglalt volt, inkább tovább állt, még véletlen sem ült másokra, ha tanulni akart.

A nap ezer ágra süttött, s a gyorsan fejlődő levelek közt átkandikált. Pircsit egyáltalán nem zavarta. Volt rá példa, hogy elszundikált, nem véletlen aggatták rá osztálytársai a Csipkerózsika nevet, mert óra alatt is előfordult. Helyes lány volt, formás idomokkal áldotta meg a sors, de a srácok nem nagyon környékezték, amit talán szigorú jellemének köszönhetett. A lányok inkább irigységből, vagy féltékenységből kerülték társaságát. Kicsit rá is játszott, de nem tartott igényt a szárnyukat próbálgató fiúk rohamaira sem.

A C. osztályban volt egy srác, aki szintén most fog érettségizni, őt igazán kedveli. Több hónapja együtt járnak Karesszal, de ez csak barátság féle, és egyelőre nem akar többet. – De, ha idejött, tanuljon, mintsem a jövőről képzelődjön. Előszedte a történelemkönyvet, és belevetette magát a megszokott magolásba. Nem azok közé tartozott, akiknek elég egyszer elolvasni, de ha megtanult valamit, az tartósan megmaradt a fejében.

Még nem jutott odáig, hogy megtalálja a kívánt olvasnivalót, mikor egy középkorú, középtermetű férfi állt meg mellette, elfoglalva előle a napot. Megemelve a kalapját, helyet kért és mielőtt Pircsi válaszolhatott volna, leült.

– Ma igazán szép napunk van, nem gondolja kislány? Imádom ezeket a májusi délutánokat. Remélem, nem tart tolakodónak, ha bátorkodom megkérdezni, hogy érzi magát ezen a verőfényes napon?

Pircsi nem akart hinni a fülének. Nem ment szomszédba tanácsért, ha sérelem érte, de most hirtelen nyelni sem tudott, csak nézett a férfira értetlenül, míg szóhoz jutott.

– Ha onnan a pad másik végéről nem lehetne észrevenni, hogy el vagyok foglalva, akkor közlöm magával, felettébb zavar! Ebben a parkban legalább tizenöt pad van, ahol kényelmesen elüldögélhetne! Egyáltalán, miért érdekli magát, hogy vagyok?

Ne harapjon mindjárt kislány! Nem dőlt össze a világ! Maga nagyon tetszik nekem. Feltett szándékom, hogy barátság alakuljon ki kettőnk között. Előbb, vagy utóbb úgyis megszerzem a kegyeit!

Arra nem gondolt, hogy nekem egészen mások a szándékaim?

Tudja kislány, az engem nem érdekel, nekem nem maga kell, csak magával egy pár órácska, amit rám szentel!

– Most arra vár, hogy a nyakába ugorjak és követeljem azokat az órácskákat, amit velem óhajt tölteni?

Magamat okulnám, ha így lenne. Én lassan építem ki a kapcsolataim, de általában eredményesen.

– Maga beszél lassúságról? Nem gondolja, hogy nevetséges?

– De igen, eleinte. Ám minél közelebb kerülünk egymáshoz, annál komolyabban akar megismerni.

– Na és ma meddig jutott velem? – Pircsi nem értette önmagát, hogy leáll diskurálni ezzel az alakkal.

– A kérdés korai, de válaszolhatok. Érdekesnek tart.

– Megnyugtat! Már azt hittem, magába estem.

– Nagy hiba lenne, ha így érezné!

– Maga aztán tényleg érdekes figura! De miért jó az?

– Mert az érdekes dolgokat megjegyezzük magunknak. De ha most megbocsát, távozom! Holnap itt fogunk találkozni ebben az időben! – a férfi fölállt, megigazította sötétszürke kalapját, becsukott ernyőjét vízszintesen maga elé tartotta mintegy útjelzőül, és beszéde nyugodt, határozott tempójában elindult a park kijárata felé.

– Nem tartom valószínűnek, hogy találkozunk –, szolt utána Pircsi ingerülten – én nem fogok kijönni!

– Ki fog jönni – mondta a férfi egy fél fordulattal és megemelte a kalapját.

Pircsi döbbsen nézett maga elé. Ha ezt neki mesélné valaki, kiröhögné, de vele történt meg, ő találkozott ezzel az eszelőssel! Persze, magát vádolhatja, hogy szóba állt vele. El kellett volna küldeni a francba, vagy neki felállni és otthagyni. De akkor maga vált volna nevetség tárgyává. Végül is, joga van odaülni, hova akar. Hiába tépelődött, nem jutott egyről a kettőre, talán ő nincs felvértezve bizonyos helyzetekre. Egy belevaló csaj pofájába röhögött volna, hogy vegye észre magát, bár ezek a típusok nem hozhatók zavarba!

Forrt, izzott benne a düh, teljesen összezavarodott. Most vette csak észre, hogy a főutcán lohol. Mikor indult el, mikor jött át az úttesten? Mi történt vele? Teljesen meghibbant.

A következő pillanatban nevetőgörcs fogta el. Most mindennél jobban szeretett volna találkozni egy ismerőssel, hogy szívből kinevethesse magát, a poént meg valahogy elsütné. Nincs ismerős, nincs nevetés! – gondolta, és magában kacarászott csendesen.

Megáll egy ékszerüzlet előtt, s hogy a gondolatait elterelje, a kirakatot nézegette. Kapkodva pásztázta, mit nem látott még, de ez a kirakat is olyan, mint a többi, nem változik hónapokon keresztül. Bezzeg, ha rajta múlna, hetente cserélgetné, ha egyszer reklámnak szánják, akkor legyen is az! Ostobaság. Ő is csak nézelődik, de soha nem vesz semmit. Jó így, ahogy van!

Már indulni akart, mikor az ablak tükrében megpillantotta a kalapos ficsúrt, egyenesen felé tartott. Nahát, ez mindennek a teteje! Ha most ide pofátlankodik, itt az emberek előtt fogom lecsirkefogózni! Dúlt benne a méreg, már a nyelvén érezte a sértő szavakat, de a férfi negyed fordulattal irányt változtatott, és belépett az üzletbe.

Pircsi gyorsan körülnézett, nem vették-e észre felindultságát. Nem volt körülötte senki, megkönnyebbült. Hála istennek, nem vett észre! De hogy-hogy nem vett észre? Hisz a közelemben nem volt egy árva lélek! Akkor nem ismert meg. Igen, valószínű ez a magyarázat. Ez is elképzelhetetlen, alig negyed órája nekem tette a szépet és most csak úgy átnéz rajtam? Ó, a strici! – beleharapott az ajkába, arcizmai megfeszültek.

Egy fiatal pár állt meg mögötte és halkan sutyorogtak. Elindult, szinte futott a szörnyű gondolataival. Egy ringyó vagyok én, akit csak bizonyos helyen szoktak észrevenni? A rohadt piszok! Majd megmutatom neki, hogy nálam melléfogott! Elintézem holnap a nagyságos urat, azt egy életre megemlegeti! Megmondom, kivel szórakozzon, csak találkozzak vele! Erre a gondolatra hirtelen elsápadt. Miért találkozni vele? Eszem ágában sincs még egyszer találkozni azzal az állattal, mert nem más, aki nagy lelki nyugalommal belegázol mások önérzetébe! Hogy undorodom tőle! – s úgy beleharapott a szája szélébe, hogy felszisszent.

– Pircsi! Pircsi! Fékezz már, az isten áldjon meg!

Karesz! – villant át agyán, amint meghallotta a kedves hangot. Hogy megörült neki, alig tudta türtőztetni magát, nehogy a nyakába ugorjon. A fiú megállt előtte, és bamba ábrázattal vizsgálta a lány zavart tekintetét.

– Jól vagy Pircsi? Úgy rohangálsz az utcán, mint egy eszelős! Már öt perce loholok utánad.

Pircsi egy erőteljes mosollyal tisztázta magát, s várta, hogy a fiú hozzon fel valamilyen témát, de általában nehezen indult be a beszélgetés. Pircsi már többször megállapította róla, soha nem lesz a szavak embere. Inkább fél órát hallgat, mint egy percet beszéljen.

Beültek egy közeli cukrászdába, hogy lehűtsék magukat egy hideg fagyival. A fiatal pincérnő könnyedén elintézhette volna a kiszolgálást, mert kevesen voltak, de őt fontosabb dolgok kötötték le, így a rendelés váratott magára. A pénztáros nővel csevegtek, közben jóízűen kacarásztak. Pircsit idegesítette, hogy ma minden vele történik, majd Kareszra nézett. Milyen kedves, nyugodt arca van ennek a fiúnak, tekintetéből sugárzik a tiszta

ártatlanság. Tényleg, milyen szeme is van? Hiába próbálta kifürkészni, a terem homályában nem lehetett megállapítani. Mulatságosnak találta, hogy közel egy év után se tudja, zöld, vagy barna? Most nagyon tetszett neki és megnyugtatta, hogy itt van mellette. Az ő támadásaitól soha nem kellett tartani, vagy védekezni indulatai ellen. Mi lenne, ha ő provokálná, ahogy vele tette az a gazember? S most, hogy a férfira gondolt, ideges lett. A pincérnő még mindig ott beszélgetett abban a nemtörődöm pózban. Ez még jobban beindította, nem tudott uralkodni idegein.

– Karesz, légy szíves szólj a pincérnőnek, hogy méltóztasson ide fáradni! – ezt olyan hangosan, és ingerülten mondta, hogy a legtávolabbi asztalnál ülők is meghallották.

– Jövök már! – szólt oda a hölgy megsértve önérzetében, és lomha léptekkel elindult az asztaluk irányába – Parancsoljatok! Mit fogyaszt a kedves vendég?

Pircsiben felrobbantott minden dinamitot ez a kihívó modor, de ő is a gyengébb nemhez tartozik, nála is tökéletesen kifinomult a hasonló fegyver, fiatal kora ellenére.

– Még egyelőre semmit, pedig régóta szeretnénk!

– És mit óhajtana fogyasztani? – kérdezte cinikusan, szinte odaérezve, (akkor úgy kérdezem!)

– Részemről egy kávét –adta meg magát Pircsi, hogy minél előbb szabaduljon.

– Na és a fiatalember mit parancsol?

– Én, én nem is tudom. talán egy duplát, meg fél konyakot! – hebegte Karesz.

– Csak felbosszantják az embert, még azt se tudják, mit akarnak fogyasztani! – morogta a nő, amint elfordult.

– Nekem ne hozzon semmit! – kiáltotta Pircsi elbőgve magát, A nő már nem hallhatta, gyorsan eltűnt az ajtó mögött.

– Mi van veled Pircsi? Nyugodj már meg! – kérte a fiú és megsimogatta a kezét.

– Menjünk Karesz! Kérlek, menjünk innen!

– De Pircsi, ne gyerekeskedj! Mondd, mi bajod? – hajolt hozzá közelebb és beletúrt a hajába.

A pincérnő hihetetlen gyorsasággal tért vissza a két kávéval, és a konyakkal.

– Kérlek, bocsáss meg az iménti jelenetért, olyan utálatos természetem van! – hangja őszintének hatott.

– Nem haragszom –, adta mag magát Pircsi – nekem is rossz a természetem. – és a két megbántott tekintet összetalálkozott. Elmosolyodtak.

Karesz nem értett a történetből semmit, s amint a nő eltávozott, kérdőn nézett Pircsire, de hogy az kibújjon a kérdés elől, megelőzte.

– Te meg mióta konyakozol? – nem kérdőre vonás volt, inkább kíváncsiság, még egy picit imponált is a lánynak.

– Őszintén mondom neked, eszem ágában sem volt konyakot inni, csak egy fagyira jöttünk be, de úgy bezavarodtam, más nem jutott eszembe hirtelen.

Olyan őszintén mondta, hogy a lány elnevette magát, és a fiú keze után nyúlt.

Karesz zavarba jött, jó ürügynek találta kávéjával foglalatoskodni. A kiskanálba akarta belebillenteni a kockacukor szemeket, de azok minden próbálkozásnál lefordultak róla. Már odáig jutott, hogy keserűn issza

meg a nyavalyás kávé, akkor egy hattyúkéz átsiklott az orra előtt, a két kockát összefogva ügyesen pottyantotta a csészébe. Karesz röstelkedve köszönte meg. Pircsit nem bosszantotta a fiú ügyetlenkedése, inkább bájosnak találta. Nézte, és próbálta összegezni az egy évet, mióta együtt járnak. Semmi, még csak a szemébe se nézett úgy igazán.

– Karesz, te tudod, milyen színű a szemem?

– Kék. – vágta rá habozás nélkül, bár meglepte a kérdés. De hogy jön ez most ide?

– Csak eszembe jutott. Képzeld, én nem tudom, hogy a tieid milyenek! Tényleg, milyenek?

– Talán barna, vagy zöldes barna? A fene, aki jobban tudja!

– Ne hülyéskedj! – nevetett a lány– Nem tudod, milyenek a saját szemeid?

– Ne haragudj Pircsi, de ha még egy hülye kérdést felteszel, esküszöm, itt hagylak!

Pircsi ismerte a fiú gyengéjét, és tisztába volt vele, ha most tovább srófolja, tényleg itt fogja hagyni. Vajon mi lehet az oka, hogy ennyire közönyös a lányokkal? Mellette azért maradhatott meg idáig, mert soha nem próbálta magát ráerőszakolni. Pedig nem gyerek, ráadásul jóképű. A kalapossal ellentétben, ez egy anyámasszony katonája. Hogy nekem milyen különös lovagjaim vannak!

Ahogy közelgett az este, úgy teltek meg az utcák járókelőkkel. Pircsi nem szerette a tömeget, ilyenkor jobban érezte magát otthon. Szaporította a lépteit, Karesz meg loholt mellette. Gyakran megfordult Pircsiéknél, mindig tisztelettudóan alkalmazkodott, amiért a szülők kimondottan kedvelték. Bár lányukat nem nevelték

puritán léleknek, eléggé szabadjára eresztették a gyepelőt s talán az volt a lány életének meghatározója, mindenben magának kellett döntenie. Korán megtanulta a helyes, és helytelen közötti különbséget az ő kialakított értékrendje szerint.

Az volt édesanyja filozófiája, ha egy lány el akar valamit követni, akkor is megteszi, bármilyen szigorúan fogják! Ezzel édesapja teljes mértékben egyetértett, kevés fenntartással, mert az apák kicsit féltékenyebbek lányaikra. Pircsi ezt a szülői bizalmat igyekezett most romba dönteni. Hanyagul a kanapéra dőlve csinosítgatta körmeit, közben a fiú arcát figyelte oda-odanézve. Igyekezett úgy helyezkedni, hogy egyébként is rövid szoknyája minél feljebb csússzon márványsima combján. Pöttöm blúzáat kigombolva hagyta abban a reményben, a fiú majdcsak gusztust kap egy kis szemlélődésre.

Karesz egy színes útikönyvvel volt elfoglalva, és nem reagált a lány törekvéseire. Pircsi mélyeket sóhajtott, valahogy majdcsak ráfigyel ez a mamlasz, de nem járt eredménnyel.

Ötvenig számolok, ha idejön, nem tiltok meg tőle semmit, ha nem jön, hazaküldöm. Olvasson otthon, ne mellettem! Már a huszonnegyediknél tartott – Csak ide ne jöjjön! – huszonhét, huszonnyolc – Még legalább fél perc, gyorsabban számolok! Harminckilenc, negyven, – a füle botját nem mozditja! – negyvennégy. ... Nem bírta tovább, teljes erőből szőnyegre vágta a manikűrkészletet, elvetette magát a kanapén, és bögni kezdett.

Karesz riadtan állt fel a fotelból, odalépett a lányhoz, rátette a kezét.

– Mondd Pircsi, mit jelentsenek ezek a meglepetések?

Pircsi megrázta magát, még hangosabban zokogott, arcát a díszpárnába temetve.

– Pircsi, ha engem nem tudsz elviselni, ha akarsz, elmegyek! – hangja egyre alázatosabbá, félénkebbé vált. Felegyenesedett, akart valamit mondani, de a szabályos test ritmusos vonaglása torkába fojtotta a szót, csak állt és gyönyörködött minden kecsességében. Szíve egyre vadabbul kalapált, lábai megremegtek, arcát elöntötte a forróság, érezte, ahogy szétfut egész testében. A vágy, és gyávaság verejtéket csalt a homlokára, két kezével ügyetlenül kalimpált a levegőben. Végre kinyögött valamit, de artikulátlan hangját foszlányokban verték vissza a falak. Tehetetlenül csuklott össze a kanapé előtt, már csak arra eszmélt, hogy a lány fölé hajolva nedves törülközővel simogatja a homlokát.

– Csssí, ne szólj semmit! Én vagyok hülye, kérlek, ne haragudj! Pircsi szeméből riadtság, és vágy sugárzott, a törülközőt a fiú nyakába akasztva szorosan magához vonva, megcsókolta.

Mikor Karesz elment, örült, hogy nem követett el semmi ostobaságot, azzal a szépséghibával, hogy nem rajta múlt, pedig mennyire akarta! Még mindig érezte a felhevült test ideges rángásait, perzselő leheletét, a mellein lefutó könnycseppeket. Gyönyörű volt, ahogy a testük összeért, de öröme mégsem volt teljes, mert látta a kétségbeesett arcot a vágytól, és kudarctól eltorzulva, ahogy rejtette riadt tekintetét. Olyan zavarban volt, mint egy kisgyerek, mégis ő érezte magát megalázva. Kudarcc volt mindkettőjük részéről. Azon merengett, vajon minden kapcsolat így kezdődik? Lefeküdt, de nem jött álom a szemére, csak forgolódott az ágyon. Elindult valami, ami nyugtalanságot keltett benne, annak ellenére,

hogy megmaradt tisztaságában, érezte, eltért a szabályos pályáról, és már nem a régi. Kibúvót keresett saját megnyugtatóására, de ott maradt vele az édes bizsergés.

Vajon mi válthatta ki Kareszből a hirtelen leblokkolást, miért nem akarta, hogy teljesen övé legyen? Beteg? Ez a gondolat villámcsapásként érte, jó időbe telt, míg összeszedte magát, és megnyugodott. A szokatlan érzelmek, gondolatok annyira megviselték, hogy mély álomba zuhant.

Reggel arra ébredt, hogy becsapódott az ajtó, hallotta a folyósón távolodó szülei cipőkopogását. Már nem tudott elaludni, kikelt az ágyból. és felhúzta a rolót. Teljesen világos volt. Úgy tervezte, előbb megy be az iskolába, lemásol pár érettségi tételt, amit Jutka kidolgozott. Ő vidékről jár, és negyed nyolcra be szokott érni. Fantasztikus lány, rengeteg időt rabol el tőle az utazgatás, mégis micsoda ambícióval készül a vizsgákra! Biztos, kitűnőre fog érettségizni. Lehet, hogy Karesz is bent lesz már. De mit akar ő még Karesztől? Szinte biztosra vette, hogy köztük mindennek vége. Még szerencse, hogy nem egy osztályba járnak. Meglepte, hogy nem zavarja különösebben az eset, de ezt már többször tapasztalta, hogy az esti, és reggeli érzések mennyire különböznek. Amit este elhatároz, reggel nem törekszik rá, hogy véghezvigye. Miért tenne magának szemrehányást, ami nem az ő bűne, s ha Karesz ilyen, arról nem tehet, de lehet, hogy csak mamlasz! A kalapos ürge bizonyára másként viselkedett volna, az nem ájult volna el az ágya előtt!

– Á, hülyeségeket hordok itt össze! – gondolta, és kiment a fürdőszobába.

Mikor kilépett a kádból, magára terítette a törülközőt, belepillantotta falitükörbe. A vállán áthúzott törülköző sarkai elől V alakban értek össze, és mellei előre tartották. Lassan kezdte nyaka körül húzogatni. Lábujjhegyre pipiskedett, minél többet lásson magából. Kíváncsiságot érzett, hogy felfedezze önmagát, egyetlen darab ruha nélkül. Nagyjából megtörülközött, a nedves törülközőt maga elé tartva szaladt át szülei hálósobájába. Az öreg bútorokat eladták, csak a nagytükör maradt meg, ahhoz anyja ragaszkodott. Megállt előtte, kíváncsiságát fokozva engedte le maga előtt a törülközőt, hasonlatot keresett egy sztárkép, és maga között. Úgy vélte, elég formás teste van, majd becsukta a szemét, s maga elé képzelte a fiú nyurga alakját. Újra testén érezte karjának hosszú, fekete szőrzetét, ingerlő csiklandozását. Azt az érzést többé nem lehet elfelejteni! Egész teste libabőrös lett, rátelepedett a kijózanító hidegség. Gyorsan felöltözött, a tegnap estéről asztalon maradt két darab pogácsát belecsúsztatta egy nejlonzacskóba, és elindult a suliba.

Útközben a kalapos férfin tűnődött. Tulajdonképpen jóképű, elegáns, olyan múltbeli dzsentrí. Az a kalap, és az ernyő! Micsoda testre szabott zakó volt rajta!

– Nem is tudom, lehet, hogy elmegyek! – és, mint mikor egy kisgyerek akar tetszelegni, megvonaglott két oldalra. Nem az utána vágyakozás, inkább furcsa egyénisége tette kíváncsivá. Vagy én vagyok hülye, vagy abban a férfiban van valami szuggesztió, mert amennyire tegnap gyűlöltem, ma annál jobban foglalkoztat! – gondolataival bíbelődve hamar odaért a suliba.

A folyosók üresek voltak, csak egy-két gyerek lézengett, akik valószínű, szintén vidékiek. Kettesével

szedte a lépcsőt, hamar felért a másodikra, és berontott a negyedik C-be, Jutka már bent voltak.

– Szia Pircsi, azt hittem, megfeledkeztél!

Futtából két pusztit nyomott Jutka mindkét pofijára, nagy lélegzet kíséretében behuppant a padba. Ó drága Jutka, ez az én érdekem, és azt szeretem becsben tartani!

Frissnek, beszédesnek érezte magát, a válasz nélkül hagyott kérdésekre újabb kérdéseket zúdított a lányra. Határtalan boldog volt.

– Mondd Jutkám, hogy utaztál, mi újság otthon? Megtanultad a mai napra szánt evangéliumot? Mit csinál a puli, az a kis tündér? Ma is kikísért a megállóba? Hányat vakkantott, és meddig nézett utánad, mikor fölszálltál a buszra? Ez minden, csak ennyit akartam kérdezni! – kifújta a levegőt és bekapcsolódott a nevetésbe.

– Mi ütött beléd Pircsi, meghibbantál? Vagy talán lázad van? – tette föl ő is a kérdéseket nevetve, és a homlokára nyomta a kezét. Szent ég te lány, te tüzelsz! Csak nem vagy szerelmes?

– Hülye! – vágta rá gyorsan és érezte, hogy arcára fagy a vigyor, s hogy Jutka észre ne vegye, elfordította a fejét, kezdett kipakolni a táskájából. De most lássunk a munkánkhoz, mindjárt itt lesznek a többiek!

Az órák ólomlábakon jártak, idegesítette minden, ami körülötte történik, a társak felelete, zajongása, nem tudott mit kezdeni magával. A szüneteket arra használta, hogy egyedül ödöngött a folyósón, gyözködve önmagát. Remélte, hogy találkozik Karesszal, attól magához tér, de egésznap nem mutatkozott. Kíváncsiságához a dac is hozzásegődött, és megszületett a döntés. „Azért is elmegyek”! Ellenállhatatlan kényszert érzett.

A tanítás végét jelző csengetésen megborzongott, hirtelen szorongás, félelem vett erőt rajta, pedig többször átgondolta, mit fog tenni, ha találkozik vele. Azzal is tisztában volt, hogy az előre kitervelt dolgok általában nem úgy sülnek el. Kareszt az étkezőben sem látta, tanácstalanul ácsorgott egy darabig az ajtóban, végre elindult szétesett gondolataival, s csak arra eszmélt, hogy ott ül a parkban kedvenc kabalapadján. Az idő kevésbé volt olyan szép, mint tegnap, alig észrevehetően szemerkezt az eső. Dőreség ilyen időben ücsörögni egy park közepén! Felállt, elindult abba az irányba, amerre tegnap a férfi, és tele mindenféle gondolatokkal lépkedett az apró köveken, cipője nyomot hagyott a laza talajon.

Ijesztő csattanás hallatszott az úttest irányából, s mire odaért, sokan tolongtak a helyszínen. Két teherautó csapódott össze az útkereszteződésben, hat-nyolc méterre a zebrától. A zárt kocsiszekrényű zöldségszállító alól egy férfikéz tűnt ki, becsukott ernyővel a kezében, és egy sötétszürke kalap árválkodott karimájával felfelé a bal hátsó kerék alatt.

VÍZPARTI IDILL

- Gyönyörű gyerek! A magáé?
- Nem véletlen! Persze, hogy az enyém!
- Cö-cö-cö.
- Csak nem kételkedik benne?
- Á, dehogy! Némi hasonlóság valóban felfedezhető.
- Mint például?
- Például ő is két lábon jár.
- Tökéletes azonosít.
- Hogy hívnak? – fordult a kislány felé.
- Éva a nevem.
- Nagyon szép neved van! – és a szemeid is szépek.
- Tudom.
- Nézd a kis beképzeltjét! Na, látja, ebben is hasonlít magára.
- A végén kiderül, hogy tiszta ő vagyok
- Hát nem egészen! Az ő szeme kék, a magáé libazöld, az orra fitos, magáé sasorr. A haja szőke, magáé fakó. Szemöldöke szépen ívelt, a magáé lénia, járása kecses, míg maga görnyedt. Ő egy tünemény, maga egy!
- Tud még hasonló bókokat?
- Nem végettem.
- A lánya vonzó, maga kevésbé!
- Mást nem?
- Nem. Azt hiszem, ennyi elég.
- Ha akarja, én is elmondom, hogy milyennek látom!
- Felesleges dicsérnie, én tudom magamról, hogy szép vagyok.
- Aha! Ennyi önteltséggel akár a lányom mamája is lehetne!
- A lányát el is fogadnám, de maga nélkül.

- Csak velem eladó!
- Sajnos, akkor nincs üzlet!
- Még meggondolhatja, amíg a készletből tartunk!
- Meggondoltam, nincs üzlet.
- Nagyon rosszul dönt, mert ez az északi part legelőnyösebb üzlete!
- Kár, hogy le kell mondanom róla, de nem tehetem.
- Apu, ugye nem adsz oda ennek a ronda néninek!
- Sajnálom hölgyem, de ez a gyerek őszinte véleménye!
- Ó te kis bestia! Én itt agyondicsérlek téged, és ez a hála?
- Nem szeretem a nénit!
- Pedig van ám itt valami a táskámban!
- Aztán mi van a táskádban?
- Hát csoki.
- Nem szeretem a csokit, mert attól szorulásom lesz!
- Van cukorkám is!
- Azt se szeretem.
- Akkor mit szeretsz?
- A mazsolát. Azt nagyon szeretem!
- Mazsolám sajnos nincs, de, ha holnap is kijössz, megígérem, hozok neked!
- Én most szeretem a mazsolát és nem holnap!
- Aztán holnap miért nem szereted?
- Mert az nagyon soká lesz.
- Miért lenne soká?
- Mert a keresztapu is mindig holnap vesz nekem mazsolát.
- És kaptál már tőle?
- Még nem kaptam, majd csak holnap.
- A nő nevet. Bájos vagy!

- Éva vagyok!
 - Tudod mit, Éva? Most elmegyek a büfébe és két mazsolát hozok neked!
 - Nekem csak egy mazsola kell!
 - Miért csak egy?
 - Mert én nem vagyok irigy.
 - Persze, hogy nem vagy irigy! Azért hozok kettőt.
 - De akkor az egyiket a tesómnak kell adni!
 - Nevet a nő és ellibeg kecsesen. Rövid idő múlva jön vissza.
 - Nagyon sajnálom drágám, de nem volt mazsola!
 - Akkor nem szeretem a mazsolát. De egy kicsit a csokit szeretem!
 - Rendben, akkor adok csokit.
 - Mekkora csokid van?
 - Hát nagy! Engem is megkínálsz belőle?
 - Egy iciri-picirit kaphatsz.
 - Tessék! Ez a tiéd!
 - Hát ez nem is olyan nagy csoki! De, ha szépen kérsz, adok belőle!
 - Akkor szépen kérlek, adj egy icipicit!
 - Letör egy csipetet – tessék!
 - Ez tényleg icipici.
 - Az enyém is – és sebtében megeszi.
 - Apukádat meg sem kínáltad!
 - Apu nem szereti a csokit.
 - Hát a cukorkát?
 - Hát egy icipicit azt is szeretem.
 - És apukád?
 - Az aput is szeretem.
- A nő jóízűen kacag, és elhintáz a batyujával.

TARTALOMJEGYZÉK

A BOZÓTOK ÁRNYÉKÁBAN.....	331
A FÜRDŐNADRÁG	335
A KAPCSOLAT	339
AZ ÉN RAGYOGÓ ÜZLETEM.....	347
EGY FEDÉL ALATT	84
FENEVADAK.....	186
NYITOTT IMAKÖNYV	356
ÖRÖKÖLT KÜZDELEM.....	5
RÖVID KAPCSOLAT.....	360
VÍZPARTI IDILL	374

„Tengődtünk, bizonytalanul, éhezve, de
boldogan, mert körülvett bennünket a szeretet.

Gyerekeim emlékeit nem cserélném el a
mágnás csemetéikkel sem, mert azokat az élme-
nyeket, amelyeket átéltem, nem mindenkinek
adta meg a sors!”

